

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Бољевац, 12. децембар 2011.године

www.boljevac.org.rs

Година IV – број 15/3

САДРЖАЈ

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

1 Просторни план општине Бољевац

... 2

На основу члана 35. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени лист РС“, број 72/09, 81/2009-исправка, 64/2010- одлука УС и 24/2011) и члана 39. Статута општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број:1/08), Скупштина општине Бољевац, по добијеној сагласности Министра животне средине, рударства и просторног планирања, бр.350-01-00834/2011-07 од 25. новембра, 2011. године, на седници одржаној 08. 12. 2011.године, донела је

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

УВОД

На основу Одлуке о изради Просторног плана општине Бољевац (бр. 06-69/09-И/4, донете 26.11.2009. године на седници Скупштине општине Бољевац), израда Просторног плана општине Бољевац (у даљем тексту: Просторни план) поверена је „ИНФОПЛАН“, д.о.о. из Аранђеловца.

Просторни план ради се у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр:72/09, 81/09-исправка и 24/11), Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004) и Законом о Просторном плану Републике Србије („Службени гласник РС“, број 88/10), Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената – измене - („Службени гласник РС“, број 69/2010 и 16/2011-измена) и другим релевантним законима и уредбама.

Просторни план представља основни плански инструмент за усмеравање и управљање дугорочним одрживим развојем локалне заједнице, коришћењем, организацијом и уређењем простора општине Бољевац. Овим планом се разрађују основна стратегијска опредељења, планска решења и смернице утврђене Просторним планом Републике Србије.

Хоризонт Просторног плана је 2024. година, с првом фазом и приоритетима реализације планских решења до 2016. године.

Процес израде Просторног плана Општине Бољевац је започео доношењем одлуке о изради плана, којом је дефинисан циљ израде плана, садржај плана и рокови за израду плана. По објављивању одлуке о изради Просторног плана приступило се изради Концепта плана. Упоредо са израдом Концепта плана формира се и Аналитичко-документациона основа Просторног плана, која садржи све податке који су прибављени у току израде Концепта и која ће се допуњавати анализама, студијама и подацима и другом документацијом у вези процедуре доношења плана.

У припреми Концепта плана и формирању документационе основе учествовале су стручне службе општине Бољевац (одељења општинске управе, инспекцијска служба, одељење за привреду, пољопривреду и развој, Туристичка организација Бољевац, све месне канцеларије са подручја општине, Ловачко друштво Бољевац...) Расположиве податке, сугестије и предлоге дала су надлежна републичка јавна предузећа и посебне организације (Јавно предузеће „Путеви Србије“, Јавно предузеће „Железнице Србије“ – Сектор за стратегију и развој, ЈП „Електромрежа Србије“, ЈП ПТТ Саобраћаја „Србије“, ЈП „Србијашуме“, ЈВП „Србијаводе“, РАТЕЛ) и јавне установе (Завод за заштиту природе Републике Србије, РВБ „Боговина“ - јавно предузеће за изградњу и експлоатацију). Министарства надлежна за секторска питања: Министарство рударства и енергетике, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство одбране и др.

Просторни план је заснован на поставкама Просторног плана Републике Србије, на анализи постојеће документације и експертизама урађеним за све области од значаја за планско подручје и дефинисање планских решења.

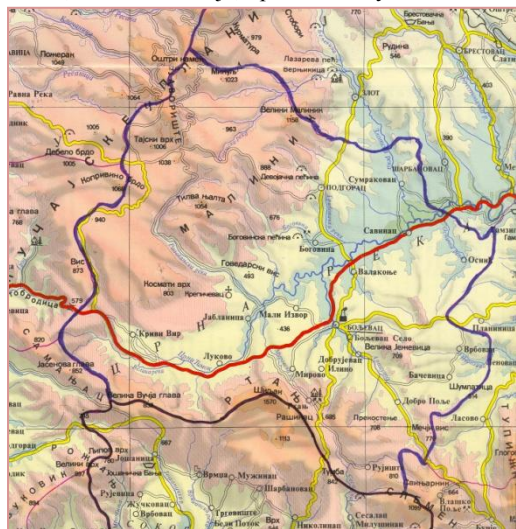
Концептом плана понуђено је опредељења за коришћење, организацију и уређење простора и основне правце економског и социјалног развоја Општине, који су разрађени у току израде Нацрта плана кроз смернице и пропозиције коришћења простора и планска решења. Просторни план се односи, пре свега на: просторни развој и пропозиције развоја; коришћење и заштиту природних ресурса; демографски развој и развој насеља и јавних служби, економски развој кроз привредне делатности и туризам; развој инфраструктурних система; заштиту и коришћење животне средине, предела, природног и културног наслеђа.

А) ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

ИЗВОД ИЗ КОНЦЕПТА ПЛАНА

Обухват и опис границе подручја просторног плана

Целокупно подручје покривено планским истраживањем је котлина Црног Тимока окружена планинама Ртањ и Кучај. Захвата површину од 827,7 km² на коме је, према попису 2002. године живело 17.000 становника у 20 насеља. Према попису из 1991. год. на овом подручју

било је насељено укупно 19.353 становника. Просечна густина насељености износила је 2002. год. само 19.16 становника на 1 km². Општина Бољевац је данас територија са 15.498 становника и спада у ретко насељена подручја са просечном густином насељености знатно испод критичне границе од 19 становника по 1 km². Границе – У Источној Србији, у долини Црног Тимока у Тимочној Крајини, између планинских венаца Кучајских планина, Самањца, Ртња, Тумбе, Слемена и Тупижнице простире се планинска, недовољно развијена, изразито ретко насељена, депопулациона, емиграциона, општина Бољевац. Општина Бољевац простире се у источној Србији, на простору северног дела планинског масива, у долини Црног Тимока. Њена територија географски припада источној Србији, историјски Тимочној Крајини, а административно Зајечарском округу. Окружена је општинама Бор, Сокобања, Ражањ, Параћин, Деспотовац, Зајечар и Књажевац. Скоро са свих страна општина је затворена планинским венцима: са севера и северозапада Кучајским планинама и Маљеником, са југа гребенима Самањца, Ртња, Тумбе и Слемена, са истока огранцима Тупижнице. Једино је према североистоку, долином Црног Тимока и ниским побрђем широко отворена.

Карта 1: Општина Бољевац

У административном погледу, Бољевац је општински центар са 24 месне заједнице у 19 катастарских општина. Према организацији републичке управе по управним окрузима припада Зајечарском округу, од чијег је центра, Зајечара удаљена 40км. општина Бољевац се граничи са општинама: Бором на северу, Деспотовцем, Параћином и Ражњем на западу, на југу са Сокобањом и према истоку са Књажевцем и Зајечаром. Укупна дужина границе општине Бољевац је 166,5 километара.

Карта 2: Зајечарски округ

Релјеф у основи има планински карактер. Мањи део простора општине, према северо-истоку, долином Црног Тимока, заузимају ниска побрђа и површи, што је и узроковало бољу инфраструктурну повезаност територије општине са зајечарском котлином и осталим деловима Тимочког басена. Долина Црног Тимока правцем југозапад-североисток, пресеца општину на два дела, од којих је северни део виши и пространiji, али ретко насељен (6 насеља), док је јужнији нижи, мањи по површини, али насељенији (13 насеља).

Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотокови који потичу из јаких врела. Такође, на кречњачким теренима Кучаја налази се већи број подземних водених токова.

Захваљујући планинама, брдима и површинама, испресецаним бројним речним долинама, релјеф општине у основи има планински карактер. Највећи део територије општине Бољевац има карактер висоравни између Ртња и падина Маљеника која се долином Црног Тимока спушта према

Зајечару.

Најмаркантнију тачку у релјефу Бољевца представља, свакако поред Ртња, композитна долина Црног Тимока са алувијалним равнинама дуж целог тока и очуваним старим терасима (Валакоње, Подгорац...). Надморска висина општине Бољевац се креће од 260 до 1.600m. И поред доминантног брдско-планинског терена, општина Бољевац је добро саобраћајно повезана. Преко њене територије пролази важан магистрални пут правац од Параћина, односно ауто-пут Београд-Ниш, за Зајечар и путни правци Бољевац-Алексинач и Бољевац-Књажевац.

Разноврсни састав земљишта (педолошки) допринео је правом богатству биљног света што чини општину природним резерватом и «природном лабораторијом».

У погледу физичко-географских карактеристика, општина Бољевац је омеђена планинским венцима Ртња на југу и Кучајских планина на северозападу, док средишњи део општине заузима ток и притоке Црног Тимока.

Великог утицаја на географски положај општине Бољевац имао је њен периферни положај према главним саобраћајним токовима у републици. За читав привредни развој општине, од великог је значаја њен саобраћајни положај јер друмска веза две најзначајније привредне агломерације, Бор-Зајечар и Параћин-Ћуприја-Јагодина, користећи долину Тимока, пресеца централни део општинског подручја правцем запад-исток. Други значајан саобраћајни правац за општину је правац север-југ, значајан са аспекта повезивања са привредним, али и туристичким зонама. Реч је о друмској комуникацији која повезује Бољевац преко Злота са Бором и Жагубицом, односно преко Ртња са Сокобањом. На поменутим релацијама, Бољевац је једина значајнија раскрсница те ће и његове функције у односу на регион бити обележене у том смислу.

Саобраћајно-географски положај општине Бољевац, поред осталих природних и културних вредности простора, један је од значајних фактора за развој туризма.

Посматрано са овог становишта, може се рећи да је географски положај општине повољан јер отвара могућности комуникације са ширим простором значајних туристичких ресурса, али и са урбаним целинама чији су становници потенцијални корисници туристичког потенцијала општине Бољевац. Међутим, једино је правац Параћин-Бољевац-Зајечар, путни правац који може да задовољи захтеве масовнијег моторизованог саобраћаја, док су остали правци у знатно лошијем стању. Отварање путних праваца према Бору и према Сокобањи, пружио би додатни импулс за интегрални туристички развој региона у погледу комплементарног наступа планинског и бањског простора у укупној туристичкој понуди.

Аутохтоност, односно затвореност подручја је такође карактеристика овог подручја, што је последица патријархалног начина организовања живота са јаким породичним везама и односима, традиционалним (екстензивним) начином привређивања у пољопривреди односно, сточарству као неприкосновеној привредној активности из чега су произашли специфични и други проблеми и карактеристике. Последица свега је јачање емиграционих процеса и ишчезавање становништва са овог подручја.

Основни привредни потенцијали се слабије користе, а у трансформацији привреде не дешавају се радикалнији продори и промене структурног карактера управо из разлога наведених у анализи положаја овог подручја.

У развојној политици, општина Бољевац имала је различит статус: од припадности кругу неразвијених подручја затим, статуса општине у прелазној периоди, до изласка општине из круга неразвијених подручја. Општина је у досадашњем развоју успела да, највећим делом, превазиђе али не да и потпуно изгуби, обележје недовољне развијености.

обавезе и смернице из планских докумената вишег реда

ПРАВНИ основ за израду Просторног плана је:

Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр:72/09, 81/09-исправка и 24/11)

Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената – измене - („Службени гласник РС“, број 69/2010 и 16/2011-измена)

Правилник о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени гласник“ РС, бр. 50/2011)

ПЛАНСКИ основ за израду и доношење Просторног плана општине Бољевац је:

Просторни план Републике Србије-ПП РС („Службени гласник РС“, број 88/10)

Просторни план подручја слива водоакумулације „Боговина“ – ППППН „Боговина“

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ - ППППН „Бован“ („Службени гласник РС“, број 14/09)

Регионални Просторни план Тимочке Крајине–РПП ТК („Службени гласник РС“, број 51/11 од 13.07.2011.)

релевантна документа

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Општина Бољевац је данас територија са 15.498 становника и спада у ретко насељена подручја. Имајући у виду основна обележја, расположивост, разноврсност и атрактивност природних потенцијала, степен њихове активираниости као изграђане привредне капацитете и поред крупних ограничења (низак степен развијености инфраструктурних капацитета, кадровске лимитираниости...) отварају се реалне могућности за остваривање динамичнијег развоја.

Просечна густина насељености знатно је испод критичне границе са 19 становника на км², што општину Бољевац сврстава у ретко насељене општине. Број становника старији од 60 година чини 27,5%, док је млађи узраст од 14 година тек 14,9% укупног становништва. Што се тиче полне структуре 7725 је мушкараца, док је 8124 жена.

Највећи број незапослених по старосној структури јесу лица преко 50 година старости, мада ништа мање не заостају и они између 30-40 година.

Кретање становништва на подручју општине Бољевац, поред апсолутног смањења становништва, карактеришу три основне детерминанте: низак наталитет, повећање стопе морталитета и миграциони процеси. Сва насеља, осим самог седишта општине, бележе интензиван одлив становништва.

У односу на укупан број становника, процентуална заступљеност корисника социјалне и породичне заштите је 7,09%.

Досадашњи проблеми и потребе у области социјалне политике решавали су се на нивоу локалних институција, средствима из буџета Скупштине општине. Међутим, мора се признати да су се до сада ефикасно задовољавале потребе тако што се реаговало на последице, а не на узроке који доводе до сиромаштва и социјалне искључености.

Из наведених разлога, приступило се изради Стратегије развоја социјалне политике како би се адекватним активностима и партнерским односом превенирале негативне друштвене појаве и смањило сиромаштво и социјална искљученост.

Центар за социјални рад Бољевац је за период 2007.-2012. година пројектовао Стратешки план развоја социјалне политике Општине Бољевац.

Снабдевање водом: последња пројектна документација која се односи на водоснабдевање је стара, нема пројекта развоја система за снабдевање водом, као ни пројекта за смањење губитака. Подаци о систему за снабдевање водом у форми која је потребна за коректно одржавање и инвестирање у систем не постоје. Мерења производње и потрошње воде у зонама нема. Водозахватна грађевина на Мироштици не каптира количину воде коју би требало. Пропусност цевовода од извора Мироштица до ПК "Бољевац" није задовољавајућа а пуњење резервоара «Бољевац-велики» за вишу зону се не пуни. Неки потрошачи нису прикључени на одговарајући резервоар, односно зону потрошње, поједини делови мреже су стари, а затварачи истрошени, хидраната нема довољно. Не постоји радна јединица за смањење губитака и континуиране активности које се односе на смањење административних и техничких губитака. На РВ «Боговина» нису прикључена сва села која би могла да се прикључе. Трећина домаћинства нема водомере.

Канализација: ППОВ није завршено и пуштено у погон. Отпадна вода из колектора се излива у реку без претходног третмана, не постоји систем кишне канализације.

Животна средина: објекти за водоснабдевање (Мироштица) нису ограђени заштитном оградом чиме је омогућен неконтролисан приступ људи и животиња. Не постоји водопривредна дозвола за испуштање отпадних вода порозне септичке јаме а такође се јавља загађење подземних вода. Системи за хлорисање воде на црпним станицама су дотрајали. Не постоји систем за континуално праћење и контролу дозирања хлора. Такође, не постоји систем за детекцију и мерење хлора у ваздуху као ни систем за неутрализацију акцидентно испушеног хлора. Просторије у којима се врши дозирање хлора нису опремљене тушевима и вентилаторима у случају да дође до процуривања хлора из система.

У наредном периоду, а по Акционом плану Стратегије одрживог развоја општине Бољевац, потребно је припремити се, програмски и пројектно, за решавање већих инфраструктурних проблема набавком средстава из доступних фондова као и повољнијих кредитних линија. Очекује се да би нов Закон о регионалном развоју и имплементација Националне стратегије одрживог развоја направио потребне оквире општини за аплицирање на конкурсе Министарстава РС којима би се обезбедила потребна средства за реализацију локалних програма развоја.

Како би припрема, а касније и реализација програма и пројеката, била ефикасна и делотворна, потребно је радити на јачању институција и њихових људских ресурса, чиме се везујемо за план активности преостале три области представљене у овој Стратегији одрживог развоја општине.

Закључне погодности и ограничења развоја Општине

У општини Бољевац је регистрован велики број предузећа која постоје већ деценијама али је акценат на отварању нових фирми и њиховом успешном раду чему су највише допринели постојећи природни ресурси, повољан географски положај, многобројни пословни партнери и искуства са страним инвеститорима. Оно у чему се огледају слабости општине а тиче се пословног окружења јесу пословна инфраструктура, недостатак квалификоване радне снаге, обртна средства, инвестициони капитал, локална администрација и пословни инфо-центар.

Општина Бољевац има могућности за нове инвеститоре, донаторска средства и нова тржишта. Претње за пословно окружење представљају Републичка администрација, конкуренција на новим тржиштима, велики градови, Светска финансијска криза и лоби других интересних група.

Привреда општине Бољевац је директно везана за доступност капитала и у вези тога треба истаћи да на територији општине има неколико банака. Међутим, интересантнији су, у смислу доступности капитала, инвеститори – локални и страни као и општински буџет. Повећање доступности капитала је у средствима ЕУ, ИПА фонду и осталим донаторским организацијама. Слабости су у високом каматним стопама, неинформисаности о донаторским средствима, малом приливу буџета и локалном фонду за гаранције. Значајна слабост општине Бољевац је у малим платама, ниском стандарду, ниском степену толеранције и културном животу.

Присутност сиве економије у општини Бољевац се може ограничити приливом донаторских средстава и бољим државним програмом отварања предузетничких радњи, као и разумевање на нивоу Републике за ширењем овакве појаве у привреди и друштву уопште.

Одлив стручњака, смањење броја становника, конфликти међу људима, одлив кадрова, старост становништва и непостојање фонда за стимулацију рађања деце поспешује смањење људских ресурса и тиме се може изгубити национално обележје а долазак стручњака са стране може у великој мери побољшати развој региона.

ПРЕДНОСТИ (СНАГЕ) :

- Повољан географски положај;
- Природни потенцијали
- Мотивисаност становништва
- Постојећи привредни капацитети (дрвна индустрија, метална индустрија, индустрија неметала)
- Капацитети у пољопривреди који нису искоришћени (земљиште, вода и ибјекти)
- Енергетски потенцијал (вода и природни извори енергије)
- Радна снага
- Туризам и природне лепоте
- Велики број регистрованих предузећа

СЛАБОСТИ (ОГРАНИЧЕЊА):

- Лоша инфраструктура
- Неповољна старосна структура становништва
- Миграција становништва (одлив стручних кадрова)
- Негативна стопа раста становништва
- Недовољна примена агротехничких мера
- Неискоришћени туристички потенцијали
- Уситњеност пољопривредних парцела
- Стара пољопривредна механизација
- Лош проток информација
- Неуређени простори за домаће и стране инвеститоре
- Непостојање просторног плана Општине
- Број предузећа која се баве трговином је већи у односу на број предузећа која се баве производњом
- Недостатак производних и прерађивачких предузећа.

ШАНСЕ (МОГУЋНОСТИ) :

- Лакши приступ фондовима ЕУ
- Укључивање дијаспоре у реализацију развојних планов
- Укрупњавање пољопривредног земљишта
- Повећање степена прераде
- Уређење слободних, напуштених и атрактивних локација за инвеститоре (индустријска зона)
- Бржи развој малих и средњих предузећа (ослоњених на природна добра)
- Увођење стандарда квалитета производа
- Развој туризма
- Перманентна едукација кадрова
- Формирање општинских фондова за развој
- Повећање извоза

ПРЕТЊЕ (ПРЕПРЕКЕ):

- Последице лоше приватизације
- Неспровођење децентрализације
- Нестабилност друштвеног окружења
- Све већа конкуренција са далеког истока
- Светска економска криза
- Недоношење закона, прописа и аката

Општина Бољевац свој развој мора усмерити кроз планско искоришћавање природних потенцијала (природни ресурси: шуме, воде, ветар...), едукацијом радне снаге, увођењем савремених технологија у просеце производње, на стварање амбијента за реализацију могућности примене програма и пројеката предвиђених Акционим планом за област економије (привреде).

Примећује се да је, поред индустријског развоја, неопходно паралелно развијати и пољопривредну производњу. Било би од значаја извршити промену структуре пољопривредне производње искоришћавањем свих пољопривредних потенцијала. Постоји могућност отварања нових рибњака као и ширења воћарске и повртарске делатности. Свакако треба подржати сточарску и ратарску производњу која је и до сада била доминантна на територији општине Бољевац.

ВИЗИЈА, ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА**Визија и принципи просторног развоја**

Визија просторног развоја Бољевца је, у првом реду, да буде демографски обновљена и стабилна, инфраструктурно опремљена као и саобраћајно приступачна затим, да буде одрживог економског и социјалног развоја, очуваног и заштићеног природног и културног наслеђа, квалитетне животне средине и функционално интегрисана у окружење уз јачање сарадње са суседним општинама у региону и стварање прекограничних веза са Бугарском.

Остваривање ове визије подразумева одређивање следећих принципа развоја:

одрживи развој као принцип свих активности у функционисању општине
унапређење територијалне кохезије као резултат социо-економске уравнотежености развоја
заштита, уређење и одрживо коришћење животне средине, природног и културног наслеђа
просторно-функционална интегрисаност и трансгранично повезивање са окружењем
повећање конкурентности и ефикасности коришћењем сопствених потенцијала
полицентрични територијални развој који подразумева дефинисану хијерархију мреже насеља и адекватну опремљеност јавним службама

унапређење саобраћајне приступачности, инфраструктурне опремљености и доступности информацијама и знању уз максимално очување животне средине

развој културног и локалног идентитета као резултат територијалне препознатљивости
принцип јавно-приватног партнерства
принцип веће транспарентности у доношењу одлука и учешће јавности у одлучивању
заштита јавног интереса, јавних добара и добара у општој употреби

Општи и посебни циљеви просторног развоја

Општи циљ развоја, уређења и коришћења простора општине Бољевац је усклађен са смерницама Просторног Плана Републике Србије и односи се на коришћење простора према потенцијалима природних и створених вредности и дугорочним потребама одрживог економског и социјалног развоја.

Општи циљ се остварује кроз посебне циљеве:

стварање услова за демографску обнову унапређењем квалитета живота, задржавањем и подстицањем насељавања и повратка становништва посебно у насељима са значајним природним потенцијалима, са посебним акцентом на побољшање старосне структуре становништва

одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја

рационалним, ефикаснијом организацијом и коришћењем простора, развојем саобраћајне, техничке и социјалне инфраструктуре, у првом реду, повећањем доступности руралног подручја - побољшањем квалитета путне мреже и развојем телефоније, опремањем комуналном инфраструктуром центара у мрежи насеља и развојем услуга јавних служби, прилагођених локалним условима и потребама корисника ради повећања квалитета живљења не само у општинском центру, већ и у другим насељима и просторним целинама општине заштитом животне средине и простора, заустављањем даље деградације природних ресурса и добара, сузбијањем и санацијом непланске изградње, рехабилитацијом центара, очувањем диверзитета и уређењем предела, посебно културних предела са традиционалним начином организације и изградње сеоских насеља, као и заштитом, презентацијом и туристичком валоризацијом природних и културних вредности на подручју општине.

прилагођавањем привредног развоја тржишним условима привређивања, повећањем иновација и ефикасности, већом подршком предузетништву, интеграцији и прилагођавању производних програма захтевима тржишта уз максимално искоришћење али и заштиту природних потенцијала.

Географско-морфолошки карактер општине Бољевац захтева да се дефинише политика просторног развоја, заштите и управљања са циљем обављања значајне еколошке, социјалне и пољопривредне функције у складу са природним ресурсима.

Ови циљеви подразумевају политичку стабилност и правну сигурност као полазну основу а то је крупан проблем са којим се још суочавамо.

Опште формулисани циљеви развоја захтевају ближу конкретизацију и дефинисање кроз циљеве развоја по појединим областима да би се планска решења и правци развоја практично могли остваривати али и условно контролисати током времена па тиме и кориговали, зависно од процеса које ће време доносити и наметати.

Претходни циљеви треба да утичу на смањење до сада испољених тенденција емиграције становништва и његово евентуално враћање, посебно млађег становништва, што истовремено захтева и да се:

побољша и плански осмисли техно-економско, инфраструктурно и комунално опремање да би се постигла већа мобилност објективних и субјективних фактора привређивања

подручје јаче просторно интегрише и уреди да би се смањио степен периферности, изолованости и аутохтоности изврши реорганизовање друштвених и управљачких институција и служби да би се и са друштвено-социјалног аспекта повећао квалитет живота и просперитет насељеног становништва и на тај начин створили услови једнакости.

Б) ПЛАНСКИ ДЕО

План развоја општине Бољевац заснива се на просторном развоју који представља синтезу друштвено-економских и еколошких фактора са циљем да се у наредном периоду достигне ниво одрживог развоја. Концепт развоја се између осталог заснива на потреби убрзаног социо-економског и демографског развоја овог подручја уз уважавање функција информационог друштва, и развоја европских стандарда и критеријума који се заснивају на уравнотеженом и полицентричном развоју, успостављању нових веза урбано-рурално (град-село), стварање једнаких могућности развоја за све становнике и социјалне групе и доступност инфраструктурним системима и јавним службама, рационално управљање природним и створеним ресурсима, управљање имовином и некретностима и заштитом природних вредности и културног наслеђа.

На основу јасно дефинисаних стратешких опредељења капитал заинтересованих инвеститора треба усмеравати у реално изводљиве, одрживе и профитабилне програме и пројекте, примерене садашњем и будућем времену и предметном простору а то су пре свега инвестиције у еко-пољопривреду и еко-туризам...

I ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

ОПИС И НАМЕНА ПРОСТОРА

Биланси површина (Табела 01) за територију општине Бољевац утврђене су на основу затеченог стања као и планираних промена у простору. У обзир нису узете промене у простору чија је површина мања од 10 ha.

Дугорочном концепцијом развоја и уређења простора, промене у билансу основне намене површина усмерене су ка оптимизацији намене земљишта са природним условима, уз нужно изузимање простора за реализацију предвиђених садржаја у области водоснабдевања, саобраћајне и остале инфраструктуре, привреде, туризма и становања.

У периоду до 2024. год. пољопривредно земљиште ће се смањити са 38.718,87 ha на 37.752,73 ha и тако ће чинити 45,62% од укупне површине општине.

Површине под шумама ће се повећати са 40.967,85 ha на 41.722,25 ha, што је повећање од око 1% у односу на целу површину плана, међутим ова мера није значајна за ниво Просторног плана и практично ће задржати постојећи биланс, јер се односи на већ евидентирано шумско земљиште које је необрасло.

Планиране акумулације на подручју општине заузимаће укупну површину од 508,1 ha. Планиране површине под саобраћајном структуром имаће веће промене у односу на постојеће стање. Не планира се значајно повећање државних путева сем проширења

њихових регулација, што доноси планирану површину од 107,3 ха. Планиране и постојеће деонице општинских путева заузимаће 92,1 ха.

Табела 01. Биланс планиране намене површина на подручју општине Бољевац, 2024.(у ха и %)

				општина Бољевац		
Година				2010.	2024.	
Укупна површина плана (ha)				82.753,2	100%	
Пољопривредно земљиште				38.718,87	46,8%	
Шумско земљиште				40.967,85	49.5%	
Водно земљиште				473,32	0,6%	
водо-акумулације				-	-	
Грађевинско земљиште	Изграђен простор насеља			1850,59	2,2%	
	Саобраћајна инфрастр.	државни	64,5	0.15%	107,30	0.24%
		општински	56		92,10	
	Укупно грађевинско земљиште				1970,82	2,38%
остало неплодно земљиште				622,34	0,75%	

*извор: катастар

Специфичности брдско планинског рељефа условиле су планирање, начин коришћења и диспозицију пољопривредног, шумског и грађевинског земљишта. Геоморфолошки услови у значајној мери су утицали на рејонизацију подручја које је према надморским висинама подељено на три висинске зоне: до 500 mnm, од 500 до 1000 mnm и преко 1000 mnm. Према нагибима терена подручје плана такође је подељено у три зоне, нагиби од 0% до 15%, 15% до 25%, и преко 25%. У наредној табели (Табела 02) дате су површине по катастарским општинама према нагибима терена и надморским висинама.

Табела 02. геоморфолошки услови терена

	КО- површине(km²)	нагиби терена (°)			надморска висина (mnm)		
		0-15	15-25	>25	<500	500-1000	>1000
1	БАЧЕВИЦА	4,06	8,34	8,35	18,14	2,74	
2	БОГОВИНА	16,62	6,01	51,94	28,85	48,07	0,17
3	БОЉЕВАЦ	3,90	4,79	4,90	14,44		
4	ВЛАКОЊЕ	15,20	25,30	4,88	46,62		
5	ВРБОВАЦ	3,06	14,23	3,83	20,61	1,03	
6	ДОБРО ПОЉЕ	0,18	6,76	22,71	12,90	15,07	
7	ДОБРУЈЕВАЦ	2,50	5,44	19,46	18,54	11,14	
8	ИЛИНО	8,26	2,59	8,33	10,38	8,62	
9	ЈАБЛАНИЦА	5,82	19,38	53,74	30,65	48,34	
10	КРИВИ ВИР	17,49	23,36	83,31	24,78	98,61	
11	ЛУКОВО	4,52	10,83	26,31	24,90	15,76	1,46
12	МАЛИ ИЗВОР	15,60	11,05	29,20	31,97	25,30	
13	МИРОВО	11,79	2,10	13,14	14,93	9,17	2,73
14	ОСНИЋ	7,40	24,37	2,80	34,64		
15	ПОДГОРАЦ 1	5,89	3,79	94,59	10,44	88,36	4,22
16	ПОДГОРАЦ 2	38,75	2,04		41,84		
17	РУЈИШТЕ	2,83	17,07	8,81		28,73	
18	САВИНАЦ	4,32	2,16	2,60	9,07		
19	СУМРАКОВАЦ	21,43	1,85		23,26		
	укупно	189,62	191,46	438,90	416,96	400,94	8,58

1.1 Пољопривредно земљиште

Основни дугорочни циљ у области заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде јесте очување и унапређење услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа.

Пољопривредно земљиште, према фактичком стању, има површину од 38718.87 ха и тако чини 46.8% од укупне површине општине. Пољопривредно земљиште чине оранице, пашњаци и ливаде.

Пољопривредно земљиште обухвата 46,8% територије општине Бољевац (38.636 ха) и представља значајан и обиман природни ресурс.

Основна карактеристика је релативно добар квалитет и повољна структура. Највећи део пољопривредне површине је под ораницама и баштама 46,7%, ливаде обухватају 28,6%, пашњаци 20,2%, на 3,2% се простиру воћњаци, док свега 1,3% површине заузимају виногради.

Разноврсност и обимност пољопривредног земљишта, општи климатски услови, еколошки чиста средина, као и дугогодишња традиција становништва да се бави пољопривредном производњом уз изграђене капацитете представљају изванредну подлогу за развој пољопривредне производње.

Пољопривредно земљиште као ресурс је од прворазредног значаја за општину а његов развојни значај зависиће, пре свега, од развоја сточарске производње, изградње објеката за прераду пољопривредних производа, промене структуре производње (повећање површина под воћарским и повртарским културама, лековитим биљем и др.), примене агротехничких мера и повећање површина под системима за наводњавање.

Табела 03. Структура коришћења пољопривредног земљишта изражена у ха

Власништво	Њиве	Врт	Воћњак	Виноград	Ливада	Пашњак
Приватно	16.753,00	51,60	1.217,20	388,90	10.076,30	3.812,00
Друштвено и државно	1.187,80	2,80	51,20	7,30	933,30	3.899,00
Укупно	17.940,80	54,4	1.268,40	396,20	11.009,60	7.701,00

*извор: катастар

Пољопривредним земљиштем се сматрају: њиве, вртови, воћњаци, виногради, пашњаци, ливаде, рибњаци, трстици, мочваре као и друго земљиште које по својим природним и економским условима може да се користи за пољопривредну производњу.

Основна карактеристика коришћења постојећег пољопривредног земљишта је уситњеност парцела, неадекватна примена агротехничких мера, нерационално коришћење минералних ђубрива, неправилна примена хемијских средстава и др.

За правилно коришћење пољопривредног земљишта и постизање високих приноса неопходна је редовна контрола плодности земљишта (микро и макро елементе, пх вредност и хумус).

На територији општине Бољевац преовлађују следећи типови земљишта: смоница, алувијално земљиште, сироземи и смеђа кисела земљишта на растреситим подлогама.

Табела 04. Сточни фонд општине Бољевац

Коња	Говеда	Оваца	Свиња	Живине
264	7.500	15.522	9.764	39.702

Упоредјујући приказане површине са бројем грла првенствено крупних и ситних преживара на територији општине Бољевац, постоји могућност вишеструког повећања броја грла која би могла да се одгајају.

Комплетна сточарска производња одвија се на поседима пољопривредних газдинстава. Од укупног броја телади (7.000) , 15% остаје за даљу репродукцију, 3% за тов до 550кг и 82% се продаје у тежини до 200 кг.

1.2 шумско земљиште

Укупна површина државних (24.754,81 ха) и приватних (18.494,00 ха) шума на простору обухвата територије општине Бољевац износи 43.248,81 ха. Карактеристичне општине са највећим учешћем шумског земљишта су Подгорац 1, Боговина, Јабланица, Криви Вир и Луково.

Државним шумама газдује предузеће преко свог организационог дела Шумско газднство „Тимочке шуме“, Бољевац. У приватним шумама предузеће „Тимочко Бољевац“ обавља стручне послове (дознака стабала, жигосање, пропатнице и сл.).

И државне и приватне шуме на подручју општине део су Тимочког шумског подручја, којим предузеће газдује плански, у складу са посебном (за газдинске јединице) и општом основном газдовања шумама (за шумско подручје). Однос обраслог и необраслог шумског земљишта у државним шумама износи 91:9. Просечна запремина по јединици (ха) обрасле површине износи 119,4 м³ а текући годишњи запремински прираст 2,7 м³ / ха. Планирани годишњи принос износи 43.592 м³ с тим што се он реализује са 2/3 до 3/4. За све обрасле површине основама је утврђена приоритетна функција.

По пореклу преовлађују природне високе састојине с тим што је учешће девастираних врло високо (изданаке шуме, шибљаци, шикаре).

По мешовитости преовлађују чисте састојине.

Однос лишћарских и четинарских шума је 97 : 3.

Осим основне намене, основама газдовања шумама као подзаконским актима утврђени су обим, место и врста радова на неговању и коришћењу шума и недрвних шумских производа.

1.3 водно земљиште

На територији општине Бољевац налазе се значајни водни ресурси. Река Црни Тимок је најзначајнији водени ток са врелом у Кривом Виру и током кроз читаво подручје општине. Северно и јужно од долине којом протиче Црни Тимок је брдско-планинско подручје испресецано многобројним водотоковима, притокама Црног Тимока, међу којима су Радованска река, Мировштица, Арнаута и Злота река.

На територији општине присутна су многобројна врела од којих поједина карактерише велика издашност и квалитет. У Кривом Виру се налази и термални извор који је недовољно истражен.

Развојни значај водног ресурса зависиће, у првом реду, од заштите и очувања природних особина водотокова, изградње регионалног система - Боговина, изградње рибњака и система за наводњавање на површинама пољопривредних газдинстава.

Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотокови који потичу из јакних врела. Према неким истраживањима, општина Бољевац спада у ред општина које су најбогатије водом (однос њене површине и броја извора и водотока). Управо ови хидролошки ресурси могу постати окосница излетничког, рекреативно-риболовног екотуризма:

·Црни Тимок - највећи ток у општини Бољевац, који тече кроз централни део општине и низводно од Зајечара, са Белим Тимоком гради јединствену реку, а посебно је атрактивно његово врело у Кривом Виру;

·Арнаута - река за коју су везана и многа историјска догађања и народна предања, представља десну притоку Црног Тимока и реку која протиче кроз сам град Бољевац;

·Радовањска река - чиста и бистра вода, велелепна клисура и кањон, богата рибом и разноврсном флором дуж своје долине
·Грабовачка и Злотска река - леве притоке црног Тимока, такође атрактивни простори за излетнички и рекреативни туризам.

У кречњачким теренима Кучаја налази се већи број подземних водених токова. Општина Бољевац делимично залази у источну крашку зону Србије и захваљујући томе има разноврснији рељеф, али и појаву поменуте подземне циркулације вода. Ово је нарочито карактеристично за пејинске и јамске системе, који су већ поменути као потенцијални ресурси.

1.4 ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

Развој и ширење, односно увећање грађевинског земљишта на подручју Бољевац је најосетљивије питање просторног развоја и планирања. Према демографским показатељима базираним на трендовским карактеристикама, не постоји оправдање за ширење грађевинског подручја. Међутим разним мерама развоја и подршке Републике, затим планским решењима Просторног плана Републике Србије, регионалног Просторног плана и Просторног плана општине Бољевац, ствара се могућност за развој овог подручја по свим чиниоцима простора, од природних до хуманих, што подразумева и ширење грађевинског земљишта на принципима одрживог развоја.

Одлуком Скупштине општине Бољевац, на седници одржаној 25.03.2004., утврђено је грађевинско земљиште за свих 18 насеља општине Бољевац. У ПРИЛОГУ 1. уз текстуални део Плана дати су обухвати грађевинских подручја у складу са Одлуком.

Грађевинска подручја идентификована по Одлуци су била полазна основа за утврђивање планираних грађевинских подручја свих насеља у шематским приказима уређења насеља. Постојећа изграђеност земљишта је утврђена на основу ортофото карата (2010.г.) и идентификацијом на терену, што је показало да је у простору дошло до изградње изван грађевинских подручја утврђених Одлуком. Планирана грађевинска подручја су формирана узимајући у обзир Одлуку, постојеће стање изграђености и препознатих смерова и потреба развоја сваког од насеља.

Границе планираних грађевинских подручја насеља су приказане у шематским приказима уређења насеља и текстуално описане у ПРИЛОГУ 2, уз текстуални део Плана.

Физичка уређеност простора и заштићена животна средина биће елементи који ће Бољевац учинити привлачним за инвеститоре и туристе, првенствено успостављањем контроле коришћења и уређења грађевинског земљишта и усмеравање изградње и комуналног опремања сеоских насеља и руралних предела, уз максимално искоришћење постојећег грађевинског фонда.

Намене које се могу наћи на овом простору и пропозиције изградње су дефинисане овим планом и то су, пре свега, јавне функције, становање, туризам, привредне делатности, спорт и рекреација... Важан фактор у планирању и будућем развоју грађевинског земљишта представља и унапређење и заштита животне средине, заштита и промоција вредне природне баштине и очување већих подручја посебне намене са природним вредностима.

Развој грађевинских подручја планиран је уз очување хетерогене регионалне и локалне структуре кроз: очување отворених поља (њива, винограда, пашњака и ливада) у претежно шумским пределима; усклађивање изградње инфраструктурних објеката са карактером предела и обезбеђење њиховог мултифункционалног коришћења, избегавање изградње на предеоно изложеним локацијама као и у плавним и ерозионим подручјима, очување специфичне мреже насеља, изградња и груписање објеката у складу са традицијом грађења у пределу.

Планиране активности у развоју грађевинског подручја, намена и делатности у грађевинском подручју:

Дефинисање грађевинских подручја центара заједнице насеља и појединих насеља са специфичним функцијама (туристичка насеља...)

Уважавањем и валоризацијом економских, демографских, урбаних и функционалних карактеристика, опремања села, у наредном планском периоду, вршиће се у два правца, односно група насеља:

прву групу чиниће центри заједнице насеља, насеља са специфичним функцијама и општински центар – Бољевац

другу групу насеља чиниће насеља са појединим функцијама и остала насеља (примарна села)

Унапређење економске инфраструктуре: изградња модерне индустријске зоне са посебним услугама и одговарајућим маркетингом уз реструктурирање и ревитализацију индустрије, посебно традиционалних грана (дрвна, прерада лековитог биља, производња ракије - алкохолног пића...) са циљем привлачења инвеститора и очувања животне средине.

Стварање услова за улагање у туристичке објекте (планинарске домове, спорт и рекреацију, угоститељске објекте и сл.) и друге туристичке центре

Унапређење инфраструктуре: развој путне мреже, локалних и државних путева (реконструкција и ревитализација, изградња, повећање безбедности...), телекомуникационе мреже, посебно фиксне телефоније, енергетске, водне и канализационе, као и одржавање инфраструктурних система и управљање отпадом

Изградња инфраструктуре у функцији афирмације туристичке понуде: жичара, бициклистичке стазе....

ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

Основно стратешко опредељење ка одрживом управљању природним ресурсима у општини Бољевац је обезбеђење повољних техничко-технолошких, финансијских и еколошких решења за њихово коришћење, управљање и заштиту.

Најзначајнији природни ресурси у општини Бољевац за развој локалне привреде представљају:

- велика површина под шумама (велика количина техничког и огревног дрвета),
- водни потенцијал - могућност наводњавања и флаширања пијаће воде, односно изградње мини хидроелектрана,
- климатски и земљишни услови за развој пољопривредне производње (сточарство, лековито биље, воћарство и повртарство) и изградњу

Геоморфолошки реони	Висине	Геоморфолошки услови	Активности
брежуљкасто-брдски	Од 500 до 750 m	Побрђа и брда	Шумарство производња и прерада дрвета лековито биље и шумски плодови Пољопривреда сточарство-фарме оваца и јагњаци повртарство-кромпир воћарство-јабуке, крушке, малине пчеларство Туризам ловни, риболовни, етно-еко
Брдско-планински	Преко 750 m	Брда и планине	Пољопривреда Брдско-планинско сточарство Шумарство производња и прерада дрвета лековито биље и шумски плодови Туризам ловни, риболовни, планински, етно-еко

ветрогенератора као постројења за производњу алтернативне енергије
- минералне сировине (доломит, глина - Бентонит, украсни камен и племенити метали)

Поред пољопривреде, на територији општине Бољевац постоје услови за развијање метало-прерађивачке индустрије, текстилне индустрије, рударства и енергетике, дрвне индустрије, али и туризма / еко-туризма.

Табела 05. Рејонизација територије према геоморфолошким карактеристикама

2.1 Пољопривредно земљиште

Смернице за развој пољопривреде

Развој сточарства обезбедиће се успостављањем оптималног односа између сточног фонда и биљне производње на расположивим пољопривредним површинама, у складу са условима санитарне заштите изворишта и структурним обележјима пољопривредних газдинстава. Циљни индикатор је постизање једног условног грла стоке на један хектар обрадиве површине, уз примену 30т/ха стајњака сваке пете године. Количина и учесталост ђубрења зависи од културе и типа земљишта. Предвиђена количина стајњака довољна је за спречавање деградације педолошког покривача и као замена за минерална ђубрива у програмима производње тзв. "здраве хране". Планом се одређују следеће смернице заштите и одрживог коришћења пољопривредног земљишта:

на брдовитим и другим теренима с потенцијалима за воћарску и повртарску производњу, треба подржавати искоришћавање погодности за развој органске производње, док је примена метода строго контролисаног прихрањивања и интегралне заштите нужни услов опстанка и даљег развоја воћарства уопште, у спрези с усвајањем савремених стандарда квалитета у преради и пласману, унапређивањем маркетинга и оснивањем произвођачких асоцијација

заштита и одрживо коришћење земљишта, са пространим ливадама и пашњацима, велике еколошке и економске вредности, али и са природним ограничењима за развој пољопривреде, условљени су њиховом демографском обновом; поред развоја туризма, то захтева и подршку развоју пашњачког сточарства, промовисању агрошумарства (посебно, укључивање капацитета шума и водотока у извозно атрактивне програме производње, сакупљања и прераде широког асортимана високо вредних сировина), поновном увођењу аутохтоних раса стоке, сорти гајених биљака, традиционалних производних система и сл
на заштићеним подручјима посебних природних вредности, укључујући и сливна подручја хидроаккумуляција и будућа заштићена подручја, прецизирање посебних режима коришћења пољопривредног земљишта и мера подршке дохотку локалног становништва, заснива се на уважавању како позитивних, тако и негативних утицаја пољопривреде на биодиверзитет и предео.

Концепција развоја пољопривреде

Основна претпоставка успешног развоја пољопривреде у периоду 2010-2020. године је у ефикаснијем коришћењу производног потенцијала општине Бољевац. Код утврђивања појединих предности терена и агроеколошких услова предлаже се праћење развоја у ратарској производњи код производње јечма, овса, тритикала, кукуруза, крмног биља, детелине и ливаде, у воћарској производњи кроз производње јабучастог и коштичаваг воћа а у оквиру сточарства посебно улагати у развој говедарства, овчарства и козарства, производњу меда и производњи рибе.

Предложени концепт развоја сточарства подразумева промене у ратарској производњи тј. усмеравање ратарских површина на производњу сточне хране и то већу производњу јечма, тритикала, овса, кукуруза, ливадског сена и сена детелине. Потребно је извршити поправку постојећег стања пашњака, улагањем у пашњаке који су у функцији а пашњаке који нису у функцији покушати да се део површина приведе намени. Потребно је применити развој органских принципа пољопривреде по којима се контролисано користе хемијска средства.

Могућности развоја сточарске производње

Узимајући у обзир све елементе који утичу на сточарску производњу (природни, људски, објекти и др.), претпоставка је да се на територији општине Бољевац могу гајити: говеда, коњи, свиње, овце, козе, живина...

Могућност оваквог начина сточарске производње је у томе што се на територији општине налазе капацитети за примарну сточарску производњу (фарма за тов јунади у Сумраковцу - капацитета 2.500 ком у турнусу, капацитети за претов у власништву пољ. газдинства- 1.000 у турнусу и око 4000 домаћинства која су у сеоским срединама и која представљају изузетан потенцијал за развој сточарства), две приватне млекаре са подручја општине Бољевац, са добрим развојним могућностима, првенствено млекара у Подгорцу са програмом прераде козијег млека и присуство млекара са подручја Зајечара, Сокобање и Књажевца.

За овакав обим сточарске производње неопходно је у наредном периоду створити услове за сигуран откуп и могућност отварања прерађивачких капацитета (кланице) које би задовољавале понуду са територије општине Бољевац, Зајечар и Бор. Унапређење говедарске производње обухватиће селекцијски рад, вештачко осемењавање, производњу приплодног подмлатка и производњу млека.

Приоритети програмско – развојне оријентације у сточарству су:

Ревитализација фарме у Сумраковцу, обезбеђење средстава за набавку основног стада (набавка 1.000 јунади за тов).

Приватизација „Еко-Хране“ и покретање производње у постојећим објектима

Набавка 200 приплодних квалитетних јуница за мини фармере у приватном сектору

Набавка 1.000 приплодних коза за производњу млека у приватном сектору у сарадњи са млекарим „7 јули“ Подгорац

Прелазак на фармерско говедарство, 100 пољопривредна газдинства са по 20 крава, 50 пољопривредна газдинства са 20 до 50 крава и 10 газдинства са 50 до 100 крава.

Изградња фарми за тов свиња, капацитета 100-200 комада у турнусу, на пољопривредним газдинствима

Изградња пастрмског рибњака на 10 ха

Изградња мини кланице или активирање већ постојећих кланица у окружењу

Изградња фарме за тов бројлера

Набавка квалитетног приплодног материјала за осемењавање

Могућности развоја биљне производње

Развој биљне производње мора да се креће у више праваца:

Повећање приноса по јединици површине за културе које се користе у сточарској производњи и увођење нових култура. Набавка механизације и опреме за силирање легуминоза и вакумирање зелене масе.

Увођење нових култура у структури производње. Гајање култура које стварају већи економски ефекат – профит, пре свега гајање култура за семенску производњу (семенски сунцокрет, кукуруз, луцерка, лан, грашак и др.).

Гајење воћа – агроколошке карактеристике представљају погодан рејон за узгој воћака и производњу воћа. У условима наводњавања, од воћних врсти предлажемо: јабуку, крушку, вишњу, трешњу, шљиву, шипурак и др. Од језграстог воћа орах и леску.

Стриктно поштовање чинилаца производње и доследна примена агро и помотехничких мера су предуслов комерцијалне производње.

- Повећање производње под повртарским културама, првенствено производња под пластеницима уз примену савремене технологије за такву врсту производње.

Изградња система за наводњавање

Изградња и набавка опреме за сушаре, пакерице, калибраторе и друге опреме за већи степен обраде и прераде пољопривредних производа

Укупњавање пољопривредног земљишта, са циљем да се достигне просек од 20 ха по пољопривредном газдинству, што је просек и Европске уније.

У општини Бољевац постоје добри услови за заснивање производње лековитог и ароматичног биља.

У општини се велики део земљишта налази у брдско-планинском подручју и то су подручја која имају најнижи степен економског развоја. Међутим и у тим подручјима могу се успешно гајити поједине културе, а једна од њих су лековито и ароматично биље, нарочито за индустрију лекова. Ова производња није нашла своје место иако се ова подручја могу сматрати чистим еколошким зонама. Доходак који се стиче у овој производњи је неупоредиво виши од производње традиционалних ратарских култура, па чак и на земљиштима нижег бонитета. Од тих биљака могу се углавном гајити врсте (камилица, валеријана, мента, тимијан, босиљак, мелиса, невен и др.) за којима постоји стална тражња на нашем и светском тржишту.

Ову производњу треба углавном развијати на пољопривредним газдинствима.

Значајан чинилац у развоју ове гране пољопривреде у наредном периоду треба да буду „Шумски плодови“ који се баве откупом шумских плодова и пољопривредним производима. Капацитети овог предузећа су:

магацински простор 700 м²

сушара 30м²

хладњаче- за дубоко замрзавање капацитета 100 м³ и за одржавање

капацитета 2 x 100 м³

Могућност откупа су 200 t сировина у пролећној и јесењој сезони и могућност прераде

5 t. суве производње.

Табела 06. Просечни приноси и број грла стоке у планским периодима врста

Производ	2010 год.	2015.год.	2020.год.
пшеница	3.500	3.800	4.000
јечам.....	3.000.....	3.500	4.000
овас	2.500.....	2.800	3.000
тритикале	3.000.....	3.500	4.000
кукуруз	5.000.....	6.000	7.000
детелина.....	-	6.000.....	7.000
ливада.....	-	4.500.....	5.500
говеда.....	7.500.....	12.000.....	20.000
свиње.....	9.700	15.000.....	20.000
овце.....	15.500.....	25.000.....	40.000
козе.....	-	800.....	1.500

У претходној табели приказано је предвиђено повећање просечних приноса код различитих врста биљне производње и повећање броја грла стоке. За планирани бржи развој поред повећања просечних приноса на постојећим површинама треба предвидети и повећање површина код тритикала за 400 ха, и крмног биља тј. детелине за 1.000 ха.

Повећање приноса у биљној производњи може да се оствари пре свега бољим коришћењем пољопривредног земљишта, применом савремене технологије и механизације, избором бољих сорти биљака, избором локација ових производњи обзиром на природне ресурсе. Повећање грла стоке може да се оствари делимично из сопствених репродукционих извора тј. одабирањем и селекцијом на терену, а једним делом и набавком расних грла са стране.

Табела 07. Принос у тонама и број грла стоке за плански период 2010-2020. године

врста производа	2010 год.	2015.год.	2020.год.
пшеница	8.942	9.709	10.220
јечам.....	4.518.....	5.271	6.024
овас	1.875.....	2.100	2.250
тритикале	1.419.....	3.055	3.492
кукуруз	2.5910.....	31.092	36.274
детелина.....	-	11.844.....	13.818
ливада.....	-	49.500.....	60.500
говеда.....	7.500.....	12.000.....	20.000
свиње.....	9.700	15.000.....	20.000
овце.....	15.500.....	25.000.....	40.000
козе.....	-	800.....	1.500

Код биљне производње знатно је повећан укупан принос због планираног већег приноса код пшенице, јечма, овса кукуруза и ливада а код тритикала и детелине увећање приноса је због тога што је повећан принос а повећане су и површине код ове две културе.

У коначном тексту сепарата о пољопривреди као грани привреде која има важно место и значај у оквиру просторног плана општине Бољевац треба закључити следеће:

1. Пољопривреда општине Бољевац није до сада достигла довољно могући степен развијености
2. Ова општина има пољопривредне потенцијале за развој гране пољопривреде да од степена недовољно развијене општине достигне већи степен развијености у будућем периоду
3. Територија општине се одликује амбијентом здравих природних ресурса што је важан предуслов за производњу еколошки здраве хране
4. Ово подручје може да произведе квалитетну и биолошки здраву храну за коју постоји тражња на свим тржиштима
5. Основне гране развоја треба да буду сточарство и то говедарство, овчарство и свињарство, производња крмног биља, производња у воћарству јабуке, крушке, вишње, трешње, шљиве и шипурка и улагања у изградњу прерађивачких капацитета
6. Дати значај развоју крупне робне производње
7. Пронаћи савремене облике организовања пољопривредних произвођача због заједничке производње а посебно због заједничког наступа у пласману пољопривредних производа на домаћем и страном тржишту
8. Макисмално успоставити сарадњу са општинским, регионалним и републичким стручним службама на едукацији пољопривредних произвођача и њиховог укључивања у савремену технологију у пољопривреди. Искористити могућности за добијање повољних подстицајних и бесповратних средстава од Министарства пољопривреде и повољних кредита код банака за улагања у производњу и набавку расних грла, проширење и повећање производње крмног биља, за подизање нових засада воћака и за улагање у производњу рибе.

Мере заштите пољопривредног земљишта

Очување површина и побољшање физичких, хемијских и биолошких својстава пољопривредног земљишта засниваће се на: заштити пољопривредног земљишта од нерационалног/непланског заузимања у грађевинске, рекреативне и друге непољопривредне сврхе

разради и спровођењу еколошки безбедних програма мелиорације ливада и пашњака, упоредо с обезбеђивањем подршке редовном кошењу и/или напасању стоке, како би се спречила сукцесија коровских биљака, суженог биодиверзитета и мале економске вредности не планира се тотално пошумљавање, односно затрављивање ораница на теренима изнад 750 mm, и поред њиховог претежно слабог економско-производног потенцијала; ради опстанка планинских села потребно је задржавање одређених површина за ратарско-повртарску производњу на парцелама дубљих земљишта, погодних за гајење кромпира, одговарајућих сорти јарих жита и крмног биља; њихово одрживо коришћење условљено је адекватном антиерозионом обрадом, правилним плодоредом и контролисаним органско-минералним прихрањивањем биљака

обавезно је вођење рачуна о очувању крмне базе за развој планинског сточарства и другим интересима локалног становништва при успостављању еколошки оптималних односа између пољопривредних и шумских површина и то промовисањем агрошумарства и обезбеђењем подршке за редовно кошење и/или напасање стоке, како би се спречила биолошка деградација травног биљног покривача уређењу пољских и шумских прилазних путева, укључујући подизање појасева заштитног зеленила дуж путева и туристичко-рекреативних стаза, око пашњака, изворишта воде, речних токова и сл.

спречавању негативних утицаја пољопривредне производње на стање животне средине и живог света, успостављањем контроле коришћења минералних ђубрива и средстава за заштиту биља

очувању и неговању естетских обележја руралних предела у оквиру пољопривредних и шумских површина, доношењем сета правила и одговарајуће институционализоване контроле по питањима: поткресивања и крчења врзина / живица и уклањања корова дуж међа и сеоских, шумских и других путева и одржавања тих путева; сакупљања и елиминисања отпадака пољопривредних производа; чувања појединачних или група стабала на пољопривредним површинама; забране одлагања/бацања смећа и свих врста отпада (металног, стакленог, грађевинског и др.) ван места одређених за те намене и сл.

побољшању информатичке основе о пољопривредном земљишту и другим елементима руралног простора, ажурирањем катастра по начину коришћења земљишта и власницима сваке парцеле, упоредо са спровођењем детаљних педолошких истраживања и израдом бонитетне карте земљишта за општинску територију

Са становишта очувања економских и екосистемских функција земљишта апсолутни приоритет има одређивање одговарајућих радова на евидентираним ерозионим теренима и контрола њиховог спровођења, у складу с одредбама Закона о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, бр. 62/06 и 65/08). На издвојеним ерозионим подручјима, начин коришћења пољопривредног земљишта треба прилагодити условима терена и гајити културе које ће поред биљне производње обезбедити и заштиту земљишта од ерозије.

Потребно је спровести противерозионе радове и противерозионе мере, углавном на два начина: као препорука власницима земљишта за све површине и културе угрожене слабијим ерозионим процесима и као обавеза за све власнике земљишта и култура које се налазе у склопу издвојеног и проглашеног ерозионог подручја.

На површинама које су нападнуте екцесивном и јаком ерозијом потребно је спровођење биолошких радова и мера на мелиорацији пашњака, подизању воћњака и винограда, малињака и гајењу других пољопривредних култура на истерасираном земљишту као и оснивању заједничких ливада.

Од противерозионих мера посебан значај има начин орања при гајењу ратарских култура (контурно и гребенасто) као и контурно-појасна обрада а од стриктних забрана посебно је значајна забрана гајења окопавина на падинама са увећаним нагибом. Када су у питању нестабилни терени, забрана механичког оштећења тла има приоритетан значај. Узимајући нагиб падине као основни чинилац предиспонираности подручја на процесе ерозије и начин искоришћавања као основни узрочник, мере и радови за противерозиону заштиту се примењују диференцирано по појединим пољопривредним културама (Табела 08).

Табела 8. Полазишта за утврђивање противерозионих захвата

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења
	Оранице
0-3	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења
3-7	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења уз услов обавезног контурног орања
7-12,5	Дозвољено гајење ратарских култура изузев окопавина уз услов гребенског орања

12,5-20	Дозвољено гајење ратарских култура уз услов контурно појасне обраде (сртип културе)
20-25	Дозвољено гајење ратарских култура без окопавина сваке треће године, под условом да се у периоду између два дозвољена орања површина користи као травна култура - детелина
Преко 25	Потпуна забрана орања и формирање травних или шумских култура

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења Воћњаци
до 10	Гајење воћњака уз нормалне мере неге и препоручује се мулчирање
10-15	Гајење воћњака без посебних ограничења и обавезно мулчирање
15-25	Гајење воћњака уз појачане мере неге и формирање травних појасева по хоризонтали у сваком 2. реду
преко 25	Гајење воћњака уз изузетне мере неге и потпуно затрављивање тла легуминозама изузев зоне око стабла 3,0 m

Нагиб - %	Квалитет	Радови, мере и предлог начина коришћења
Ливаде		
0-5	Забарене услед високог нивоа подземне воде	Одводњавање
5-15	Ослабљен флористички састав	Појачане мере неге са прихрањивањем вештачким или стајским ђубривом на псеудоглејним земљиштима, дубоко растојање, растресање
преко 15	Слаб флористички састав и механичка оштећења тла	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава
Пашњаци		
до 15	У стадијуму деградације	Појачане мере неге и заштите са прихрањивањем вештачким ђубривом
преко 15	У стадијуму деградације и деградирани	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава

На нагнутим теренима је, такође, неопходно формирање противерозионих појасева жбунастог, шумског и травног типа ради смањења кинетичке енергије сливајућег млаза који врши еродирање површинских слојева земљишта и подлоге. На тај начин могуће је повећати толеранцију у смислу граничног нагиба за гајење ратарских култура а редукцију истих извршити само на местима где не постоји никаква економска оправданост гајења житарица и окопавина. Уз то, живим ретензионим појасевима се значајно побољшава еколошки систем подручја а у врсте за формирање појасева могу се унети бројне племените карактеристике као што су медоносност, лековитост и др. У воћњацима и виноградима, у циљу смањења ерозионих процеса, потребно је формирање контурних бразди као и заснивање нових засада искључиво садњом по изохипси односно, управно на садашње редове.

2.2 шуме, шумско земљиште И ЛОВСТВО

Смернице за коришћење шума и шумског земљишта

Једна од мера уређења предела треба да буде и очување постојећег стања шумског комплекса према важећим прописима и мерама газдовања шумама. Ту не сме да се занемари чињеница да су контролисане сече шума такође вид неге и унапређења природних предела а не експлоатација природног ресурса. Овакве мере се примењују искључиво у циљу унапређења предела а не ширења индустријских и других делатности које угрожавају предео.

Концепција развоја шума

Концепција развоја шумарства је заснована на заштити и унапређењу стања постојећих шума, уз рационализацију коришћења потенцијалних могућности станишта и уз максимално коришћење природног подмлађивања, како би се елиминисале категорије деградираних (девастираних - којих је око 4%, у државним шумама), а разређених шума (око 12% - у државним шумама) и свело на најмању могућу меру.

Постепено повећање шумских површина (пошумљавање око 1550 ha - необраслог шумског земљишта или привођење ових површина некој другој намени) вршити подједнаком динамиком (годишњом), врстама дрвећа одабраних у складу са природним потенцијалом станишта:

приликом одржавања и увећања шума водити рачуна о израженим територијалним особинама у погледу шумовитости и стања шума и у складу са тим предузимати одговарајуће мере као што су реконструкција, нега, проређивање и сл. Увећање шумске масе пошумљавањем вршити првенствено на чистим шумским подручјима, посебно оним насталим после сече

приоритетно пошумљавати ерозивна и друга нестабилна земљишта као превентивну меру заштите тла пошумљавање треба извршити аутохтоним врстама. Број и врста дрвета лимитирани су природним условима, квалитетним коришћењем и заштитом простора и естетским изгледом. Пошто је преовлађујућа врста буква по количини и значају, треба је и вештачки уносити сво планско земљиште (изнад 750 метара надморске висине) које није издвојено као погодно за насељавање и пољопривреду (у нагибу већем од 25% треба уређивати и користити као шумско земљиште. У прелазној зони (до 750 метара надморске висине) ово земљиште (у нагибу већем од 25%) може се користити и у воћарству уколико већ није пошумљено постојеће шумско земљиште на равнијим теренима планинских висоравни, погодним за пољопривредну производњу, уколико не представља посебно вредан шумски фонд и није у зони туристичке намене, може се постепено претварати у пољопривредно, ако се у том смислу оствари одговарајући договор заинтересованих произвођача

у зони туристичке намене овакво се равније шумско земљиште мора уређивати као парк шума

пре експлоатације шума, неопходно је урадити шумску основу и утврдити мере за заштиту од индустријске активности (сече шума, обраде дрвета и транспорта полуфабриката и готових производа). У зонама санитарне заштите није дозвољена сеча и обрада шумског потенцијала у привредне сврхе.

Уређење и експлоатација шумских подручја, чије коришћење у сврхе одмора и рекреација има друштвено-економско оправдања у одређеној мери, не сме да буде условљено и подређено само шумско-привредном интересу, што је до сада било искључиво и што је још увек искључив случај. С друге стране, задовољавање све више потреба рекреације и туризма за шумским амбијентима, не би смело да пренебрегава потребе шумарства као таквог и најосновнијих интереса шумске привреде, ако се они могу задовољавати без опасности од еколошких поремећаја средине. Шумско-привредно планирање на подручју општине и уређење шума мора у довољној мери да обухвати, па у конкретним важнијим случајевима и да буде подређено специфичном просторном планирању и уређењу која ће у највећем степену имати у виду рекреативна својства и особености дотичног шумског подручја, њихово одржавање и унапређивање. Обезбеђивање и једног и другог интереса гарантује се обавезним укључивањем и применом мера просторног уређења и заштите, односно одржавања животне средине.

Режим заштите мора да буде веома изнијансиран, тако да обезбеди одржавање динамичке равнотеже шумске заједнице и њеног станишта, њихових биолошких рекреативних потенцијала и истовремено њихове продуктивности као шуме и њених непосредних економских вредности.

План коришћења шумског земљишта

Земљиште у непосредној зони заштите искључује се из пољопривредне производње и шумарства. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта имаће искључиво функцију заштитне шуме.

У ужој зони заштите предвиђена је обнова деградираних шума на површини од 153 ха и мелиорација око 16 ха пашњака. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта ускладиће се са мерама ерозионе заштите и очувања водног режима и имаће приоритетну функцију заштитне шуме.

У широј зони заштите налази се око 40% укупних пољопривредних и шумских површина. Пошумљавање ће се извршити на око 1310 ха деградираних шумског земљишта, а мелиорисати око 302 ха пашњака. Нису предвиђена посебна агротехничка ограничења, изузев примене принципа рационалног коришћења шумског земљишта.

У планском периоду није предвиђено постизање потпуне оптимизације односа шумског и пољопривредног земљишта према природним условима. Просторним планом обезбеђује се заштита и сукцесивно привођење земљишта оптималној намени, које ће се наставити и у постпланском периоду након 2020. године.

Уређење и коришћење шума и шумског земљишта спроводиће се:

1) проглашењем слива за ерозионо подручје

2) доношењем општих и посебних основа газдовања шумама, којима ће се газдовање шумама и шумским земљиштем усагласити са интересима водопривреде и антиерозивне заштите, режимима заштите на подручјима са заштићеним и евидентираним природним и непокретним културним добрима и вредностима, као и са планираним уређењем туристичко-рекреативних целина

3) привођењем намени земљишта која бонитетно одговарају шумским, а користе се као обрадива земљишта.

У остваривању планираног унапређења стања постојећих шума и повећања површина под шумама примењиваће се следеће мере: газдовања шумама - рационално коришћење укупних производних потенцијала шума; повећање укупне обраслости и попуњавање недовољно обраслих површина; нега постојећих састојина и интензивирањем шумско-узгојних радова; организовање чувања шуме и форсирање мера превентивне заштите како се не би нарушила биолошка и еколошка стабилност шума овог подручја; максимално сузбијање бесправне сече, посебно у рејону који гравитира граници; контролисано коришћење шумских плодова и лековитог биља; развој туристичко-рекреативне инфраструктуре; смањење степена угрожености од пожара на појединим локалитетима (посебно под четинарима), антиерозивна заштита и др.

упрavljaња шумама - успостављање јединственог и једнаког статуса свих шума без обзира на власништво, обезбеђење услова и средстава за унапређења стања и функција шуме од стране власника или корисника шума и шумског земљишта, компензацијама власницима шума од стране државе или корисника за штете услед ограничења у коришћењу шума и шумских подручја, усклађивање опште и посебних шумско-привредних основа и програма газдовања шумама и планираног развоја туризма првенствено у погледу планираних скијалишта и водопривреде затим, у погледу антиерозивне заштите постојећих и планираних водоакмулација као и са режимима заштите природних и непокретних културних добара.

Мере заштите шума и шумског земљишта

Мере заштите шума и шумског земљишта, заштита вегетације, нарочито шума, која је у уској вези са заштитом земљишта – мере обнове, заштите, унапређења и експлоатације шумских површина, неопходно је спроводити кроз шумско-привредне основе, и то: пошумљавање, као меру обнове спровести у деградираним деловима шума на теренима где су педолошки услови неповољни одржавање шумских путева и планирање нових у зависности од конфигурације терена у циљу заштите од пожара контролисана испаша у шумама

измена структуре по врстама дрвећа ради подизања шумских култура и повећање прираста у наредном планском периоду очување природних вредности и пејзажа специјалног резервата природе "Мала Јасенова глава" који се сврстава у заштићена природна добра од великог значаја, односно у природно добро II категорије антиерозивна заштита оствариће се применом биолошких мера (пошумљавање и затрављивање), биотехничких мера (плетери и зидићи против спирања) и техничких мера (габионске преграде и прагови у циљу стабилизације терена и заустављања вученог наноса) на површинама и локалитетима које угрожава средња, ексцесивна и јака ерозија, посебно у сликовима водоакмулација

антиерозивна заштита обухватаће и примену мера уређења на површинама у оквиру планираних скијалишта које обухватају: очување партерне вегетације, уз обавезно затрављивање просека на деоницама где је потребно делимично просецање шуме, компензацију просечене шуме пошумљавањем слободних површина које нису у функцији скијалишта, избегавање земљаних радова и примену санационих антиерозивних радова и биолошке рекултивације терена у случају неопходних интервенција и редовно одржавање скијашких стаза (нарочито на местима укрштања са водотоцима).

На подручју просторног плана не може се вршити:

уништавање биљних и животињских врста заштићених Законом или планом, уношење врста дрвећа страних природним ороклиматогеним шумама подручја, а нарочито неегзота, сеча шума као и други видови коришћења који доводе у питање стабилност шумске заједнице и станишта и њихову заштитну улогу (уклањање постојећих аутохтоних шумских врста приликом вршења прореда и чишћења састојина, остављање лежевине, брање и копање декоративних биљних врста у природним састојинама и брање плодова и лековитог биља на начин и у мери која ограничава репродуктивне могућности врста и сл.) претварање ливада и пашњака у оранице и преоравање земљишта на већим нагибима, уклањање живица и растиња са међа на пољопривредним површинама, кресање лисника уношење страних врста фауне које слободно живе.

На подручју просторног плана треба обезбедити:

употребу аутохтоних врста за озелењавање око културно-историјских, туристичких, стамбених и пратећих објеката очување мањих пашњачких и ливадских површина унутар шумских комплекса као природних хранилишта дивљачи и ради очувања постојећег пејзажа очување билошког минимума вода који ће се утврдити на основу посебних истраживања како не би дошло до промене режима вода, негативног утицаја на флору и фауну, промене климата и уништавања пејзажних вредности привођење пашњачких површина и површина подложних процесима спирања и еродирања одговарајућим шумским културама и преоријентацију култура на свим озирањем површинама изложеним денудирању и ерозији на нагибима који се смеју обрађивати са једногодишњих на производњу са вишегодишњим културама (ливаде са вишегодишњим травама, детелина, воћњаци, шуме) уређивање шумских површина као парк шума у оквиру грађевинских подручја и посебних рекреативних и туристичких површина

Део шумског комплекса Јужног Кучаја, са специфичном полидоминантном, реликтном шумском заједницом букве и тисе, заједно са ендемореликтним планинским јавором који се, попут тисе, јавља спорадично не само у овом резервату него и на подручју Србије, те терцијарни реликт -веприна, као и субилирски ендемит јеремичак ставља се под заштиту као специјални резерват природе "Мала Јасенова глава".

Специјални резерват природе "Мала Јасенова глава" се сврстава у заштићена природна добра од великог значаја односно, у природно добро II категорије.

На подручју специјалног резервата природе "Мала Јасенова глава" утврђује се режим заштите II степена.

У овом режиму заштите утврђује се ограничено и строго контролисано коришћење природних богатстава, док се активности у простору могу вршити у мери која омогућава унапређивање стања и презентацију природног добра без последица по његове примарне вредности.

На читавом заштићеном подручју прописују се следеће мере заштите којима се:

Забрањује: сеча, осим интервентних мера усредсређених на постизање стабилне састојинске структуре уз обавезне услове Завода за заштиту природе Србије, примена хемијских средстава за сузбијање патогених гљива и штетних инсеката, одношење стеље, лисника и земљишта, уношење алохтоних врста, депоновање смећа, ложење ватре и све остале активности које би на било који начин могле утицати на темељне вредности резервата.

Дозвољава: примена биолошких средстава за сузбијање патогених гљива и штетних инсеката уз сагласност Завода за заштиту природе Србије, уклањање конкурентне вегетације у делу шуме где густо жбуње не дозвољава или успорава развој подмлатка тисе, уколико се на основу праћења стања утврди да је популација тисе угрожена, успостављање редовног и континуираног мониторинга, постављање табли у циљу обавештавања и презентације заштићеног природног добра, научно-истраживачка, едукативна и промотивна делатност, уз услове Завода за заштиту природе.

Специјални резерват природе "Мала Јасенова глава" поверава се на старање Јавном предузећу "Србијашуме". Старалац је дужан да:

- ♦ управља природним добром на начин који омогућава да се у потпуности спроведе прописани режим и мере у циљу заштите и унапређења природног добра,
- ♦ обележи границе природног добра
- ♦ постави табле у циљу обавештавања и презентације природног добра
- ♦ обезбеди чуварску службу
- ♦ изради Програм заштите и развоја
- ♦ обезбеди услове за спровођење мониторинга, научнистраживачких и образовних активности
- ♦ обезбеди финансијска средства из буџета Републике Србије, из пројеката или на други начин, у складу са законом
- ♦ у случају било каквог оштећења природног добра обавести Завод за заштиту природе Србије, како би се предузеле одговарајуће мере санације

Ловишта и ловство

Развој ловства и управљање ловиштима спроводиће се: очувањем разноврсности ловне фауне; гајењем, насељавањем и заштитом дивљачи у ловишту, усклађивањем ловне и осталих делатности у ловишту, организацијом стручне службе за праћење и усмеравање развоја популације основних и споредних врста дивљачи, изградом и одржавањем ловно-узгојних и ловно-техничких објеката, санитарним одстрелом дивљачи а по поправци стања и организованом лову основних врста организовањем ловног туризма и едукацијом ловних стручњака и ловаца у циљу заштите и узгоја дивљачи и др.

На територији општине Бољевац простиру се три ловишта чије је газдовање, уређење и коришћење поверено ШГ "Тимочке шуме": Јужни Кучај Брезовица (25.314 ha), Суваја (4.680 ha) и Ртањ (6.368 ha) и ловиште Црна река (48.000 ha), којим газдује ловачко удружење "Бољевац".

Ловишта су отвореног типа и припадају брдско-планинским ловиштима. Главне гајене врсте дивљачи су: у ловишту Ртањ- 70 грла срна и 68 грла дивљих свиња, и ловишту Суваја- 15 грла европског јелена, 56 грла срна и 61 грло дивљих свиња и у ловишту Јужни Кучај Брезовица- 142 грла европског јелена, 319 грла срна и 14 8 грла дивљих свиња. Ова ловишта су релативно добро опремљена ловно-техничким објектима (високе чеке, хранилишта, појилишта) и поседују ловно-привредне оснине. Једини ловачки дом постоји у ловишту

Јужни Кучај Брезовица. Ловачки дом је у рангу хотела Б категорије, поседује 17 лежаја и задовољава критеријуме за смештај ино гостију.

Обзиром да општина Бољевац располаже станишним условима за развој интересантних ловних врста, добрим ловним фондом, могуће је у кратком временском периоду остварити бољу организацију и ефикасније укључивање у интегрални туристички производ целокупног простора општине.

У планском периоду треба реализовати: Програм развоја ловног туризма у сарадњи са Ловачким савезом Србије, Изградња ловачких домова у ловиштима 'Суваја' и 'Ртањ', оградња дела ловишта 'Јужни Кучај Брезовица', повећање степена искоришћености постојећих капацитета ловишта и постизање веће бројности дивљачи, усклађивање режима лова са реалном продукцијом дивљачи у ловишту, заштита дивљачи од ловокрадица и унапређења ловно-стручне и чуварске службе, едуковање локалног становништва о ловном туризму путем организованих стручних предавања о ловству.

2.3 ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

Смернице за заштиту и коришћење вода

Очување и унапређење квалитета вода може се рационално постићи само у склопу интегралног комплексног јединственог система коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, уз оптимално захватање вода за поједине кориснике, добро технолошко коришћење, рецикулацију, као и рационалне мере у технолошком производном процесу уз што мању емисију опасних и штетних материја у коришћене воде и смањење отпадних и непожељних материја уопште.

Концепција заштите и коришћења вода

Концепција заштите и коришћења вода и водопривредне инфраструктуре заснива се на смерницама Водопривредне основе Републике Србије и планским решењима Просторног плана подручја слива водоакумулације "Боговина" и Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован”, који обухватају део територије општине Бољевац.

Просторним планом Републике Србије утврђено је планско решење за формирање Тимочког регионалног система за снабдевање становништва водом - подсистем "Црни Тимок" са акумулацијом "Боговина".

Сливно подручје водоакумулације "Боговина" Просторним планом подељено је по степенима санитарне заштите изворишта на три зоне, и то:

1) зона непосредне заштите изворишта утврђује се у односу на коту нормалног успора (КНУ) акумулације од 275 м и обухвата простор у ширини од 100 м низводно од бране и појас ширине 50м дуж обода акумулације узводно од бране до профила на потезу Талабинска Чука - Фаца Вајали

2) ужа зона заштите изворишта утврђује се у односу на коту максималног успора (КМУ) акумулације од 278,25 м и обухвата простор у ширини од око 500м дуж обода акумулације, у складу са хидрогеолошком предиспозицијом терена

3) шира зона заштите изворишта обухвата преостало подручје које припада хидрогеолошком сливу водоакумулације "Боговина" Подручје Просторног плана изван шире зоне заштите обухвата вансливне делове катастарских општина и простор дуж приобаља Црног Тимока низводно од дела будуће бране до регионалног пута Валакоње - Подгорац, што износи 2,8% површине планског подручја. Подручје Просторног плана слива акумулације „Бован”, по критеријуму заштите вода, обухвата сливно подручје акумулације „Бован” (шира зона заштите, 53.725ha 74a 95m2) и подручје ван слива (ван зона заштите акумулације - у оквиру заокружених катастарских општина, 9.603ha 97a 96m2). Сливно подручје обухвата зону непосредне заштите изворишта водоснабдевања, ужу зону заштите и ширу зону заштите постојеће и планираних акумулација. У административно - територијалном погледу границом подручја Просторног плана обухваћени су делови четири општине а једна од њих је и део општине Бољевац - цела КО Рујиште (P = 2.882ha 67a 08m2).

Мере заштите вода и водног земљишта

На подручју зоне непосредне заштите изворишта водоснабдевања (5,356 км²) успоставља се висок степен санитарне заштите који се спроводи строгим санитарним надзором и мерама техничке заштите.

Земљиште у границама зоне непосредне заштите којом је обухваћено и земљиште предвиђено за формирање акумулације, изградњу пратећих објеката и инфраструктуре експроприсаће се у корист надлежног водопривредног предузећа.

До привођења земљишта планираној намени:

1) Забрањује се изградња нових и реконструкција постојећих привредних, инфраструктурних, стамбених и економских објеката која може да угрози планирано коришћење простора

2) Дозвољава се:

- обављање радова на редовном инвестиционом одржавању постојећих објеката;
- изградња привремених економских објеката за потребе пољопривредних домаћинстава
- коришћење пољопривредног и шумског земљишта, под условом да се не мења обим и начин коришћења обрадивих површина, изузев за редовни плодород.

На подручју уже зоне заштите изворишта (9,135 км²) успоставља се режим санитарног надзора.

До доношења основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта задржава се постојећа структура пољопривредних површина. Без претходне педолошке анализе земљишта забрањује се употреба средстава за заштиту биља и минералних ђубрива.

Ограничава се обим економске експлоатације шума уз утврђивање посебних услова и начина газдовања шумама и шумским земљиштем сагласно мерама заштите од ерозије, заштите водног режима и сл. а део шума и шумског земљишта уређиваће се у складу са планираним развојем туризма и рекреације.

Спроводи се санитација постојећих локалних депонија, одлагалишта стајњака и пријемника отпадних вода. Постојећи стамбени и економски објекти могу се задржати уз обезбеђење санитарно прихватљивих објеката и уређаја за прикупљање и поузданог решења за елиминисање течног и чврстог отпада.

До доношења одговарајућих урбанистичких планова забрањује се изградња нових објеката, а дозвољавају радови на реконструкцији и промени намене постојећих објеката у складу са планским решењима и смерницама утврђеним овим просторним планом.

Планирана изградња и уређење апартманских-викенд насеља, туристичко-рекреативних пунктова и објеката условљава се претходном реализацијом свих планираних инфраструктурних система и објеката, а нарочито канализационог система.

Развој саобраћајне инфраструктуре ограничава се на категорију локалних путева. На свим јавним путевима на уласку у ужу зону заштите постављају се видне ознаке о забрани превоза и испуштања опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму да угрозе извориште водоснабдевања.

Дуж јавних путева обезбеђује се инфраструктура за прикупљање и контролисано одвођење загађених атмосферских вода. Путеви који се уређују или граде за потребе водопривреде користе се и за потребе локалног саобраћаја.

Хидротехничка инфраструктура за локално водоснабдевање и одвођење отпадних (комуналних) вода реализује се једновременно.

Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине, заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

На подручју шире зоне заштите изворишта (321,75 км²) успоставља се режим селективног санитарног надзора.

Коришћење и уређење пољопривредног и шумског земљишта и шума биће засновано на решењима и пропозицијама основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и општих и посебних основа газдовања шумама.

Развојем и уређењем магистралне и регионалне саобраћајне инфраструктуре обезбедиће се услови за несметано одвијање транзитног путног и робног промета, уз забрану превоза опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму угрозити извориште водоснабдевања. Дуж магистралних и регионалних путева и планиране железничке пруге изградиће се инфраструктура (водонепропусне риголе, и сл.) и уређаји за прикупљање, одвођење и санитарно прихватљив третман атмосферских вода и за пријем отпадних материја у случају акцидентата у редовном саобраћају. Развој и уређење локалне саобраћајне и остале инфраструктуре реализоваће се без посебних захтева у погледу санитарно-техничке заштите изворишта.

Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине и заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

На подручју изван шире зоне заштите изворишта задржава се постојеће стање у погледу намене површина и режима њиховог коришћења. Низводно од будуће бране спроводе се мере трајне заштите становништва и материјалних добара од поплавног таласа који би се формирао у случају рушења бране, и то: забраном изградње привредних, јавних и стамбених објеката и инфраструктурних система, изузев објеката који се реализују за потребе водосистема; уз могућност изградње привремених помоћних објеката за потребе пољопривреде и сточарства.

Подручје општине Бољевац је веома богато воденим токовима који припадају сливу Црног Тимока, током кроз читаво подручје општине. Хидролошке карактеристике општине биће приказане кроз слив Црног Тимока.

Црни Тимок настаје од три крашка врела, од којих су два више стална а ниже је периодско. Највише врело избија из пећине на 375 m висине. Друго врело је нешто ниже и вода у њему избија сифонски из пукотина, док је периодско врело у пећини Пићури на 375m надморске висине. Врела дају просечно 1,60 m³/sec али никад мање од 150 l/sec. Вероватни максимум износи око 14 m³/sec.

Црни Тимок тече кроз кривовирски басен по широкој алувијалној равни, рачва се на рукавце а после јачих киша излива плави приобалне ливаде и њиве. Он улази код Лукова у Јабланичку клисуру и тече кроз њу 20 km. Црни Тимок, са леве стране у клисури, прима Радовинску реку (дужина тока 22 km, слив 101 km²) која извире на Кучају кроз долину дубоку до 360 m и Црном Тимоку даје просечно 1,40 m³ воде у секунди. Низводније, пред излазом из клисури, Црни Тимок са десне стране прима реку Арнауту (дужина 19 km, слив 108 km²) чији изворишни крак – Добропољска река – извире из три врела слабије издашности у ливадама на Баба-Станином врху (654 m). Арнаута даје Црном Тимоку просечно 0,93 m³ воде у секунди.

Црни Тимок излази из Јабланичке клисури код села Валакоње и одатле тече кроз Сумраковачко – Шарбановачки басен на дужини од 20,5 km образујући многе меандре због чега му је коефицијент развитка речног тока 1,50. Вода се из реке узима за наводњавање.

Алувијална раван око реке широка је до 1000 m док је само речно корито широко 15-20 m, усечено у њој 2-3 m. Низводно, ток Црног Тимока припада општини Зајечар тако да овом приликом неће бити разматран.

Сем поменутих притока, Црни Тимок има још две значајније леве притоке. Прва је Злотска река (дужина 32 km, слив 314 km²) која извире на Кучају и даје му просечно 3,40 m³ воде у секунди. Друга је Бањска река (дужина 24 km, слив 150 km²) и просечно Црном Тимоку даје 1,21 m³ воде у секунди.

Режим Црног Тимока је у директној вези са знатним распрострањењем скрашћених кречњачких масива на Кучају, Ртњу и другим мањим планинама. Кроз простране системе пећинских канала, јама и пукотина вода брзо доспева у речна корита. Отуда су протицаји марта и априла врло велики, после чега настаје исцрпљивање подземних резерви крашких вода, као и у изданима. Стога је Црни Тимок у јулу два пута сиромашнији од Белог Тимока Код Зајечара. Минимум падавина у сливу Црног Тимока је у септембру, па је то разлог што су најмањи протицаји како у том месецу тако и у октобру – 1,35 m³/sec док је месец са максимумом падавина новембар те отуда увећање протицаја према октобру скоро за 2 l/sec/ km², или за 2,51 m³/ sec.

У погледу површинских вода, територија општине Бољевац може се сматрати врло хидрографски развијеном. Хидрографска мрежа је изузетно разграната, пре свега због равномерне распоређености падавина (киша, снег). Богата хидрографска мрежа настаје у извориштима на Ртњу и Кучају.

На територији општине Бољевац постоји и већи број изворишта од којих је познат број извора питке воде као и подземне воде у незагађеном стању. За испитивање режима подземних вода меродавни су подаци са хидрометеоролошких станица подземних вода.

Хидрогеолошки састав терена

Од друге половине прошлог века извођена су појединачна хидрогеолошка истраживања најчешће за потребе водоснабдевања. Након тога почела су теренска истраживања за израду листова Основних хидрогеолошких карата Србије које ни до данас нису завршене. Сумирајући прикупљене информације, досадашња истраживања су имала регионални карактер а обзиром да нису извођена детаљна хидрогеолошка истраживања целокупног простора те да је евидентна неравномерност у покривености подацима, може се констатовати да је степен истражености недовољан.

Као база за хидрогеолошку регионализацију Србије усвојена је геотектонска подела. Извођене хидрогеолошке целине маркиране су одрђеним типом или типовима водоносних средина. Тако су у морфолошки рашчлањеним регионима, као што је Карпатско-балкански лук, главне водоносне средине представљене масама красификованих кречњака. То је случај на Кучајској висоравни и већем делу општине Бољевац гј. водоносним хоризонтима са пукотинско-крашким порозношћу.

Цела територија општине Бољевац припада подручју Карпато-Балканидима. Њихово хидрогеолошко својство је одређено масама јурских и кредних кречњака. Кречњаци су веома испуцани и красификовани па представљају изузетно пропусну средину. У њима се налазе формиране разбијене издани које се празне преко бројних извора. Издани подземних вода у овом делу су везани за контакте одређене кречњачке масе са блиском баријером.

Карпато-балканиди су изграђени претежно од тектонски оштећених и крашких процеса захваћених мезозојских кречњака. Кретање подземних вода одвија се кроз системе крашких канала и пукотина а пражњење, преко снажних крашких врела. Тако да су централни, југоисточни, јужни и источни делови општине изграђени од кречњака, лапораца, конгломерата и доломита са присутном пукотинско-

крашком порозношћу. Североистични делови општине заступљени су пакетима терцијара и то: доњи, представљен стенама миоцена и старијег плиоцена, унутар којих издашну водоносну средину представљају кречњаци и горњи, са значајним садржајем пропусних плиоценских пескова и шљункова у којима је формирано више артеских хоризоната. Терцијарне језерске наслаге поседују интеррегуларну и пукотинску порозност.

Квалитет и угроженост вода

Квалитет и угроженост вода зависи од више елемената везаних за водене потенцијале територије општине Бољевац. То су: Потенцијали меродавних малих вода и класе загађености површинских токова. Потенцијали меродавних малих ниских вода су у m^3/c и крећу се од $0 - 100 > 100 ml. m^3$. Што се квалитета вода тиче на основу "Геолошког Атласа Србије – хидрогеолошка карта", воде општине Бољевац се могу сврстати у три категорије и то:

I – категорија вода је вода за пиће која је употребљива након једноставног третмана, на територији општине Бољевац то су многи извори подземних вода на Кучају затим, на северу, западу и истоку општине, затим највећим делом токова Радовањске, Добропољске реке и Црног Тимока.

II – категорија односи се за воду употребљиву за пиће након делимичног третмана. Овај квалитет вода задовољавају потоци и мање реке које се спуштају са Кучаја и Ртња ка равничарском делу општине као и делови тока раније поменутих река.

III – категорија квалитета вода односи се на токове малог броја речица и потока контаминираних фекалијама и отпадним водама, најчешће септичких јама. Оваква вода погодна је само за наводњавање.

Простирање алувијалних водоносних хоризоната директно угрожених од, више или мање, загађених површинских токова (везани за ток Црног Тимока). Алувијални седименти спадају у добропропусне стене са интергрануларном порозношћу.

Распрострањење откривеног краса са могућим директним загађењем подземних вода са површине : пукотинско – крашка порозност (подручје западне, јужне, југо-источне и источне области општине).

Приметно је да је угроженост воденог потенцијала велика и да се намећу свеобухватне и обимне мере за њихову заштиту. Пошто су водени ресурси велики и претстављају значајну сировину за развој целог региона, улагање у очување и заштиту водотокова, за подручје Бољевца је концептирано као подручје од посебне намене.

2.4 ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Коришћење и заштита геолошких ресурса спроводиће се:

стварањем услова за интензивније и комплексније коришћење истраженог и билансираног минералног богатства;

интензивирањем геолошких истраживања у перспективним подручјима;

санирањем деградиране, загађене и девастиране површине и развој пројеката који минимално угрожавају животну средину, применом тзв. „зеленог инжењерства" и „техологије без или са минимумом отпадака";

стимулисањем рударства малих капацитета, односно оптималног коришћења малих лежишта, што је посебно интересантно код злата и квалитетнијег грађевинско-техничког камена и др.

Експлоатација минералних сировина условљена је режимима санитарне заштите регионалних изворишта водоснабдевања.

За одрживу експлоатацију геолошких ресурса значајна је примена следећих принципа:

искоришћавање основних минералних сировина из лежишта, као и свих пратећих компоненти које се могу рентабилно екстраховати, уз посебан нагласак на бочне и подинске стене лежишта које се често могу користити као грађевинско-технички камен или у друге сврхе минимизирања техногеног отпада и његове трансформације у техногену сировину која се користи у одговарајућем производном процесу очување и унапређење квалитета и квантитета воде

елиминисање загађивача у непосредној и ужој зони санитарне заштите издани воде

Захватање и флаширање воде је забрањено изузев у случају добијања лиценце према поступку прописаном од стране Републике за коришћење природног добра институције надлежне за управљање.

На подручју Предела изузетних одлика забрањује се експлоатација и прерада камена и других сировина, док је на делу простора изван Предела могућа експлоатација само уз претходно пажљиво обрађене анализе утицаја на животну средину и прибављене сагласности надлежних институција Републике.

Привремена позајмишта локалног камена за изградњу објеката на подручју Плана могу се предвидети уз обавезну дозволу надлежних институција за заштиту природе и обавезне активности рекултивације.

ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, МРЕЖЕ НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Становништво, социјални ресурси и становање

Концепт развоја становништва

Стратешко опредељење будућег локалног развоја је ревитализација становништва на подручју целе општине.

Основне претпоставке за демографску ревитализацију у наредном периоду су интензивирање инвестиционе активности у подручју општине Бољевац, ослањањем на регионалну развојну стратегију која значи стратешко опредељење на развој малих градова – центара општина (као што је Бољевац) и сеоских пограничних подручја.

Реализација ових претпоставки омогућиле би утицај и на демографска кретања јер би се створили услови за:

повећање природног прираштаја

заустављање великог одлива становништва, односно свођење миграционог салда на 0 и повратак становништва које живи и ради у другим центрима Србије и шире

планска улагања у изразито неразвијену општину Бољевац која је захваћена депопулацијом (природном и механичком – одсељавањем већим него досељавањем), како би се зауставио (и преокренуо) негативан тренд и повећао број становника

подизањем нивоа квалитета живота на планском подручју, кроз отварање радних места, побољшања доступности образовним,

здравственим, социјалним и културним садржајима као и унапређењем комуналних и стамбених услова

боље коришћење изграђеног стамбеног фонда на великом делу сеоских подручја захваћених депопулацијом

усклађивање мреже средњошколских установа са потребама нове привредне структуре и нових информационих технологија

(информатика, пољопривреда – еко производња, МСП – предузетништво и менаџмент, туризам – еко услуге, шумарство – животна средина и др.)

развој стручних установа и сарадња са институцијама из окружења у складу са захтевом модернизације и специјализације привредне структуре (сточарство, воћарство, повртарство и др.)

Пројекција развоја становништва

У изради прогноза будућег кретања укупног становништва коришћени су следећи поступци:

математички, који полази од претпоставке да ће будућност личити на прошлост, а при чему се располаже подацима из два или три или више претодна пописа становништва;

аналитички или методи компонената, који у прогнози укупног становништва према старости и полу полази од актуелне старосно-полне структуре, док се за будући фертилитет, смртност и миграције постављају хипотезе које се заснивају на досадашњим тенденцијама, као и на њиховом будућем развоју, у зависности од општег социјалног и економског развоја.

За потребе израде просторног плана а ради квалитетнијег планирања кретања броја и структуре становништва у дужем временском периоду, у демографској анализи се примењује аналитичка метода, односно метода компонената.

Пројекција становништва општине Бољевац извршена на три начина (метода), који су део аналитичко-документационе основе, док је у планском делу приказан закључак и коначна варијанта и на основу њих је дата радна верзија која се користи као реална основа израде просторног плана.

Аритметичка метода пројекције становништва

Према аритметичкој методи пројекције становништва општине Бољевац, углавном долази до опадања укупног броја становника у пројектованим годинама посматрања

(2030. године укупан број становника је опао око 29% у односу на 2010.годину). Према овој пројекцији долази до гашења појединих насеља и то 2025. године (Добрујевац и Мирово) а 2030. године још два (Илино и Криви Вир). До повећања броја становника долази само у насељу Бољевац Село (посматрана 2030. у односу на 2002. годину).

Геометријска метода пројекције становништва

Према геометријској методи пројекције становништва општине Бољевац, такође долази до опадања укупног броја становника по пројектованим годинама, али умереније, у односу на претходну методу. Године 2030. у односу на 2002. годину долази до пада броја становника за око 20 %. Ни у једном насељу не долази до гашења. До повећања броја становника долази само у насељу Бољевац Село (посматрана 2030. у односу на 2002.годину).

Табела 10. Упоредне пројекције становништва по методама

Године / методе	1991.	2002.	2010.	2015.	2020.	2025.	2030.
Аритметичка метода	18424	15849	15986	14821	13655	12490	11324
Геометријска метода	18424	15849	16364	15435	14505	13576	12646
Аналитичка метода	18424	15849	16693	15755	14909	14258	13446

Аналитичка метода пројекције становништва

Према аналитичкој пројекцији становништва општине Бољевац, такође, као и претходним методама, уочава се умеренији тренд смањења укупног броја становника у посматраним пројектованим годинама али у свим насељима долази до опадања броја становника, с тим што не долази до њиховог нестајања.

Радна верзија пројекције становништва општине Бољевац

Свака од претходно добијених пројекција кретања укупног броја становника даје различите податке пројектовања тако да ћемо, на основу сагледавања сва три метода, као основу за пројектовање становништва, а у циљу израде Просторног плана Општине Бољевац, користити радну верзију која представља реалну основу за пројектовање броја становника.

Табела 11. Радна верзија пројекције становништва општине Бољевац

Насеља	1991	2002	2010	2015	2020	2025	2030
Бачевица	511	409	357	319	309	258	197
Боговина	1576	1348	1398	1435	1497	1526	1571
Бољевац	3816	3784	3894	4156	4740	4978	5121
Бољевац Село	306	315	286	268	256	241	232
Валакоње	1641	1378	1351	1312	1294	1285	1264
Врбовац	236	190	149	136	121	118	97
Добро Поље	561	415	371	342	316	291	257
Добрујевац	353	236	197	159	138	108	78
Илино	178	121	102	88	67	52	36
Јабланица	532	435	397	376	351	319	289
Криви Вир	798	549	498	459	413	387	359
Луково	868	704	659	598	554	493	443
Мали Извор	677	565	476	459	432	397	362

Мирово	287	183	162	148	113	86	57
Оснић	1579	1340	1243	1107	1051	985	932
Подгорац	2451	2218	1845	1741	1697	1653	1457
Ртањ	200	182	167	138	103	93	71
Рујиште	599	470	375	358	331	274	209
Савинац	453	365	287	234	182	146	138
Сумраковац	802	642	584	538	485	429	381
УКУПНО:	18424	15849	14798	14371	14450	14119	13551

Планирана мрежа насеља се посматра кроз следеће хијерархијске нивое:

Главни општински центар је: Бољевац и Боговина.

Секундарни општински центри: Бољевац Село, Подгорац, Валакоње и Оснић.

Сеоска насеља: сва остала насеља без перспективе осамостаљивања у функционалном смислу.

Пројекција структуре становништва општине Бољевац

Као што је извршена пројекција броја становника општине Бољевац, такође ћемо извршити пројекцију старосне структуре становништва општине Бољевац, према добним групама и то за 2020. годину, с обзиром да је до сада вршена анализа претходних десет година.

Табела 12. Добне групе према плану у 2020. Години општине Бољевац (аналитичка метода)

Насеље	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 и више
Бачевица	23	26	24	34	37	50	140
Боговина	105	123	123	140	171	119	316
Бољевац	296	433	404	433	547	425	539
Бољевац Село	16	37	20	25	44	33	81
Валакоње	98	111	91	128	143	159	391
Врбовац	6	2	7	6	14	20	99
Добро Поље	21	24	23	28	36	56	149
Добружевац	11	15	11	12	18	26	99
Илино	8	7	3	6	11	7	56
Јабланица	21	18	28	27	35	48	176
Криви Вир	14	18	15	22	36	63	279
Луково	53	45	68	43	63	62	240
Мали Извор	40	37	43	52	60	59	168
Мирово	9	10	3	15	13	22	76
Оснић	94	102	111	134	139	127	383
Подгорац	181	212	206	196	258	238	512
Ртањ	12	24	7	15	21	20	49
Рујиште	25	22	33	27	44	43	188
Савинац	29	33	28	33	37	43	93
Сумраковац	24	38	35	35	68	66	255
Укупно:	1087	1338	1284	1411	1795	1686	4289

Из наведене пројекције (оптимистичке) структуре становништва општине Бољевац у 2020. години, најбројније становништво је у добној групи од 20-29 година и то 20,46 %, затим у добној групи преко 60 година 17 %, добној групи од 50-59 година 13,20%, добној групи 40-49 година 14,08 %, добној групи од 10-19 година 13,12 %, добној групи од 30-39 година 12,69% и добној групи 0-9 година 9,06 %. Подаци указују на, и даље, лошу старосну структуру те овом текућем и будућем проблему треба дати приоритет у настојањима да обезбеди развој посматраног подручја.

Мрежа центара и насеља

На подручју Бољевца констатована је снажна депопулација и неповољна демографска структура, слабо развијена привреда и знатно слабија инфраструктурна опремљеност.

Према стратегији развоја Просторног плана Републике Србије, општина Бољевац ће припасти Функционално-урбаном подручју Зајечара, тј. једном од центара националног значаја.

Препорука Просторног плана Србије која оправдава и стимулише планирање и улагање напора у развој депопулационих подручја (што се може констатовати за готово целокупно подручје Бољевца) гласи: „Без обзира на велики број села у Србији, посебно малих села, став је да сва насеља треба укључити у интегрални систем развојног и просторног планирања али на одржив и друштвено рационалан начин“. Досадашња сазнања о потенцијалима и могућностима развоја показују да општина располаже реалним условима да екстремно негативне тенденције демографских, економских, социјалних, техничко-технолошких, саобраћајно-комуникационих и других фактора не само зауставе већ да оне крену позитивним узлазним трендовима.

Концепт развоја мреже насеља

Концепција просторног развоја заснива се на следећем полазиштима:

одрживи развој еколошко прихватљивих, традиционалних делатности (пољопривреде, на бази производње органске хране, шумарства и др.) и еколошко прихватљивих нових активности, у првом реду, целогодишњег туризма функционално повезивање и интеграција долине и брдско-планинске привреде и континуирано очување и развој културног идентитета локалног становништва

очување и заштита водних ресурса, пољопривредног и шумског земљишта и коришћење обновљивих извора енергије мултифункционално коришћење земљишта које омогућава вишеструке ефекте и користи: миниакумулације за водоснабдевање, енергију, против-поплавне уставе, рекреацију, против-пожарна заштита, вештачки снег; шуме за енергију, едукацију, рекреацију, пољопривреда и туризам и др;

Предвиђен је модел концентрисане децентрализације развоја у простору, усклађен са принципима одрживог развоја подручја, којим ће се у одређеним пунктовима концентрисати нуклеуси производних и услужних делатности и јавно-социјална инфраструктура као најпогоднији модел за рационализацију и организацију мреже насеља у условима дисперзне насељености и континуиране депопулације руралног подручја. То подразумева развој активности и услуга/сервиса, не само у општинском центру, већ и у микроразвојним нуклеусима - центрима у мрежи насеља. Овај вид дисперзије заснива се на повећаној доступности коју обезбеђује, у првом реду, квалитетнија локална путна мрежа. Концентрисан развој појединих функција и активности у Бољевцу и у осталим центрима у мрежи насеља подразумева повећање густина настањености и контролу изградње и коришћења простора ради заштите природних и створених ресурса и вредности у простору.

Планска поставка јесте развој мреже насеља општине заснован на моделу заједнице насеља формираних по принципима територијалног и функционалног умрежавања.

Предвиђена је следећа хијерархија центара у мрежи насеља општине Бољевац:

I ранг – центар Општине

II ранг – центри заједнице насеља

III ранг – насеља са специфичним функцијама

IV ранг – остала насеља (примарна села)

Хијерархија мреже центара планирана је на основу традиционалних веза између насеља затим, на основу просторне дистрибуције самих насеља са циљем да се равномерним распоредом центара другог ранга обезбеди покривеност што веће површине и броја становника услугама и садржајима центра. Развој центара у мрежи насеља и њихова хијерархија засниваће се на следећим и функционално - просторним везама:

Табела 13. Гравитациона подручја централних места

Функција централног места	ГРАВИТАЦИОНО ПОДРУЧЈЕ
I Општински центар	
Бољевац (ОЦ)	Центри заједнице насеља (Подгорац, Сумраковац и Луково), Остала насеља (Бачевица, Валакоње, Илино, Добрујевац, Добро поље, Мали Извор, Рујиште, Ртањ, Врбовац)
II Центар заједнице насеља (ЦЗН)	
Подгорац	Боговина село, Боговина насеље
Сумраковац	Оснић Буково, Оснић Тимок, Оснић село, Савинац
Луково	Криви Вир, Мирово, Јабланица
III Насеље са специфичним функцијама (НСФ)	
Ртањ, Мирово, Боговина и Боговина насеље	
IV Остала насеља (примарна села)	
Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви вир, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Савинац, Врбовац, Оснић Буково, Оснић Тимок, Оснић село	

Планирана величина насеља и распоред становништва

Посматрањем демографских обележја и на основу извршене процене могу се издвојити следеће категорије насеља, која одражавају различите демографске прилике:

„врло повољне“ демографске услове имају само насеља и то: Бољевац и Боговина

„повољне“ демографске услове имају: Бољевац Село, Валакоње, Подгорац и Оснић ;

„задовољавајуће“ демографске услове имају: Луково, Сумраковац, Мали Извор и Рујиште ;

„неповољне“ демографске прилике имају: Бачевица, Добро Поље, Јабланица, Савинац, Јабланица, Добрујевац и Мирово;

„незадовољавајуће“ демографске услове имају: Илино, Ртањ, Врбовац и Криви Вир .

Са становишта одрживог развоја и настојања локалне самоуправе и шире заједнице, ниједно насеље се не може оценити као „врло неповољно“ или са непоправљивим демографским приликама које би водиле његовом скором нестајању. Чак и најмања насеља у општини још увек нису у фази демографског пропадања, и ако преовлађују негативни демографски процеси и појаве. Јачина негативних утицаја се још увек не може оценити као непоправљива. У оквиру општине Бољевац према попису из 2002. године постоји 20 насеља (по попису из 1991. године постојало је 22 насеља) од којих су два градска и то Бољевац и Боговина а сва остала (18) су сеоска насеља у којима укупно живи 15.849 становника (попис 2002. године). Структура насеља према демографској величини у 2002. години је следећа: 11 насеља има мање од 500 становника, 4 насеља има 501-1000 становника, а 5 насеља имају преко 1000 становника. Највећи број становника има град Бољевац (3.784 становника) и село Подгорац (2.218 становника). Боговина има категорију градског насеља и има 1.348 становника. Најмање становника има сеоско насеље Ртањ (182 становника). У укупном броју становника општине Бољевац, највеће учешће има град Бољевац и то 23,88 %, а преосталих 76,12 % припада осталим насељима (Боговини као градском и сеоским насељима).

Планирани број становника не одговара демографским прогнозама које се ослањају на трендовске претпоставке које су у случају Бољевца негативне. Међутим, анализирајући планирани развој у привредном и друштвеном сектору и под оптимистичном претпоставком да ће остваривањем планских решења и демографски трендови бити у прогресији, долази се до следећих података: -ово ће становништво бити размештено у четири основне категорије насеља. То су центар општине и три центра заједнице насеља (центар Бољевац је центар свих насеља и центар заједнице насеља која му непосредно гравитирају).

-основни распоред становника ће и даље бити предмет усклађивања са природним и створеним потенцијалима.

Развој привредних делатности, као основе за развој, првенствено се мора ослањати на локалне сировинске и људске ресурсе са еколошком оправданошћу планираних активности.

Привредни развој ће бити заснован на развоју пољопривреде по моделу вишефункционалне пољопривреде и на увођењу допунских делатности којима ће се не само оживети пољопривредна делатност већ ће се задржати постојеће и привући ново становништво затим, повећаће се насељеност и унапредити еколошки и естетски квалитети. Могућа је примена следећих видова допунских активности:

а) активности које су везане за пољопривредну производњу (прерада пољопривредних производа, пољопривредна механизација, сакупљање и прерада биља итд.)

б) активности које нису везане за пољопривредну производњу (домаћа радиност, социјалне услуге и сервиси, мали и средњи индустријски погони итд.)

Табела 14. Структура запослених општине Бољевац (просек)

Подручје/делатност	Зајечарски округ	Општина Бољевац
Укупно	100,0	100,0
Свега	84,6	90,9
Пољопривреда и шумарство	4,0	6,1
Рибарство	0,0	0,1
Вађење руда и камена	6,3	18,1
Прерађивачка индустрија	31,1	24,1
Производња ел. енергије и воде	2,3	0,9
Грађевинарство	4,8	4,6
Трговина	6,4	6,8
Хотели и ресторани	1,8	1,7
Саобраћај и везе	5,6	0,8
Финансијско посредовање	1,7	1,1
Послови с некретностима	1,1	4,3
Државна управа и соц. Осигурање	3,1	4,8
Образовање	4,6	7,6
Здравство	10,4	7,4
Друге комуналне и остале услуге	1,4	2,4
Лица са самосталном делатношћу	15,4	9,1

*Извор података: РЗС Србије – попис 2002.године

План коришћења и изградње мреже насеља

Полазећи од остварених малих густина насељености изграђеног земљишта на руралном подручју и његовог нерационалног коришћења, опредељење је да се што је могуће више ограничи ширење изградње на нове површине и да се користе унутрашње резерве изграђеног земљишта, у првом реду ради заштите пољопривредног и шумског земљишта и коридора јавних путева.

У насељима која су предвиђена за центре заједнице насеља (Подгорац, Сумраковац, Луково) и насеља са специфичним функцијама (Ртањ, Мирово и Боговина), на руралном подручју општине предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 10%, оптимално 5%, од постојеће површине изграђеног земљишта.

У центрима са појединим функцијама и осталим центрима са специфичним функцијама на руралном подручју општине предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 5% од постојеће површине изграђеног земљишта, а оптимално 2%.

У осталим насељима се не предвиђа ширење изграђеног земљишта. Уколико се појави већи број захтева за изградњу, може се одобрити проширење површина за изградњу највише до 2% од постојеће површине изграђеног земљишта.

Проширење грађевинског земљишта у складу са одредбама Просторног плана утврдиће се одговарајућим урбанистичким планом за центар општине (Бољевац).

У селима која припадају разбијеном и полуразбијеном типу је немогуће дефинисати грађевински реон, будући да насеље као просторна групација не постоји, јер су кућишта, односно засеоци, расути по целој територији атара. Успостављање функционалне просторно-економске основе за очување и развој одређеног броја села ће се заснивати на следећем полазиштима:

усмеравање развоја по моделу заједница сеоских насеља са центрима заједнице села и повезивање села на функционалној основи дефинисање посебних програма и пројеката, заснованих на критеријуму економско-еколошке оправданости (коришћење и очување природних ресурса, заштита и презентација природног и културног наслеђа, туризам, мали индустријски погони, занатство, рекреација, пољопривреда и сл.)

реконструкција и доградња локалне путне мреже и комуналне инфраструктуре заједница насеља, приоритетно центара заједнице села (ре)организација мобилних јавних служби, приоритетно из домена социјалне заштите и организација специфичних облика превоза (за децу до школе, за старе,...)

поштовање регионалних и предеоних специфичности при обнови, грађењу и уређењу села у циљу очувања и неговања идентитета.

Стратегија организације и управљање мрежом насеља и јавних служби заснива се на успостављању територијалне организације у чијој основи лежи потреба ефикасије комуникације локалне самоуправе и грађана и на њиховом интересном организовању и успостављању развојне хијерархије мреже насеља на локалном нивоу. У том смислу дају се одређене препоруке у погледу опремљености за прва два ранга насеља (финансијским установама, организацијама, јавним службама, комуналном инфраструктурном предузећу и др.) што представља приоритетну фазу у развоју насеља како би се створили услови за постепену обнову становништва, најпре у центрима.

Табела 15 Опремљености центара општине

	I ниво: Центар Општине	II ниво: Центар зајед.насеља
Финансијске институције	банкарске, развојне (фонд за развој), извозно-увозне, саобраћајне, велетрговинске, туристичке и сл.	-
Организације	агенције за МСП, консалтинг, финансијски, привредни, менаџерски, урбанистички и др.	-
Образовање	средња школа, интернат, основна школа,	основна школа

Здравство	Дом здравља, амбуланта, апотека, пољопривредна апотека, ветеринарска станица	амбуланта, апотека, пољопривредна апотека, ветеринарска амбуланта,
Социјална заштита	центар за социјални рад, центар за стара лица, боравак за децу ометену у развоју	центар за стара лица
Предшколске установе	јаслице, обданиште, предшколско	јаслице, обданиште, предшколско
Водовод	организован систем водоснабдоснабдевања	организован систем водоснабдоснабдевања
Канализација	(сепаратни систем), (кишна), фекална, водопропусне септ. јаме, постројења за пречиш. воде	(фекална), водопропусне септичке јаме
Телекомуникације	фиксна телефонија, мобилна телефонија, интернет, радио и ТВ	фиксна и мобилна телефонија, интернет...
Електрична енергија	снабдевање наизменичном струјом	снабдевање наизменичном струјом

Напомена: () опционо, у зависности од интереса и могућности

Основна одлика мреже насеља у наредном периоду од једне до две деценије мораће да буде двојака. С једне стране, величина просечног насеља мораће да се повећава како би се обезбедио одговарајући однос привредне основе општине Бољевац и укупног становништва овог подручја. Са друге стране и паралелно са овим процесом, биће потребно да се повећа број насеља како би се становништво правилно разместило у односу на расположиве пољопривредне ресурсе и у односу на ливаде и пашњаке појединих атара али и отварања неких туристичких пунктова и прерадних капацитета. Основне промене у мрежи насеља обухватају следеће: заокруживање функција центра општине (ту се мисли и на његову функцију центра заједнице насеља) подизање стандарда у осталим насељима-селима формирање сезонских сточарских насеља на савременим основама даљи развој насеља са израженом туристичком и рекреативном функцијом

Општински центар Бољевац

Бољевац ће се развијати као општински центар са вишим квалитетом урбаних функција. Поред развоја секундарног сектора, јачаће функције Бољевца као центра услужних делатности, здравства, културе, информатике, и других терцијарних и кварталних делатности. Уже гравитационо подручје су насеља која директно гравитирају Бољевцу: Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви вир, Добрујевац, Добро поље, Мали извор, Рујиште, Ртањ, Врбовац. Шире гравитационо подручје је цела општина, односно сва остала насеља преко Центара заједнице насеља.

Главни општински центар треба да обезбеди широку и разноврсну понуду видова становања, јавних служби, услуга и производње, висок ниво комуналне опремљености и пријатну животну средину. Носиоц основног образовања је матична основна школа (ОШ '9 српска бригада') а средњег: СШ 'Никола Тесла'. Дечију заштиту обезбеђују дечији вртићи а социјалну заштиту центар за социјални рад и планирани дом пензионера (дом за старе). Здравствену заштиту пружа Дом здравља. Носилац културног развоја је културни центар. За смештај ученика из околних места постоји ученички дом. Треба ширити мрежу спортских и рекреационих центара као и мрежу уређених зелених површина: паркови, скверови, парк шуме и сл. који би били у функцији становништву и разноврсности туристичке понуде. Услуге треба да прате становање у оквиру мешовитих функција. Нагласак треба да буде на туристичким услугама и радним зонама за мале и средње производне погоне, у модуларном систему.

Центри заједнице насеља

Центри заједнице насеља представљају матичне центре за насеља која се на њих непосредно наслањају. Они су нуклеуси, око којих се формирају основне заједнице насеља. Они треба да омогуће остваривање принципа "концентрисане децентрализације", односно груписање становништва.

Центри заједнице насеља ће обезбедити квалитетне животне услове за задржавање становништва. У овим центрима ће се обезбедити развој и виши квалитет услуга и објеката јавних служби које ће опслуживати становништво гравитирајућих насеља.

Они обавезно треба да имају: становање са услугама и пансионским смештајем за туристе и радну зону за мале и средње производне погоне, здравствену станицу, апотеку, осморазредну основну школу, предшколску установу, пијацу, ветеринарску амбуланту и пољопривредну апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, могу да садрже и: насељски парк, културне садржаје, спортско-рекреативни центар са теренима за фудбал и мале спортове, базеном и друге садржаје за задовољавање заједничких и туристичких потреба.

У функцији привредног развоја пожељно је обезбедити: сервисне станице за одржавање механизације и погона за прераду сировина овог подручја као и друге службе везане за модеран рад сточарства – ветеринарска испостава, саветодавна служба и других основних служби везаних за функционисање малих и средњих предузећа у области индустријске прераде пољопривредних и шумских производа-сировине као развоја туризма.

Подгорац

Подгорцу гравитирају насеље и село Боговина. Формирао се на регионалном путу Р 247, и као такав веома је прометан. Подгорац има своју осмогодишњу школу 'Ђорђе Симеоновић' као и обданиште.

Формирати становање са услугама и пансионским смештајем за туристе и радну зону за мале и средње производне погоне, апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, формирати насељски парк, културне садржаје, спортско- рекреативне садржаје. Неопходна је потпуна урбана обнова, а недостатка простора за ширење грађевинског подручја, искористити за атрактивну промоцију посебности насеља и општине.

У функцији привредног развоја пожељно је обезбедити: погоне за прераду сировина овог подручја као и друге службе везане за модеран рад сточарства – ветеринарска испостава, саветодавна служба као и других основних служби везаних за функционисање малих предузећа у области прераде пољопривредних и шумских производа.

Оснoву развоја ових насеља ће чинити развој прерађивачких капацитета, сервиса и услуга везаних за пољопривредну производњу. Контролом коришћења земљишта неопходно је очувати квалитет пољопривредног земљишта и животне средине. Акценат у пољопривредној производњи је на ратарству и сточарству са стварањем услова за производњу здраве хране и органске пољопривреде. Сумраковац

Северни део општине коме гравитирају насеља Савинац, Оснић Буково, Оснић Тимок и Оснић насеље. Основне функције које треба развијати у Сумраковцу су, поред јавних служби, услуге. Сумраковац, као традиционално транзитно место, на путу за Зајечар, Злот-Сумраковац-Шарбановац и Сумраковац-Савинац има потенцијала за развој сервисних услуга и специфичног транзитног туризма. Неопходна је потпуна урбана обнова а недостатак простора за ширење грађевинског подручја искористити за атрактивну промоцију посебности насеља и општине.

Потребна је: изградња објеката кланице, млекаре, хладњаче мањег капацитета, реконструкција фарми и изградња нових објеката, реконструкција сточне пијаце и откупних места за продају стоке, изградња спортских терена, развој сеоског туризма, осавремењивање и изградња недостајуће инфраструктуре.

Луково

Центар заједнице насеља формираће Јабланица и Криви Вир са центром у Лукову.

Развој насеља Луково, укључујући и проширење грађевинског подручја, лимитира се у погледу даље изградње и развоја јавних служби очекиваним бројем корисника из самог насеља, ради спречавања преузимања тих функција из осталих насеља (Криви Вир и Јабланица). Развој осталих функција и садржаја усмерава се на интензивнију валоризацију транзитног (магистралног) саобраћаја (сервиси и сл). Развој насеља Криви Вир усмерава се ка интензивној валоризацији пољопривредних ресурса укључујући и више облике финализације пољопривредне производње у индивидуалном, задружном или деоничарском облику организовања.

Развој насеља Јабланица усмерава се ка интензивнијој сточарској производњи и садржајима у функцији валоризације туристичко-рекреативног потенцијала акумулационог језера.

Насеља са специфичним функцијама

Специфичност ових насеља је у једној или више развојно планираних функција, односно потенцијалних капацитета за развој специфичне понуде. Та специфичност се огледа преваходно у туристичким капацитетима и понудама, планираним привредним капацитетима, инфраструктурним објектима и природним посебностима.

У ову групу насеља спадају Ртањ, Мирово, Боговина и Боговина насеље.

Насеља са специфичним функцијама морају у знатној мери да буду уређена на савременим основама него што је то данас. Овде се не мисли само на адекватну комуналну опремљеност и инфраструктуру (савремени водовод и канализација, телефонска мрежа, асфалтиране улице и сл.) и на постојање јавних функција, већ и на адекватно уређење и одржавање објеката и слободних неизграђених површина. Контролом коришћења грађевинског земљишта као и контролом заштите животне средине, природних и културних вредности подстицати очување и стварање аутентичних амбијенталних целина, културолошких вредности и туристичко рекреативних понуда.

Основне функције су туризам, прерада руда и пољопривреда. Контролом коришћења земљишта неопходно је очувати квалитет пољопривредног земљишта и животне средине. Акценат у пољопривредној производњи је на сточарству, са стварањем услова за производњу здраве хране и органске пољопривреде.

Туристичку понуду треба изградити практично од нуле (ово се односи на сва насеља у општини у којима се појави интерес за развој туризма). Сеоски, рекреативни и рурални туризам, са приоритетима на инфраструктурном опремању су правци развоја. Повезивањем насеља општине која имају туристичких садржаја и комплементарних активности треба да понуди јединственост и атрактивност целе општине.

Насеље Ртањ и Боговина развијаће постојеће и нове специфичне функције у складу са планираним туристичко-рекреативним развојем уз одговарајуће инфраструктурно опремање и уређење насеља.

Планирани развој Мирова, Ртња и Боговине подстицаће се суфинансирањем основне комуналне инфраструктуре, стимулативном фискалном политиком, интензивирањем јавног превоза ка општинском центру и развојем непољопривредних делатности.

Остала насеља (примарна села)

Остала насеља имаће, претежно, мешовиту намену која подразумева: становање са услугама, туристичким смештајем и малим производним погонима у домаћој радиности. И овде се акценат ставља на пољопривредну производњу и на сточарство са могућношћу производње здраве хране и органске пољопривреде.

Остала насеља Бачевица, Валакоње, Илино, Добрујевац, Добро поље, Мали извор, Рујиште, Врбовац, Мирово и Бољевац село гравитираће директно ка општинском центру Бољевцу. Шире гравитационо подручје Бољевца су насеља која гравитирају својим центрима заједнице насеља као и сами центри заједнице насеља.

Може се очекивати гашење неких насеља услед потпуне депопулације. Уколико до тога дође, потребно је уложити напор за очување квалитетног грађевинског фонда и евентуалног културног наслеђа, како би се се сачувала аутохтона вредност амбијента и користила као едукативна основа и као потенцијал развоја туризма (недељног, сезонског...)

Насеља, поред унапређења постојећих, развијаће јавне службе у домену задовољавања потреба локалног становништва и корисника туристичко-рекреативних садржаја. Поједине јавне функције у овим насељима, број становника и одређени развојни потенцијали одређиваће ранг насеља

Фазност, са акцентом на приоритете у реализацији планиране мреже центара, ће се дефинисати у нацрту овог просторног плана.

Мрежа јавних служби

Принципи на којима се организују јавне услуге су, једнака приступачност за све грађане и разумни услови доступности. За повећање просторне доступности и квалитета јавних услуга од пресудног значаја је успостављање минималних стандарда квалитета услуга, разноврснија понуда услуга, рационалније коришћење и одржавање објеката и повезивање јавног и приватног сектора.

Опремљеност централних места и осталих јавних службама и другим заједничким потребама треба да буде у складу са њиховом функцијом, величином обухвата и бројем становника који ће им гравитирати.

Јавне службе ће бити организоване у центрима насеља и треба да обезбеде виши квалитет услуга које ће опслуживати становништво гравитирајућих насеља. Приоритет има развој децјег васпитања и социјалне заштите, виши квалитет услуга и опремање објеката

основног образовања, примарне здравствене заштите, месне канцеларије са деташираним службама општинске управе, поштанских услуга, пољопривредних служби и сервиса као и спортско-рекреативних активности и садржаја.

Дечје васпитање и образовање

Образовну основу становника у општини пружају три основне школе и једна средња, техничка школа. Образовним системом у школству потребно је постићи већи квалитет и ефикасност, осавременити и компјутеризовати школе, афирмисати и повезати васпитне програме са другим друштвеним активностима. У планском периоду је потребно основати интернат- Дом за ученике у Бољевцу, основати програм прилагођавања образовних профила потребама локалне заједнице и задовољити потребу за стручним кадровима, адаптација зграде предшколске установе и основних школа у Бољевцу ради повећања енергетске ефикасности, адаптација зграде Културно образовног центра и његово опремање. Веома је битно да се у опремању и повезивању образовних институција информационом технологијом обухвате и библиотеке. За српски образовни систем је важно укључивање у пројекте за заједничку "Европску образовну зону".

Предшколско васпитање

Организовање обавезног припремног предшколског програма за децу од 6 година обезбедиће се формирањем нове мреже предшколских група при свим матичним и подручним осморазредним школама и четвороразредним школама у насељима, ради постизања обухвата од 100% контингента деце тог узраста.

За узраст деце до 6 година, за 30% од укупног броја деце, треба формирати посебне групе које ће користити постојеће или наменски изграђене вишефункционалне јавне или приватне објекте. Могуће је формирање вртића у центрима заједнице насеља, са организовано мобилном службом која ће покривати гравитирајуће подручје одређеног центра.

Повећање капацитета објеката дечије заштите оствариће се ширењем постојеће мреже јавних објеката и у приватним објектима, уз одговарајућу здравствену, хигијенску и педагошку супервизију.

Луково и Бољевац имају обданиште.

Основно образовање

Постојећа мрежа основних матичних и подручних школа задовољава потребе у планском периоду.

Рационализација мреже и програми реконструкције и обнове објеката четворогодишњих школа засниваће се на демографским променама и обухвату 100% школообавезног контингента деце, доступности, квалитету и опремљености објеката.

Неопходно је боље организовати превоз ученика из села у којима нема осмогодишњих школа. Превоз мора бити организован школски, не може се користити јавни превоз за децу узраста испод 15 година. Главни саобраћајни приступи школама морају имати тротоаре, барем са једне стране коловоза и морају да буду означени саобраћајном сигнализацијом.

У свим школама ће се повећати ниво комуналне опремљености. Такође ће се слободне површине уредити за наставу у природи.

Спортска игралишта и сале ће се опремити неопходном опремом.

Постојеће осмогодишње школе су истовремено и матичне школе, и то у: Бољевцу (ОШ Девета српска бригада), Подгорцу (ОШ Ђорђе Симеоновић) и Сумраковцу (ОШ Ђура Јакшић) Ове школе задржавају своје капацитете.

Четворогодишње школе проистичу из матичних школа и налазе се у Бачевици, Валакоњу, Илино, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, Добро поље, Мали извор, Рујиште, Луково и Ртањ припадају ОШ у Бољевцу, у насељу и селу Боговина припадају ОШ у Подгорцу а у Подгорцу Тимок, Савинцу, Оснићу Тимок, Оснићу село, Оснићу Буково и Врбовцу припадају ОШ у Сумраковцу. Потреба за проширењем мреже четворогодишњих школа се не може очекивати због лоше демографије.

Средње образовање

Постојећа средња школа Никола Тесла, у Бољевцу, задовољаваће будуће потребе с тим да ће се обезбедити њихова подједнака доступност за кориснике целе општине. Средњу школу Никола Тесла похађа 300 ученика. Ову средњу школу чине: гимназија, економска школа, прерада дрвета и прерада метала.

Повећање избора и постојећих капацитета средњошколског образовања подразумева постепену трансформацију школског система и повећање гравитационог подручја школа.

Одређене планске смернице у овој области су:

опремљеност школа потребним садржајима, као што су специјалне наставне просторије, библиотеке, трпезарије и ресторани, спортски терени и остале пратеће услуге

побољшан квалитет наставе и понуда адекватног и модерног знања и вештина

организовање ђачког интерната при школи и организовано систем приватних станодржаваца

увођење приватних средњих школа специфичних профила и знања

Развој нових средњошколских установа у јавном и приватном сектору, и њима комплементарних спортско-рекреативних и услужних садржаја усмераваће се и стимулисати на подручју Бољевца.

Здравствена заштита

Општина Бољевац има Дом здравља који се налази у самом насељу Бољевац и упошљава:

- 10 лекара специјалиста,
- 2 стоматолошка специјализанта,
- 10 доктора опште медицине,
- 2 стоматолога,
- 8 виших медицинских техничара
- 56 медицинских техничара.

Поред главне зграде Дома здравља у Бољевцу, на територији општине у функцији су још и амбуланте у насељима: Криви Вир, Луково, Јабланица, Ртањ, Рујиште, Бачевица, Добро Поље, Валакоње, Боговина, Подгорац, Сумраковац, Савинац, Оснић и Врбовац. Здравствену помоћ грађани општине Бољевац, путем специјалистичког упута, добијају и у Болници Зајечар, односно здравственим установама у Нишу или Београду. Упркос доброј мрежи амбуланти по насељеним местима општине Бољевац, број лекара на број становништва је испод републичког просека.

Планско опредељење је виши квалитет примарне здравствене заштите и обезбеђење уједначеног приступа за све становнике како би се смањиле неједнакости између корисника из урбаног и сеоских насеља. Обезбеђивање веће доступности услуга примарне здравствене заштите становништву на руралном подручју подразумева прилагођавање рада здравствених служби потребама локалне средине. Развој примарне и специјализованих облика здравствене заштите, у јавном, јавно-приватном и приватном сектору, усклађиваће се и са развојем туризма у насељима са туристичким функцијама.

Предвиђено је организовање комбинованих мобилних здравствених и апотекарских служби које ће, периодично и по позиву, пружати услуге примарне и специјалистичке здравствене заштите становништву руралног подручја. Приоритет има развој специјализованих мобилних медицинских екипа за заштиту мајке и детета, школске популације и старих лица.

Значајно ће се вршити активно укључивање приватног сектора, посебно у насељима с туристичком функцијама и развијенијим сеоским насељима, у којима није организовано пружање услуга јавног сектора.

Предвиђена је реконструкција појединих и опремање свих станица и амбуланти савременом медицинском опремом. Виши квалитет услуга здравствених станица обезбедиће сталне а здравствених амбуланти повремене услуге лекара опште праксе и стоматологије и пружање лабораторијских и апотекарских услуга. Врсте услуга и интензитет опслуживања корисника прилагођаваће се и проширивати према потребама и здравственом стању становника.

Шире гледано, у области здравства, започете су радикалне реформе, како у систему здравственог осигурања и здравствене заштите, тако и у систему образовања лекара и здравствених радника уопште.

Нова здравствена политика треба да обезбеди заштиту и очување укупног становништва општине и укључење нових здравствено-превентивних програма који су један од облика обогаћивања примарне здравствене понуде. То даље значи да, имајући у виду стандардне Светске здравствене организације (O-World Health Organization), треба обезбедити оптималну ефикасност система здравствене заштите, укључи приватна пракса у систем здравственог осигурања, уједначе услови пружања здравствене заштите и побољша стручни рад запослених у овим установама.

Социјална заштита

Планско опредељење је обезбеђивање доступности услуга социјалне заштите становницима руралног подручја општине, у првом реду, најосетљивијим циљним групама - деци без родитељског старања и старим лицима. У складу с тим опредељењем, Центар за социјални рад у Бољевцу ће организовати пружање услуга социјалне заштите у свим насељима општине.

Потребе за различитим облицима заштите старих лица, нарочито у сеоским насељима, повећаваће се с већим уделом старачких (самачких и двочланих) домаћинстава која ће све теже решавати свакодневне текуће проблеме (снабдевање, здравствена заштита и друге врсте услуга). У том смислу, неопходно је повезивање институција примарне здравствене заштите (Дом здравља) са институцијама социјалне заштите (центар за социјални рад) и развој мултидисциплинарног тимског рада ради задовољавања потреба за различитим облицима заштите старих.

Локална самоуправа, у сарадњи са приватним сектором, понудиће модалитете смештаја, заштите и бриге пензионерима и старим лицима које ће бити економски исплативе и одрживе. Развијаће различите модалитете смештаја, заштите и бриге о пензионерима и старим лицима, као што су:

заједнице становања старих људи и модификовани типови домова за старе

организовано пресељење старих домаћинстава (уз сагласност истих) из мало приступачних планинских заселака у центре заједнице насеља или насеља са појединим функцијама, у објекте за живот старачких домаћинстава са малом окућницом чиме би се они приближили одговарајућим услугама јавних служби и остварили квалитетнији живот

форме доживотног издржавања уз контролу и супервизију надлежних служби и специјализованих организација

мобилне екипе које би радиле на непрофитној основи у тзв. отвореном смештају.

Управа и администрација

Планско опредељење је интензивнији развој административно-управних послова и јавни сервис за грађане, проширењем врсте услуга и повећањем квалитета кадровске и техничке опремљености и доступности постојеће мреже месних канцеларија.

Остваривање тог опредељења обезбедиће се пружањем:

стручне помоћи грађанима при обраћању општинској управи, обављању послова са појединим органима управе, издавања уверења, аката и других потребних докумената (нпр. прибављање потребних услова и дозвола за изградњу објеката)

организовањем повремених рада службе катастра непокретности, грађевинске, комуналне, анитарне и других инспекција и др.

Установе културе

Културни објекти су позиционирани у насељу Бољевац и то су: Културно-образовни центар, који у свом склопу има биоскопску салу, галерију модерних уметности, тканицу, односно радионицу за традиционалне примењене уметности, библиотеку и Музеј „Тимочке буне“ који је физички одвојен од саме зграде КОЦ-а. Културне манифестације и догађаји изводе се у објекту саме установе али и на спољној бини КОЦ-а, те у оквиру других друштвених објеката. Друштвени објекти су присутни у већем броју и воде се као Клуб пензионера у насељу Бољевац, односно Домови културе у насељима: Бачевица, Боговина село и Боговина насеље, Врбовац, Добрујевац, Добро Поље, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мирово, Рујиште, Подгорац, Савинац, Сумраковац, Оснић, Оснић-Буково, Оснић-Тимок, Валакоње и Бољевац село.

Друштвени и културни живот општине Бољевац (прославе, заветине, рад неформалних група и др.) везује се по селима за Домове културе те је и спремност заједнице да улаже у саме објекте велика.

Очување српског историјско-културног наслеђа важно је укључивање у европску мрежу о баштини / European heritage network.

Улагање у развој културе треба да омогући развој општег нивоа културе и понашања људи, отвори нове видове уметничког стваралаштва и подстиче неговање односа пажње према културно историјском наслеђу. Посебну пажњу потребно је усмерити на заштиту културних добара, израду документације и информационог система о историјској и културној баштини и њихово повезивање са културним садржајима. Програми културне обнове треба да обухвате широку скалу развијања знања, уметности, литературе, информатике као и урбанистичке, архитектонске, технолошке и друге креације.

Културно – образовни центар Бољевца је установа која се бави културном делатношћу, препознатљива је по етно-културној манифестацији Црноречје и програмима као што су изложбе слика, књижевни сусрети, концерти и сл. У склопу центра смештена је Библиотека и Музеј Тимочка буна.

Аматерско позориште и многобројне фолклорне групе негују изворну народну уметност где се као посебна вредност истиче очувана народна ношња стара преко 70 година.

Посебну вредност општине представљају манастири: Лапушње са црквом Св. Николе у Лукову и Крепичевац у Јабланици оба из 15. века, као и црква Св. Илије у центру општине.

Од споменичких вредности под заштитом државе су: манстир Лозица и зграда општине у Кривом Виру која је из времена Тимочке буне, зграда музеја у Бољевцу, као и механа и Основна школа у насељу Луково.

Даљи развој културе у Бољевцу треба организовати у оквиру Културног центра уз настојање да се задовоље потребе грађана и туриста.

У развоју културних делатности приоритетним се сматра употпуњавање мреже библиотека, уређење објеката сеоских домова културе, сала за приредбе и одговарајућих простора у школама за ову намену као и боља организација културних и јавних манифестација.

Будући да библиотеке припадају основним културним садржајима, потребно је развијати огранке библиотеке у сеоским насељима или заједничке библиотеке за два-три мања насеља. Потребно је предвидети простор за библиотеке у свим школским објектима остављајући могућност да, према просторним могућностима, представљају део библиотекарске мреже за све групе корисника.

Потребно је очување, унапређење и промоција свих постојећих културних вредности и садржаја од Завичајне куће вајарке Љубинке Савић-Граси у селу Илино, Зграде Музеја Тимочке буне до заштићених објеката градитељске и друге вредности.

У сеоским насељима неопходна је реконструкција и налажење начина за адекватно одржавање домова културе имајући у виду њихов значај за подстицање друштвеног живота на руралном подручју. Неопходан је развој нових програма и повећање њихове доступности

корисницима, организовањем различитих секција, клубова и радионица (фолклорне секције, клубови младих, аматерска позоришта и сл).

Објекте културе и културне делатности функционално и садржајно повезати са туристичким и спортско – рекреативним активностима. Локална самоуправа ће обезбедити подршку јавног и приватног сектора програмима локалних културних друштва и група и њиховом укључивању у еко и етно-туристичку понуду подручја.

ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Дугорочна развојно-производна оријентација

Суштина развојне оријентације односи се на процесе трансформације власничких односа и посебно система доношења одлука. У тој трансформацији посебно је значајно јачање приватног сектора као носиоца иницијативе и предузетништва. Стварање погодних услова привређивања оријентисаних на јачање тржишта утицаће на ефикасније и рационалније активирање и коришћење развојних природних, људских и створених ресурса са којима планско подручје располаже. Разлике међу деловима подручја са своје стране утицаће на конкретније утврђивање њихових развојно-производних оријентација. Наиме, поред развојних сличности међу њима постоје и разлике у погледу расположивости али и могућности коришћења развојних, посебно људских потенцијала. Свим деловима планског подручја (уколико у њима не преовлађују шумске површине) одговара оријентација пољопривреди, метало-прерађивачкој индустрији, текстилној индустрији, индустрији рударства и енергетике, дрвној индустрији и туризму (еко-туризму). С обзиром на природне и привредне ресурсе, потенцијале, конкурентске предности и традицију, локална предузећа општине Бољевац се морају ослонити на даљи развој и искоришћење доступних природних добара, уз решавање власништва и заинтересованости потенцијалних инвеститора за позитивно пословање фирми. Ово би свакако значило свођење броја запослених на реалан ниво како би ова предузећа ушла у позитивну зону пословања али и налажења нових власника који ће бити заинтересовани за производњу са профитом и обнављање старих и налажење нових тржишта за пласман својих производа ових фирми, уз могуће дељење ових компанија и приватизацију само потенцијалних погона, уколико се покаже да би ово могло бити решење. Кључна је даља успешна сарадња општинских фирми у домену заједничког наступа на тржишту и продаје финалних производа као и проактивно праћење светских трендова дизајна и пласмана уз појачани акценат на истраживање и освајање нових тржишта посебно у области металске и дрвно-прерађивачке индустрије.

Изузетно је битан детаљ-развој сектора малих и средњих предузећа у циљу стварања динамичније привредне климе и решавања проблема запошљавања локалног становништва. У измењеним условима пословања, након великих проблема, неповољног привредног окружења и започетог процеса реформи у Републици и региону, развој пословног предузетништва мора добити нове димензије као главни покретач привредног развоја општине Бољевац и генератор нових радних места. У овом тренутку, а посебно имајући у виду да нема посебно успешних великих предузећа у општини (2009.године општина Бољевац је постала домаћин фирмама „Еуроаква“, „Миленијум груп“ и „Испоинт“), даљи развој привреде је у великој мери упућен на мала и средња предузећа. Мала и средња предузећа ће се развијати и кроз сарадњу са страним и домаћим инвеститорима – са великим предузећима у општини, ближем окружењу и Републици. Посматрано по делатностима, мала и средња предузећа ће се највише развијати у традиционалним гранама – прерађивачкој индустрији.

Имајући у виду очекивани даљи развој финансијског и банкарског тржишта у Републици и региону, један од приоритета привредног развоја општине Бољевац, јесте остваривање повољне инвестиционе климе за даљи развој предузећа и предузетништва, обезбеђивањем пореских олакшица и привлачењем заинтересованих инвеститора и банака, ради обезбеђења средстава за повећано финансирање, пре свега, дугорочних пројеката.

Заједно са развојем сектора малих и средњих предузећа, посебну пажњу требало би поклонити и развоју микро-бизниса и тзв. Породичних фирми (укључујући занатске, трговинске и друге радње, задруге, туризам и сл.), као основним карикама у привредном ланцу и делу сектора развоја предузећа и предузетничких радњи.

Грађевинско земљиште и земљишна политика

Развој и уређење грађевинског земљишта је део политике развоја градова и насеља, која треба да представља део укупне развојне политике земље, региона и општина. Како развој у целини представља политику мобилизације приватних и јавних ресурса у циљу општег привредног развоја, тако и развој грађевинског земљишта као репродуктивна активност треба да представља основну компоненту развоја локалних самоуправа.

Општина Бољевац и појединачна насеља треба да предузму активности које представљају логику њихове реализације:

извршити ажурирање катастра

убрзати процедуру издавања одобрења за изградњу и сагласности

дефинисати грађевинско земљиште (за јавне и остале намене)

евидентирати све облике бесправне изградње

евидентирати муниципалну (општинску) имовину

регистровати појавне облике увећане вредности грађевинског земљишта и његово приватно присвајање као незарађене дохотке

трагати за механизмима успостављања партнерства јавног и приватног сектора

спречавати претварање пољопривредног у грађевинско земљиште, посебно у заштитним појасевима инфраструктурних коридора

заштитити вредне пределе и културна добра

заштитити животну средину

Привреда општине Бољевац, као и Република Србија у целини, суочава се са тешком економском ситуацијом која резултира високом стопом незапослености, смањењем становништва, све већим процентом социјално угроженог становништва и сиромаштва. Општина Бољевац има добар положај према крупним географским целинама и просторима у којима се налазе значајни природни ресурси Републике Србије. Добар је положај општине према саобраћајницама, развијеним привредним регионима и крупним пословним центрима. Без обзира на то, општина данас спада у привредно недовољно развијене регионе Републике Србије.

План развоја привреде

Циљ општине Бољевац је оснажити и развити мала и средња предузећа, чији су индикатори повећање броја новоформираних предузећа и повећање броја запослених и то у области метало-прерађивачке, индустрије рударства и енергетике и дрвно-прерађивачке индустрије.

Због недостатка финансијских средстава и знања, веома је важно привући стратешке инвеститоре у наведене области индустрије. Актуелна је производња производа од прерађеног дрвета из Србије, те нагласак треба ставити на финалну обраду дрвета и развој локалних тржишних марки (нпр. развој нарочитих елемената намештаја и слично), а можда има и потенцијала за удруживање са неким другим већим предузећима у региону, ради ангажовања радне снаге. Такође, остаци од прераде дрвета би се могли искористити као енергент за грејање (биомаса).

Такође, треба поспешити реструктурирање у области индустрије, односно повећати општинске капацитете за подржавање оснивања малих и средњих предузећа, као и стварање повољне пословне средине (нпр. општински услужни центар), са могућностима претварања постојеће индустријске инфраструктуре у пословне центре за мала и средња предузећа.

Мере, које треба спровести, ради остварења наведеног приоритета су:

стварање услова за пружање саветодавне подршке;

стварање услова за стручно усавршавање у складу са потребама тржишта и развој услужних и занатских делатности.

Пројекти, које треба реализовати:

оснивање канцеларије развојног предузетничког центра,

средњошколско усмерење кадрова (пољопривреда, туризам, грађевинарство) и преквалификација према потражњи тржишта,

изградња занатско-пословног центра,

изградња фабрике за производњу еко-биља.

Уз адекватан пословни амбијент и одговарајућу законску регулативу постоји потреба и могућност за бржим развојем малих и средњих предузећа, а пре свега производних делатности и то: бољим коришћењем привредних ресурса, бољим коришћењем неискоришћеног пословног простора уз набавку савремене опреме, примену нових технологија и знања као и освајањем производње низа производа, који до сада нису произвођени.

Уз активну сарадњу локалне заједнице и републичких органа, потребно је, предузети активности, како би се ангажовали постојећи капацитети, створили услови за отварање нових предузећа уз подршку и олакшице, које се налазе под ингеренцијом Општине Бољевац. Сви парцијални напори да се општи губитак економског потенцијала индустријске средине општине Бољевац, надомести формирањем мањих привредних капацитета на традиционалној основи и развојем терцијарног сектора, коришћењем постојећих искустава и сопствених средстава у приватној иницијативи, до сада, нису дали одговарајуће резултате.

Циљеви привредног развоја општине Бољевац

Циљеви прецизније показују какве резултате заједница жели постићи. Циљеви су много више описни и конкретни него визија и треба да се директно вежу за налазе до којих се дошло проценом локалне привреде.

Основни дугорочни циљ привредног развоја општине Бољевац јесте постизање пуне запослености и континуирано повећавање економског просперитета локалног становништва, подстицањем динамичног раста у делатностима које су способне за конкурентски наступ на домаћем и извозном тржишту.

Општи циљ општине Бољевац је стварање повољног амбијента за инвестирање у развој привреде, зарад повећања запослености и јачања конкурентности.

Поред наведених стратешких циљева, пред општином Бољевац су и трајно утврђени следећи циљеви (који нису обухваћени Стратегијом одрживог економског развоја, али су присутни из ранијих Планава развоја општине Бољевац):

* Стварање услова за развој пословне структуре (мере и активности):

припремне активности за развој пословне структуре,

оснивање Канцеларије за промоцију локалног одрживог економског развоја општине Бољевац (КЛЕР),

подизање капацитета комуналног предузећа и побољшање комуналних услуга грађанима и привредним субјектима,

управљање тврдим отпадом у домаћинствима и привредним субјектима,

оснивање индустријске зоне Бољевац,

подизање капацитета општинске туристичке организације општине Бољевац,

подизање капацитета образовних институција у општини Бољевац,

изградња туристичког центра и комплекса Ртањ (израда детаљног урбанистичког плана насеља Ртањ),

успостављање боље сарадње са републичком Владом и националним институцијама како би се развила пословна инфраструктура у општини Бољевац.

* Стварање услова за убрзани развој локалних малих и средњих предузећа и предузетничких радњи у туристичкој, пољопривредно-прехрамбеној индустрији, индустрији прераде дрвета и индустрији метала (мере):

оснивање Удружења предузетника општине Бољевац,

оснивање Центра за развој еко и етно туризма Зајечарског округа,

успостављање регионалних привредних манифестација – ЗАЈЕЧАРСКИ ПОСЛОВНИ САБОРИ,

успостављање регионалних привредних кластера са седиштем у Бољевцу,

оснивање бизнис инкубатора општине Бољевац,

успостављање здравственог и СПА туризма општине Бољевац.

* Стварање услова за ефикасно искоришћење природних ресурса и убрзани развој локалних пољопривредних газдинстава и задруга (мере):

оснивање Руралног иновационог центра општине Бољевац,

увођење и одржавање стандарда добре пољопривредне праксеу регистрованим пољопривредним газдинствима општине Бољевац,

унапређење пољопривредне производње у регистрованим пољопривредним газдинствима општине Бољевац,

унапређење продаје пољопривредних производа,

подизање капацитета Ветеринарске станице Бољевац.

* Стварање услова за побољшање живота и пословања у сеоским насељеним местима општине Бољевац(мере):

оснивање локалних акционих група (ЛАГ) у селима општине Бољевац,

оснивање локалних територијалних развојних кластера у селима Бољевац,
обнова инфраструктуре у селима општине Бољевац,
ревитализација културног наслеђа у селима општине Бољевац,
уређење Гретиног парка и санација базена на Ртњу.

Основни правци привредног развоја општине Бољевац

Привредни развој општине Бољевац, засниваће се на:

- 1) јачању извозне оријентације привреде, посебно индустријских грана са традицијом и реномеом (метало-прерађивачка, индустрија рударства и енергетике, дрвна индустрија и текстилна индустрија);
- 2) подизању квалитета сектора услуга (транспорта, комплементарне услуге и др.);
- 3) даљем интензивном развоју сектора малих и средњих предузећа, уз јачање њиховог међусобног повезивања, као основног генератора раста конкурентности и запошљавања и
- 4) повећавању транспарентности пословања и побољшању инвестиционе климе.

Размештај индустрије општине Бољевац

Основна концепција просторног размештаја индустрије општине Бољевац јесте:

- рационалније и ефикасније прихватљиво коришћење грађевинског земљишта у постојећим индустријским зонама и локалитетима, нарочито у општинском центру и његовој рубној зони;
- децентрализација привредног развоја формирањем нових зона/локалитета задовољавајуће уређености/опремљености техничком инфраструктуром (од минималне до потпуне опремљености) за смештај малих и средњих предузећа, у складу са локационо-развојним потенцијалом простора, ограничењима расположивих ресурса воде и интересима локалне заједнице и
- повећање саобраћајне и комуникацијске доступности постојећих и планираних локација, не само у општинском центру, већ и у другим насељима општине, обезбеђењем квалитетних веза са мрежом државних путева.

У просторној структури општине Бољевац, издвојили би се следећи индустријски центри:

- привредно-индустријске зоне – Бољевац, Боговина и Мирово,
- мали индустријски центри – насеља са 50 – 100 запослених у индустрији - Валакоње
- врло мали индустријски центри – насеља са мање од 50 запослених у индустрији – Луково, Јанков Брег, Ртањ, „војни комплекс“ на путу Р-261.

С обзиром да су индустријски погони лоцирани на градском грађевинском подручју општине Бољевац, тежња је у наредном периоду да се изврши анализа размештаја индустрије и малих и средњих предузећа на сеоском подручју, преиспита постојећа намена индустријске зоне и оставити отвореним за промену намене индустријске капацитете чија приватизација и реструктурирање нису завршени. То се првенствено односи на зону града, која је у просторној целини претежно стамбене намене.

Полазећи од опредељења за развој малих и средњих предузећа на подручју општине Бољевац, могу се предвидети мањи индустријски комплекси и локалитети и њихово, евентуално повезивање дуж државних путева, без формирања већих, континуелних индустријских зона.

Близина околних туристичких и градских центара, код којих је значајна концентрација и пролазност становништва – Ртањ, Сокобања, Параћин, Књажевац, Зајечар, подразумева могућност пролазности и кроз општину Бољевац, што значи и потенцијал за његов економско-привредни раст и развој.

ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Општи циљ развоја туризма, организације и уређења туристичких и спортско - рекреативних простора Бољевца, заснива се на увођењу и поштовању принципа одрживог развоја, првенствено у погледу рационализације коришћења природних ресурса, очувања и заштите природе и унапређења квалитета животне средине.

На бази утврђене туристичке атрактивности и функционалности простора општине Бољевац могуће је развијати неколико видова туризма:

- рекреативни
- екскурзионо-ђачки
- излетнички и викенд туризам
- екстремни спортови и авантуристи (параглајдинг, планинарство...)
- ловно-риболовни
- манифестациони
- транзитни
- припрема спортских екипа

Карактеристике туристичке тражње

Савремен начин живота не дозвољава дуже годишње одморе, тенденције су краћи (3-5 дана) и чешћи (2- 3) годишњи одмори. Истраживања у туризму показују да су потенцијалним туристима интересантније тзв. нове, неистражене дестинације. Доступност дестинације (брз долазак), квалитетан смештај (који подразумева присуство и поштовање стандарда), сигурност у испуњење захтева из туристичке понуде, могућност откривања, тј. истраживања и упознавања нечег новог (нова искуства) су основни разлог одабира дестинације за модерног туристу, где је шанса Бољевца.

Мотивација долазака

Стварати имиџ у понуди: очувана природа, очувана традиција у начину живљења, мир и спокојство јер се не стреми масовном туризму, већ индивидуалном туристи; могућност за бављење екстремним спортовима због саме конфигурације терена; повољне цене у односу на

конкурентност. Маркетинг мора бити постављен на реалним основама како би довео туристу у дестинацију, а испуњење очекиваног и обећаног ствара мрежу нових потенцијалних гостију (најбољи вид маркетинга је, доказано у пракси, преношење утисака "mouth to mouth" тј. жива реч о утисцима из дестинације госта који је већ био).

План конкурентности се заснива на скупу оригиналних специфичности које Бољевац може да понуди. И ако мала по површини, општина Бољевац има веома богату ризницу природног наслеђа које се може валоризовати за потребе развоја туризма. То употпуњава и својим културним добрима, у првом реду манастирима, тако да њена туристичка понуда испуњава претпоставку да је туризам стратешка и дугорочна линија развоја општине Бољевац.

Општина Бољевац се налази у источној Србији, где се могу издвојити три морфолошке целине: црноречка котлина у којој је смештен и град Бољевац, брдско окружење и планинско подручје Кучајских планина, Самањца, Ртња, Тумбе, Слемена и Тупижнице.

Североисточни део заузимају ниска побрђа и површи, чиме је предиспонирана саобраћајна везаност Бољевца са Зајечаром и другим суседним општинама

Други геоморфолошки ресурси :

-комполитна долина Црног Тимока

-кисура и кањон Радовањске реке

-Девојачка и Боговинска пећина као основе за развој спелеолошког и екотуризма а у непосредној близини на територији општине Бор и Лазарева и Злотска пећина

Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотокови који потичу из јакних врела. Према неким истраживањима, општина Бољевац спада у ред општина које су најбогатије водом (односно њене површине и броја извора и водотока). Управо ови хидролошки ресурси могу постати окосница излетничког, рекреативног-риболовног и екотуризма:

-Црни Тимок - највећи ток у општини Бољевац, који тече кроз централни део општине и низводно од Зајечара, са Белим Тимоком гради јединствену реку, а посебно је атрактивно његово врело у Кривом Виру;

-Арнута - река за коју су везана и многа историјска догађања и народна предања, представља десну притоку Црног Тимока и реку која протиче кроз сам град Бољевац;

-Радовањска река - чиста и бистра вода, велелепна кисура и кањон, богата рибом и разноврсном флором дуж своје долине

-Грабовачка и Злотска река - леве притоке црног Тимока, такође атрактивни простори за излетнички и рекреативни туризам.

На територији општине постоји неколико вредних културно-историјских споменика:

- Изнад села Јабланица налази се манастир Крепичевац, са црквом Свете Богородице из 1500.године;

- Недалеко од села Луково налазе се рушевине манастира Лапушње, са црквом Светог Николе из 1501.године, задужбине кнеза Богоја и његове жене Маре. Један од очуваних живописа цркве чува се у Народном музеју у Београду;

- У селу Криви Вир, налази се манастир Лозица из XIV века.

Манифестације у општини Бољевац нису бројне. Позната је манифестација Црноречје, која пропацира народно стваралаштво и етно мотиве краја (Семинар народних игара одржан је само једном) а од прошле године пред такмичење дувачких оркестра за Сабор трубача у Гучи је прикључен овој манифестацији. Општина жели да улаже и у наредном периоду у ову манифестацију, сматрајући да ће ова манифестација задобити шири, регионални карактер.

Побољшање постојећег стања

Ради побољшања постојећег стања туризма потребно је искористити постојеће шансе, а смањити постојеће слабости, следећим активностима:

Позитиван однос грађана према госту

- организовати тематске едукативне трибине;

- организовати гостовања у медијима (позвати представнике из Министарстава за туризам, НИП, финансије, ТОС-је)

- организовати различите манифестације које ће популарисати туризам међу суграђанима

- увести олакшице (у смислу ослобађања од такси, ефикаснијег добијања потребних докумената, подршка и лобирање у добијању подстицајних средстава из републичких фондова и сл.) за градњу или реконструкцију смештајних објеката у Бољевцу и околини.

Ловишта:

- изградити неколико мањих смештајних објеката, како за ловце, тако и за потенцијалне туристе

- радити на одржавању доброг стања ловишта, броја дивљачи и објеката од значаја за ловце- чеке

Организација и уређење туристичких простора

Према природним и створеним туристичким ресурсима подручја и критеријумима тражње ширег круга туристичке и рекреативне клијентеле, понуда туристичког подручја засниваће се на следећим доминантним видовима туризма:

планинском туризму и рекреацији - на планинским секторима: планина Ртањ и Кучајске планине, са разноврсном целогодишњом понудом како у зимској сезони (скијање, сноу-борд, скијеринг, ски-сафаи и др.), тако и у летњој сезони (планинарске и излетничке туре, јахање, планински бициклизам, параглајдинг, и др), уз сеоски, ловни, еколошки и друге видове селективног туризма;

туризму, спорту и рекреацији и здравствено-рекреативном туризму на воденим површинама - са летњом понудом на водоакумулацијама и рекама, уз планински, сеоски, риболовни, ловни и друге видове туризма – овај вид туризма једним делом ће се активирати уз интеграцију са развојем туристичких садржаја Бованске и Боговинске акумулације;

транзитном туризму - првенствено на пунктовима дуж пута М-5 – Криви Вир – Бољевац (са рецептивно-информативним пунктовима и етно-пунктовима) као веза са Зајечаром у интеграцији туристичких активности, и путеви Р-120 и Р-120а, као туристички коридор на путу Бољевац – Ртањ и даље према Сокобањи, уз функционалну интеграцију са туристичком понудом окружења првенствено Рујишта; сеоском туризму - са целогодишњом понудом, уз планински, еко и етно-туризам, ловни туризам, производњу еко-хране, етно-занатских производа и др, у близини туристичких и рекреативних комплекса, центара и места комерцијалне и друге понуде туризма.

културно-историјски туризам – као специфична врста туризма са посебним потенцијалима код насеља Криви Вир и Луково на месту где је подигнута Тимочка буна.

Садржаји туризма, рекреације и спорта на подручју општине Бољевац су предеоно зонирани према локалитету пунктних места и степену и значају заштићености природног добра, односно резервата. Садржаји туристичке понуде у простору обухватиће туристичка места, комплексе и пунктове као и објекте у склопу посебне - туристичке инфраструктуре (туристичка жичара, излетничке и планинарске стазе, бицикличке стазе, споретки терени и др.)

Полазећи од анализе природних (са становишта географског положаја, природних услова, пејсажних квалитета) и антропогених туристичких потенцијала (са становишта туристичке традиције, могућности смештаја, угоститељских капацитета, културно-историјског

наслеђа, амбијенталних вредности насеља са традиционалним начином изградње и уређења простора и др.), као и основних туристичких тачака и коридора који омогућавају контакт са природним и предеоним целинама и насељима, издвојене су три предеоне целине које, према одликама и међусобном прожимању, представљају сегменте специфичне туристичке понуде у простору општине, и то: Западна предеона целина – обухвата простор Кучајских планина са посебном подцелином Лазарев кањон. Планом се предвиђа да туристички садржаји и понуде на овом простору буду део интегралне понуде Кучајских планина Деспотовца, Параћина и Бора. У ову туристичку целину се у укључују, са својим специфичним предеоно-културолошким садржајма и насеља која тангирају овај простор (Криви Вир, Јабланица, Подгорац, Боговина, које као насеље са специфичном функцијом треба да обезбеди друге намене, сервисне, услужне, ... као допуна туристичкој понуди). Преко 50% површине западне предеоне целине је на висини преко 750 mnm, са изузетним вредностима лепоте предела. Специфичани предели под шумама, са теренима великог нагиба и успона, пространства ливада и пашњака, условили су планирање посебних видова туризма (планинарења, брдско пешачење, параглајдинг и други екстремни спортови...), са најмање потребних улагања у туристичку инфраструктуру.

Јужна предеона целина – са планином Ртањ као централним мотивом, обухвата јужни део општине са строгим природним резерватом Ртањ, селом Ртањ и селом Рујиште. Планирана скијалишта и акумулације у систему Бован су будућа решења која треба да афирмишу овај простор у туристичком смеру. Насеље Ртањ је планирано као насеље са специфичним функцијама, односно центар ове туристичке целине. Надморска висина је од 350 до преко 1000 mnm, са највишим врхом општине Шиљак 1570 м.

Централна предеона целина – обухвата најшири и најразноврснији, у туристичком погледу, простор општине. Централно место овог простора је Боговина са будућом акумулацијом и бројним културно-историјским споменицима и археолошким локалитетима. Природно добро Боговинска пећина је у оквиру ове просторне целине. Овај простор треба да повеже западну и јужну предеону целину са понудама свих видова туризма, а развијаће се уз интеграцију са бројним туристичким ресурсима и природним и културним вредностима у непосредном окружењу и појединачним мањим подпланинским и планинским насељима и представљаће атрактиван туристички простор културолошког туризма, са капацитетима домаћинског туризма;

Најзначајнија постојећа и планирана туристичка места, комплекси и пунктови на територији општине Бољевац јесу:

- туристички пунктови:

- 1 Ртањ
- 2 Пећура (Врело Тимока)
- 3 Боговинска пећина
- 4 Мала јасенова глава
- 5 Клисура Радовањске реке
- Излетишта:
- 1 Ртањ
- 2 Мрљиш
- 3 Кривовирска бања
- 4 Сумраковачка бања
- 5 Грозничевац
- 6 Видовдан
- 7 Макивеји
- 8 Ваља рнж
- 9 Боговинска пећина
- 10 Пећура (врело Тимока)

Предуслов за развој, односно активирање туристичких целина и комплекса јесте њихова функцијска интеграција, у складу са положајем и значајем. То подразумева развој специфичне туристичке понуде и њено обједињавање, формирањем комбинованих туристичких токова и побољшањем квалитета саобраћајних веза. Повећање саобраћајне доступности, повезивање и интегрисање туристичке понуде омогућиће:

изградња смештајних капацитета, комуналне опреме и јавних садржаја, у првом реду у Бољевцу, а затим према приоритетима и развоју саобраћајне инфраструктуре;

одржавање путева и изградња пратећих садржаја на путним правцима, и то: пута I реда М5 правац Параћин-Бољевац-Зајечар, пута II реда Р247 правац Бољевац-бор, и пута II реда Р120а правац Бољевац-Соко Бања; и

изградња појединих краћих деоница, и целих локалних путних праваца (дефинисаних у поглављу I 6.1 Саобраћајна инфраструктура). активирањем потенцијалних алпских скијалишта-ски стадиона на обронцима и падинама Ртња (уз нордијско и турно скијање, као и летњу рекреацију - јахање, планински бициклизам, планинарење, излете и др.)

употпуњавање опреме и стаза за брдски бициклизам

унапређење образовања, подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање старних језика, развој различитих сервиса и сл;

пружање одговарајућих погодности инвеститорима: посебно повратницима да улажу у туристичке објекте (планинарске домове, спорт и рекреацију, угоститељске објекте и сл.) и друге туристичке центре;

унапређење туристичке привреде: преко регионалних туристичких организација наступање у циљу инвестирања у побољшање атрактивности Црног Тимока, планине Ртањ и сл.

У односу на постојеће стање, предвиђа се реконструкција и изградња основних туристичких капацитета (Ртањ), објеката домаћинства (породични пансиони уз стављање одређеног броја викендица у функцију туризма), као и изградња нових смештајних капацитета у туристичким селима и пунктовима.

Неопходна је квалитативна изградња и опремање смештајних капацитета (одмаралишта, домаћинства и викендица), ради њиховог реструктурирања и категоризације према следећим смерницама за:

домаћинства у општинском центру - реализација мањих хотела, породичних пансиона и луксузних вила уклопљених у пејзаж и зеленило, и/или подизање квалитета постојећих изграђених структура;

викендице - ограничавање изградње ван грађевинских реона, усмеравање градње у насеља у руралном залеђу, као и стављање одређеног броја викендица у функцију туризма;

одмаралишта - комерцијално хотелијерство;

домаћинства у руралном залеђу - ревитализација у нове туристичке структуре и изградња нових смештајних капацитета у оквиру аутентичних туристичких села заснованих на традицији локалних кућа, уз обезбеђење добре комуникације са припадајућем центру заједнице насеља.

Етно села треба организовати у типичној локалној форми појединачних објеката, поштујући традиционалну аутохтону архитектуру и специфичности локалне типологије. Село треба да буде и одговарајуће урбанистички уређено, са планским подизањем појединачних објеката и уређењем урбане средине, тргова, путева, и сл. Величине села димензионисати на максимум 50 туриста, смештених у појединачне објекте, при чему величина појединачног објекта не треба да иступа из архитектонског узорка. Код уређења етно села од суштинског значаја је надовезивање на начина живота у прошлости, односно од убедљивости имитирања тог живота. Део сеоског становништва, треба активно да буде укључено у функционисање етно села. Етно села се могу организовати на целој територији општине где постоје услови за њихово формирање и заинтересовани.

Спорт и рекреација

Рекреативни терени, присутни у Бољевцу, су: спортска хала и фудбалско игралиште, кошаркашки и рукометни терен. У Сумраковцу, такође, постоји спортска хала и игралишта а на Ртњу, кошаркашко игралиште, односно фудбалско у Боговини, Подгорцу, Савинцу, Валакоњу и Сумраковцу.

С друге стране, мали број рекреативних терена са својим садржајима подсећа да би се могао направити искорак ка осавремењавању и реновирању постојећих, односно потребно је инсистирати на изградњи нових.

Планина Ртањ, обронци Кучајских планина и Малиника, река Црни Тимок, климатски услови и друге природне благодети, пружају широку лепезу за организовање спортских активности током целе године. Могућности за развој туризма су многобројне у зимском и летњем периоду, нарочито заинтересованим за планинарење, параглајдинг, спортове на снегу, брање лековитог биља (Ртањски чај) и др. Туристичко насеље Ртањ, окружено парком и теренима за скијање, спортска хала у Бољевцу, градски стадион и отворени спортски терени у насељима Боговина, Сумраковац, Валакоње, Добрујевац су објекти који су на располагању становницима општине и гостима. У мрежи спортско-рекреативних објеката повећаће се квалитет опремљености постојећих објеката (свлачионице с мокрим чвором, трибине, зеленило и др.) и спортских терена и проширити обухват мреже на сва насеља на руралном подручју општине, за задовољење потреба локалног становништва и ради укључивања појединих насеља у туристичку понуду општине. Обезбедиће се подршка јавног и приватног сектора развоју и организовању нових спортско-рекреативних садржаја у оквиру туристичке понуде.

Спорт и рекреација су један од услова за подизање физичке и духовне кондиције па је с тим у вези неопходна њихова просторна и садржинска организација. Нови програми рекреације представљају активни допринос обогаћивању туристичке понуде. То би конкретно били:

- програм организованих рекреативних шетњи, који би повезивао места која су географски интересантна и културно и историјски значајна
- едукативни програми о спорту
- програми за одмор и припрему спортиста и спортских екипа
- програм школе у природи са могућношћу упознавања богатства флоре и фауне
- програм обуке почетника у скијању, аеробне гимнастике, народних игара...

Шумско богатство и многобројне врсте дивљачи омогућавају да се интензивније развија ловни туризам док река Црни Тимок која пролази кроз цело подручје општине са њеним притокама омогућава бављење спортским риболовом.

ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

Саобраћајна инфраструктура

Планом се као стратешким развојним документом општине Бољевац за наредни дугорочни период утврђују основни правци развоја мреже саобраћајница и њихови коридори у складу са плановима вишег реда (Просторни план Републике, Просторни план подручја слива водоакумулације “Боговина” и Просторни план подручја посебне намене слива акумулације “Бован”), према могућностима и утврђеним потребама. Саобраћајни коридори се односе на коридоре који постоје (дефинисани у простору) и планиране коридоре који су дати као стратешки коридори а све у складу са осталим секторским плановима.

Општина Бољевац налази се у Источној Србији, у Тимочној крајини и окружена је општинама Сокобања, Параћин, Деспотовац, Ражањ, Бор, Зајечар и Књажевац. У саобраћајном смислу представља значајну раскрсницу државних путева.

На подручју општине пружају се следећи државни правци:

Државни пут I реда број 5, деонице 0125 Стража(0183)-Мирово (0184), 0126 Мирово(0184)-Бољевац(0185), 0127 Бољевац(0185) - Валакоње(0186) и 0128 Валакоње(0186) - Селиште(0187) на делу од км 763+995 до км 805+903, у дужини од 41908м. Измерен је ПГДС од 1872 возила на деоници 0125, 1892 возила на деоници 0126, 2324 возила на деоници 0127 и 2324 возила на деоници 0128.

Државни пут II реда број 120а, деоница 0496 Бољевац(1345)- Ртањ (0490), на делу од км 0+000 до км 9+900.

Државни пут II реда број 120, деоница 1034 Мирово(0184)- Ртањ (0490), на делу од км 0+000 до км 13+338.

Државни пут II реда број 247, деонице 0863 Злот(0639)- Валакоње(0186), 0864 Валакоње(0186) – Бољевац (Валакоње)(1335), 1335 Бољевац (Валакоње) (1335) – Бољевац (Бучје)(1336), 0865 Бољевац (Валакоње)(1335)-Бучје(0640), на делу од км 17+472 до км 49+527.

Државни пут II реда број 261 деоница 0900 Лубница(0135) – Бољевац (Валакоње)(1335), на делу од км 18+524 до км 29+003.

Територија општине Бољевац се налази изван заштитног пружног појаса постојаћих и планираних железничких пруга.

ЈП „Железнице Србије” у складу са Просторним планом Републике Србије планирају задржавање земљишта на којима имају право коришћења као и задржавање коридора свих раније укинutih пруга(Параћин-Зајечар)

Општински путеви

Сви општински путеви се задржавају у својим коридорима али су планирани коридори нових траса општинских путева којима би се употпунила мрежа и остварила потпуна саобраћајна повезаност свих насеља у општини. Нова мрежа има за циљ и да омогући квалитетану инфраструктурну опремљеност свих делова територије. На постојећим општинским путевима планирана је рехабилитација коловоза од асфалта на деоницама где је асфалт и подлога пропала и на деоницама где је ширина попречног профила недовољна за одвијање двосмерног саобраћаја. На деоницама без асфалта планирати израду квалитетне коловозне конструкције са коловозом од асфалта. Најчешће на овим деоницама потребно је извршити и проширивање профила.

Планиране трасе општинских путева поред стварања веза унутар општинске територије испуњавају још један задатак да обогате везе са непосредним окружењем

Мрежу општинских путева чине 17 деоница укупне дужине око 112,0 km. Општински путеви на територији општине Бољевац су

Л-1, М5 – Криви Вир-М5, 7 км

Л-2, Р120-Рашинац-Руиште, 6 км

Л-3, М5-Јабланица-Мали Извор, 13 км

Л-5, М5-Мирово-Л5, 4 км

Л-5, М5-Мотел-Ртањ, Р120, 8 км

Л-6, Р247-Боговина село, 2 км

Л-7, М5-Сумраковац, 5 км

Л-8, М5-Оснић Буково-Р261, 12 км

Л-9, Р-261-Врбовац, 3 км

Л-10, Р247-Бачевица 6 км

Л-11, М5-Луково-М5, 2 км

Л-12, Бачевица- Врбовац, 3 км

Л-13, Илино-Мирово, 4 км

Л-14, Сумраковац-Шарбановац (од границе општине Бор и Бољевац), 5 км

Л-15, Сумраковац-Злот (од границе општине Бор и Бољевац), 6 км

Л-16, Р261-Валакоње-Бољевац, 2 км

Л-17, Л3-Брезовица 24 км

Укупна дужина основне путне мреже износи 219 km, од чега 19% државних путева I реда, 30% државних путева II реда и 51% општинских путева. Савремени коловоз (асфалт-бетон) је заступљен на свим државним путевима и на око 52% (58 km) општинских путева.

редни број	од места до места	дужина(км)			
		укупно	савремени коловоз	туцаник	земљани
Л1	М5 – Криви Вир-М5	7	4	3	
Л2	Р120-Рашинац-Руиште	6	6		
Л3	М5-Јабланица-Мали Извор	13	7	6	
Л4	М5-Мирово-Л5	4	3	1	
Л5	М5-Мотел-Ртањ	8	8		
Л6	Р247-Боговина село	2	2		
Л7	М5-Сумраковац	5	5		
Л8	М5-Оснић Буково-Р261	12	8	4	
Л9	Р-261-Врбовац	3	3		
Л10	Р247-Бачевица	6	6		
Л11	М5-Луково-М5	2	2		
Л12	Бачевица- Врбовац	3		3	
Л13	Илино-Мирово	4		2	2
Л14	Сумраковац-Шарбановац	5		5	
Л15	Сумраковац-Злот	6		6	
Л16	Р261-Валакоње-Бољевац	2	2		
Л17	Л3-Брезовица	24		24	
		112	56	54	2

Стање јавних путева, државних и општинских, није задовољавајуће у погледу нарушености коловозне површине (неравна, испуцала, са пуно ударних рупа), променљиве ширине коловоза и осталих елемената који не омогућавају безбедно одвијање саобраћаја прописаним брзинама на појединим деоницама (примењени радијуси хоризонталних кривина, неповољни подужни нагиби нивелета, нефункционисање система одводњавања).

Генерална оцена јесте да је потребно реконструисати и рехабилитовати мрежу јавних путева. То се посебно односи на:

државне путеве II реда Р-120а, Р-120, Р-247 и Р-261 који на појединим деоницама не задовољавају критеријуме геометрије и коловозне површине; и

општинске путеве који су на већини деоница у лошем стању како због недовољних финансијских средстава за завршетак изградње (посебно банкина и система за заштиту и каналисање површинских вода), тако и због лошег одржавања (смањена трајност коловоза).

У функционалном погледу мрежа државних путева I и II реда задовољава захтеве развоја подручја и потребе становништва.

Државни пут I реда М-5, један је од најзначајнијих државних праваца кроз Србију, који повезује Источну Србију (до границе са Бугарском) и Западну Србију (до границе са Републиком Српском), омогућава Бољевцу директну везу са аутопутем, Параћином и Зајечаром. Преко тог путног правца остварују се везе са другим државним путевима западно и источно од подручја општине.

Везе са суседним општинским центрима и правцима државних путева остварују се државним путевима II реда, као и појединим општинским путним правцима. Државни пут другог реда Р-120 остварује везу са Сокобањом, Р-247 са Бором, Књажевацем и Зајечаром и Р-261 са Зајечаром.

Неопходно је побољшање мреже јавних општинских путева. Приоритет би требало да има санација и реконструкција постојаћих општинских путева и реализација нових деоница са функцијом међусобног повезивања микроразвојних руралних центара, туристичких простора и других саобраћајних тежишта општине са државним путевима, општинским центром и центрима у мрежи насеља суседних општина.

Потенцијали

Основни потенцијал за развој саобраћаја и саобраћајно повезивање општине Бољевац са окружењем представља:

повољан саобраћајно-географски положај општине у односу на важне развојне осовине и инфраструктурне коридоре Србије –државни пут I реда (магистрални пут М-5 Параћин-Бољевац-Зајечар) преко којег је остварена директна веза са аутопутем Е-75 и међународним путем Е-771.

развијена мрежа државних путева II реда.

близина великих урбаних центара –Зајечар, Параћин, Сокобања, Деспотовац, Ражањ, Бор и Књажевац

близина граничног прелаза са Бугарском

Ограничења

Стање и опрема државних путева I и II реда су у великој мери нарушени, што негативно утиче на безбедност одвијања саобраћаја. мрежа општинских путева није комплетирана у функцији повезивања појединих насеља међусобно и с државним путевима због неприступачност терена;

велика дужина локалних путева без асфалтног застора, велико је учешће око 48%, општинских путева без асфалтног застора;

стање опреме на путевима на свим нивоима

Циљеви

Добра путна мрежа представља основ привредног и социјалног живота становништва и основни је циљ путне мреже да обезбеди услове за демографски, економски и социјални развој општине.

развојем путне мреже допринети економском и социјалном развоју

побољшање квалитета и нивоа услуга постојаће путне мреже

стварање коридора за развој локалне мреже путева

регулисање укрштаја државних и општинских путева

подизање нивоа безбедности у саобраћају

подизање нивоа услуга у масовном превоз путника

формирање и обележавање праваца резервисаних за кретање пешака и бициклиста

подизање квалитета заштите животне средине дуж саобраћајних коридора(обезбедити санитарну заштиту изворишта дуж државних и општинских путева и дуж планиране железничке пруге, обезбедити заштитни појас високом и ниском вегетацијом дуж државног пута I реда(ради смањења дисперзије аероседимената), обезбедити санитарно уређење постојаћих и планираних саобраћајних објеката)

Водопривредна инфраструктура

Оптималну дугорочну оријентацију снабдевања водом становништва представља изградња рационалних регионалних и међурегионалних водоводних система у које би били интегрисани и постојећи водоводни системи. Ови системи треба на складан начин да допуне недостајуће количине вода са локалних изворишта и повећају укупну сигурност рада система.

Снабдевање водом

Акумулација воде „Боговина“ са постројењем за пречишћавање пијаће воде је регионалног значаја јер, поред становништва општине Бољевац, може да обезбеди водоснабдевање за становништво и привреду Бора и Зајечара. То омогућава да се будуће потребе за водом становништва и привреде Бољевца, могу сигурно обезбедити уз коришћење и свих локалних изворишта на територији општине Бољевац. Према попису становништва у 2002. години на подручју општине Бољевац је живело 15.849 становника, од чега у Бољевцу 3.789 становника и на подручју остали 19 сеоских насеља још 12.065 становника, са тенденцијом стагнације или мањег опадања броја становника.

Плански нормативи потрошње воде су 600л/кор/дан за градска насеља и 400л/кор/дан за сеоска насеља при чему су урачунате следеће намене за градско становништво: 230 л/кор/дан за потребе домаћинства, 170л/кор/дан за потребе индустрије, 90л/кор/дан за остале потребе:јавне установе, ресторани, болнице, организације, банке, прање улица и заливање паркова, а рачуна се и око 18% на губитке у систему. За сеоско становништво је за домаћинства планирано 215 л/кор/дан а преостали део за потребе у води за животиње у систему домаћинства и другу јавну потрошњу као и за неминовне губитке у систему.

Коефицијент неравномерности потрошње воде изнесе:

за градско становништво $k_{дан} = 1,3$ $k_{час} = 1,5$

за сеоско становништво $k_{дан} = 1,4$ $k_{час} = 1,7$

На основу норми потрошње и коефицијента неравномерности потрошње воде, потребне количине изнесе:

за град Бољевац

$Q_{sr} = 3784 \times 600 / 86.400 = 26,78$ l/sec

$Q_{max/dn} = 26,78 \times 1,3 = 34,16$ l/sec

$Q_{max/cas} = 34,16 \times 1,5 = 51,26$ l/sec

за сеоска насеља

$Q_{sr} = 12.065.400 / 86.400 = 55,86$ l/sec

$Q_{max/dn} = 55,86 \times 1,4 = 78,20$ l/sec

$Q_{max/cas} = 78,20 \times 1,7 = 132,94$ l/sec

Укупне потребе за водом до краја планског периода изнесе:

Табела 16.

потрошачи	Q_{sr}	$Q_{max/dn}$	$Q_{max/cas}$
Градско становништво	26,78	34,16	51,26
Сеоско становништво	55,86	78,20	132,94
укупно	82,64	112,36	184,20

За сеоска домаћинства треба обезбедити следеће количине воде из локалних изворишта или из централног регионалног водовода:

Табела 17. Количине воде из изворишта

Назив сеоског насеља	становништ во	Q_{sr} l/sec	$Q_{max/dn}$ l/sec	$Q_{max/cas}$ l/sec
1. Бачевица	409	1,89	2,65	4,51
2. Боговина	1348	6,24	8,74	14,85
4. Бољевац Село	315	1,46	2,04	3,47
5. Валакоње	1378	6,38	8,93	15,18

6.	Врбовац	190	0,88	1,23	2,09
7.	Добро Поље	415	1,92	2,69	4,57
8.	Добрујевац	236	1,09	1,53	2,60
9.	Илино	121	0,56	0,78	1,33
10.	Јабланица	435	2,01	2,82	4,79
11.	Криви Вир	549	2,54	3,56	6,05
12.	Луково	704	3,26	4,56	7,76
13.	Мали Извор	565	2,62	3,66	6,23
14.	Мирово	183	0,85	1,19	2,02
15.	Оснић	1340	6,20	8,68	14,76
16.	Подгорац	2218	10,27	14,38	24,44
17.	Ртањ	182	0,84	1,18	2,01
18.	Рујиште	470	2,18	3,05	5,18
19.	Савинац	365	1,69	2,37	4,02
20.	Сумраковац	642	2,97	4,16	7,07

Из локалног изворишта или из централног водоводног система треба обезбедити капацитете $Q_{\max}/dn$ а часовни максимум потрошње се обезбеђује из месног резервоара.

Следећа места у општини имају свој водовод: Луково, Илино и Јабланица.

Градски водовод у Бољевцу покрива: Град Бољевац, село Бољевац, Мирово, Мали Извор, Валакоње и Боговину (село и рудник)

Места Рујиште и Добро Поље су само делимично покривена водоводном мрежом. Остала места немају свој водовод.

Системом водоснабдевања „Боговина „ планира се снабдевање следећих места водом: Боговина насеље, Подгорац, Сумраковац, Савинац и део Оснића.

Одвођење површинских и отпадних вода

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу, ван урбанизоване територије, све отпадне воде. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Испуштање употребљених вода у водоток реке Арнауте, без претходног третмана представља велики проблем, јер се тиме у многоме деградира квалитет ове реке и у значајној мери нарушава квалитет животне средине па се мора обезбедити функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода за насеље Бољевац.

С обзиром да су села мање густине насељености а самим тим и количине отпадних вода су мање, без обзира на квалитет и број септичких јама, оне не представљају доминантни проблем али, у зависности од геолошких услова, неконтролисано изливање отпадних вода у подземље може да угрози квалитет постојеће воде која се из подземља користи за водоснабдевање. Због тога треба и у сеоским насељима поправити стање санитације по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у прописне вододрживе септичке јаме.

Уређење и регулација водотокова

У циљу заштите акумулације од наноса предвиђена је изградња типских бујичних преграда корисне висине од 5,0м, и то на:

- 1) реци Ваља Сака три преграде;
- 2) Радованској реци три преграде, алтернативно и једна већа непосредно испред акумулације
- 3) Мировској реци, Великој Суваји, Лопушњем потоку и Лукавици по једна преграда.

Уређење и регулација водотокова обухватиће и следеће радове:

- 1) регулацију водотокова у грађевинским подручјима, ради заштите од великих вода и ерозије приобаља; као и очување амбијента насеља обезбеђењем приступа водотоку (шетне стазе, одморишта и сл.) и хортикултурног уређења приобаља
 - 2) уређење водотока Црног Тимока у зони цркве у Лукову, у складу са мерама техничке заштите културног добра;
 - 3) регулацију (продубљивање корита и учвршћивање обале биолошким радовима) водотока Црног Тимока на потезу од Кривог Вири до Лукова, ради заштите пољопривредног земљишта од плавења и спречавања ерозионих процеса
 - 4) санацију локалних појава ерозије приобаља и чишћење речног корита од наноса, отпада и сл.
 - 5) уклањање постојећих објеката на водоточима (ваљавнице, јазови и сл.) који не испуњавају водопривредне услове
 - 6) успостављање и хидраулично уређење профила за мерење малих вода на следећим локацијама: ушћу Радованске реке, ушћу Мировске реке и Црном Тимоку на профилу Јабланица, уз постављање лимниграфске станице на водомерној станици (Боговина)
- Акумулације су, као извориште за водоснабдевање, између осталог, повољне на оним брдско-планинским локацијама чији се сливови због слабе настањености и мале привредне активности могу релативно лако штитити. Такође је њихова предност то што често омогућавају гравитациони транспорт воде до корисника, лакша регенерација изворишта у случају загађења, као и вишенаселско коришћење односно, претварање овог стихијског ресурса у експлоатабилне резерве воде. Ограничавајући фактор може да буде процес еутрофикације акумулације, загађење са слива, често релативно велико одстојање од корисника, заузимање простора другим корисницима а одређени недостатак је и релативно мала могућност етапне изградње и ангажовање великих финансијских средстава за изградњу.

Код акумулација чија је првенствена намена енергетско коришћење вода, потребно је рационално уклопити њихов рад у општи водни режим и спречити (ублажити) негативне ефекте како на непосредним низводним деловима и приобаљу, тако и на низводном речном току. У погледу заштите квалитета акумулисаних вода и заштите од наноса важи исти ниво обезбеђености као за претходну групу.

Поред ових основних намена, све акумулације се користе и за друге потребе (рибарство, спорт, туризам, рекреација, итд.)

У циљу безбедности низводног становништва и добара потребно је успоставити одговарајуће системе за: праћење понашања брана у циљу предупређења рушења ових објеката, обавештавање и узбуђивање уз претходну анализу домена могућег утицаја акумулисаних вода при инцидентним ситуацијама, праћење количине и квалитета испуштаних вода из акумулације и истих параметара у самој акумулацији.

Ретензије.

Основни задаци дугорочне заштите, уређења, коришћења и развоја ретензија у Бољевцу су:

- прихватање и акумулирање великих киша са саобраћајница и критичних сливних површина као и пасивна одбрана од поплава, заштита и очување I-класе водотокова и акумулација од загађења малим и киселим кишама са угрожених подручја
- прихватање и акумулирање отпадних вода отпадних вода у случају акцидента на постројењу за пречишћавање отпадних вода
- акумулирање вода за технолошке потребе
- прихватање и акумулирање пречишћених вода

Енергетска инфраструктура

Електр енергетски објекти у функцији напајања планског подручја електричном енергијом

Електр енергетска инфраструктура на планском подручју се мора развијати сразмерно потребама за електричном енергијом и снагом, потребама за повећање поузданости напајања и квалитета напајања као и повећања економичности пословања.

У том циљу планирање електродистрибутивне мреже се мора вршити сагласну одредбама техничке препоруке бр. 14а, ЕД СРБије "Планови развоја, основна концепцијска решења за планирање електродистрибутивне мреже".

Да би се задовољиле потребе за електричном енергијом за наредни плански период потребне је обезбедити недостајуће електроенергетске капацитете, реконструкцијом дотрајалих и изградњом нових на свим напонским нивоима - 110 kV, 35 kV, 10 kV и 1 kV.

ОБЈЕКТИ 110 kV

Предвиђа се изградња електроенергетских објеката 110 kV и то:

Т.С. 110/35 kV "Бољевац" снаге 2x20MVA у зони локације постојеће ТС 35/10 kV "Бољевац" и прикључак исте на постојећи 110 kV далековод бр.1212.

ОБЈЕКТИ 35 kV

Постојећу Т.С. 35/10 kV „Бољевац“ треба реконструисати у циљу повећања снаге на 2x8 MVA и изградити прикључак исте на новопланирану ТС 110/35kV „Бољевац“.

Постојећу Т.С. 35/10 kV „Мирово“ треба изместити, односно изградити нову собзиром да се иста налази у склопу објекта који није власништво електродистрибуције. Снага нове ТС треба да је 2x2,5 MVA.

Т.С. 35/10 kV „Боговина 8“ (окно 8) такође треба реконструисати у циљу повећања снаге на 2x2,5 MVA.

Постојећи далековод 35/10 kV „Бољевац- Мирово“ треба реконструисати и изградити нови далековод 35 kV „Мирово-фабрика воде криви вир.“

ОБЈЕКТИ 10 kV

На планском подручју већи број ТС 10/0.4kV различитих типова и снаге.

У садашњој фази објекти овог напосног нивоа задовољавају потребе потрошача електричне енергије.

Недостајућа електрична енергија и снага у наредном планском периоду може се обезбедити реконструкцијом постојећих ТС 10/0.4kV и напојних водова за исте, као и изградњом нових ТС и то:

Стубне ТС „Честобродица“ снаге 250 kVA. Са прикључним 10kV далеководом на бетонским стубовима.

Стубне ТС „Јабланица 2“ снаге 250 kVA.

Стубне ТС „Валкоње – Буково 4“, такође снаге 250kVA.

Потребно је изградити нови двоструки кабловски вод 10kV од ТС 35/10kV Бољевац-Биоенерги Поинт.

Застареле Тс типа „Кула“ и стубне ТС снаге до 50kVA, треба заменити новим ТС типа СБТС 250kVA са одговарајућим трансформаторима снаге, према плановима надлежне електродистрибуције.

У ванградском подручју недостајућа електрична енергија и снага се може обезбедити у знатној мери и убрзанијом изградњом обновљивих извора електричне енергије пре свега МХЕ и ветро и соларних електрана за које постоје значајни потенцијали.

Из малих хидроелектрана електрична енергија се до потрошачких подручја може пренети преко одговарајуће електричне разводне мреже и трансформације што се односи и на друге О.И.Е.

Ближа зона изградње ветропаркова и начин укључења истих на електроенергетски систем биће дефинисани после израде идејних решења и прибављених техничких услова од ЈП „ЕМС“ и ЕПС-а што је у поступку реализације.

Нисконапонска мрежа

Најугроженији део електроенергетског система општине Бољевац чини мрежа ниског напона која због дотрајалости и недовољног пресека проводника не обезбеђује потребну сигурност и квалитет напајања.

Потребно је сукцесивно вршити реконструкцију исте на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника приоритетно са кабловским самонесејим снопом а у центрима насеља са додатним водовима 2x16мм² за потребе напајања јавне расвете.

За веће потрошаче, завино од локације, напајање се може вршити кабловским водовима рроо-ASJ или hроо-AS одговарајућег пресека

Карактеристике постојећих ТС 35/10kV и напојних 35kV водова

Табела 18.

Ред.број	Назив Т.С.	Напонски ниво kV/ kV	Снага ТС	напомена
1.	„Бољевац“	35/10 kV	2X4	За реконструкцију 2x8MVA
2.	„Боговина 8“ (окно 8)	35/10 kV	1,6+1	За реконструкцију 2x2,5MVA
3.	„Мирово“	35/10 kV	1,6+0,63	За реконструкцију 2x2,5MVA
4.	„Боговина 10“ (окно 10)	35/6 kV	2x1,6	За реконструкцију 2x2,5MVA
5.	Далековод 35 kV Бољевац-окно 8	35 kV	Alc 95mm ²	-
6.	Далековод 35 kV Бољевац-ТЕ Мирово	35 kV	Cu 35 mm ²	За реконструкцију

7.	Далековод 35 kV Злот (Дуброва) - Мирowo	35 kV	Alc 150mm2	-
8.	Далековод 35 kV Звездан – окно 8	35 kV	Cu 35 mm2	За реконструкцију
9.	Далековод 35 kV (окно 8)- (окно 10)	35 kV	Cu 35 mm2	За реконструкцију
10.	Далековод 35 kV р.п.35 kV - (окно 10)	35 kV	Alc 70mm2	За реконструкцију

Мале хидроелектране на подручју општине Бољевац према катастру МХЕ

Табела 19.

Ред.број	Назив МНЕ	Број кат.листа	локација	Инсталисана снага
1.	„Боговина“	10	Црни Тимок	994
2.	„Мали Извор“	11	Црни Тимок	3363
3.	„Криви Вир“	12	Извор Црног Тимока	150
4.	„Сумраковац“	14	Злотска река	358
5.	„Сумракова узводно“	15	Злотска река	381
6.	Добријевац	19	арнаута	216
7.	„Стење“	20	Радованска река	403
8.	„Врело“	21	Радованска река	875

Јавна расвета

Постојећу јавну расвету треба модернизовати, а нову градити искључиво коришћењем савремених светлосних извора који уз већу ефикасност ангажују мању потрошњу електричне енергије, као што су натријумове светиљке високог притиска и металхалогене светиљке одговарајућих снага, прилагођене значају саобраћајница.

Гасификација

На простору општине Бољевац нема изграђених гасовода и гасоводних објеката. Са аспекта планова, НАП-ом је планирана изградња разводног гасовода Параћин – Бољевац – Зајечар који, делом своје трасе, обухвата и општину Бољевац. Ова траса има и транзитни и дистрибутивни карактер на овом простору.

У границама Плана, планирани гасоводи имају, већим делом, транзитни карактер највишег ранга.

Циљ је да се подручјима, који немају гасоводе, обезбеде почетни услови за даљи развој гасификације а самим тим и бржи привредни развој и виши стандард живљења и рада.

Обновљиви извори енергије

Под појмом обновљиви извори енергије подразумевају се извори енергије који се налазе у природи и онављају се у целости или делимично, посебно енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса, геотермална енергија и др.

Хидроенергија. У наредном планском периоду треба интезивирати коришћење обновљивих извора електричне енергије који представљају значајан неискоришћени потенцијал.

Уредбом о утврђивању Програма о остваривању стратегије развоја Енергетике Републике Србије до 2015. године дефинисано је да је могуће градити мале хидроелектране и на другим локацијама, сем утврђених катастром малих хидроелектрана, уз сагласност Министарства рударства и енергетике, Републичког завода за заштиту природе као и других надлежних институција. Ово одступање је могуће услед променених хидро-геолошких услова, постојања изграђених грађевинских објеката или других значајнијих промена које су наступиле у уређењу и коришћењу простора, тако да није могућа изградња мале хидроелектране или пак у случају када би очекивана снага била осетно мања од снаге дефинисаном у катастру. У Просторном плану је идентификовано укупно 8 локација на основу катастра, с тиме да је у складу са претходно наведеним, у случају детаљнијих истраживања микролокација као и прибављених сагласности и услова надлежних органа могуће градити мале хидроелектране и на другим локацијама као и на локацијама постојећих воденица, њиховом реконструкцијом. У том смислу, изградња малих хидроелектрана ће се вршити у складу са условима и сагласностима надлежних институција као и у складу са правилима и мерама заштите из овог плана. Изградња ових објеката вршиће се под истим условима и по поступку који се односи на изградњу МНЕ, дефинисаних малих хидроелектрана.

Енергија ветра. Према документацији ППРС (Тематске карте) територија општине Бољевац се налази у зони већих просечних енергија ветра у Србији, са интензитетом (на 100 m висине) преко 225 kWh/m² у јануару и до 150 kWh/m² у јулу. У складу са принципом да се ветроелектране граде само на местима за које се након истражних радова заинтересују конкретни инвеститори, још пре постављања стубова за истраживање брзина ветра треба прибавити сагласност Завода за заштиту природе Србије, јер се за више подручја у тој зони предвиђају у будућности одређени видови заштите, а ветрогенератори су неспојиви са заштићеним амбијенталним целинама. То је у складу са ставом међународне заједнице да се "на заштићеним и за заштиту планираним и еколошки значајним подручјима, која ће бити део мреже Натура 2000 не граде ветроелектране". Тај став је уграђен и у нови Просторни план Србије. Према Закону о планирању и изградњи, ветроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност органа надлежног за послове пољопривреде и животне средине. Приликом одређивања локације за ветроелектране раде се анализе утицаја на окружење, са посебним освртом на ризике по животну средину (бука, утицај на птице, животиње и пејзаж) и са проценом прихватљивости тог ризика са становишта домаћих прописа у области заштите природе и животне средине и европских стандарда и искустава у изградњи ветроелектрана. При свим активностима на том плану морају бити поштовани следећи услови:

Ветроелектранама не могу бити запоседана подручја која према оцени Завода за заштиту природе Србије (чија се сагласност мора добити за истраживање и грађење ветрогенератора) имају посебне еколошке и амбијенталне вредности и која се планирају за неки вид заштите.

Групе ветроелектрана не треба смештати у зони планираних туристичких центара и насеља.

На територији општине Бољевац препознато је више потенцијалних локација које би биле погодне за изградњу ветропаркова (графички прилог – реферална карта бр. 3: туризам и заштита простора). Ове објекте је могуће градити и на другим локацијама уз сагласност Завода за заштиту природе Србије и других надлежних институција.

Соларна енергија. Према оквирним истраживањима, територија општине Бољевац спада у зону већег интензитета сунчевог зрачења, са просечном дневном енергијом глобалног зрачења на хоризонталну површину од 1,4 – 1,5 kWh/m². Степен искоришћења зависи од начина конверзије пријемника, па се оквирно може сматрати да је на подручју општине просечна искористива енергија сунчеве енергије око 7,0 kWh/m². Не предвиђа се непосредна конверзија у електричну енергију јер није економична. Међутим, пун приоритет има конверзија у топлотну енергију, пре свега са врло економичним уређајима на крововима за загревање воде за санитарне потребе, па у неким околностима и за догревање индивидуалних стамбених јединица. Економски и организационо треба подстицати тај вид конверзије, који спада у врло рационалне начине супституције потрошње електричне енергије.

Енергија биомаса. Када се говори о биомаси као обновљивом гориву, подразумева се материја сачињена од биљне масе у виду производа, нуспроизвода, отпада или остатака биљне масе. Према агрегатном стању, биомаса може бити чврста, течна и гасовита. У чврсту биомасу убрајају се остаци ратарске производње, остаци резидбе из воћарства и виноградарства, остаци шумарства, део селектованог комуналног отпада, остаци из дрвопрерађивачке индустрије, остаци примарне и секундарне прераде пољопривредних производа и др.

Под течном биомасом подразумевају се течна биогорива, биљна уља, биодизел и биоетанол.

Гасовиту биомасу представља биогаз који се производи из животињских екскремената или енергетских биљака (силажа траве и кукуруза). Такође, као сировина могу да послуже и друге отпадне материје. Гасовиту и течну биомасу представљају и продукти гасификације односно, пиролизе чврсте биомасе.

Коришћење отпадних биомаса предвиђа се искључиво на нивоу индивидуалних домаћинстава и то, пре свега, у сеоским домаћинствима. Геотермална енергија. На територији општине Бољевац, термални извори нису довољно испитани са становишта њихове исплативости.

У случају утврђивања и проналажења нових геотермалних извора, редослед приоритета за коришћење је следећи: бањски и спортско-туристички објекти, уколико то омогућавају физичко-хемијске карактеристике воде, коришћење топле воде за интензивну пољопривредну производњу (стакленици, пластеници), непосредна конверзија за грејање стамбених јединица.

ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Постојећи објекти и мрежа каблова на посматраном подручју који су потенцијално угрожени изградњом планираних нових саобраћајних коридора или неких других објеката, односно реконструкцијом постојећих, морају бити адекватно заштићени пројектима измештања постојећих кабловских релација односно других објеката Телекома. Доношењем новог планског документа не сме се ограничити нити онемогућити приступ, односно службеност пролаза парцелама са инфраструктуром Телекома.

Приликом израде пројеката за изградњу нових и реконструкцију постојећих мостова, неопходно је у склопу главног пројекта детаљно обрадити техничко решење мера заштите односно измештања телекомуникационих каблова на локацијама колизија. Приликом планирања нових саобраћајних коридора или реконструкцију постојећих потребно је планирати полагања одговарајућих цеви за накатно провлачење телекомуникационих каблова Телекома у оквиру парцела у власништву имаоца саобраћајне инфраструктуре.

Такође, за све нове објекте који ће бити грађени неопходно је предвидети нове телекомуникационе коридоре (пре свега, уз постојеће и нове саобраћајнице) којима би се, кад се за то укаже потреба, ти објекти повезали на постојећу мрежу Телекома. На тај начин, а у складу са тенденцијама развоја захтеваних телекомуникационих сервиса, ови ресурси би били расположиви за будућа проширења мреже као и за решавање телекомуникационих потреба корисника. Плански период је веома дуг и не може се предвидети које нове технологије ће се појавити, тако да ћемо се у даљем тексту држати сада доступне технологије.

Приступне мреже

Савремене приступне мреже треба да :

Омогуће различите типове корисничких сервиса (POTS, triple play, мултимедијални)

Буду флексибилне и изграђене модуларном опремом

Обезбеђују ефикасно коришћење пропусног опсега

Омогућавају интегрисано управљање телекомуникационом опремом и сервисима

Буду једноставне конфигурације и релативно једноставна за одржавање и експлоатацију

Буду изграђене опремом која је компактна и поуздана (carrier grade)

Отворене за будуће архитектуре (како би подржала сервисе базиране на технологијама као што су: point- to- point Ethernet, point- to- multipoint GPON)

Буду економски исплатива

Телекомуникациона мрежа нове генерације (Next Generation Network NGN) мора да обезбеди широк спектар различитих сервиса корисницима:

POTS сервис

IN сервисе

Дигиталне изнајмљене линије различитих протока

Брзи приступ Интернету

Виртуелне приватне мреже на L2 нивоу (L2 VPN)

Виртуелне приватне мреже на L3 нивоу (L3 VPN)

Интегрисани пренос гласа, података и видео сигнала (“triple play” сервис)

Мултимедијалне асиметричне и симетричне сервисе са пропусним опсегом до 100Mbit/s по кориснику

Planirani optički kabl						
Naseljeno mesto	Relacija	Tip kabla	Broj optičkih vlakana	Ukupna dužina (km)	Φ	Ukupna dužina (km)
Boljevac	Bor - Zlot - Podgorac - Bogovina - Boljevac	TOSM 02	48			

Mali Izvor	Boljevac - Mali Izvor	TOSM 03	12	4,50	40	4,30
Mirovo	Ilino - Mirovo	TOSM 03	12	4,40	40	4,20
Dobrujevac	Boljevac - Dobrujevac	TOSM 03	36	6,60	40	6,40
Ilino	Boljevac - Ilino	TOSM 03	48	4,30	40	4,10
Rtanj	Ilino -Rtanj	TOSM 03	24	5,30	40	5,10
Krivi Vir	Lukovo - Krivi Vir	TOSM 03	12	9,50	40	9,30
Lukovo	Boljevac - Lukovo	TOSM 03	36	11,50	40	11,30
Jablanica	Lukovo - Jablanica	TOSM 03	12	5,00	40	4,80
Valakonje	Ne planira se					
Dobro Polje	Dobrujevac - Dobro Polje	TOSM 03	12	2,40	40	2,20
Rujište	Rtanj - Rujište	TOSM 03	12		40	
Bačevica	Dobrujevac - Bačevica	TOSM 03	12	5,60	40	5,40
Bogovina	Podgorac - Bogovina	TOSM 03	12	5,50	40	5,30
Podgorac	Zlot - Podgorac	TOSM 03	24	8,50	40	8,30
Savinac	Ne planira se					
Osnić	Savinac - Osnić	TOSM 03	24	6,00	40	5,80
Osnić Bukovo	Osnić - Osnić Bukovo	TOSM 03	12	4,50	40	4,30
Vrbovac	Bačevica - Vrbovac	TOSM 03	12	3,50	40	3,30
Sumrakovac	Ne planira se					

Поменути сервиси ће се реализовати коришћењем IP приступних уређаја (са функцијом MSAN/DSLAM) и CPE корисничке опреме (кућни уређај RGW, SIP IAD - Integrated Access Device, STB, switch-ева, терминала оптичке приступне мреже, рутера) у приступној мрежи.

Савремена архитектура приступних мрежа подразумева примену оптичких каблова у приступној мрежи (архитектуре FTTH/B/C) и UTP или оптичке каблове на корисничкој локацији (стан, локација бизнис корисника).

		Planirani MSAN				
					Planirani kapacitet	
Naseljeno mesto	Adresa	Naziv pristupnog čvora /kablovskog područja	Nadredeni	POTS	SHDSL	ADSL
Boljevac	Kneza Miloša 2	MSAN Boljevac/PM Boljevac	Router Bor	2.048	32	512
Mali Izvor	Mali izvor bb	MSAN Mali izvor/PM Mali izvor	Switch Boljevac	320		128
Mirovo	Mirovo bb	MSAN Mirovo/PM Mirovo	Switch Boljevac	128		48
Dobrujevac	Dobrujevac bb	MSAN Dobrujevac/PM Dobrujevac	Switch Boljevac	128		48
Ilino	Ilino bb	MSAN Ilino/PM Ilino	Switch Boljevac	128		48
Rtanj	Rtanj bb	MSAN Rtanj/PM Rtanj	Switch Boljevac	256		96
Krivi Vir	Krivi vir bb	MSAN Krivi vir/PM Krivi vir	Switch Boljevac	320		128
Lukovo	Lukovo bb	MSAN Lukovo/PM Lukovo	Switch Boljevac	480		196
Jablanica	Jablanica bb	MSAN Jablanica/PM Jablanica	Switch Boljevac	320		128
Valakonje	Valakonje bb	MSAN Valakonje/PM Valakonje	Switch Boljevac	320		128
Dobro Polje	Dobro polje bb	MSAN Dobro polje/PM Dobro polje	Switch Boljevac	256		96
Rujište	Rujište bb	MSAN Rujište/PM Rujište	Switch Boljevac	192		64
Bačevica	Bačevica bb	MSAN Bačevica/PM Bačevica	Switch Boljevac	256		96
Bogovina	Bogovina bb	MSAN Bogovina/pm Bogovina	Router Bor	480		196
Podgorac	Podgorac bb	MSAN Podgorac/PM Podgorac	Router Bor	640		256
Savinac	Savinac bb	MSAN Savinac/PM Savinac	Switch Boljevac	320		128
Osnić	Osnić bb	MSAN Osnić/PM Osnić	Switch Boljevac	640		256
Osnić Bukovo	Osnić Bukovo bb	MSAN Osnić Bukovo/PM Osnić Bukovo	Switch Boljevac	160		64
Vrbovac	Vrbovac bb	MSAN Vrbovac/PM Vrbovac	Switch Boljevac	128		48
Sumrakovac	Sumrakovac bb	MSAN Sumrakovac/PM Sumrakovac	Switch Boljevac	320		128

С обзиром на преносне медијуме и архитектуру, приступна мрежа се може реализовати као:

Приступна мрежа са бакарним кабловима – подразумева FTTN мрежну архитектуру у којој се IP приступни уређаји везују са централном концентрацијом коришћењем оптичких каблова (изузетно се могу повезивати међусобно у конфигурацији ланца – subtending до 3 уређаја у низу), док се за везу од концентрације до претплатника користе бакарни DSL- каблови према IEC 62255 стандарду

Оптичка приступна мрежа - подразумева FTTB и FTTH мрежну архитектуру.

Бежична приступна мрежа - подразумева коришћење CDMA

Транспортна мрежа

Транспорна мрежа се интензивно развија и мења тако да се за плански период који је веома дуг не могу дати предвиђања. Може се једино говорити о краткорочним плановима.

Наводимо неке од активности у наредном периоду:

Проширење међународне транспортне мреже

Проширење капацитета OTN/DWDM мреже

Искључење ПДХ уређаја и СДХ уређаја старе генерације

Миграција Mobile Backhaul мреже са ПДХ/СДХ засноване мреже на Ethernet засновану мрежу

Увођење агрегационих СЕТ рутера

Потпуна имплементација IPv6 протокола

Постепена замена уређаја ALU 1670 у националној мрежи

Нове локације приступних уређаја ће се директно преко оптичких влакана везати на агрегациони чвор или надређени Edge рутер.

Повезивање 3G IP базних станица обавиће се оптичким приводом и одговарајућим уређајем система преноса или изградњом или проширењем РР линкова. Изузетно могу се користити HDSL модеми по бакарним парицама.

За локације приступних чворова где није техно-економски исплатива изградња оптичког кабла или је тешко обезбедити сагласности ради се РР линк.

У агрегационом нивоу транспортне мреже планира се:

Изградња пасивних OTN/WDM мрежа за потребе повезивања IP AN (MSAN/DSLAM), бизнис корисника, RR HUB локација, базних станица и СЕТ(Carrier Ethernet Transport) чворова

Изградња СЕТ(Carrier Ethernet Transport) мреже или проширење СДХ мреже за потребе повезивања RR HUB локација и базних станица.

Оптички каблови

„Телеком Србија“ поседује велику просторно дистрибуирану телекомуникациону мрежну инфраструктуру која се континуирано унапређује са циљем да се свим корисницима на територији Републике Србије пружи квалитетни и разноврсни телекомуникациони сервис и а инфраструктурна мрежа оптичких каблова представља основни физички медијум за телекомуникациони пренос.

Дугорочно посматрано планским документом треба предвидети проширење капацитета постојећих магистралних оптичких каблова.

Такође се планира изградња односно реконструкција оптичких каблова за повезивање нових локација приступних уређаја (MSAN/DSLAM), за потребе повезивања базних станица мобилне телефоније и CDMA базне станице, за потребе повезивања локација великих бизнис корисника, за потребе изградње редундантне и поуздане агрегационе мреже и за повезивање ТВ студија са IP/MPLS мрежом.

Локација складишта за ТТ материјал и дневну негу возила

„Телеком Србија“ а.д. нема планове за формирање складишта ТТ материјала на предметној територији.

Комунална инфраструктура

Ефикасан систем управљања отпадом има за циљ максимално смањење количине отпада на територији општине Бољевац. То ће се постићи уклањањем дивљих сметлишта, санацијом и ремедијацијом депоније "Обла", разврставањем отпада, компостирањем и одвођењем преостале количине отпада на Регионалну санитарну депонију "Халово". Цео процес подразумева и еколошку едукацију грађана, тј. подизање нивоа еколошке свести.

Ефикасност успостављеног система управљања отпадом биће доказана оног момента када се исказе први процентуални податак о нпр. рециклираном отпаду пошто, до овог момента, општина Бољевац није била у прилици да се бави рециклажом отпада, најбезбеднијим моделом заштите животне средине од већег дела отпадног материјала.

Квалитетнија хигијена становања, као и очуваност копнених и водених екосистема, подразумева канализацију отпадних вода, њихово спровођење до колектора, пречишћавање и испуштање у водотокове. То ће се постићи довршавањем изградње канализационе мреже и колектора. Функционисањем канализационог система већи број домаћинстава ће бити укључен у канализациону мрежу а тиме ће и већи постотак отпадних вода бити пречишћен односно, водотокови бити заштићени од даљег загађивања.

Претећи, све већи мањак пијаће воде подразумева појачану штедњу воде као природног ресурса. Потребна је еколошка едукација о економичном поступању са водом али и планска реконструкција водоводне мреже што би за циљ имало бољу водоснабдевеност и смањило расипање воде. Квалитет површинских вода зависи од доброг функционисања система, управљања отпадом, ефикасног и функционалног система канализационе мреже као и од еколошке зрелости становништва.

Општина Бољевац је решена да, као одговорна према природним ресурсима заједница људи, заштити и водотокове на својој територији тако да ће се у периоду имплементације стратешких циљева и реализације датих активности посебно водити рачуна о уређењу корита река Змијанца и Арнаута односно, чуваће се Тимок од даљег загађивања. Како добра локална комуникација али и комуникација локала са регионом и даље зависи од ваљане путне мреже, општина Бољевац је у обавези да трајно води рачуна о својој путној инфраструктури при чему је индикатор уређене дужине путева битан показатељ реализованих планова. Сваки напор уложен у инфраструктурно усавршавање, повећаће задовољство грађана општине Бољевац, односно обезбедити потребан амбијент, услове за развој малих и средњих предузећа, пољопривреде и туризма, на чему се базира принцип напретка овог дела Србије.

Приоритет у развијању инфраструктуре је унапређење квалитета животне средине кроз планско управљање отпадом на територији општине и региона и обезбедити квалитетно водоснабдевање и заштити водотокове.

У области третмана комуналног отпада предвиђа се:

Санација депоније "Обла" и др. Дивљих депонија и изградња прихватне станице

Довршавање изградње канализационе мреже

Изградња система за пречишћавање отпадних вода

Реконструкција главног вода за водовод и изградња прстена око Бољевца

Уређење водотокова

Уређење Змијанца и изградња купалишта у Бољевцу

Трансфер станице за претовар отпада ради транспорта на депонију као и постројења за компостирање поред депоније чине потребну инфраструктуру за управљање комуналним отпадом. У градовима је потребно одредити локације центара за одвојено сакупљање рециклабилног отпада где би грађани сами доносили свој отпад. На нивоу општинског центра, неопходно је одредити локацију центара за сакупљање опасног отпада из домаћинстава (батерија, акумулатора, отпадних уља, отпадних електричних и електронских апарата...) које могу бити уз центре за одвојено сакупљање рециклажног отпада.

Трансфер станице су:

локације где се отпад сакупља пре транспорта на удаљене локације и на тај начин се омогућава да се примарно користе за подршку локалном сакупљању отпада

локације где се и остале сакупљене врсте отпада (нпр. из рециклажних центара или индустријских објеката) могу такође сакупљати пре транспорта на удаљене санитарне депоније или регионална постројења за третман

локације где се могу сместити сакупљачке станице, сакупљачки центри, рециклажне станице

Локација трасфер станице мора да задовољи неколико основних услова, то јест, да буде:

на ободима градова или села, у близини приступних путева који воде ка депонији минимум 500 m удаљена од најближе зоне стамбених насеља, зона заштите културно-историјских споменика или зона заштите животне средине, аутобуских станица, складишта запаљивих материја и војних објеката минимум 2 km од здравствених станица, медицинских центара, као и погона прехрамбене индустрије минимум 100 m од станица за снабдевање горивом и гасом на терену изнад коте 100-годишњих вода ван коридора хидротехничких система (за иригацију и мелиорацију), подземне инфраструктуре и др. ван зоне заштите изворишта водоснабдевања

ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Заштита и унапређење квалитета животне средине

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквире граница прихватљивости а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Концепција заштите животне средине у обухвату ППО Бољевац заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољење њихових потреба и побољшање квалитета живота. Стратегија заштите животне средине у ППО се заснива на начелима интегралности и превенције приликом привођења простора намени и изградње нових објеката на основу процене утицаја на животну средину свих главних планских решења, програма, пројеката и активности за спровођење плана, нарочито у односу на рационалност коришћења ресурса, могуће угрожавања животне средине и ефикасност спровођења мера заштите. Планом су прописане свеобухватне мере заштите тако да се овом стратешком проценом врши њихова интерпретација, класификација и евентуална допуна.

Заштита и унапређење животне средине оствариће се побољшањем њеног укупног квалитета а посредно и њених основних елемената: ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

Нормативно-правно мере: доношење општих нормативно-правних аката општинске управе о заштити и унапређењу животне средине као и програма заштите, поступака и активности, критеријума понашања а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања Закона; израда годишњег програма заштите животне средине на територији општине; успостављање мерних пунктова и услова праћења загађивача; забрана и ограничавање изградње објеката који су потенцијални велики загађивачи

Техничко-технолошке мере: избор одговарајућег технолошког процеса у складу са захтевима и условима заштите животне средине и заштите природе, као и уградња, контрола употребе и одржавања инсталација и постројења за пречишћавање отпадних вода

Просторно-планске мере: правилан избор локације, распоред објеката и активности уз уважавање микролокацијских карактеристика предметних локација; успостављање зоне заштите (зеленила) око саобраћајница са повећаном фреквенцијом возила; овде се посебно наглашава израда елабората процена утицаја на животну средину којим ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, у складу са законом.

Економске мере: обезбеђивање финансијских средстава ради остваривања циљева заштите животне средине планског подручја кроз наплату накнаде "еколошке таксе", накнаде заузимања грађевинског земљишта, помоћи локалних, државних и међународних донација и кредита усмерених ка очувању заштите животне средине планског подручја.

У складу са позитивном регулативом на целом подручју плана се забрањује изградња објеката који би својим постојањем или употребом непосредно или на други начин угрожавали живот, здравље и рад људи у насељима или пак угрожавали животну средину. Забрањује се уређивање и коришћење земљишта које би могло имати штетне последице на живот, здравље и рад људи, односно штетне последице на окружење.

Планска концепција заснива се на заштити и унапређењу квалитета животне средине у планском подручју применом мера и правила коришћења простора.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину. На основу анализе стања животне средине, просторних односа планског подручја са својим окружењем, планираних активности у планском подручју процењених могућих негативних утицаја на квалитет животне средине, утврђене су адекватне мере заштите.

Полазећи од стања квалитета животне средине на подручју Просторног плана, утврђене су категорије животне средине (а на основу категоризације Просторног плана Републике Србије и истраживања рађених за потребе овог Просторног плана), и то:

средњи степен загађености (подручје угрожене животне средине) са средњим утицајем на загађење животне средине имају локалитети малих загађивача, зоне интензивне пољопривреде, шири коридори државних путева и зоне око великих сточних фарми; мали степен загађености (подручје претежно квалитетне животне средине) су локалитети на делу планског подручја са: релативно неизмењеном природном средином; неадекватно регулисаним саобраћајем; индивидуалним грејањем; нерешеним системом прикупљања и канализације отпадних вода; неадекватном употребом агрохемијских средстава, која проузрокује загађивање земљишта; загађена подручја (подручја квалитетне животне средине) су локалитети са скоро неизмењеном или неизмењеном природном средином који се углавном налазе на планинском подручју (ливадско-пашњачка подручја) и заштићеним зонама природних вредности и који су погодни за живот људи, уз извесни ризик од елементарних непогода (у првом реду земљотреса).

Праћење промена стања животне средине обезбедиће се:

- 1) контролом и праћењем биотичких и абиотичких параметара значајних за процену и предвиђање стања животне средине и то нарочито:
 - ревитализованих и рекултивисаних земљишта
 - постојећег шумског фонда, пошумљених и затрављених шумских земљишта
 - промена флористичко-вегетационог склопа у непосредној и ужој зони заштите акумулације и заштитним појасима водотокова Црног Тимока, Миловштице, Радованске и реке Ваља Сака
- 2) контролом утицаја постојећих и планираних активности на подручју акумулације (порибљавање, спортски риболов, акватуризам и др.) и слива (саобраћај, пољопривреда, туризам и др.) на квалитет животне средине
- 3) контролом хидролошког утицаја акумулације на Боговинску пећину ради утврђивања и предузимања адекватних мера њене заштите

4) контролом рада објеката и постројења за прикупљање отпадних комуналних и загађених атмосферских вода као и одржавања комуналне хигијене

5) контролом и праћењем биотичких и абиотичких промена у водним системима низводно од акумулације

Заштита и очување квалитета животне средине оствариваће се спровођењем планских концепција и решења, као и следећих пропозиција за:

заштиту и унапређење квалитета ваздуха

Очување квалитета ваздуха на подручју општине Бољевац и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха у општинском центру, посебно у зимском периоду, оствариће се применом следећих правила и мера заштите:

1) смањење нивоа емисије загађујућих материја из постојећих извора загађивања

применом еколошки прихватљивих технологија у привреди

топфикацијом градског подручја и увођењем природног гаса као енергента, уместо фосилних горива у појединачним котларницама коришћењем обновљивих извора енергије за загревање стамбених просторија у домаћинствима

рекултацијом неусловних депонија и трансфер отпада на регионалну депонију, чиме се спречава самозапаљење отпада и продукције метана и осталих штетних гасова

постављањем заштитних појасева зеленила дуж путних праваца као и унутар привредних постројења

2) одржавање емисија у прописаним границама из нових постројења и свих планираних делатности које својим активностима могу допринети погоршању квалитета ваздуха

спречавањем додатних извора емисије загађујућих материја из нових привредних објеката (применом принципа превентивности у заштити животне средине и најбоље расположивих техника (БАТ) приликом рада оваквих врста објеката)

регулисањем саобраћајних токова кроз централно подручје Бољевца

израдом процене утицаја на животну средину свих објеката у складу са прописима

заштиту и очувања еколошких и пејзажних вредности пољопривредних и шумских предела, обнову и рекултацију деградираних простора

примена претежно шумске и, нешто мање, пољопривредне рекултације, као и простора на местима некадашњих комуналних несанитарних дивљих депонија

примена мера техничке и биолошке заштите и подизање заштитних имисионих шума, ради заштите урбаних и руралних подручја од утицаја индустријске производње, као и у коридорима државних путева ради заштите од емисије штетних гасова

чување појединачних или група стабала дрвећа на обрадивим површинама

заштиту и унапређење квалитета вода

Приоритетне активности са становишта заштите вода у наредном планском периоду односиће се на изградњу постројења за

пречишћавање отпадних вода, као и адекватну заштиту водоизворишта и акумулација. Заштита вода оствариће се применом следећих мера заштите:

очувањем квалитета вода према захтеваним класама водотокова у складу са прописима

изградњом санитарно-хигијенских водонепропусних септичких јама у сеоским насељима за евакуацију комуналних отпадних вода у циљу очувања квалитета површинских и подземних вода

поштовањем непосредне зоне санитарне заштите водоизворишта и зоне заштите акумулација

изградњом целокупне канализационе мреже на градском подручју уз изградњу градског колектора за одвођење свих отпадних вода до постројења за пречишћавање отпадних вода

строго поштовање законске регулативе о транспорту опасних и штетних материја ради заштите квалитета водотокова од могућих акцидентних загађења који могу настати овим активностима

обавезом пречишћавања отпадних вода свих будућих привредних и осталих објеката до прописаног нивоа ефлуента

забраном коришћења понора и израженијих понорских зона за испуштање отпадних и других загађених вода без обзира колико су пречишћена

увођењем контроле квалитета воде за пиће из локалних водовода и бунара од стране стручних служби

Поред неопходности обележавања зона санитарне заштите, заштита водоизворишта од загађивања и других утицаја који могу неповољно да делују на исправност квалитета воде оствариће се применом следећих правила и мера заштите:

успостављање строгог режима санитарног надзора у зони непосредне заштите

успостављање режима сталног санитарног надзора у ужој зони заштите водоизворишта

успостављање режима санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине у широј зони заштите водоизворишта

Праћење квалитета воде обезбедиће се :

1) постављањем метеоролошке и био-мониторинг станиће у близини акумулације;

2) месечним праћењем квалитативних параметара воде на улазу и излазу из акумулације и на три профила у језеру на различитим дубинама и на дну језера;

3) месечним испитивањем биолошких одлика фитопланктона, зоопланктона и фауне дна акумулације, а по потреби и на гравитирајућим водотоцима;

4) сезонским испитивањем биотичких и абиотичких одлика језерског муља;

5) сезонским испитивањем ихтиофауне.

Посебним програмима управљања подсистемом "Црни Тимок" надлежно водопривредно предузеће операционализоваће наведене

Смернице за праћење квалитета воде и промена стања животне средине.

Смернице и мере заштите животне средине од утицаја подсистема

„ ЦРНИ ТИМОК “

Утврђују се следеће основне мере заштите животне средине у току изградње подсистема "Црни Тимок":

1) забрањује се коришћење простора изван површина градилишта, утврђених пројектом организације грађења за стална или привремена одлагајшта материјала, позајмишта, приступне и градилишне путеве и платое за паркирање и поправку машина; по завршетку радова све оштећене површине морају се ревитализовати и рекултивисати (хумузирањем и затрављивањем) према посебном пројекту

2) обезбедиће се селективно скидање, депоновање и заштита педолошког слоја дебљине до 0,3м ради употребе у поступцима рекултивације и биолошке заштите; пројектом организације грађења морају се предвидети места за депоновање педолошког слоја

3) депоновање материјала из ископа бране и акумулације, обликовање и рекултивација терена дефинисаће се и реализовати на основу одговарајуће техничке документације

4) на градилиштима ће се манипулација нафтом и нафтним дериватима, посебно уљем за машине, обављати уз максималне мере заштите тла и воде; амбалажа за уље и друге деривате нафте односиће се на контролисане депоније ван слива

5) уколико дође до изливања нафтних деривата захваћене површине морају се одмах санирати ископом загађеног тла (са одношењем на депонију ван слива) и заменом цистим материјалом сличних карактеристика.

Утврђују се следеће мере заштите животне средине у току експлоатације подсистема "Црни Тимок":

1) одржавање и заштита постојећег шумског фонда, пошумљавање проређених и обешумљених површина аутохтоном дендрофлором на подручју шире зоне заштите изворишта

2) уређење обала ради антиерозионе заштите и заштите од клизишта

(1) пожбуњавање и пошумљавање обала акумулације и заштитних појаса водотокова еколошки одговарајућим припадајућим врстама жбунова и дрвећа

(2) мелиорација постојећих и успостављање нових травних површина на стаништима са развијеном ерозијом

(3) формирање "живих" ретенционих појаса садњом одговарајућих жбунастих врста дуж бујичних и ерозијом угрожених водотокова, (4) примена биолошких и техничких радова на превентивној стабилизацији и санацији клизишта;

3) уређење корита бујичних водотокова пошумљавањем и везивањем земљишта одговарајућим врстама дендрофлоре (пре свега багреном) и изградњом депонијско-консолидационих објеката различитог капацитета и запремине (преграде, прагови, плетаре и сл.)

4) заштита флоре и вегетације у ужој и широј зони заштите изворишта забраном и строгом контролом обављања активности (брања - сакупљања, паљења, кошења, пашарења, сећења/крчења и лисничарења), које подстичу ерозионе процесе, загађивање и запуњавање акумулације

5) редовно контролисање нивоа водозавхвата и акумулације (током сезоне) за гарантовани еколошки проток, у зависности од нивоа термо-климе низводних водотокова

6) редовно контролисање бактериолошког оптерећења притока акумулације, нарочито у периодима јаких киша и великих вода

7) обезбеђење гарантованог еколошког протока на Црном Тимоку од 250л/с низводно од изворишта, мерено на профилу водостанице "Боговина".

заштиту и унапређење квалитета земљишта

приоритетно смањење екcesивних и јаких ерозионих процеса у угроженим подручјима

систематско праћење квалитета земљишта: праћење концентрације тешких метала у земљишту и праћење концентрације азота у земљишту

подстицање традиционалних пољопривредних грана које имају повољне услове за развој и доприносе очувању структуре предела;

пажљив избор одговарајућих култура и начина обраде земљишта према педолошким условима, нагибу и експозицији терена;

успостављање антиерозивног плодореда и побољшање сортног састава травних еко-система ради повећања њихове продуктивности и заштите земљишта

припреме превентивних и оперативних мера заштите, реаговања и поступака санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја у околину

дефинисање новог система управљања отпадом који подразумева затварање локалне безусловне депоније, сметлишта и других одлагалишта отпада, активирање регионалне депоније уз неопходну приоритетну рекултивацију деградираног земљишта услед безусловног депоновања отпада

ограничавање коришћења пољопривредног земљишта за непољопривредне намене и ограничење конверзије пољопривредног у грађевинско земљиште уз строгу контролу примене ових правила и мера

контролисана сеча шума, антиерозивно уређење сливова (пошумљавање голети, орање по изохипсима, садња вишегодишњих култура итд.) и забрана активности којима се ремети или доводи у фрагилно стање површина земљишта – забрана крчења шума и стварање нових травних површина

забрана или строго ограничена и контролисана примена агрохемијских средстава у пољопривреди - едукацијом пољопривредних произвођача о утицајима пољопривреде на животну средину и предностима производње еколошки безбедне хране на бази органске пољопривреде

санација клизишта, забрана извођења радова које би могло да деградира земљиште, забрана експлоатације минералних сировина, ископа земље и других материјала који би деградирани земљиште или подстакли ерозионе процесе

обавезна рекултивација по завршетку експлоатације минералних сировина и грађевинског материјала

еколошко управљање комуналним отпадом

повећање броја становника обухваћених организованим сакупљањем комуналног отпада, санирање и привођење одговарајућој намени постојећих безусловних сметлишта

дефинисање принципа третмана и одлагања специфичног отпада на подручју општине

потенцирање и стимулисање разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања

рекултивација постојећих безусловних депонија и сметлишта

дефинисање и уређење најповољнијих локација за рециклажни центар, претоварну и трансфер станицу за сакупљање чврстог комуналног отпада, депоније грађевинског отпада, шута као и за депоновање муља из фекалних отпадних вода на подручју општине (у складу са просторним концептом управљања отпадом у нацрту Просторног плана Републике Србије до 2020. године и Националном стратегијом управљања отпадом).

На основу Споразума о намерама за успостављање регионалне сарадње управљања комуналним чврстим отпадом у Борском и Зајечарском управном округу, утврђена је локација регионалне депоније, начин њеног финансирања као и начин координације и међусобне сарадње између општина. Потписници споразума су сагласни да локација регионалне депоније буде „Халово 2“, КО Халово, површине 15,5 хектара која се налази на територији општине Зајечар. До изградње регионалне депоније, одлагање комуналног отпада вршиће се на КО Јабланица мзв. „Обла“, КП. Бр. 10189, површине 1,44 хектара. Такође, на овој локацији се, Регионалним просторним планом Тимочке крајине, предвиђа изградња трансфер станице.

мере заштите од буке

Комунална бука не представља проблем на планском подручју али ипак мора се дефинисати и морају се спроводити мере заштите у самом насељу Бољевац и на коридорима саобраћајница. Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима;

подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама.

друге мере заштите

Под другим мерама заштите се подразумевају мере заштите здравља људи и заштите живог света у области мониторинга, инвестирања у заштиту животне средине и осталих активности на заштити животне средине:

подизање заштитног зеленила уз саобраћајнице и привредна постројења, заштита и унапређење постојећих шума и шумског земљишта, повећање површине под шумама и јавног зеленила до оптималног нивоа

подизање појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж путева, око радне зоне, нових постројења), примена прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља, примена прописаних мера заштите од нејонизујућег зрачења (далеководи и трафо-станице);

обезбеђење заштите живог света при грађевинским радовима, контролисана примена хемијских препарата и паљења вегетације, обезбеђење еколошких коридора и зона око магистралних објеката инфраструктуре

смањење опасности од удеса у привредним постројењима

смањење опасности од удеса при транспорту опасних материја дуж саобраћајних коридора

смањење опасности од удеса

припрема мера и поступака санације у случају удеса

успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине: ваздух, воде, земљиште, биљни свет (воће и поврће)

примена принципа-загађивач плаћа у складу са важећом регулативом, повећање броја квалификованих запослених и експерата у општинским надлежним службама за послове заштите животне средине, као и другим службама и инвестирање у програме заштите животне средине

примена система управљања заштитом животне средине у привреди

посебне мере заштите – изградња малих хидроелектрана

Објекти, постројења малих хидроелектрана, као и припадајући електроенергетски водови, се граде, користе и одржавају у складу са законима и прописима из области енергетике, водопривреде, заштите животне средине, планирања, изградње и инвестирања и не смеју својим радом угрожавати становништво, имовину и животну средину. Мале хидроелектране морају задовољавати техничке нормативе, критеријуме и стандарде у погледу производње електричне енергије. Мале хидроелектране морају се планирати, пројектовати и градити тако да:

омогућавају враћање воде истог квалитета после њеног искоришћења за производњу електричне енергије;

не умањују загарантован минимум протицаја (биолошки, еколошки и др.) у складу са водопривредним условима

не ометају коришћење вода за водоснабдевање, као и за друге намене у складу са законом

не умањује степен заштите и не отежава спровођење мера заштите од штетног дејства вода

не погоршава услове санитарне заштите и не утиче негативно на еколошки статус вода и стање животне средине

Истовремено, неопходно је да се приликом пројектовања малих хидроелектрана води рачуна о њиховом предеоном уклапању, с обзиром да се ради о објектима који се по правилу, граде ван грађевинских подручја.

Заштита, унапређење и уређење предела

Основни циљ заштите, уређења и развоја предела везује се за развој високопланинских подручја и односи се на адекватно коришћење предела за живот, боравак и планирање пријатних руралних и урбаних насеља развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Неопходно је обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса, заштиту биодверзитета, као и очување и успостављање еколошких мрежа. Тамо где су нарушене њихове природне и естетске вредности (дуж државног пута, у зонама бесправне градње, на местима дивљих депонија...), треба извршити санацију (ревитализацију и рестаурацију) у складу са режимом заштите.

Развој руралних предела заснива се на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Планским решењима се омогућава:

очување и унапређење карактеристичне структуре и слике руралних предела кроз: а) очување карактеристичног предеоног обрасца заснованог на коришћењу земљишта, односу изграђеног и отвореног простора и карактеру изграђивања: подстицањем традиционалних облика коришћења земљишта, регулацијом грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и традицијом грађења; спречавањем ширења насеља и заустављањем непланске изградње (викенд насеља), стимулисањем коришћења постојећег грађевинског фонда, усклађивањем изградње инфраструктурних коридора и објеката са карактером и капацитетом предела; б) очување и афирмацију карактеристичних културних и природних елемената у структури и слици предела (морфологија терена, водотокови, шуме, живице, засади, насеља, објекти) и креирање нових „икона“- репера и симбола

креирање позитивног архитектонског идентитета насеља у руралним пределима, треба заснивати на очувању и ревитализацији традиционалне архитектуре и постојећег квалитетног грађевинског фонда као и на новој изградњи која уважава специфични рурални карактер физичке структуре насеља.

Развој урбаних предела се у првом реду односи на само насеље Бољевац, са нагласком да постоји аутохтоност самог места коју треба очувати. Планским решењима, за зоне изградње и урбанизације, треба обезбедити:

унапређење/очување слике и структуре урбаног предела кроз: а) регулацију грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и специфичностима развоја целине и делова града; б) успостављање просторног реда и очување елемената руралног предела (шуме, пољопривредне површине,...) у периурбаним подручјима - заустављањем ширења града, непланске изградње и концентрацијом нове изградње уз инфраструктурне коридоре; в) јачање специфичног карактера панораме/силуете града, (одређене: преовлађујућом урбаном формом, карактером и диспозицијом репера, карактеристичним односом грађених и природних елемената) и њена презентација заштитом визура, уређивањем видиковаца и приобаља; г) очување, унапређење и одрживо коришћење отворених, зелених простора и елемената природе у граду; д) креирање мреже зелених и јавних простора којом се повезују природне и културне вредности насеља, периурбаних подручја и руралног предела

креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља подразумева: а) подизање општег нивоа културе грађења; б) реализацију савремених концепата нове изградње усклађених са природним и културним, регионалним и локалним специфичностима; в) уређивање и активирање напуштених и девастираних подручја; г) уређивање високо квалитетних јавних простора.

Заштита и одрживо коришћење природног наслеђа

На подручју Просторног плана заштићена су следећа природна добра:

1) "Ртањ", строги природни резерват, површине 15,0 ха, са мешовитом састојином јеле и букве

2) "Мала јасенова глава", строги природни резерват, површине 6,3 ха, са мешовитом састојином тисе, букве и меће лесике
Због својих природних (геоморфолошких, хидрографских и вегетационих одлика) и амбијенталних вредности за заштиту евидентирани су:

1) "Жљебура", импозантна кречњачка клисура Радованске реке са понорским током са више пећина, врела, ретких птица и другим значајнијим фаунистичко-флористичким одликама

2) Врело Црног Тимока у Кривом Виру као карактеристичан хидрографски објекат, са јединственим амбијенталним одликама врела и околине.

У циљу обogaћивања туристичко-рекреативних и спортско-рекреативних садржаја и усаглашавања са концепцијом заштите природних добара у окружењу предложиће се за стицање одговарајућег статуса и режима заштите следећи објекти и простори:

1) врело Бук у изворишту реке Луковиће, са наслагама олитичког бигра;

2) Леденица, јама на Ртњу, са интересантним морфолошким (и вероватно флористичким) одликама

3) високопланински део Ртња (изнад 1000м.н.в.), због јединственог склопа флористичких, фитоценолошких, геолошких и геоморфолошких одлика

4) огранци Јужног Кучаја на коме је Просторним планом Републике Србије предвиђено установљење јединствене заштите подручја Бељанице, Ресаве и Кучаја

5) заштићена околина непокретних културних добара

Заштита и уређење подручја са евидентираним, категорисаним и природним добрима која ће се предложити за заштиту спроводиће се:

1) на подручју природних резервата успостављен је и спроводи се режим строге заштите (I степена), са забраном обављања свих активности, изузев научних истраживања и контролисане презентације

2) на простору са евидентираним и природним добрима која ће се предложити за заштиту до стицања одговарајућег статуса Просторним планом се успоставља заштита сагласна режиму заштите (II степена), са ограниченим и контролисаним коришћењем простора за изградњу објеката, техничких система, експлоатацију минералних сировина и пренамену површина по претходно прибављеним подацима и условима надлежне службе заштите природе.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена забрањује се:

изградња индустријских објеката, складишта индустријске и друге робе, великих објеката за узгој стоке и живине и других објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме или изгледом, прекомерном буком или на други начин могу нарушити природне и остале вредности заштићеног подручја, а посебно лепоту предела, ретке и значајне врсте биљака и животиња и њихова станишта изградња и реконструкција стамбених, економских и помоћних објеката пољопривредних домаћинстава, викендица и привремених објеката изван грађевинских реона и грађевинског земљишта утврђених и проглашених у складу са законом, а до доношења одговарајућих урбанистичких планова изградње објеката пољопривредних домаћинстава може се вршити само у оквиру постојећих грађевинских парцела

експлоатација минералних сировина и изградња рударских објеката, осим експлоатације минералних сировина на основу резултата већ започетих геолошких истраживања која су одобрена у складу са законом, планског отварања привремених позајмишта грађевинског и украсног камена, дробине и глине за локалне потребе

експлоатација и коришћење тресета

уништавање, брање, сакупљање и друге радње којима се уништавају или угрожавају биљке заштићене као природне реткости оштећивање гнезда и уништавање јаја и младунаца, узнемиравање и уништавање птица, као и присвајање и уништавање других дивљих врста животиња заштићених као природне реткости

крчење и чиста сеча шуме, осим ради промене врсте дрвећа и узгојних облика шуме на малим површинама, изградње шумских комуникација и објеката и за планом утврђене намене изградње и уређења простора у складу са законом
сеча репрезентативних стабала дрвећа и примерака заштићених, ретких и у другом погледу значајних врста дрвећа и жбуња садња, засејавање и насељавање дивљих врста биљака и животиња страних за природни, изворни биљни и животињски свет југоисточне Србије, осим планског и ограниченог уношења ловне дивљачи, пошумљавања и садње биљака на малим површинама и у строго контролисаним условима ради хортикултурног уређења, заштите од водне ерозије и рекултивације деградираних површина преоравање пашњака и природних ливада, као и орање обрадивог земљишта и обављање других радњи на местима и на начин који могу изазвати процес водне ерозије и неповољне промене изгледа предела

одлагање комуналног, индустријског и грађевинског отпада, амбалаже, расходованих моторних возила, других машина и апарата, осим комуналног и пољопривредног отпада пореклом са заштићеног подручја, који може да се одлаже на прописан начин на местима која су за то одређена и обележена

руковање хемијским материјама и нафтним дериватима у количинама и на начин који могу проузроковати загађивање земљишта и вода и изазвати тровање и друге неповољне последице по биљни и животињски свет

нерегулисано испуштање отпадних вода домаћинстава, привредних и других објеката

нерегулисано складиштење стајског ђубрета

разградња и други видови оштећивања и уништавања објеката који по својим архитектонско-грађевинским одликама, времену настанка и намени представљају репрезентативне примере народног градитељства или заштићена културна добра

запуштање и закоровљавање обрадивог пољопривредног земљишта, путева, водотока и површина за рекреацију, народне светковине и друге скупове, као и земљишта у путном и водном појасу и у окружењу културних добара, историјских споменика и јавних чесми

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред забрана за III степен заштите, забрањује се и:

изградња објеката, осим изградње јединственог система за евакуацију отпадних комуналних вода, радова на одржавању, реконструкцији, адаптацији и санацији постојећих зграда, путева, објеката телефонске, водоводске, канализационе и електро-мреже, непокретних културних добара, спомен-обележја, јавних чесми и других објеката на постојећим грађевинским парцелама и планске изградње објеката и уређења простора за намене туризма и рекреације на малим површинама

експлоатација минералних сировина и изградња рударских објеката, осим експлоатације минералних сировина на основу резултата већ започетих геолошких истраживања која су одобрена у складу са законом

каптирање извора ради одвођења воде за водоснабјевање

риболов, осим спортског риболова и излова ради научног истраживања, праћења стања водених екосистема и рибљег насеља и

регулисања бројности пренамножених и мање вредних врста риба, а у складу с програмом унапређења рибарства

лов, осим активности на заштити и гајењу дивљачи, одстрела болесне и рањене дивљачи, за научноистраживачке сврхе и у случају непосредне опасности по живот и здравље људи

чиста сеча ради промене врсте дрвећа или узгојних облика шуме, као и пошумљавање пашњака и природних ливада, осим на малим површинама ради заштите од експесивне и јаке водне ерозије

кретање и паркирање моторних возила изван путева, осим у време шумарских радова, обављања пољопривредне делатности и у друге посебно утврђене службене сврхе

ложење ватре на отвореном, камповање, брање и сакупљање гљива, шумских плодова, биљака и животиња од стране лица која нису власници или законити корисници земљишта, осим у оквиру екотуристичке посете и у пратњи овлашћеног лица

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањују се коришћење природних богатстава и све активности осим научних истраживања и ограничене едукације.

Просторни обухват, врста и режими заштите наведених подручја прецизно ће се одредити актом о установљењу заштите, на основу претходно урађене стручне документације меродавних/референтних институција.

Успостављање заштите и организовање адекватног управљања, односно спровођења мера очувања, уређења и презентације мањих подручја и локалитета на подручју општине, изван претходно наведених просторних целина, као што су клисуре и водотоци, интересантне формације стена, лепи и живописни амбијенти - посебно око споменика културне баштине, мањи очувани шумски комплекси, појединачна репрезентативна стабла и групације дрвећа у надлежности је локалне самоуправе.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа

Подручје општине Бољевац садржи веома богато градитељско наслеђе и према подацима Завода за заштиту споменика културе Ниш на подручју просторног плана налазе се следећа културна добра која уживају предходну заштиту:

ПРОГЛАШЕНА КУЛТУРНА ДОБРА:

Споменици културе:

Манастир Лапушња код Лукова (црква Св Никола)

Према решењу о заштити Републичког завода за заштиту споменика културе СР Србије Бр. 408/48 од марта 1948 године Велики значај – Одлука СРС РС 69 од 28.06.1983, год, Сл Гласник 28/83

Манастир Крепичевац код Јабланице

На основу решења о заштити Завода за заштиту споменика културе у Нишу Бр. 563/67 од 2. јуна 1967. год.

Црква Св Илије

На основу одлуке о проглашењу за културно добро СО Бољевац Бр. 633-491/80-07 од 15. маја 1980. год.

Зграда старе апсане у Бољевцу

На основу одлуке о проглашењу за културно добро СО Бољевац Бр. 633-492/80-07 од 15. маја 1980. год.

Кућа Добросави Петровића у Бољевцу (Драгише Петровића бр. 21)

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-495/80-07 од 15. маја 1980. год.

Зграда старе основне школе у Јабланици

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-493/80-07 од 15. маја 1980. год.

Зграда старе општине у Кривом Виру

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-489/80-07 од 15. маја 1980. год.

Црква Св Архангела „Лозица“ са спомеником код Кривога Вира

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. год.

Османбегова чесма у Подгорцу

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-488/80-07 од 15. маја 1980. год.

Стари камени споменик - запис у Сумраковцу

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-490/80-07 од 15. маја 1980. год.

Археолошки локалитети:

Археолошки локалитет „Велико Градиште“ са остацима зидова утврђења и остацима сакралног објекта у атару села Јабланице

На основу одлуке о проглашењу за културно добро Со Бољевац Бр. 633-495/80-07 од 15. маја 1980. год.

Просторна културно-историјска целина:

Комплекс објеката из XIX века у центру села Лукова (две кафане, црква, школа, спомен-чесма)

ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕДХОДНУ ЗАШТИТУ:

Споменици културе:

Туристичко насеље Ртањ:

Комплекс и објекат виле „Грета“

Зграда старог соколског дома

Индустријски комплекс на путу према саобраћајници „Параћин – Зајечар „

Капела на врху планине Ртањ

Бољевац:

Пријемна кућа, поред реке, породице Рашић у улици Драгише Петровића бр. 1

Ансамбл кућа (П+1, П, П+1) у улици Драгише Петровића бр. 2, 4, 6 и 8

Споменик Драгише Петровићу

Зграда среске управе у улици Др. Петра бр 31

Зграда П+1, апотеке у ул. Краља Александра бр. 6

Ансамбл кућа (градска кафана „Ртањ“, пекара и продавница П, П+1 и П) у ул. Краља Александра бр. 90, 11 и 11/1

Зграда позната као Деда Сретенова у Краља Александра бр. 22

Ансамбл кућа (породица МИлојевић и Јовановић П, П+1, П) у улици Др. Ивка Ћоловића бр. 1, 3 и 5

Споменик код старог парка, борцима палим у ратовима 1912-1914. године

Вила породице Јолић у ул. Светосавској бр. 7

Зграда П+1, основне школе „IX Бригаде“ основане 1869. год. Обновљене и дограђиване непосредно после оба светска рата

Зграда друштвеног књиговодства у Бољевцу

Зграда старе апсане у центру града иза зграде Општинског комитета И Социјалистичког савеза

Остала насеља:

Зграда електричне централе Ранка Станикића у Лукову

Црква Благовештења у Кривом Виру

Археолошки локалитети:

Бачевица

Боговина

Бољевац

лок. Римски пут: у близини Бољевца у правцу Гамзиграда, Каниц је видео, на неколико места, остатке римског пута чија је просечна ширина износила 10 м.

лок. Црква Св Николе, налази се у Шумнику

Успенски манастир

Валакоње

лок. Тилва рош: на овом локалитету постоје остаци утврђења из римског периода

лок. Уселу: У Валакоњу су нађене две бакарне секире

Врбовац

1884. год. Археолошко друштво добило је на поклон две гвоздене секире нађене на развалинама једног манастира између Врбовца и Леновца. Ближи подаци недостају. Предмети би могли бити и словенски.

Добро Поље

Добрујевац

Лок. Градиште (римски кастел) на Жежевици источно од села

Илино

Јабланица

Криви вир

лок. Црква Св Благоваштења – по традицији задужбина војводе Радула

лок. Градиште (римски кастел) на брду Лазина северо-источно од Кривог Вири

Луково

лок. Лазина: на овом месту се налазе остаци римског утврђења

лок. Била: код извора Радоњске реке 8 км. северозападно од Лукова по каницу постоје остаци кастела

лок. Прешановац: Приликом копања усека за пругу нађена је једна бронзана, спирално увијена, наруквица

лок. Турско гробље, средњи век, на поседу Костић Станоја

лок. Врело на којем је налажен новац Константина I

лок. Градиште (римски кастел) на црвеном камену

Мали Извор

лок. Стража: на једној њиви приликом орања нађено је девет келтова на дубини од 20 см

Мирово

лок. Градиште: на десној Мировске реке (Мировштица) постоје остаци објеката из римског периода

Оснић

лок. Тилва Сату: на овом локалитету налажени фрагменти керамике

лок. у селу: нађен горњи део крстастог бакарног чекића без отвора и попречне оштрице који су обијени

Подгорац

лок. Стремљан: на овом локалитету приликом вађења шибља нађена је камена секира и бронзана фибула

лок. у селу: нађени су једно гвоздено копље, рударска алатка и гвоздена секира

лок. на брду Корњетину, остаци утврђења

лок. на десној обали Велике реке, остаци утврђења

Ртањ

Рујиште

лок. Баре на којем је нађена става из периода Холштата (1250-750 г.п.н.е.)

Савинац

Лок. Тилва рош: На имању Јована Босиљковића, Петра Сименовића и Димитрија Николића 1934. год. констатовани су остаци грађевине код Ђаволског потока-пронађена стара рударска окна и алатке од бакра

Сумраковац

лок. Железничка станица: нађена једна секира од кремена

лок. Селиште: на овом локалитету који обухвата имања Илије Стевића, Душана Жикића, Пауна Милосављевића, Милета Марковића,

Љубице Ганић, Најке Станишић, и Стојана Здравковића 1934 констатовани су на простору око 1 km, остаци римских грађевина

Споменици:

Рујиште – Споменик палим у ратовима од 1912 -1918. год. подигнут око 1923. год.

Објекти народног градитељства:

Бољевац:

Кућа Бранислава Траиловића

Кућа Милеве Јанковић

Кућа Миомире Микић

Луково:

Старо гробље у Лукову
Боденица Раденка и Грује
Воденица Раденка (Ранко ?) Станикића
Воденица Јордана Грујића
Кућа Милорада Илића
Кућа Владимира Младеновића
Кућа Жике Траиловића
Кућа Бисерке Стевић
Шонтин бунар са тремом и настрешницом Војислава Јашаревића
кућа Данице Милојевић
кућа Милисаве Јанковића
Милетинска воденица Јордана Грујића
кућа Бранислава Траиловића
кафана Милије Петровића
кафана „Хајдук Вељко“ Љубисава Милетића
Оснић:
зграда-галпара Бранислава Голубовића (некада апсана, општина, магацин)
Подгорац:
кућа Крсте Богдановића
Воденица Тозе Младеновића и Јанка Уђулановића
Троделна брвнара са угаоним тремом код основне школе
Сумраковац:
Воденица Милана Ивановића
Кућа, амбар и кош Добросава Стојановића
Амбар и кош са тремом Добросава Николића
Кућа са угаоним тремом Јована Дојковића
Јабланица:
Кућа Срђана Славковића
Кош и амбар Михаила микића
Кућа Владимира Петровића
Кош и амбар Видосава Величковића
Сеоска чесма (подигао зидар Пауновић свом сину)
Кућа Ратка Јевтића
Добрујевац:
Кућа Јеке Васиљевића
Кућа са угаоним тремом Лепосаве Јаблановић
Кућа са угаоним тремом Славољуба Радивојевића
Добро Поље:
Кућа Десимира Ђођевића
Кућа Марице Ђорђевић
Кућа Божицара Богосављевића
Кућа Јнка Јанковића
Кућа Калине Пауновић
Кућа Илије Кајића
Врбовац:
Кућа Полексије Ђокић
Кућа Видоја Миладиновића
Плевња и капија Драгољуба Живковића
Кош и капија Живојина Вељковића
Надгробни споменик поред зидне оградe Видоја Јовића
Кућа Видоја Јовића
Бачевица:
Кућа Љубомира Младеновића
Воденица николе Траиловића
Кућа на спрат са тремом и доксом Најдана Гоцића
Криви Вир:
Кућа Љубише Митића
Две Ђокићеве воденице (две воденице породице Ђокић)
Воденица Милана Јоксимовића
Воденица Војислава Живковића
Бунар Вукадина Васића
Кућа Аце и Бранислава Никодијевића
Воденица (две зграде) у Кривом Виру
Ортачка воденица у Кривом Виру
Непокретни зидани казан за ракију Видана Николића у Кривом Виру
Мали Извор:
Кућа Илинке Петровић
Ортачка воденица
Кућа Живојина Радисављевића
Кућа Петра Лукића
Воденица и остаци ваљевице Петра Јовановића потопљени изградњом акумулације БОГОВИНА ?
Мирово:

Милетинска воденица

Багинска воденица

Валакоње

Воденица Димитрија Јанковића

Боговина:

Кућа са угаоним тремом Илије Голубовића

Пивница са тремом грађена од брвна Петра Мегановића

Мере заштите културних вредности

Када су у питању утврђена непокретна културна добра и културна добра под предходном заштитом, неопходно је израдити Студију којом би биле обухваћене следеће активности:

Истраживање података, прикупљање документације и валоризација споменичких вредности евидентираних добара са израдом графичког приказа.

Утврђивање посебних услова заштите за сваки појединачни објекат или комплекс са дефинисањем граница заштите и заштићене околине

До израде посебних услова заштите, важе следећи услови заштите непокретних културних добара:

Забрањује се свако ископавање, рушење, преправљање, презиђивање, прерађивање и вршење било каквих радова који могу нарушити својства непокретног културног добра

Забрањује се коришћење или употреба непокретног културног добра на овом подручју у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем или на начин који може довести до његовог оштећења

У заштићеној околини непокретног културног добра, као и на простору самог културног добра, при свакој врсти радова, обавезна су предходна истраживања Завода за заштиту споменика културе, коме се ова истраживања морају омогућити.

На археолошким локалитетима није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито не одобри посебним условима

На заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини не смеју се изводити никакви радови, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без предходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе.

Непокретна културна добра и добра која уживају предходну заштитом се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова споменичка својства.

Непокретна културна добра и добра под предходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем или на начин који може довести до њиховог оштећења.

Власник, корисник или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром или добром под предходном заштитом, дужан је да га чува и одржава са пажњом тако да не дође до оштећења или унештења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без предходно прибављених посебних услова и сагласности надлежног Завода.

Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако појединачно културно добро или добро под предходном заштитом

Интервенције у простору требају бити такве да не угрожавају непокретна културна добра, већ да допрнесу њиховој трајној заштити и пуној афирмацији њихових споменичких вредности.

Све интервенције које се, на ма који начин, односе на заштићена непокретна културна добра и добра под предходном заштитом, могу се предузимати само под посебним, конкретним условима које утврђује надлежни Завод за заштиту споменика културе

Општи и посебни услови и мере заштите живота и здравља људи

Заштита од пожара

Превентивна заштита и ефикасно елиминисање пожара, нарочито у зонама утицаја и ризика од индустријских капацитета и површинских копова минералних сировина, обезбеђивање се применом мера и критеријума противпожарне заштите утврђених законом, уз следеће додатне мере на руралном подручју општине: обезбеђење саобраћајне приступачности свим деловима шума, коришћење техничке воде из водотока и малих акумулација, планско остављање противпожарних баријера (пруга и прогала) при сечи и пошумљавању, организовање службе за осматрање и јављање и др.

У погледу мера заштите од пожара неопходно је придржавати се следећих нормативних аката:

Сви објекти изводе се у складу са Законом о заштити од пожара ("Сл.гласник СРС" бр.111/09)

Објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне

путеве, окретнице и уређење платоа за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара ("Сл.лист СРЈ" бр.8/95)

Хидрантска мрежа изводи се у складу са Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара ("Сл.лист СФРЈ" бр.20/71 и 23/71)

Гараже се изводе у складу са Правилником о техничким нормативима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија ("Сл.лист СЦГ" бр.31/05)

Дистрибутивни гасовод изводи се у складу са Правилником о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 бара

Станица за снабдевање горивом изводи се у складу са Правилником о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива ("Сл. лист СФРЈ" бр.27/71)

Заштита од елементарних непогода и техничко технолошких несрећа

Мере заштите од елементарних непогода обухватају превентивне мере за спречавање или ублажавање штетног дејства непогода, мере које се предузимају у случају непосредне безбедносне опасности или када наступе елементарне непогоде и мере ублажавања и отклањања последица, пре свега изазваних штета.

Реализација заштите од елементарних катастрофа и других облика угрожености у простору мора у потпуности да се заснива на поузданим подацима добијеним из перманентних општинских и секторских истраживања за подручје општине и шире подручје, као и на релевантној документацији и подлогама кроз формирање посебне информационе основе (катастар појединачних хазарда у простору, карте општинских и појединачних ризика) у сарадњи са стручним службама надлежних (заинтересованих) локалних и републичких органа и институција.

Планско подручје изложено је готово свим елементарним непогодама различитог интензитета, нарочито опасности од ванредних и опасних метеоролошких појава, клизишта, ерозије, пожара, земљотреса и др.

Правовременим предвиђањем, откривањем, праћењем и предузимањем превентивних и заштитних мера смањиће се ризик и последице ванредних и опасних метеоролошких појава (јаких плускова кише и града, електричних пражњења и олујних ветрова) у пољопривредној производњи, насељима, привредним капацитетима и на далеководима.

Заштитом изворишта водоснабдевања и планираним развојем и реконструкцијом водопривредне инфраструктуре обезбедиће се поуздано снабдевање становништва водом.

Мерама заштите јавних путева, у првом реду подизањем заштитних шумских појасева, прикупљањем и одвођењем атмосферских вода, као и изградњом асфалтног коловоза и појачаним одржавањем путева, обезбедиће се доступност насеља у периоду трајања и отклањања последица елементарних непогода. Реконструкцијом далековада на основу утврђеног оптерећења услед залеђивања обезбедиће се сигурније снабдевање подручја електроенергијом и безбедна експлоатација електроенергетских објеката у зимском периоду.

Формираће се катастар клизишта, ради реализације приоритетних мера (уређења, санације и сл.) за смањивање последица појава нестабилности.

Биолошким и техничким радовима на површинама угроженим екцесивном, јаком и средњом ерозијом на територији општине обезбедиће се антиерозиона заштита подручја према редоследу приоритета који ће се утврдити одлуком Скупштине општине Бољевац. Подршка средстава републичког буџета за реализацију приоритетних радова на антиерозионој заштити обезбедиће се доношењем плана за проглашење ерозионих подручја и бујичних водотока.

Полазећи од сеизмичке активности на подручју општине са заступљеношћу зона 8° МКС скале (Реферална карта 4.) и очекиваног позитивног прираштаја сеизмичности на делу подручја општине, зависно од морфолошких услова, распореда, врсте и распаднутости стенских маса, стабилности падина и оводњености средине, установљава се обавеза дефинисања мера заштите инфра и супраструктуре у урбанистичким плановима за ниво заштите осмог степена, уз израду карте сеизмичке микрорејонизације као основе за утврђивање посебних мера заштите од сеизмичког ризика.

Утврђују се следеће смернице за урбанистичко планирање и израду техничке документације из аспекта прихватљивог сеизмичког ризика за насеља, рударске, индустријске и друге објекте:

утврђени сеизмички hazard биће коришћен као један од критеријума за дефинисање намене појединих зона и површина за изградњу и степена концентрације физичких структура у насељима, деловима насеља и ваннасељским комплексима и локацијама примењиваће се норме и кодекси сеизмоотпорног пројектовања

Полазећи од процењеног сеизмичког ризика, установљавају се ограничења за развој, изградњу и уређење простора диференцирана према условима потреса, и то:

ограничена сеизмоотпорна изградња за услове потреса од 8° MCS - у свим обухваћеним насељима изградња и замена оштећених новим објектима ограничава се на капиталне и објекте ван категорије, чија инвестициона вредност трпи повећане трошкове сеизмоотпорне изградње док се изградња осталих објеката условљава потврдом одговарајуће ревидоване студије оправданости а санација оштећених објеката дозвољава под прописаним условима сеизмоотпорног пројектовања

селективна сеизмоотпорна изградња за услове потреса од 7° МЦС -у обухваћеним насељима изградња и замена оштећених новим објектима условљава се потврдом одговарајуће ревидоване студије оправданости а санација оштећених објеката дозвољава под прописаним условима сеизмоотпорног пројектовања

контролисана сеизмоотпорна изградња за услове потреса од 6° МЦС - у обухваћеним насељима изградња нових, замена и санација оштећених објеката дозвољава се под прописаним условима сеизмоотпорног пројектовања, без посебних других ограничења.

Табела 20. Препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика

Степен MCS Скале	Јачина земљотр.	Ефекат	Утицај на инфра и супраструктуру
V	Умерен	Осећају га сви људи у затвореним просторијама	Без оштећења. Функционисање 100%
VI	Средње јак	Осећају га сви људи на отвореном простору. На лошије изграђеним објектима могућа мања оштећења	Могућа мања оштећења на комуналној инфраструктури Функционисање 90% и више
VII	Јак	Могућа рушења појединих делова изграђених објеката Видљива оштећења појединих објеката (пукотине, оштећења кровова и димњака)	Мања оштећења комуналне инфраструктуре. Могући краћи прекиди у водоснабдевању, напајања електричном енергијом и ТТ везама Функционисање до 90% Отклањање кварова у периоду до 24 h
VIII	Врло јак	Рушење појединих објеката	Оштећење комуналне и могућа оштећења регионалне и магистралне инфраструктуре Функционисање до 75% Отклањање кварова у периоду до 72 h
IX	Разоран	Тешка оштећења и рушење објеката	Оштећења комуналне и регионалне инфраструктуре Функционисање до 50% Отклањање кварова у периоду до 7 дана
> IX	катастро-фалан	Тешка оштећења више од 50% објеката. Рушење изграђених објеката. Пукотине у тлу и промене на тлу и рељефу, промена водених токова	Тешка оштећења Потребна изградња нових и реконструкција оштећене инфраструктуре

Заштита од елементарних непогода базираће се на релевантним резултатима посебне студијско-аналитичке документације за дефинисање прихватљивог ризика угрожености од катастрофалних елементарних непогода.

Мере заштите од елементарних непогода обухватају и:

успостављање мониторинга елементарних непогода и предузетих мера заштите од елементарних непогода израду одговарајућих прогноза елементарних непогода које ће се користити за планирање развоја рударских, привредних и других активности које на директан или индиректан начин зависе од геолошких, хидрометеоролошких и других услова и појава као и за информисање и едукацију јавности и смањење штета од прогнозираних елементарних непогода у планирању размештаја и организовању функционисања здравствених и санитетских служби предвиђа се одговарајуће мере превенције, заштите и збрињавања становништва у условима непосредне безбедносне опасности и настанка елементарне непогоде за рударске објекте и радове на експлоатацији и преради неметаличних минералних сировина предузимаће се следеће мере: (а) претходна студија оправданости са генералним пројектом експлоатације рудника-каменолома мора да садржи и студију ризика и заштите од елементарних непогода; (б) отварање нових, односно експлоатацију у дубљим слојевима постојећих каменолома неопходно је условити успостављањем система перманентног и периодичног комплексног праћења стабилности тла у зони утицаја која се утврђује кроз одговарајуће претходне истражне радње и наменски израђену студијску документацију; (в) у површинској експлоатацији неметаличних минералних сировина примењиваће се просторно-еколошки повољније технологије; (г) рударска механизација и опрема морају да буду атестирани на земљотрес и ветар и др све важније хидротехничке и енергетске објекте неопходно је градити у складу са одговарајућим студијама и експертизама за смањење ризика од локације и функције објекта, односно иновирати и допунити планове заштитних мера од елементарних непогода и акцидентних стања за постојеће објекте с обзиром на то да је обим и вероватна учесталост катастрофалних индустријских несрећа највећа код оних индустријских и експлоатационих објеката који представљају ризик за окружење и код нормалног рада постројења, односно где су присутни ризици од складиштења, манипулације и транспорта лакозапаливих, експлозивних и отровних материја, а пре свега ризици од технолошког процеса и величине капацитета, за најризичније објекте из катастрофа загађивача неопходно је урадити посебне анализе утицаја из аспекта ризика од елементарних непогода на основу оцене највероватнијих критичних фаза за сваку примењену технологију и капацитета ризика за уређаје и опрему.

Противградна заштита

На територији општине Бољевац у оквиру Система одбране од града изграђене су противградне станице са којих се током сезоне одбране од града испуштају противградне ракете. (приказано на Рефералној карти бр.2)

Табела 21. Противградне станице (ПГС)

р.број	Назив ПГС	X	Y	H (m.n.m.)
1	Влакоње 1	4855700	7585300	570
2	Влакоње 2	4856750	7579400	395
3	Савинац	4861000	7583300	330
4	Боговина	4861700	7573400	480
5	Мали Извор	48553500	7573500	430
6	Сумраковац	4869150	7583550	338
7	Подгорац 1	4868200	7577600	360
8	Подгорац 2	4863500	7578500	305
9	Добро Поље	4846150	7583800	550
10	Луково	4852400	7568300	400
11	Бачевица	4851225	7585350	405
12	Добрујевац	4850825	7580575	440
13	Рујиште	4843100	7579500	625
14	Јабланица	4856800	7569450	420
15	Криви Вир	4852600	7562100	430
16	Илино	/	/	/

За изградњу објеката на простору мањем од 100m удаљености од противградне станице обавезно је прибављање мишљења РХМЗ-а.

Мере за случај удеса

Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана предвиђа и мере и поступке у случају акцидената. У том смислу, потребно је идентификовати могуће акциденте, и то у: привреди, водопривреди – управљању водама, саобраћају. Појава елементарних непогода – поплава и непогода је посебан сегмент, док је сеизмички ризик у границама прихватљивог. Ризик од акцидената постоји и у случају одбране земље и планом се посебно третирају ова питања. Пројектном и другом техничком документацијом требало би планирати мере које ће се предузети у случају акцидената. Препоручује се израда посебних елабората противпожарне заштите тако да се практично искључују пожари који могу угрожити животну средину и здравље становника. Уз примену мера противпожарне заштите елиминише се могућност да дође до ширења пожара ван извора и појединачних објеката.

У оквиру привредног комплекса потребно је прописати посебне програме и поступке у случају акцидената, хаварија и других инцидената у току рада. Програми и поступци морају бити у вези са системом мерења полутаната и других ризичних материја и системом за обавештење и узбуњивање, како би у случају опасности и евентуалне угрожености локално становништво било на време обавештено, збринуто или пак евакуисано.

У случају саобраћајних акцидената могуће су штете на самом извору, односно нема опасности по шире окружење. На основу важећих прописа транспорт опасних, отровних и експлозивних материјала није дозвољен у насељима. Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројеката за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним, отровним и експлозивним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

Правила и услови изградње, односно технички нормативи су тако дефинисани да у случају максималних потреса може евентуално доћи до оштећења инфраструктуре. И поред чињенице да се подручје општине налази у релативно безбедном окружењу са аспекта сеизмичког ризика, претходно су наведене препоруке за асеизмичну градњу.

Такође, потребно је да се постојећи планови редовних и ванредних мера за одбрану од поплава доследно примењују у зависности од хидролошких услова и проглашавања мера. У том смислу, неопходно је ажурно праћење хидролошких осматрања на у непосредном

окужењу. Планом одбране од бујичних поплава за подручје општине Бољевац, детаљно предвидети поступке у случају редовне и ванредне одбране од поплава, као и у случају проглашења ванредног стања. Одређују се одговорни актери – повереници на нивоу насеља, односно месних заједница. Ефикасност одбране од поплава је у директној зависности и условљености примене постојећих планова. Другим речима, постојећи планови редовних и ванредних мера за одбрану од поплава морају се доследно примењивати у зависности од хидролошких услова и проглашавања мера у оквиру редовних мерења и хидролошких осматрања које обавља Републички хидрометеоролошки завод.

Неповољни утицаји геодинамичких процеса (ерозије, флувијалне ерозије, механичке и хемијске суфозије, клижења и пужења, као и ликвидације), које могу имати одлике акцидентних ситуација – релативно брза, велика оштећења објеката инфра и супраструктуре, у смислу интензитета и броја, спречавају се правовременом анализом стабилности терена и геофизичких услова за изградњу, као и дефинисањем адекватних правила изградње, коришћења и уређења простора.

Инжењерскогеолошка својства терена

Инжењерскогеолошка својства неког терена су битна превасходно у урбаним зонама или у подручјима предвођеним за изградњу (првенствено се мисли на варошицу Бољевац и сеоска подручја), мада никако не треба минимизирати и остала подручја.

За одређивање погодности терена за изградњу насеља, дате методе се могу нешто модификовати и применити на оцену погодности терена за изградњу, уопште. Фактори који се овом приликом разматрају су геотехничке особине терена односно, пре свега, његова носивост и стабилност али и погодност за извођење радова. Један од могућих приказа погодности терена за израду насеља са гледишта геотехничких својстава се може видети на следећој табели (Јањић, 1982):

Табела 9. Основни елементи који се обично користе приликом инжењерскогеолошке реонизације неког терена

Степен погодности	Дозвољено оптерећење (кN/m ²)	Стабилност	Отпор при раду коефицијент Протођаконова (f)
Оптимално повољан терен	> 1000	изузетно стабилан	0,52 – 2
Повољан терен	200 – 100	стабилан	2 – 8
Условно повољан терен	50 – 200	лабилан	8 – 20
Неповољан терен	< 50	нестабилан	< 0,5

Инжењерскогеолошке одлике

територије општине Бољевац формиране су као последица геолошке грађе терена, као основног предуслова, затим деловањем различитих физичких фактора као и техногене активности на геолошку средину. Као резултат тога на овом простору су издвојене три основне категорије са ближним инжењерскогеолошким дефинисањем сваког литолошког комплекса, посебно издвојеног.

-невезане и слабо везане меке стене су флувијални меки седименти, који су средине различитог састава (алувијални седименти – шљункови, пескови, глине) и генезе, веома до средње деформабилних својстава у погледу стишљивости. Овакви терени се протежу дуж тока Црног Тимока и других већих њених притока. Вода је основни фактор неповољности инжењерскогеолошких својстава терена.

-невезане, слабо везане меке и слабо очврселе стене неогеног басена представљају хетерогену, веома до средње деформабилну средину, посебно у нестабилности падина (пескови, шљункови, глине). За неогене седименте Бољевачке општине везана су и сва познатија клизишта, претстављена на Инжењерскогеолошком Атласу Србије (бр.13). Овакве стене су присутне у североисточним деловима општине.

-слабо очврселе, до чврсте стене, кластичне, вулканокластичне и шкриљаве метаморфне стене веома су анизотропне, јаче испуцале и дубоко алтерисане, средње до мало деформабилне, слабо пропусне (зелени шкриљци, гнајсеви). Овакве стене доминирају на простору општине и присутне су у југозападним, источним, југоисточним и северним деловима општине.

-Чврсте до веома чврсте стене представљене су генетски различитим врстама, велике су чврстоће и постојаности. Карбонатне стене су претежно красификоване са одроњавањем у испуцалој стенској маси на стрмим планинама и јаче красификованим зонама: кречњаци и доломити (Ртањ, област Кучаја).

Елементи који карактеришу територију са аспекта инжењерскогеолошке неповољности су: Стишљивост, на основу које су издвојени муљевити терени средње стишљивости; нестабилност терена у погледу клижења и одроњавања, карактеристична за неогене седименте као и за старије слабо очврселе, јако испуцале и алтерисане стенске масе; Крашки процеси који су врло изражени у кречњачким теренима – интензиван крас (област Ртња и Кучаја). Изван тако издвојених зона су терени релативно повољних инжењерскогеолошких карактеристика.

У опису карактеристика сваког појединог реона у општини показује се степен стабилности терена и подаци о дозвољеном оптерећењу површинских творевина (до дубине истражености) као и препорука о оптималном режиму темељења будућих објеката. Ове препоруке о дубини и начину фундаирања (и евентуално заштити темељних јама у нестабилнијим подручјима) могу, уколико се ради о детаљном урбанистичком планирању, имати и обавезу за будућу реализацију ДУП-а што се регулише даље, у фази израде документације о урбанистичким условима и углавном у грађевинском пројекту.

Оно о чему се не води довољно рачуна је да су инжењерскогеолошке карактеристике неког терена подложне непрекидним променама у времену као последица дејства спољашњих геолошких сила или антропогених фактора па их треба третирали као динамичку категорију. Повремено иновирање инжењерско-геолошке документације је сасвим оправдано или боље рећи, неопходно. Пример за то су повремене измене и допуне генералних или детаљних урбанистичких планова када се избегава израда нових геолошких подлога прилагођених потребама плана или се једноставно врши преименовање постојећег документа. Суд о потреби извођења нових истражних радова доноси геолог истраживач на основу рекогносцирања терена и регистравања евентуалних промена у односу на предходно стање (појаве клизања, јаружања, задржавања атмосферских вода на површини које није раније регистровано итд.).

Заштита од ратних дејстава

Према условима и захтевима за прилагођавање Просторног плана општине Бољевац потребама одбране земље (Министарство одбране РС, Услови и захтеви за прилагођавање Просторног плана општине Бољевац потребама одбране земље, акт инт.бр.2293-4 од 09.09.2010.)

следи да су границама Просторног плана општине Бољевац обухваћени војни комплекси различитог статуса и објекти уређења територије.

У обухвату Плана налази се део заштитне зоне-зона контролисана градње око војног комплекса „Пасуљанске ливаде“ (рефрална карта број 3: Туризам и заштита простора). Наведени војни комплекс се третира као комплекс „посебне намене“ који је неопходан за функционисање Војске Србије и који се штити одговарајућим заштитним зонама. Приликом изградње објеката у оквиру зоне контролисана градње обавезна је предходна сагласност Министарства одбране.

Војни комплекси: „Црпна станица“, ид.бр.598, „Каптажа“, ид.бр.599, „Бољевац брдо“, ид.бр.600, „Бољевац Илино“, ид.бр.601 и „Ртањ“, ид.бр.602 су, закључком Владе Републике Србије, обухваћени списком непокретности које нису неопходне за функционисање Војске Србије, а које се стављају у функцију прибављања неопходних средстава за спровођење реформе система одбране и побољшање материјалног положаја Војске Србије – Мастер планом. За ове непокретности се дозвољава дефинисање друге намене уз напомену да се реализацији планских решења може приступити тек након предходне сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисања својинских односа у складу са одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије („Сл. Гласник РС“ бр.53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), а у поступку пред Републичком дирекцијом за имовину РС.

II ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ

Правила уређења за целине и зоне одређене планом

Скупштина општине Бољевац донеће одговарајућа документа (у складу Статутом општине) којом ће утврдити правила и обавезе власника и корисника изграђеног земљишта на уређењу и одржавању парцела у приватној својини.

концепција уређења карактеристичних грађевинских зона или карактеристичних целинаодеђених планом према морфолошким, планским, историјско-амбијенталним, обликовним и другим карактеристикама

Зоне и појасеви заштите, резервисања, изградње и уређења простора

Утврђују се зоне, појасеви и комплекси с посебним режимима и правилима изградње и уређења простора на подручју Просторног плана, и то:

- а. Заштитни појасеви траса и објеката инфраструктурних система,
- б. Зоне санитарне заштите вода;
- в. Заштићени простор комплекса посебне намене,
- г. Започете и инициране зоне изградње;
- д. Радне зоне;
- ђ. Зона туризма и заштићених природних вредности;
- е. Зона кућа за одмор.

а. заштитни појасеви траса и објеката у инфраструктурном коридору

У непосредном појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева, као и некатегорисаних путева који повезују изграђене целине у атару истог и суседних насеља или чине саобраћајну мрежу насеља, затим далековода, водовода и оптичких каблова, успоставља се режим заштите ограничене и строго контролисана изградње и уређења простора дефинисано у поглављу 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА; 2.11. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења и табели бр.20.

У заштићеним просторима се морају поштовати утврђене мере заштите.

б. ЗОНЕ САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ ВОДЕ

Водоакумулација „Боговина“, водоакумулација „Бован“, Црни Тимок са притокама као и изворишта за снабдевање насеља захтевају одржавање квалитета вода у највишим класама.

Висок квалитет воде остварује се уређењем и санитарном заштитом читавог слива река, каналисањем насеља и пречишћавањем отпадних вода свих насеља, побољшањем режима малих вода.

У оквиру поглавља 3.4. „Воде и водно земљиште“ дефинисани су услови заштите квалитета вода, мере заштите вода и сл.

в. зона КОМПЛЕКСА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Око комплекса "Пасуљанске ливаде" (не улази у границу Плана) дефинисана је просторна заштита и она улази у границу Плана и приказана је на граф.прилогу Реферална карта 3. „Туризам и заштита простора“.

Остали војни комплекси се могу дефинисати и као нека друга намена уз прибављање предходне сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисања својинских односа у складу са одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије ("Сл. Гласник РС" бр.53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), а у поступку пред Републичком дирекцијом за имовину РС.

г. започете и инициране зоне изградње

Изградња ће се приоритетно усмеравати у центре и зоне на подручју Просторног плана у делу атара који се налазе поред јавног пута, ради рационалног уређења мреже саобраћајница у насељу и инфраструктурног опремања тог дела насеља, у складу са Развојем мреже насеља, Заштитом и одрживим коришћењем природе и природних вредности, вода и развоја водопривредне инфраструктуре.

Грађевинско подручје насеља су подручја претежно намењена за изградњу и развој стамбених зона.

Започета зона/појас изградње је континуално изграђено земљиште у делу атара насеља који се налази поред јавног пута.

Иницирана зона/појас изградње је дисконтинуално изграђено земљиште у делу атара насеља који се налази поред пута.

д. радне зоне

Под радним зонама подразумевају се површине намењене за производне погоне индустрије, малу привреду, трговину, угоститељство, занатство, пословне садржаје, складишта и сервисе, станице за снабдевање друмских возила погонским горивом, магацински простори и пратећи садржаји као и остали садржаји који својим радом не угрожавају животну средину и сви други комплементарни садржаји.

У просторној структури општине Бољевац издвајају се привредни центар – Бољевац и Боговина, мали привредни центри (насеља са 50 – 100 запослених у индустрији) – Валакоње и Мирово као и врло мали индустријски центри (насеља са мање од 50 запослених у индустрији) – Луково, Јанков Брег, Ртањ, „војни комплекс“ на путу Р-261.

Приликом израде Плана детаљне регулације за радне зоне потребно је водити рачуна о формирању заштитног појаса зеленила према другим зонама, тако да ово зеленило не представља само фрагмент у оквиру појединачних комплекса, већ да чини саставни део зеленила целе радне зоне.

Сви производни погони са опасним делатностима по животну средину, морају имати властите уређаје за пречишћавање отпадних вода у складу са условима надлежних предузећа.

Мере заштите животне средине спроводе се у складу са Законом о процени утицаја на животну средину и измене и допуне Законом о процени утицаја на животну средину и у складу са Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати Процена утицаја на животну средину.

ђ. зона туризма и заштићених природних вредности

Објекти и комплекси у функцији туризма (смештајни и угоститељски објекти и туристичка инфраструктура) са пратећим садржајима (спорта, рекреације, образовања и културе) могу се планирати у оквиру различитих намена простора: грађевинско земљиште, пољопривредно земљиште, шумско земљиште и водно земљиште.

У туристички атрактивним природним срединама могу се градити смештајни и угоститељски објекти са пратећом инфраструктуром туристичког садржаја или комплекси у функцији туризма - излетнички комплекси, спортско-рекреативни, базени, тениски терени, голф терени, кампови, купалишта, ловачки домови, школе у природи, уметничке колоније, скулптуре и споменици, летње позорнице, хотели, мотели, ресторани и други слични садржаји.

Читаво подручје општине Бољевац спада у еколошки вредне и од загађења сачуване природе, на чијим основама се темељи развој туризма. На њеној територији под заштитом државе су следећа изузетно вредна природна добра:

- Ртањ-строги резерват природе, који се простире на површини од 15 ha и обухвата састојине букве, јеле, горског јавора и млеча
- Мала јасенова глава-строги резерват природе, простире се на површини од 6,30 ha и представља састојине букве и тисе
- Боговинска пећина-споменик природе

Опис и одређење зона и целина за које је дат шематски приказ уређења

У Плану су дати шематски прикази уређења насеља за сва насеља за која није прописана израда ППР или даља урбанистичка разрада. То су насеља: Бачевица, Боговина, Добро Поље, Добрујевац, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мали Извор, Мирово, Оснић, Подгорац, Рујиште, Савинац, Сумраковац, Влакоње, Врбовац и Ртањ.

У оквиру шематског приказа уређења насеља дефинисано је планирано проширење грађевинског подручја насеља. Дефинисане су јавне површине и површине за остале намене.

Планирано уређење и изградња јавних објеката за целине и зоне у оквиру шема уређења

Површине јавне намене у планираним грађевинским подручјима су: саобраћајне површине, објекти јавних намена, површине јавних намена (паркови, зеленило и сл.) и комунални објекти.

Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре

Површине и објекти јавне намене

За доградњу објеката јавне намене као и за изградњу нових, обавезна је израда урбанистичког пројекта. У случају фазне изградње урбанистички пројекат се ради за целину комплекса са јасно назначеним фазама изградње које се могу реализовати на начин да свака фаза може да функционише самостално али и као део целине

Тип објекта ће свакако зависити од његове функције, али он мора бити прилагођен условима локације, спратности до П+2+Пк

Комплекс мора бити уређен у складу са функцијом објекта и његовим окружењем

Максимални индекс искоришћености код објеката јавне намене не треба да буде већи од 25%, а индекс изграђености максимално 1,0

Минимална површина парцеле за изградњу објеката јавних намена је 400 m²

Постојећи објекти задржавају постојећу грађевинску линију а за нове објекте минимално растојање грађевинске од регулационе линије износи 5,0 m

Најмања удаљеност јавних објеката и служби од објеката на суседним парцелама износи минимално пола висине од суседног објекта, али не мање од 5,0 m.

Растојање основног габарита и линије суседне грађевинске парцеле износи, на делу бочног дворишта претежно северне оријентације, минимално 3,5 m а на делу бочног дворишта претежно јужне оријентације, минимално 4,0 m

На парцелама се дозвољава, у свим сегментима, фазна изградња

Паркирање и гаражирање возила се обезбеђује на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута

Обавезно је на парцели обезбедити минимално 20% зеленила а остатак слободне површине уредити у складу са основном наменом објекта (паркирање, пешачке и слободне површине, спортска игралишта и терени, и сл.)

Уколико су поједине функције ових делатности у објектима градитељског наслеђа или амбијенталних целина, оне морају задовољавати услове надлежне службе заштите

У оквиру зона становања могу бити и образовање, дечија и социјална заштита, здравство, култура, информисање, спорт и рекреација
Специјализоване школе или спортски клубови могу бити пратеће намене у оквиру спортских и рекреативних центара али и осталих намена

Код спортских објеката дозвољава се рушење дотрајалих објеката, изградња нових објеката, надградња, реконструкција, адаптација, уопштување потребним спортским садржајима - отвореним или затвореним спортским објектима

На локацијама предвиђеним за спортске комплексе или објекте не дозвољава се привремена изградња објеката друге намене која није у функцији спорта. До привођења коначној намени на локацијама за спорт и рекреацију могу се привремено уређивати и градити само спортска игралишта и објекти

Дозвољени су изградња, реконструкција, адаптација и поправка дечјих и спортско-рекреативних игралишта

Потребно је предвидети заштиту од буке око отворених спортских терена

Водити рачуна о безбедном коришћењу свих објеката, посебно отворених игралишта као што је ограђивање према саобраћајницама и др.

Забрањена је, у комплексима јавних објеката, изградња других објеката који би могли да угрозе животну средину и основну намену

Саобраћајна инфраструктура

За територију општине Бољевац Просторним планом утврђују се правила грађења и уређења у коридорима јавних путева.

Пример распореда инфраструктурних капацитета у профилу саобраћајнице у насељу

cmp.55

Раскрсница односно укрштај општинског или некатегорисаног пута и државног пута може се градити само уз сагласност Јавног предузећа.

Земљани пут који се прикључује на јавни пут мора имати коловоз са тврдом подлогом или исти као и јавни пут најмање ширине 5.0 м на 40.0м за пут I реда, 20 м за пут II реда и 10 м за општински пут мерено од ивице коловоза јавног пута.

Ваздушни простор изнад коловоза је 7.0 м а слободни простор изнад коловоза је 4.5 м (4,75м код аутопута).

Управљач јавног пута мора са власницима суседних парцела да склопи уговор о коришћењу земљишта за објекте за одвођење воде или друге објекте или уређаје заштите пута уколико их не може распоредити у земљишном појасу.

Јавни пут у насељу одређује се просторним и урбанистичким планом.

Коловозна конструкција улица које се поклапају са правцем државног или општинског пута који пролази кроз насеље сматрају се деловима тих путева заједно са саобраћајном сигнализацијом (осим светлосне).

Правца или промену правца државног пута који пролази кроз насеље одређује Скупштина општине (града) по прибављању сагласности надлежног министарства.

Забрањено је укрштање државног пута I реда са железничком пругом у истом нивоу.

На раскрсници или укрштају са железничком пругом утврђује се зоне потребне прегледности. У утврђеним зонама потребне прегледности забрањена је свака градња или подизање постројења, уређаја и засада

или било каква активност којом се омета прегледност. Управљач има право да од власника или непосредног држаоца захтева да се уклоне објекти који ометају потребну прегледност. Држалац или власник суседне парцеле има право на накнаду од стране управљача пута по основу ограниченог права коришћења.

Ако постојећи јавни пут, односно његов део, треба изместити због грађења другог објекта (железничка инфраструктура, рудник, каменолом, акумулационо језеро, аеродром и сл.), јавни пут, односно његов део који се измешта, мора бити изграђен са елементима који одговарају категорији тог пута.

Трошкове измештања јавног пута, односно његовог дела, из става 1. овог члана, сноси инвеститор објекта због чије изградње се врши измештање јавног пута, односно његовог дела, ако се другачије не споразумеју инвеститор и управљач јавног пута.

У случају укрштања јавног пута са железничком инфраструктуром због изградње јавног пута, односно железничке инфраструктуре, трошкове изградње надвожњака или подвожњака, сноси инвеститор изградње тог јавног пута, односно те железничке инфраструктуре.

Државни пут I реда

За државни пут I реда ширина појаса регулације утврђена је на 25м (просечно) са следећим правилима изградње:

коловоз се састоји од једне коловозне траке са две саобраћајне траке;

саобраћајна трака је ширине 3.5м;

ивичне траке 0.3м;

елементи трасе су за рачунску брзину до 100 km/h (у зависности од услова рељефа);

објекти и системи за, прикупљање, одвођење и заштиту од површинских и подземних вода;

објекти за заштиту и обезбеђење труп пута и косина.

Државни пут II реда

За државни пут другог реда ширина појаса регулације утврђена је на 20,0м (просечно) са следећим правилима изградње:

коловоз се састоји од једне коловозне траке са две саобраћајне траке;

саобраћајна трака је ширине 3.25м;

ивичне траке 0.3м;

банкина ширине 1.2-1.0м;

елементи трасе су за рачунску брзину од 80км/ч;

објекти и системи за, прикупљање, одвођење и заштиту од површинских и подземних вода;

објекти за заштиту и обезбеђење труп пута и косина.

Општински пут

Ширина појаса регулације општинских путева је 15.0-17.0м (просечно). Правила грађења у појасу регулације су следећа:

коловоз се састоји од једне коловозне траке са две саобраћајне траке

коловоз је од асфалта или макадама на претходно обрађеној постелици и тампон слоју

саобраћајна трака је ширине мин. 2.75м

ивичне траке 0.20м

елементи трасе су за рачунску брзину од 50 км/ч (изузетно 60 км/ч у зависности од конфигурације терена)

објекти и системи за, прикупљање, одвођење и заштиту од површинских и подземних вода

објекти за заштиту и обезбеђење труп пута и косина

Бицилистичка стаза

Бициклистичка стаза се изводи у појасу регулације јавног пута с тим што се појас у том случају проширује за смештај елемената трасе

бициклистичке стазе или се изводи ван јавног пута као посебна јавна површина у ком случају је ширина регулације 7.0м. Правила

грађења у појасу регулације су следећа:

уз коловоз јавног пута

коловозна трака ширине 1,25м или 2х1,25м;

заштитна трака која дели коловоз од бициклистичке стазе је ширине 1,0м за државне путеве односно 0,75м за општинске

као посебна јавна површина:

коловозна трака ширине мин. 2,5м

Аутобуска стајалишта

Уз коловоз јавних путева (осим аутопута) могуће је поставити стајалишта за заустављање возила јазног превоза са следећим правилима грађења:

ширина коловоза је мин. 3.0м

стајалиште је од коловоза јавног пута одвојено разделном траком 3.0м

дужина стајалишта без прилазних трака је 25.0м (за два возила)

са стране је тротоар ширине 3.0м опремљен заштитним мобилијаром

Пратећи садржаји уз јавни пут

Станица за снабдевање горивом

Станице за снабдевање горивом уз јавне путеве граде се на међусобном растојању од 25-30км за путеве I. реда односно 10-15км за остале путеве. Уз државне путеве граде се одвојено по смеровима у смакнутом или наизменичном распореду. За планиране локације урадити урбанистички пројекат којим се утврђује усаглашеност са идејним пројектом, противпожарним прописима и условима

надлежних органа из области саобраћаја, екологије (загађење ваздуха, воде и земљишта, појаву буке) и применом мера за смањење штетних утицаја. Одобрење за прикључак издаје управљач јавног пута на основу захтева и урбанистичког пројекта. Потребно је посебну пажњу посветити овим објектима јер је у последње време дошло до наглог повећања броја који уз то не задовољавају минималне критеријуме. Правила грађења за станице за снабдевање горивом су:

станице се граде уз коловоз, обострано у смакнутом распореду, са потребним уливно-изливним тракама

станице су са мин. четири точиона места за путничка и два издвојена за теретна возила

станице морају да имају уређаје за точење свих врста бензинских и дизел горива и ТНГ

разделна трака према коловозу је мин. 6.0м

оптимална површина локације за станицу је око 0.5ха

пословне просторије (продавница, кафе, ресторан) око 75-100м²

паркирање за најмање 10 путничка возила (једно за инвалидна лица) и 2 теретна

простор за замену уља и проверу притиска у пнеуматичима

чесма са текућом водом

површина за манипулацију меродавног возила

Одмориште

Граде се уз јавни пут на местима са посебним одликама (видиковци, природни, културно-историјски споменици или пунктови и др.).

Одморишта се опремају:

јавни телефон

вода за пиће - чесма на отвореном

санитарно-хигијенски чвор - површине до 50 м²

објекат укупне површине до око 100 м² у коме је продавница општих артикала (храна, пиће, штампа, цигарете, ауто-делови),

сувенирница и информативно-туристички пункт

информације - табла са називом и планом одморишта, табла са основним информацијама о туристичким, културним и природним

локалитетима, наредним станицама за снабдевање горивом

ресторан са националном кухињом - за оријентационо 50 особа у затвореном делу и 70 места на тераси, кухиња и мокри чвор, службени смештај особља ресторана

мини пијаца на којој се продају производи из окружења

паркинг простор - за 40 путничких возила, 4 аутобуса, 4 теретна возила, са потребним пролазним саобраћајним тракама.

Мотели

Намењени су дужем задржавању, уз могућност ноћења. Постављају се на растојањима 30-70 км. Поред свих садржаја наведених за паркиралишта и одморишта, потребно је да се у оквиру комплекса налази и сервисна радионица за све врсте возила, као и шири дијапазон занатско-трговинских продавница, пошта, мењачница. Одређивање тачне локације је комплексан задатак, који захтева сагледавање и анализу више утицајних параметара: саобраћајно-технички услови; просторна ограничења; природне и историјске карактеристике посматраног локалитета; могућност комуналног опремања; снабдевање и одржавање објеката пратећих садржаја и услови заштите животне средине.

Водопривредна инфраструктура

Водовод и канализација се морају трасирати тако:

да не угрожавају постојеће или планиране објекте као и планиране намене коришћења земљишта

да се подземни простор и грађевинска површина рационално користи

да се поштују прописи који се односе на друге инфраструктуре

да се води рачуна о геолошким особинама тла и поземним водама

Минимално дозвољено растојање при паралелном вођењу са другим инсталацијама износи:

међусобно водовод и канализација 0,40 m

до гасовода 1,00 m

до електричних и телефонских каблова 0,50 m

Хоризонтално растојање између водоводних и канализационих цеви и зграда, дрвореда и других затечених објеката не сме бити мање од 2,5 m

Минимална дубина укопавања цеви водовода и канализације је 1,0 m од врха цеви до коте терена, а падови према техничким прописима у зависности од пречника цеви

Дуж магистралног цевовода којим се спајају сада изоловани водоводни системи успоставити непосредну зону заштите коридора (по 2,5 m од осовине), како би се омогућило несметано одржавање

Хидрантску мрежу за гашење пожара реализовати у складу са Правилником о техничким нормативима за хидрантске мреже (Сл. лист СФРЈ 30/91)

Спојеве прикључака објеката врши искључиво орган јавног водовода а осталу инсталацију у објекту може изводити само овлашћено лице или овлашћено предузеће

Органи водовода имају право да контролишу исправност инсталације уз законску одговорност имаоца

На главном споју не смеју се чинити никакве измене без накнадног одобрења, нити се смеју убацивати нови прикључци испред водомера

Цеви не смеју бити узидане у зидну масу већ увек са слободним пролазом

Уличне водове и прикључне делове водовода до уличне цеви заштитити од дејства евентуалних лутајућих стуба одговарајућим заштитним средствима

Водоводне цеви не смеју се стављати нити у хладном нити у загрејаном стању

Све водоводе до којих може допрети дејство мрза заштитити термичком изолацијом

Притисак у кућној мрежи не би требало да буде већи од 5 бара у интересу трајности инсталације. Код већих притисака извршити смањење притиска помоћу редуцир-вентила

Рачунска брзина кретања воде у цевима узима се око 1-1,5m/s а највише 2m/s да би се ублажили шумови, водени удари и отпори у цевима

Слободан натпритисак треба да буде најмање 5m воденог стуба изнад највишег точећег места

Прикључак од уличне цеви до водомерног склоништа пројектовати искључиво у правој линији, управно на уличну цев

Водомер поставити у водомерно склониште (шахт) на 1,5m од регулационе линије, односно у посебан метални орман-нишу (ако је водомер у објекту) који је смештен са унутрашње стране на предњем зиду до улице. Димензије водомерног склоништа за најмањи

водомер (3/4") су 1 m x 1,2 m x 1,7 m. Водомер се поставља на мин. 0,3 m од дна шахта. Димензије водомерног склоништа за два или више водомера зависе управо од броја и димензија (пречника) водомера. Уколико се у објекту налази више врста потошача (локали, склоништа, топлотна подстанци и др.) предвидети посебне главне водомере за сваког потошача посебно. Димензионисање водомера извршити на основу хидрауличног прорачуна

Шахтове (окна) за водомере треба градити од материјала који су за локалне прилике најјекономичнији (опека, бетон, бетонски блокови...) Уколико радни притисак према хидрауличком прорачуну не може да подмири потребе виших делова објекта, обавезно пројектовати постојење за повећање притиска

Објекат се не може повезати са уличном канализацијом ако исти није повезан са водоводом (могући су изузетци).

Канализацију реализовати по сепарационом систему стриктно раздвајајући колекторе за отпадне воде од колектора за атмосферске воде. Забрањује се увођење вода из олука зграда и одводњаваних површина у колекторе за отпадне воде, као и обратно, отпадних вода у колекторе кишне канализације

У канализацију је забрањено испуштати или убацивати: ђубре, пепео, крпе, песак, отпатке од кухиње или од јела, лед, снег, кости и уопштено, предмете и материје, запаљиве материје и оне које могу изазвати пожар, експлозију или оштетити канале и њихово функционисање, воде и друге течности са температуром већом од 35°C или са штодљивим киселинама, алкалијама и солима.

У канализацију за отпадне воде смеју се увести само оне воде које задовољавају услове прописане Правилником о опасним материјама у водама (Сл. гласник СРС, 31/82). Инспекцијским службама остварити контролу да отпадне воде и из тзв. кућне мале привреде које се упуштају у канализацију задовољавају услове Правилника.

Минимални пречник уличне фекалне канализације је Ø200 mm а кућног прикључка је Ø150 mm.

За одвођење атмосферских вода предвиђа се изградња кишне канализације а најједноставније је одвођење атмосферских вода у путне јаркове или риголе поред саобраћајница.

На канализационој мрежи код сваког рачвања, промене правца у хоризонталном и вертикалном смислу, промене пречника цеви, као и на правим деоницама на приближном растојању од 160d постављају се ревизиони силази од бетонских цеви Ø1000 mm са бетонским дном у облику кинете истог радијуса као и одводне цеви а на завршном елементу шахте се постављају ливено-гвоздени шахт поклопци одговарајуће носивости у складу са саобраћајним оптерећењем.

Септичке јаме се граде као водонепропусни објекти за пречишћавање отпадних вода.

Септичке јаме као водонепропусни објекти служе само за привремено одлагање отпадних вода јер се оне морају редовно празнити црпљењем њиховог садржаја и његовим одношењем на одговарајућу локацију (систем за пречишћавање отпадних материја).

Септичке јаме поставити: мин. 2m од оградe комплекса; мин. 5m од објекта; мин. 10m од регулационе линије; и мин. 20m од бунара

Септичке јаме као водонепропусни објекти у којима се врши и пречишћавање отпадних вода су прелазно решење за локалну санитацију на нивоу домаћинства или комплекса, до изградње канализационе мреже насеља.

Ефлуент из ових септичких јама може се пуштати у подземље (упијајући бунари, подземна иригација) и у реципијенте који обезбеђују висок степен разблажења.

У њима се обавља процес анаеробног разлагања органских чврстих материја. Ове материје се распадају на дну танка стварајући гасове који се пењу на површину и са собом носе фину суспензију која једним делом поново пада на дно јаме а другим делом одлази из јаме заједно са исталоженом каналском водом. За уклањање и овог материјала препоручују се септичке јаме са две па и три коморе.

Дубина септичке јаме треба да буде у границама 1,25—2,0 m. а однос ширине према дужини да се креће од 1:2 до 1:4. Најмања запремина септичке јаме износи 1.500 lit. За мање септичке јаме препоручује се септичка јама са 2 коморе с тим да прва комора износи 2/3 укупне запремине. Веће септичке јаме се могу градити са више комора (3—4), од којих прва захвата око 1/2 укупне запремине.

Минимална запремина прве коморе износи 2000 lit.

Септичке јаме треба да одговарају следећим условима:

Улив и излив, у септичкој јами ширине до 1,25 m, могу се изграђивати са цевима или у виду вертикалних преграда. Код улива и излива са фазонским комадом у виду Т-рачве, доњи део рачве треба да буде уроњен испод површине течности око 45cm а горњи део да око 20cm надвисује горњу површину масне коре.

Кота дна уливне цеви не сме бити испод нивоа течности у јами нити више од 5cm изнад нивоа.

Брзина дотока испред јаме не сме бити већа од 1,0 m/sec.

За јаме ширине веће од 1,25m улив и излив може бити уређен са два или више фазонских комада у виду Т-рачви које морају бити одозго приступачне.

Септичке јаме које се налазе у близини објекта морају по правилу бити покривене док се оне које су удаљене од објекта могу изводити непокривене али обавезно ограђене.

Покривене септичке јаме треба да имају вентилацију за одвођење гасова који могу бити експлозивни. Код мањих јама покривање се може обезбедити монтажним елементима (бетон, дрво...).

Пражњење јама, по правилу, треба да се врши сваких 6 месеци. При томе увек треба остављати мање количине садржине у циљу бржег сазревања новог наталоженог муља (мах. 20%). Материјал извађен из јама мањих постројења одвози се цистернама а из већих се одвози на лагуне или поља за сушење муља.

Количина воде коју треба узети у обзир при одређивању капацитета септичких јама прорачунава се с обзиром на број становника или број и врсту санитарних уређаја односно изливних места. Минимална количина воде за поједине стамбене зграде треба да износи 150 lit/становнику на дан.

Гранично ревизионо окно извести 1,5 m унутар регулационе линије и у истом извршити каскадирање (висинска разлика чија је минимална вредност 0,6 m, а максимална 3m). Прикључак од ревизионог силаза па до канализационе мреже извести падом од 2% до 6% управо на улични канал искључиво у правој линији без хоризонталних и вертикалних ломова.

Ревизиона окна морају се још изградити на местима:

где се спајају главни хоризонтални одводници са вертикалним; - ако је вертикални одводник од тога места удаљен више од 1 m; на местима где су каскаде, на местима где се мења правац одводника који спроводи фекалну воду и код правих одводника на растојању највише 24 m за Ø150 mm

сливници, нужници и остали објекти који леже испод висине до које се може пружити успор из уличне канализације, могу се спојити са каналом ако одговарајући спојни канал од тих објеката има аутоматске или ручне затвараче

где год је могуће избегавати вертикалне спроводнике са уливима и сифонима у спољним, хладним зидовима. Отвори на решеткама

сливника могу бити на највећим размацима ребара од 15 mm

резервоари за лед, рибу и сл. не смеју бити директно спојени са канализацијом

на сваком имању морају бити везани на канализацију најмање по један сливник у дворишту и по један олучњак

прикључење дренажних вода од објекта извршити преко таложнице за контролу и одржавање пре граничног ревизионог силаза

прикључење гаража, сервиса и других објеката, који испуштају воде са садржајем уља, масти, бензина и др. вршити преко таложника и сепаратора масти и уља

у деловима где је канализација извршена по сепарационом систему забрањено је увођење атмосферске воде у одводнике канализације за отпадне воде.

Паралелно јавном путу, у заштитном појасу, могу се планирати паралелно вођени објекти водопривредне инфраструктуре на растојању од најмање 3,0m од крајњих тачака дотичног инфраструктурног објекта до регулационе линије јавног пута.

Могуће је укрштање водопривредне инфраструктуре са јавним путем уз израду одговарајуће техничке документације. Укрштање се изводи управно на осу пута, уз смештање инсталације у прописану заштитну цев која се поставља механичким подбушивањем испод трупа пута. Дубина на којој се налази горња кота заштитне цеви је на 1,35-1,50 m од горње коте коловоза и на 1,00 m од коте дна одводног канала. Цев је дужине једнаке целој ширини попречног профила, између крајњих тачака профила, увећаној за по 3,00 m са сваке стране.

Енергетска инфраструктура

Електроенергетика

За задовољење потреба за електричном енергијом у наредном планском периоду треба правовремено планирати и изградити нове електроенергетске објекте и сукцесивно вршити реконструкцију постојећих, у циљу повећања снаге и побољшања квалитета и поузданости напајања потрошача.

Приоритетно се мора обезбедити референтно напајање кључних Т.С. изградњом нових далековаода.

Постојећу Т.С. 35/10KV треба реконструисати уз доградњу резервног трансформатора исте снаге.

Постојеће Т.С. 10/0,4 KV које задовољавају тренутне потребе потрошача електричне енергије, по потреби треба реконструисати уградњом технолошки савременије опреме и заменом трансформатора у циљу повећања снаге.

У наредном планском периоду повећање потрошње електричне енергије углавном се очекује у центрима насеља и самом општинском центру као последица миграционих кретања становништва према истим. У тим подручјима треба изградити нове средњенапонске и нисконапонске електроенергетске објекте.

Потребно је изградити нову Т.С. 110/35 KV „Бољевац“ снаге 2x20 MVA са прикључком на постојећи 110 KV далековод bz 1212 из правца Т.С. 110/35 KV „Зајечар 2“

Постојећи Т.С. 35/10KV снаге 2x4 MVA „Бољевац“ треба реконструисати за снагу 2x8MVA и изградити прикључак 35 KV на нову Т.С. 110/35KV „Бољевац“.

Такође треба реконструисати Т.С. 35/10KV „Мирово“ и „окно 8“ (Боговина) у циљу повећања снаге према плановима надлежне електродистрибуције с тим да се Т.С. „Мирово“ измешта са постојеће локације јер се иста налази у склопу објекта који није власништво електродистрибуције. Постојећи далековод 35 KV „Бољевац - Мирово“ треба реконструисати и потребно је изградити нови далековод 35 KV Мирово – Фабрика воде Криви Вир.

У зони обухваћеној просторним планом општине застареле Т.С. типа „Кула“ треба заменити савременијим Т.С. типа SBTS и извршити реконструкцију других Т.С. 10/0,4 KV у циљу повећања снаге.

Такође је потребно изградити нове Т.С.10/0,4KV према потребама потрошача, и то:

- стубну Т.С. „Честобродица“ снаге 250 KV са прикључним 10KV далеководом на бетонским стубовима.

- стубну Т.С. „Јабланица 2“ снаге 250 KVA

- стубну Т.С. „Валакоње – Буково4“ такође снаге 250 KVA.

Такође се предвиђа изградња новог двоструког кабловског вода 10 KV из Т.С. 35/10KV „Бољевац“ до објекта Bioenergie- Point.

Постојећа мрежа ниског напона је најслабији део електроенергетског система, изграђена је у знатној мери на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника. Потребно је сукцесивно вршити реконструкцију исте на бетонским стубовима уз замену недовољног пресека проводника.

Обновљиви извори енергије су значајан електроенергетски потенцијал који ће се у наредном планском периоду интензивније користити.

Обновљиви извори енергије чије је планирање у надлежности локалне самоуправе а који до израде овога плана нису дефинисани сматрају се саставним делом просторног плана и могу се градити без ограничења, по поступку који важе за објекте утврђене овим

планом уз услов да не угрожавају животну средину и не спречавају реализацију малих електрана (МХЕ) дефинисаних катастром малих хидроелектрана, уз обавезну разраду урбанистичким пројектом.

Правила грађења

Код изградње електроенергетских објеката као и других објеката у близини истих треба се придржавати важећих прописа, одговарајућих техничких препорука Е.Д. Србије и техничких услова надлежне електродистрибуције.

Заштитни коридор за надземне водове у коме се не дозвољава изградња било које врсте објекта износи 15 m за далеководе напона до 35 kV, рачунато од осе далековода на обе стране.

При томе се морају поштовати и други услови дефинисаних „Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400kV („Сл.лист СФРЈ бр.65/88“ и „Сл.лист СРЈ бр.18/92“).

Надземни водови 35kV морају се заштитити од атмосферских пражњења према „Правилнику о техничким нормативима за заштиту од атмосферских пражњења“ („Службени лист СФРЈ бр.11/96“).

Надземни нисконапонски водови могу се градити, према „Правилнику о техничким нормативима за изградњу нисконапонских водова („Сл.лист СФРЈ бр.6/92).

Електроенергетски кабловски водови се могу полагати уз услов да су обезбеђени потребни минимални размаци у односу на друге врсте инсталација објеката који износи:

0,4 m .. у односу на цеви водовода и канализације

0,5 m.... у односу на телекомуникационе каблове и у односу на локалне и севисне саобраћајнице

0,6 m... од спољне ивице канала за топловод

0,8 m... у односу на гасовод у насељу

1,2 m.. од гасовода ван насеља

Ако се потребни размаци не могу обезбедити, енергетски каблови се полажу у заштитну цев, дужине најмање 2 m са обе стране места укрштања или целом дужином код паралелног вођења, при чему најмање размак не може бити мањи од 0,3 m.

Није дозвољено код паралелног вођења, полагање енергетског кабла изнад или испод цеви водовода и канализације, гасовода и топловода.

Код укрштања са телекомуникационим каблом, енергетски кабл се полаже испод истог, а угао укрштања треба да је најмање 30° а што ближе 90°.

Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас
Далековод 10 kV	Минимум 5m, обострано од хоризонталне пројекције далековод
Далековод 35 kV	Минимум 15m, обострано од осе далековод.
Далековод 110 kV	Минимум 25m, обострано од осе далековод.
Далековод 220 kV	Увећава се у односу на водове 110kV за 0,75m
Далековод 400 kV	Увећава се у односу на водове 110kV за 2m.

Паралелно јавном путу, у заштитном појасу, могу се планирати паралелно вођени објекти енергетске инфраструктуре на растојању од најмање 3,0 m од крајњих тачака дотичног инфраструктурног објекта до регулационе линије јавног пута. Могуће је укрштање енергетске инфраструктуре са јавним путем уз израду одговарајуће техничке документације. Укрштање се изводи управно на осу пута, уз смештање инсталације у прописану заштитну цев која се поставља механичким подбушивањем испод трупа пута. Дубина на којој се налази горња кота заштитне цеви је на 1,35-1,50 m од горње коте коловоза и на 1,00 m од коте дна одводног канала. Цев је дужине једнаке целој ширини попречног профила, између крајњих тачака профила, увећаној за по 3,00 m са сваке стране.

Извођење надземних водова

Изградња надземних нисконапонских водова изводи се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних нисконапонских водова (Сл. лист СРЈ бр. 6/92)

Нисконапонски самонесећи кабловски склоп (НН СКС) монтирати на бетонске стубове са размаком до 40m. Изузетно НН СКС може да се полаже и по фасади зграде

Није дозвољено директно полагање НН СКС у земљу или малтер

вођење водова преко зграда које служе за стални боравак људи треба ограничити на изузетне случајеве, ако се друга решења не могу технички или економски оправдати (сматра се да вод прелази преко зграде и кад је растојање хоризонталне пројекције најближег проводника у неотклоњеном стању од зграде мање од 3m за водове до 20 kV, односно мање од 5m за водове напона већег од 20 kV)

У случају постављања водова изнад зграда потребна је електрично појачана изолација, а за водове изнад стамбених зграда и зграда у којима се задржава већи број људи, потребна је и механички појачана изолација

Није дозвољено постављање зидних конзола или зидних и кровних носача водова на стамбеним зградама

Није дозвољено вођење водова преко објеката у којима се налази лако запаљив материјал (складишта бензина, уља, експлозива и сл.)

На пролазу поред објеката у којима се налази лако запаљив материјал хоризонтална сигурносна удаљеност једнака је висини стуба увећаној за 3,0m, а износи најмање 15,0m;

Одређивање осталих сигурних удаљености и висина од објеката, као и укрштање електроенергетских водова међусобно као и са другим инсталацијама вршити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV (Сл. лист СФРЈ бр. 65/88)

Заштиту од атмосферског пражњења извести класичним громобранским инсталацијама у облику Фарадејевог кавеза према класи нивоа заштите објеката у складу са "Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења" (Сл. лист СРЈ бр. 11/96)

Услови за прикључење објекта на електроенергетску мрежу

Прикључак служи за напајање само једног објекта. У случају да се преко једног огранка нисконапонске (НН) мреже напајају два или више објеката, овај огранак се третира као НН мрежа

За сваки објекат може да се напаја само преко једног прикључка. Изузетно, у случају двојног власништва стамбеног објекта, електроенергетском сагласношћу могу да се одобре два прикључка

За извођење прикључка користи се СКС

Прикључак се може извести и подземно у случају тзв. већег потрошача

Прикључак се димензионише и изводи у зависности од очекиваног максималног једновременог оптерећења на нивоу прикључка, начина извођења НН мреже конструкције и облика објекта, положаја објекта у односу на НН мрежу

Место прикључења надземног прикључка је стуб НН вода (изузетно зидна конзола или кровни носач ако су ови елементи упоришта НН вода)

Надземни прикључак се изводи преко носача на зиду објекта, односно преко крова објекта ако због мале висине објекта или неких других разлога није прихватљиво извођење прикључка преко зида објекта

Распон од места прикључења (стуб НН вода) до места прихватања на објекту прикључка изведеног СКС-ом може да износи највише 30m. За веће распоне обавезна је уградња помоћног стуба

Гасификација

На простору општине Бољевац нема изграђених гасовода и гасоводних објеката. Са аспекта планова, НАП-ом је планирана изградња разводног гасовода Параћин – Бољевац – Зајечар који, делом своје трасе, обухвата и општину Бољевац. Ова траса има и транзитни и дистрибутивни карактер на овом простору.

На триторији општине Бољевац потребно је планирати трасе разводног гасовода и локацију за изградњу ГМРС "Бољевац". Постоји могућност да се истим коридором постави и траса магистралног гасовода "Јужни ток" (граница бугарске до Параћина).

Трасе планираних гасовода на подручју општине нису дефинисане аналитичким елементима и није израђена техничка документација. Разрада траса планираних гасовода ће бити дефинисана у Просторном плану подручја посебне намене "мрежа гасовода Србије" који је инициран и у поступку је израде код Републичке Агенције за просторно планирање.

У границама Плана, планирани гасоводи имају, већим делом, транзитни карактер највишег ранга у републици Србији а на местима локација ГМРС се остварују дистрибуције градским гасоводима од челичних цеви радног притиска од 6 до 12 бара и дистрибутивним гасоводима од ПЕ цеви за радни притисак до 4 бара – широка потрошња.

Циљ је да се подручјима, који немају гасоводе, обезбеде почетни услови за даљи развој гасификације а самим тим и бржи привредни развој и виши стандард живљења и рада.

Просторним планом подручја посебне намене "мрежа гасовода Србије" биће дефинисани тачни коридори и локације потребних објеката. Овим просторним планом се текстуално дефинишу правила уређења и изградње будућег гасоводног система.

Планирана дистрибутивна гасоводна мрежа је радног притиска до 4 бара од полиетиленских цеви Ø 125 mm.

Енергент планираних привредних субјеката треба да буде земни гас, као савремено висококалорично гориво.

За потребе привреде потребно је изградити прикључни гасовод од планираног дистрибутивног гасовода до мерно регулационе станице потрошача.

Мерно регулациона станица предвиђена је за редукцију гаса са 4 бара на радни притисак 100 milibara (0,1 bar) за задовољавање потребе индустријских потрошача.

Планирану мерно регулациону станицу изградити као слободностојећи објекат, у ниши саобраћајно – манипулативног платоа комплекса на осталом грађевинском земљишту, димензија 5,4 m x 5,8 m, са приступом на јавни пут. Прецизну локацију мерно регулационе станице могуће је решити кроз даљу разраду предметног подручја.

Заштитна зона, у којој се забрањује било каква градња супраструктуре, за дистрибутивни гасовод до 4 бара, износи по 1,0 m мерено од обе стране гасоводне цеви.

Обновљиви извори енергије

У наредном планском периоду треба интезивирати коришћење обновљивих извора електричне енергије који представљају значајан неискоришћени потенцијал.

Уредбом о утврђивању Програма о остваривању стратегије развоја Енергетике Републике Србије до 2015. године дефинисано је да је могуће градити мале хидроелектране и на другим локацијама, сем утврђених катастром малих хидроелектрана, уз сагласност Министарства рударства и енергетике, Републичког завода за заштиту природе као и других надлежних институција. Ово одступање је могуће услед променених хидро-геолошких услова, постојања изграђених грађевинских објеката или других значајнијих промена које су наступиле у уређењу и коришћењу простора, тако да није могућа изградња мале хидроелектране или пак у случају када би очекивана снага била осетно мања од снаге дефинисаном у катастру. У Просторном плану је идентификовано укупно 23 локације на основу катастра, с тиме да је у складу са претходно наведеним, у случају детаљнијих истраживања микролокација као и прибављених сагласности и услова надлежних органа могуће градити мале хидроелектране и на другим локацијама. У том смислу, изградња малих хидроелектрана ће се вршити у складу са условима и сагласностима надлежних институција као и у складу са правилима и мерама заштите из овог плана. Изградња ових објеката вршиће се под истим условима и по поступку који се односи на изградњу МНЕ, дефинисаних малих хидроелектрана.

Планом се омогућава изградња малих хидроелектрана под условима да се:

- Локација мале хидроелектране добије од надлежног Министарства и у складу са важећим катастром малих хидроелектрана
- Добије претходна сагласност надлежног Министарства
- Решени имовинско – правни односи за локацију
- Добију услови и претходна сагласност на енергетски прикључак енергетског система
- Прибаве услови надлежног министарства које управља водама и водопривредног предузећа чијем сливном подручју припада водоток
- Прибаве услови Завода за заштиту природе
- Уради Урбанистички пројекат локације мале хидроелектране
- Уради одговарајући докуменат о процени утицаја мале хидроелектране на животну средину.

Објекти, постројења малих хидроелектрана, као и припадајући електроенергетски водови, се граде, користе и одржавају у складу са законима и прописима из области енергетике, водопривреде, заштите животне средине, планирања, изградње и инвестирања и не смеју својим радом угрожавати становништво, имовину и животну средину. Мале хидроелектране морају задовољавати техничке нормативе, критеријуме и стандарде у погледу производње електричне енергије. Мале хидроелектране морају се планирати, пројектовати и градити тако да:

омогућавају враћање воде истог квалитета после њеног искоришћења за производњу електричне енергије

не умањују загарантован минимум протицаја (биолошки, еколошки и др.) у складу са водопривредним условима

не ометају коришћење вода за водоснабдевање, као и за друге намене у складу са законом

не умањује степен заштите и не отежава спровођење мера заштите од штетног дејства вода

не погоршава услове санитарне заштите и не утиче негативно на еколошки статус вода и стање животне средине

Истовремено, неопходно је да се приликом пројектовања малих хидроелектрана води рачуна о њиховом предеомном уклапању, с обзиром да се ради о објектима који се по правилу, граде ван грађевинских подручја.

ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Подземни телекомуникациони водови приступне мреже постављају се испод јавних површина (тротоарски простор, слободне површине, зелене површине, пешачке стазе, паркинг простор и изузетно саобраћајница) и испод парцела, уз сагласност власника-корисника. Подземни телекомуникациони каблови полажу се у ров ширине 0,4 m на дубини од 0,8 до 1 m према важећим техничким прописима за полагање ТТ каблова у ров.

Код приближавања и укрштања ТТ каблова са осталим инфраструктурним објектима потребно је остварити следеће минималне размаке: са водоводном цеви код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 0,6 m,

са канализационом цеви код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 0,5 m,

са електроенергетским каблом од 10 kV код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 1 m

од регулационе линије 0,5 m

од упоришта електроенергетских водова до 1 kV 0,8 m

при укрштању са енергетским кабловима најмање растојање мора бити веће од 0,5m, а угао укрштања треба да буде у насељеним местима најмање 30°, по могућству што ближе 90°, а ван насељених места најмање 45°. По правилу телекомуникациони кабл се полаже изнад енергетских каблова

уколико не могу да се постигну размази из претходно наведене две тачке на тим местима се енергетски кабл провлачи кроз заштитну цев, али и тада размак не сме да буде мањи од 0,3 m

базне станице гради се по техничким препорукама и стандардима Телеком Србија, непосредни простор око антенског стуба оградити (20-30m²) и спречити блиску изградњу која ће смањити ефикасност функционисања (умањити или спречити сигнал)

Код приближавања подземног телекомуникационог вода темељу електроенергетског стуба, хоризонтална сигурносна удаљеност износи 0,8 m а не мање од 0,3 m уколико је телекомуникациони вод механички заштићен.

Приликом реконструкције и изградње нове месне телефонске мреже, код паралелног вођења и укрштања телефонских каблова са другим инфраструктурним објектима, неопходно је у свему се придржавати важећих техничких прописа ЗЈ ПТТ и других услова која регулишу ову материју.

Паралелно јавном путу, у заштитном појасу, могу се планирати паралелно вођени објекти телекомуникацијске инфраструктуре на растојању од најмање 3,0 m од крајњих тачака дотичног инфраструктурног објекта до регулационе линије јавног пута.

Могуће је укрштање објеката телекомуникацијске инфраструктуре са јавним путем уз израду одговарајуће техничке документације.

Укрштање се изводи управно на осу пута, уз смештање инсталације у прописану заштитну цев која се поставља механичким подбушивањем испод трупа пута. Дубина на којој се налази горња кота заштитне цеви је на 1,35-1,50 m од горње коте коловоза и на 1,00 m од коте дна одводног канала. Цев је дужине једнаке целој ширини попречног профила, између крајњих тачака профила, увећаној за по 3,00 m са сваке стране.

Комунална инфраструктура

Правила за изградњу и проширење гробља

За проширење постојећих гробља и изградњу гробља на потпуно новој локацији, у случају потребе решавања локације утврђивањем јавног интереса обавезна је израда Плана детаљне регулације. У случају имовинско-правно решене нове локације и њеног приступа, обавезна је израда Урбанистичког пројекта. Урбанистичкој разради локације мора да предходи израда геолошког елабората и одговарајућег документа о утицају изградње гробља на животну средину.

Димензионисање гробља зависи од: броја становника гравитационог подручја (планирано стање), стопе морталитета, ротационог турнуса, димензије гробног места, система сахрањивања и организације парцеле и заступљености функција на гробљу.

Од различитих метода прорачуна, у нашим условима уобичајена је примена методе Швенкела, по којој се одређује потребни капацитет гробља:

$$\text{Број гробних места: } G = \frac{K}{1000} \times S \times T \times 1,25$$

K – стопа морталитета (број умрлих годишње на 1000 становника); S - броја становника; T – ротациони турнус.

$$\text{Број гробних места: } G = \frac{8}{1000} \times 1964 \times 25 \times 1,25; \quad G = 491$$

Површина парцеле PP= GmxG; PP=8,5m² x491; PP=0,4ha

Површина гробља PG= PP+2/3PP; PG= 0,4+2/3x0,4; PG= 0,7ha

Правила регулације за уређење гробља

Гробље се састоји од површине за сахрањивање и приступне површине која је величином и опремљеношћу у складу са величином површине за сахрањивање. Минимум комуналне опремљености гробља представља плато са чесмом, решеном одводњом употребљене воде и површинске воде са платоа (по потреби септичка јама) и капелом потребних капацитета са обавезним електричним прикључком. Површину за сахрањивање треба поделити на гробна поља у којима се предвиђа сахрањивање у једном гробном месту: једног умрлог лица, два умрла лица, три или четири умрла лица.

Ширина бетонских прилазних стаза је 1,3 m, а растојање између гробних места 0,5 m.

Габарит гробног места износи:

за једно умрло лице је 1,1 x 2,4 m,

за два умрла лица 2,0 x 2,4 m,

за три умрла лица је 2,9 x 2,4 m,

за четири умрла лица је 3,8 x 2,4 m,

За формирање гробног места користе се монтажне армиране бетонске гредице ширине 10cm. ширина гредице на западној страни (где се налази споменик) је 30 cm. Бетонске гредице надвисују бетонске стазе за 10 cm и прате терен тако да, у случају пада, проблем висине се решава каскадом, а никако повезивањем видне висине гредица. Површина гробног места је за 5 cm виша од бетонске стазе, односно 15cm, ниша од бетонске гредице. Она би требала целом површином да буде затрављена.

Гробно поље треба решити у стилу пејзажног парка обogaњено мањим пластикама или једноставним малим плочама од камена са уклесаним именима покојника. Гробно место са припадајућом комуникацијом је величине 3,0 x 2,5 m. Затрављена површина се преноси и на уоквирену површину око споменика, где се може засадити цвеће или украсно шибље.

Основни елемент садржаја гробља односно, парцела је гробно место. На гробљу треба предвидети ортогоналан распоред гробних места ради оптималне искоришћености земљишта, уз једноставније облажавање на терену и истовремено максимално озелењавање међупростора.

Породична гробна места за сахрањивање две особе, као најчешћи вид сахрањивања су спољних димензија 2,0 x 2,4 m са међуразмаком од 0,5 m у реду и 1,3 m између редова.

Дубина сахрањивања износи 1,6 m.

Надгробни споменици се раде од природног камена на одговарајућем постољу. Висине надгробних споменика се типизирају на димензије по висини од 80cm, 100cm и 120cm, а ширине за појединачна гробна места су 60cm, а за двојна гробна места су 120cm.

Опремање постојећих гробља недостајућом инфраструктуром се ради по правилима која важе за изградњу нових гробља.

Простор гробља се ограђује транспарентном оградом уз коју треба формирати зелени заштитни појас (оградно-зимзелене врсте) висине 1,5m са наглашеним и посебно обрађеним улазима. Ограда се поставља око целог комплекса гробља.

Правила уређења и изградње за сточне пијаци

Објекти на којима се одржавају сточне пијаци, сајмови и изложбе морају да испуњавају следеће услове:

да се налазе изван насеља

да се не граде на земљишту које је подводно и угрожено од поплава

да нису удаљени од главног пута

да нису за последњих 20 година служили за сточна гробља и јавно ђубриште

изложбене просторије могу изузетно да се налазе и у самом насељу

да има само један улаз довољно простран и са изграђеним вратима

да има посебно издвојен простор за животиње за које се приликом контроле утврдило да су заражене или су сумњиве на заразу

Величина простора зависи од обима и врсте промета животиња водећи рачуна да просечна одређена површина се мора повећати за 15% површине на име путева и изградњу манипулативних и санитарних обеката:

по грлу крупних животиња – 2,0m²

по телету - 1,2m²

по овци, односно свињи преко 50 kg – 1 m²

по јагњету и прасету - 0,5 m²

Правила уређења и изградње за сточна гробља

Посебан циљ уређења и развоја у оквиру комуналног сектора је детерминисање локације за сточно гробље на територији општине и уређење одговарајућег простора, који испуњава услове за обављање безбедног уклањања угинуле стоке.

За сточно гробље потребно је утврдити локацију или више локација на руралном простору које испуњавају санитарно-техничке услове за ову намену и инфраструктурно опремити простор.

У складу са Правилником о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла ("Службени гласник СФРЈ", број 53/89) формираће се, уређивати и одржавати сточна гробља на подручју општине. Будући да општина Бољевац нема одређену локацију за сточно гробље, неопходно је одредити локацију и на основу урбанистичког плана уредити одговарајући простор који испуњава услове за обављање безбедног уклањања угинуле стоке.

С обзиром да је сточно гробље најнеповољнији начин уклањања лешина и конфискација с хигијенског и епизоотиолошког стајалишта услови за избор локације и изградњу сточног гробља су:

локација јаме мора бити изван насеља, на оцем терену (крупно гранулирано тло) са довољним протоком ваздуха

ниво подземних вода не сме бити виши од 2,5-3,0 m испод површине тла

сточно гробље мора бити ограђено оградом од бетона или цигле. На врху ограде мора бити бодљикава жица

унутар локације треба да постоји објекат са текућом водом, прибором за секцију лешева, прање и дезинфекцију

након секције лешина се закопава 2,0 m испод површине земље с направљеном хумком

за велике животиње треба место површине 4,0 m², а за мале 2,0 m²

свака лешина се закопава у засебну јаму

временски турнус за сточна гробља је 10-15 година

сточно гробље се не сме користити за напасање, а за садњу неке културе се може користити тек 26 година након престанка употребе. До тада се на њему може садити само дрвеће

За случај наглог помора (епидемије) стоке саставни део сточног гробља треба да представља и јама гробница, за истовремено збрињавање већег броја угинулих животиња.

Јама гробница се може градити и као засебан објекат изван насељеног места. За одабир локације је важан ниво подземних вода и гранулометријски састав тла. Прикладна ширина јаме је 3,0-5,0 m, а дубина 8,0-15,0 m. Дно треба бити најмање 1,0 m изнад нивоа подземних вода. На дно се ставља дренажни слој дебљине 0,5-1,0 m од туцаника или ломљеног црепа. На 1,0 m од дна стављају се две гвоздене шипке (цеви или шине које формирају мрежу налик роштиљу) на којима се лешина задржава. Јама се зида на суво и на врху се затвара армирано-бетонском плочом која уједно служи и као сто за секцију.

Правила грађења трансфер станице

Регионални просторни план Тимочке Крајине предвиђа изградњу трансфер станице на територији општине Бољевац.

Трансфер станице су на листи Пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину. За Редиклажна дворишта није прописана обавеза израде процене утицаја на животну средину

Трансфер станица није депонија у смислу Чл. 2. Правилника о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја ("Службени Гласник РС", број 54/92), али, код дефинисања локације и техничких решења трансфер станица, треба поштовати стандарде заштите животне средине из позитивних прописа РС, као и стандарде ЕУ директива у овој области а ускладу са најбољом примењивом праксом у у овој области.

Техничку документацију за изградњу трансфер станице и рециклажних дворишта треба радити усклађено синхронно са техничком документацијом за изградњу Регионалне депоније "Халово 2" у зајечарској општини, као делове јединственог функционалног система, а према условима локације сваког појединачног објекта.

У принципу, пожељно је да трансфер станица буде што ближе центру продукције отпада-градском насељу, на приступачним локацијама поред јавног пута, како због мањих трошкова транспорта комуналног отпада, тако и због могућности да што више грађана донесе да прода издвојене секундарне сировине, односно да одложи кућни отпад који има карактер опасног.

Трансфер станица се гради на локацији комуналне депоније која ће се претходно санирати и рекултивисати.

Трансфер станица треба да садржи:

Колску вагу за мерење и евиденцију доведеног отпада

Систем за претовар и сабијање отпада у велике контејнере за транспорт на регионалну депонију

Простор за смештај прес-контејнера, као и паркинг за возила за отпад

Систем за пријем, откуп и привремено одлагање секундарних сировина раздвојених на месту настанка

Засебан простор са опремом за привремен пријем комуналног опасног отпада (становништво и привреда) као и неутралног медицинског отпада који није решен интерним плановима локалних генератора отпада

Простор са објектима и опремом за касацију кабастог отпада

Компостану за компостирање биолошког отпада уколико је то економски оправдано. Систем за компостирање органског отпада је засебна, оградом и капијом одвојена, функционална целина у оквиру трансфер станице.

Пратећи инфраструктурни системи: контејнер за особље са инсталацијом санитарне воде, канализације, струје, грејања, систем за гашење пожара, ограда и капија, приступни асфалтни пут

Вода за пиће обезбедује се прикључком на јавни водовод или из прикладних резервоара. Санитарне отпадне воде се скупљају у посебан резервоар са уређајем за третман тих вода или одводе у јавни канализациони систем

Плато трансфер станице за манипулацију и кретање возила је од армираног бетона тако да нема прљања точкова возила и растурања отпада

На трансфер станицу се обезбеђује стално присуство посаде/чуvara

Предвиђа се израда заштитног појаса од дрвећа и другог растиња

Привремено складиштење секундарних сировина врши се у одвојеним наменским контејнерима, мешања нису дозвољена.

Уколико се трансфер станица налази на већем растојању од прикључка на електродистрибутивни систем могуће је соларним ћелијама обезбедити потребну енергију за све потрошаче, осим пресе за сабијање отпада.

Трансфер станице предвиђају директни претовар отпада из возила за сакупљање отпада у контејнере за даљински транспорт при чему је претоварни кош заштићен од кише а мале количине оцедне воде од сабијања отпада сакупљају се у непропусни резервоар одакле се повремено одвозе специјалним возилом на постројење за третман процедних вода Регионалне депоније.

зеленило и површине под зеленилом

У постојећим парковима су дозвољени следећи радови: санитарна сеча стабала, реконструкција цветњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената, реконструкција стаза, реконструкција постојећих објеката, подизање нових вртно-архитектонских елемената, подизање фонтана, реконструкција и поправка постојећих објеката и дечијих игралишта, ограђивање парка. Паркове треба опремити стандардном инфраструктуром и системом за наводњавање.

Код подизања нових парковских површина важе следећи услови:

потребно је да постоји пројекат парка у одговарајућој размери са прецизно одређеном границом парка, унутрашњим саобраћајницама и парковским објектима

зеленило треба да буде репрезентативно

планирати места за постављање споменика

планирати водене површине (вештачка језера, фонтане...)

садржаји треба да буду концентрисани (миран одмор, игра, шетња и др.)

садржај рекреативних објеката треба да обухвати све старосне групе

у парку могу да буду подигнути следећи објекти: угоститељски са отвореним баштама, објекти у функцији одржавања парка, објекти културе, мањи отворени амфитеатри за културне манифестације и инфраструктурни објекти од општег интереса утврђени на основу закона

могућа је изградња мањих појединачних јавних или комерцијалних објеката у комплексима зеленила на основу планова детаљније разраде. При томе треба водити рачуна о величини зелене површине, микролокацији, њеном значају за просторну целину, статусу трајног добра и другим утицајним чиниоцима.

Дозвољени су следећи радови у постојећим скверовима: санитарна сеча стабала, реконструкција цветњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената, реконструкција стаза, реконструкција постојећих објеката, подизање нових вртно-архитектонских елемената, подизање фонтана, ограђивање скверова. Скверове треба опремити стандардном инфраструктуром и, према потреби, системом за наводњавање.

Код планирања нових скверова треба:

уважавати правце пешачког кретања

стазе и платои могу да заузимају до 35 % територије сквера

пожељно је да избор материјала и композиција застора буде репрезентативна

објекти могу да заузму до 5% територије сквера

на скверу могу да буду подигнути инфраструктурни објекти од општег интереса утврђени на основу закона

Зеленило специфичног карактера

У поступку реконструкције, ревитализације и подизања нових зелених површина избор врста прилагодити намени простора, условима локације и функцији зеленила

зеленило радних зона има заштитно декоративну функцију, избор врста засновати на брзорастућим, широколисним лишћарима и примешаним четинарима

школски комплекси и дејче установе озелењавати високодекоративним врстама интересантних морфолошких карактеристика

зеленило здравствених установа има декоративно-заштитну функцију а избор врста засновати на аутохтоним, бактерицидним, инсектицидним врстама избегавајући жалосне форме

зеленило гробља има декоративно заштитну функцију а избор врста прилагодити намени: зимзелене и листопадне саднице жалосних и пирамидалних форми. Заштитно зеленило дрворедног типа или живе ограде обавезни су садржаји уређења

Парк шуме шуме могу да садрже следеће зоне:

зону пасивне рекреације. У овим зонама планирати само основну

опрему (нпр. шетне и планинарске стазе, рекреационе ливаде и др.)

Дозвољени капацитет подручја је 1-3 посетиоца/ha. Максимално учешће застртих и изграђених површина је 2,5 %

зону активног одмора која може да садржи додатну опрему (нпр. бициклическе стазе, трим стазе, игралишта за децу, мини голф, ресторани, кампинг плацеви и др.) Дозвољени капацитет у овим зонама је 5-9 посетилаца/ха. Максимално учешће застртих и изграђених површина је 5% укупне површине зоне

зону активне рекреације. У оквиру парк шуме могу се планирати објекти спорта, отворени терени и затворени објекти мањег капацитета (праћећи објекти уз терене, угоститељски објекти) - максимално учешће застртих и изграђених површина је 2,5%

Део шуме може да буде парковски уређен. Потребно је обезбедити лаку приступачност, паркиралишта лоцирати на главним прилазима шуми, тежити да кроз комплекс шуме буде обезбеђено само пешачко кретање, за лоцирање нових стаза користити постојеће шумске путеве, мрежа путева треба да омогућава кружно кретање различитих дужина.

Избор преовлађујућих врста дрвећа и шибља треба да одговара природној потенцијалној вегетацији. Дуж стаза, прогала и на рекреационим ливадама користити разноврснији избор врста дрвећа и шибља а на местима где је то могуће формирати визуелне тачке (из шуме и унутар шуме). У склопу шуме могу да се задрже или планирају воћњаци, виногради и ливаде.

Заштитно зеленило у систему зелених површина треба да обезбеди повезивање зелених површина у грађевинском реону са шумским и зеленим површинама ван грађевинског подручја. Заштитно зеленило уз бујичне водотокове има антиерозивни карактер. На парцелама које се граниче са бујичним водотоком, обавезан је појас од 6,0m уз поток који ће се третирали као уређено зеленило, односно грађевинска линија може да буде на минимум 8,0m од потока.

Површине заштитног зеленила могу да садрже пешачке и бициклическе стазе са праћећом опремом и објектима. У зависности од просторних могућности оне могу да садрже спортске објекте, ретензије или низ парковски уређених површина и друго.

СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЛИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ ДОЗВОЛЕ

Минимално опремање грађевинске парцеле, локалитета и зоне подразумева обезбеђење следећих инфраструктурних објеката: приступни пут, водоснабдевање, прикупљање и пречишћавање отпадних вода, приључак на електроенергетску и телекомуникациону мрежу; уређење манипулативног простора, паркинга за различите врсте возила; и посебне просторије или ограђеног простора са посудама за прикупљање отпада;

Степен комуналне опремањености грађевинског земљишта који је неопходан за издавање локацијске и грађевинске дозволе, зависи од зоне у којој се гради објекат, као и врсте и намене објекта. Неопходно је прибављање услова надлежних јавних предузећа и организација.

Неопходна комунална опремањеност дата је у Табели бр. 10. у поглављу 3.3. Мрежа јавних служби у односу на потребан ниво комуналне опремањености у за прва два ранга насеља (финансијским установама, организацијама, јавним службама, комуналном инфраструктурном предузећу и др), што представља приоритетну фазу у развоју насеља, како би се створили услови за постепену обнову становништва, најпре у центрима.

Минимални степен комуналне опремањености за Центар Општине

водовод	канализација фекал.	канализација кишна	електро	телефон	гасовод
+	+	+	+	+	пожељно

Минимални степен комуналне опремањености за Секундарни центар и Центар зајед. насеља

Водовод (организован систем водоснабдевања)	канализација (фекална), водопропусне септичке јаме	канализација кишна	електро	телефон	гасовод
+	+	+	+	+	пожељно

Стратешка процена утицаја плана на животну средину - закључна разматрања

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме” који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току спровођења ППО Бољевац, с обзиром да је стратешка процена обављена по завршетку израде плана. Методолошки образац у току израде ППО Бољевац је у потпуности на принципима одрживог развоја, као и принципима прописаних Законом. С обзиром да је у самој изради плана извршено интегрисање проблематике заштите животне средине у планска решења, од дефинисања циљева, па све до мера за спровођење, накнадно обављање стратешке процене даје одређене препоруке за спровођење. У том смислу може се уопштено закључити да је стратешка процена у потпуности у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

ППО Бољевац предвиђа уравнотежени просторни развој подручја општине, полазећи од природних потенцијала, заштићених подручја, морфологије терена, саобраћајне приступачности, релативно скромних урбаних функција и насељске структуре, као и других специфичности планског подручја. Полазећи од наслеђених расположивих капацитета за просторни развој, релативно развијене традиционалне пољопривреде, мањих привредних капацитета који не раде у одговарајућем обиму, предвиђа се изградња капиталних објеката. У првом реду то се односи на реконструкцију државног пута првог реда Параћин - Зајечар. Како још увек није донета коначна одлука о врсти пута, као и о приоритету реализације у ППО Бољевац се ово решење преузима као решење планова вишег реда, тако да није експлицитно разматрао ову могућност. Полазећи од претпоставке да ће у случају евентуалне изградње бити коришћене најсавременије технологије (принцип БАТ), процењује се да ће евентуални утицаји на животну средину бити минимализовани, али неминовно ће доћи до повећања продукције аерополутаната услед повећања обима саобраћаја. Планирани развој допринеће побољшању

климе за привредне активности на подручју Општине, посебно у погледу унапређења комуналне инфраструктуре и опремање конкретних локација, отварање нових радних места чиме ће се омогућити задржавање становништва, и подстицање развојних процеса уз очување природних, културних и традиционалних вредности. Заштита животне средине оствариће се комплексним решењима и мерама у области унапређења квалитета ваздуха, вода, земљишта, управљања отпадом и финансирања у заштиту и развијања програма мониторинга, имплементацијом различитих комплементарних докумената.

Други плански и секторски документи, пре свега Просторни план Републике Србије, као и националне стратегије у области развоја привреде, пољопривреде, шумарства, локалног одрживог развоја, водопривреде, енергетике, управљања отпадом и заштите животне средине, садрже циљеве заштите животне средине али и секторски развој значајан за израду ППО Бољевац и стратешке процене. Ови циљеви треба да обезбеде оптимално управљање земљиштем, водама, квалитетом ваздуха, отпадом и отпадним водама, ризиком од удеса, заштитом природних и културних добара и живог света, коришћењем ресурса, заштитом здравља и квалитетом живота уопште. Бољевац је у погледу стања животне средине релативно добро очувано подручје. Привредни објекти који се налазе на територији Општине представљају минимално оптерећење у смислу могућег загађивања животне средине. Главни проблем је неадекватан третман отпадних вода и управљање комуналним отпадом. Загађење површинских и подземних вода, деградација и загађење земљишта као последица неусловног депоновања отпада, може да угрози квалитет живота или евентуално здравље становништва, али на самом извору загађења.

Основна питања и проблеми животне средине разматрани у току стратешке процене везани су за квалитет ваздуха и вода, нерационално коришћење, деградацију и загађење земљишта, неадекватан третман отпадних вода и чврстог отпада, повећан ниво буке и вибрација, угрожавање биљних и животињских врста, деградацију шума и недовољну шумовитост у односу на оптималну, повећан ризик од удеса у привреди и при транспорту опасних материја, појаву нелегалне градње, непостојање система мониторинга животне средине и потребе значајнијег улагања у област заштите животне средине.

У оквиру стратешке процене су припремљене две варијанте. Прво, варијантно решење се односи на спровођење решења ППО Бољевац – подржаног решењима других стратегија и програма, друго, представља нерeализоване ППО Бољевац – тзв. "нулти сценарио".

За потребе обављања процене дефинисани су деветнаест специфичних циљева, и то:

1	Смањење нивоа емисије штетних материја у ваздух	11	Очување биодиверзитета – избећи неповратне губитке
2	Смањење изложености становништва повишеним нивоима буке	12	Избећи оштећење заштићених и значајних природних добара
3	Развој организованог водоснабдевања	13	Рекултивација деградираних површина
4	Очување квалитета површинских и подземних вода	14	Очување заштићених и незаштићених културних добара
5	Смањење ризик од поплава	15	Подизање квалитета датог простора
6	Очување обрадивог пољопривредног земљишта	16	Очување насељености – заустављање иселавања
7	Очување површина под ливадама и пашњацима	17	Раст запослености – стварање услова за повратак радно-способног становништва
8	Унапређење стања шума и повећање површине под шумом	18	Унапређење и развој инфраструктуру
9	Спречавање процеса ерозије	19	Унапређење информисања јавности
10	Увођење система прикупљања, третмана и одлагања комуналног отпада		

Процена утицаја на циљеве стратешке процене вршена је за варијантна и планска решења. Поређењем добијених резултата за варијантна решења закључено је да је друго варијантно решење најповољније са становишта заштите животне средине. Етапна реализација ППО Бољевац по приоритетима и најповољније решење је ППО Бољевац који садржи адекватне мере и оптимална решења којима се обезбеђује заштита животне средине уз истовремени економски развој на подручју Општине.

Процена утицаја планских решења на циљеве стратешке процене вршена је у две фазе: у првој су одређени утицаји, а затим је утврђен њихов значај према карактеристикама из Прилога I Закона - врста, вероватноћа, учесталост, временска и просторна димензија утицаја. У коначној матрици су приказани значајни утицаји за које су затим припремљене мере за смањење негативних односно увећање позитивних утицаја на животну средину.

Мере за спречавање и ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја разрађени су за: заштиту ваздуха, заштиту вода, заштиту земљишта, управљања водом, заштиту од буке, заштиту природног и културног наслеђа, као и друге мере заштите.

Програм за праћење стања животне средине (мониторинг) обезбеђује услове за праћење утицаја на животну средину дефинисаних стратешком проценом, односно непосредно праћење реализације планских решења, као и остваривање услова и мера заштите. Како не постоји установљен систем мониторинга за територију општине, дат је концептуални оквир за конституисање интегралног програма мониторинга са индикаторима животне средине, обавезама надлежних органа у праћењу стања животне средине и поступањем у случају неочекиваних утицаја на животну средину.

Методологија коришћена у изради стратешке процене заснована је на два основна принципа. Прво, стратешка процена је обављена после израде ППО Бољевац, и друго, у свакој фази стратешке процене су коришћене одговарајуће примењене методе, као и опште методе научног рада и истраживања. Избор индикатора је вршен према њиховој доступности и усклађености са системом индикатора који се користе у Европској Унији (Европска агенција за животну средину - ЕЕА) и Организацији за економску сарадњу и развој (ОЕЦД). Начин одлучивања је заснован на интенцији да се изврши постпланска имплементација стратешке процене, што ће резултирати евентуалним изменама и допунама ППО Бољевац. Овакав начин имплементације има своје специфичности, а да би био и ефикасан, важно је формирати систем континуалног планирања и мониторинга, из разлога редовне евалуације примене плана и остваривање планских решења, као и идентификације и анализе могућих проблема и тешкоћа. У том смислу, програм мониторинга представља снажну подршку за конституисање система доношења одлука, како би се на начин субординације пратила реализација Плана.

У ППО Бољевац су у потпуности су испоштовани урбанистички нормативи и стандарди, прописана су правила уређења, изградње и заштите животне средине, као и мере за превенцију акцидента, хазарда и одбрану од елементарних непогода. Планом су предвиђена решења у оквиру прихватљивих капацитета са становишта заштите животне средине, односно у складу са урбанистичким показатељима (степен заузетости и индексе изграђености). Истовремено, предвиђена је изградња инфраструктуре, управљање комуналним отпадом, као и планско решавање проблема водоснабдевања и одвођења отпадних вода. Капацитети инфраструктуре су прилагођени дугорочним пројекцијама социо-економског развоја, имајући у виду даљу урбанизацију и развијање туристичко – угоститељске делатности. Реализацијом ППО Бољевац целокупан простор ће се амбијентално обогатити, с обзиром да је поред изградње туристичких капацитета, планирано развијање туристичке понуде, спортско рекреативних садржаја, као и изградња других објеката јавне намене. Реализацијом инфраструктурних планских решења побољшаће се стање квалитета животне средине, посебно у сектору управљања водама. За

изградњу других објеката прописана су правила уређења и правила изградње тако да неће бити угрожена постојећа инфраструктурна мрежа. Напротив, реализацијом ППО Бољевац побољшаће се квалитет живота, а подручје ће бити уређеније и опремљеније. На основу дефинисаних предмера и предрачуна за комуналну и другу инфраструктуру могуће је етапно – плански реализовати инфраструктурне пројекте. Са друге стране, реализација капиталних инфраструктурних објеката подстакнуће развој источне Србије.

Реализацијом планских решења за објекте са јавном наменом задовољиће се потребе корисника, посебно повећањем смештајних капацитета и рекултивација деградираних површина и њихова трансформација за јавне садржаје.

У наредном периоду спровођења ППО Бољевац, остаје обавеза да се изврши адекватна евалуација, како би се након спроведене анализе заузео став о међусобној координацији ППО Бољевац и других стратешких, планских, програмских и пројектних докумената. У том смислу ППО Бољевац по потреби, а и по налазима из овог извештаја, у зависности од етапности спровођења, може бити измењен и допуњен, посебно у случају реализације најављених транснационалних енергетских пројеката (Јужни ток и др.).

Посебни услови приступачности објеката и површина јавне намене особама са посебним потребама

У складу са правилником дефинисани су услови за планирање простора јавних саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката и пројектовање објеката (стамбених, објеката за јавно коришћење и др.), као и посебних уређаја у њима, којима се обезбеђује несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица.

Објекти за јавно коришћење, у смислу овог правилника јесу: болнице, домови здравља, школе, домови за старе, рехабилитациони центри, спортски и рекреативни објекти, банке, поште, пословни објекти, саобраћајни терминали, објекти за потребе државних органа. Да би лица са посебним потребама у простору имала услов да се крећу тротоарима, пешачким стазама, трговима, шеталиштима, паркинг површинама, ове површине морају имати максимални нагиб од 5% (изузетно 8.3%).

Ради несметаног кретања особа у инвалидским колицима ширина тротоара и пешачких стаза треба да износи 180 см изузетно 120 см, док ширина пролаза између непокретних препрека износи најмање 90 см. Ове површине треба да су чврсте, равне и отпорне на клизање. У пешачким коридорима се не постављају стубови, рекламни панои или друге препреке, док се постојеће препреке видно обележавају. Делови зграда као што су балкони, еркери, доњи делови крошњи и сл, који се налазе непосредно уз пешачке коридоре уздигнути су најмање 250 см у односу на површину којом се пешаци крећу.

Место пешачких прелаза је означено тако да се јасно разликује од подлоге тротоара. Пешачки прелаз је постављен под правим углом према тротоару. Пешачке прелазе треба опремити и светлосном и звучном сигнализацијом. За савладавање висинске разлике између коловоза и тротоара могу се користити закошени ивиčњаци, ширине 45 см са максималним нагибом закошеног дела од 20 %.

Најмања ширина места за паркирање возила са посебним потребама у простору износи 350 см. Паркинг површине које се предвиђају за потребе паркирања ових лица су:

За јавне гараже, јавна паркиралишта, паркиралишта уз објекте за јавно коришћење и веће стамбене зграде, најмање 5% од укупног броја места за паркирање.

На паркиралиштима са мање од 20 паркинг места који се налазе уз апотеку, пошту, вртић, амбуланту, преодавницу прехрамбених производа, амбуланту, најмање једно место за паркирање.

На паркиралиштима уз бензинске пумпе, ресторане и мотеле, уз државне путеве 5% од укупног броја места за паркирање, али не мање од једног места за паркирање.

За савладавање висинских разлика до 76 см између две пешачке површине и на прилазу до објекта врши се применом рампи тако да :

Да нагиб рампе није већи од 1:20, изузетно 1:12

Најмања чиста ширина рампе за једносмерни пролаз треба да је 90 см

Рампе треба да су заштићене ивиčњацима висине 5 см, ширине 5-10 см

Рампа треба да је чврста, равна и отпорна на клизање

Степенице и степеништа прилагођавају се коришћењу лица са посебним потребама у простору тако да :

Најмања ширина степенишног крака треба да буде 120 см

Најмања ширина газишта 30 см, а највећа дозвољена висина степеника је 15 см

Чела степеника у односу на површину газишта требало би да буду благо закошена, без избочења и затворена

Површина чела степеника треба да је у контрастној боји у односу на газишта

Између одморишта и степеника у дну и врху степеника постоји контраст у бојама

Приступ степеништу, заштитне ограде са рукохватима и површинска обрада степеника треба да испоштују услове који омогућавају безбедно кретање особама са посебним потребама.

Савладавање висинских препрека од и преко 90 см, када не постоји могућност савладавања ове висине рампам, степеницама врши се покретним рампам.

Стамбене зграде и објекти за јавно коришћење треба да задовоље све услове како би их користила лица са посебним потребама.

Знакови за оријентацију треба да су читљиви, видљиви и препознатљиви. Ти знакови су:

Знакови за оријентацију (скице, планови, макете)

Путокази

Функционални знакови којима се дају обавештења о намени простора (гараже, лифтови, санитарне просторије)

Знакови се на зидовима постављају на висини од 140 см-160 см изнад нивоа пода или тла или, ако то није могуће, на висини која је погодна за читање. Висина слова на знаковима не сме бити мања од 1,5 см за унутрашњу, односно 10 см за спољашњу употребу.

Препознавање врата, степеница, лифтова, рампи лифтова, опреме за противпожарну заштиту, опреме за спавање и путева за евакуацију врши се употребом контрастних боја одговарајућим осветљењем и обрадом зидова и подова. Ради побољшања пријема звука за особе које користе слушне апарате, у јавним просторијама се могу поставити индукционе петље, бежични инфрацрвени системи или друга техничка средства за појачање звука.

Мере енергетске ефикасности изградње

Унапређење енергетске ефикасности јесте смањење потрошње свих врста енергије, уштеда енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката.

Предлог мера за унапређење енергетске ефикасности изградње објеката обухвата:

Прелазак на грејања енергијом из обновљивих извора енергије;

Замена класичних сијалица у домаћинствима и пословним објектима штедљивим расветним телима;

Доношење нових прописа о спољним пројектним температурама:

Доследна примена СРПС У Ј5.600 и других релевантних стандарда:

Прелазак са паушалног на обрачун за грејање ТПВ према мерењу потрошње топлотне енергије;

Оснивање подстицајних фондова за побољшање топлотне заштите стамбених и нестамбених зграда;

Замена столарије код постојећих објеката, односно, уграђивање енергетски ефикасне столарије у нове објекте

(Нпр. Замена прозора прозорима са термичким стаклима и савременијом технологијом заптивања);

Побољшање термичких карактеристика омотача зграде (крова, пода, зидова)

Побољшање изолације зидова објеката избором савремених материјала са већим коефицијентом заштите или додатним спољним или унутрашњим облагањем зидова;

употреба штедних сијалица за осветљавање простора;

коришћење апарата у домаћинству енергетског разреда "А";

коришћење обновљивих извора у циљу грејања објеката и припрему потрошнотопле воде (соларни колектори, котлови на пелете, топлотне пумпе и др.);

модернизација и/или замена котлова и котловске опреме и топлотних подстаница;

регулација, мерење и управљање коришћењем топлотне енергије за загревање објеката;

вентилацију објекта где год је то могуће вршити принудним путем са рекуперацијом;

код изградње нових објеката, тежити изградњи пасивних објеката од еколошких материјала;

Увођење обавезног прибављања сертификата енергетске ефикасности за зграде;

Свих других мера које доприносе повећању енергетске ефикасности објеката.

Што се тиче индустријских објеката следеће мере су неопходне:

- за производњу топлотне енергије или енергије за коришћење у технолошке или производне сврхе користити обновљиве енергенате;

- реконструкција, модернизација и замена постројења у котларницама и енерганама;

- коришћење отпадне топлоте из технолошких процеса и помоћних система;

- рационализација или замена технолошких процеса у смислу увођења енергетски ефикасне опреме и технологије;

- рационализација коришћења електричне енергије (електромотори са променљивим бројем обртаја, осветљење, компензација реактивне снаге и др.);

- управљање грејањем хала, магацина и пословних објеката.

Увођењем мера енергетске ефикасности могу се постићи значајне уштеде свих типова

енергије, а посебно мере које не захтевају веће инвестиционе трошкове (регулација термостата на радијаторима, регулисање термостата на бојлерима, коришћење природног осветљења, искључивање расвете и уређаја када се не бори у просторији, правилно коришћење кућних уређаја и сл.).

ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ОСТАЛИХ НАМЕНА

ОПШТА ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Правила уређења и грађења дата овим Планом су општа правила и важе за целу територију општине Бољевац, осим за просторе за које су утврђена посебна правила одговарајућим урбанистичким односно планским документом.

Правила грађења дата овим Планом су основ за издавање локацијске дозволе (или другог акта у складу са законом) за изградњу на грађевинском и осталом земљишту (пољопривредном, шумском, водном) осим за просторе и објекте за које се пропише обавеза израде урбанистичког пројекта или урбанистичког плана.

Посебна правила уређења и грађења утврђују се издром одговарајуће урбанистичке документације. Одређивање ових правила врши се на основу конкретних услова на терену и услова надлежних за прописивање истих, а у складу са важећом законском регулативом и правилима струке.

Правила и услови се дају као:

минималне вредности (ширина улице, величина парцеле, ширина фронта, растојања од границе парцела и суседних објеката, проценат незастртих и зелених површина)

обавезујући услови (регулациона линија, грађевинска линија, паркирање),

максималне вредности (индекс искоришћености, индекс изграђености, спратност и висина објеката)

Регулација простора и насеља заснива се на систему елемената регулације, и то:

урбанистичким показатељима (намена, индекс изграђености, индекс искоришћености, спратност објекта)

урбанистичким мрежама линија (регулациона линија, грађевинска линија, осовинска линија саобраћајнице, гранична линија зоне)

правилима изградње (постављање објекта, удаљеност објекта, висина објекта, постављање ограда, паркирање и гаражирање и др.)

Правила уређења дефинишу услове уређења јавног грађевинског земљишта и опште урбанистичке услове за уређење и просторну организацију насеља.

1. Урбанистички показатељи:

Индекс или степен изграђености је однос између бруто развијене изграђене површине (БРИП) свих надземних етажа корисног простора и површине парцеле.

Индекс или степен искоришћености земљишта је однос између бруто површине под објектом и површине грађевинске парцеле помножен бројем 100. Искузује се у процентима.

Грађевинска бруто површина је површина простора који је одређен спољашњим мерама финално обрађених грађевинских елемената који га формирају (фасадних зидова, ограда и сл.)

Грађевинска нето површина је површина свих простора између зидова и преграда.

Грађевинска бруто (односно нето) површина се израчунава посебно за сваку етажу у згради, као и за зграду у целини и представља збир грађевинских бруто (односно нето) површина свих надземних етажа у згради.

У грађевинској бруто и нето површину не урачунавају се следећи делови зграде: тавани, делови поткровља, односно испод степеништа или других косих равни чија је светла висина мања од 1,5m, техничке етаже чија је светла висина мања од 1,5m, простори између терена и доњег нивоа зграде који служе за хоризонтални развод инсталација, наткривене и упуштене рампе, настрешице, спољна степеништа и равне непроходне терасе, затворени вертикални и хоризонтални инсталациони шахтови.

На основу правила уређења, урбанистичких показатеља и правила грађења (постављање објеката, удаљеност објеката, спратност и висина, капацитет за паркирање, зелене површине, оградње...) добијају се услови уређења и капацитет парцеле (блока).

Сви показатељи у плану су дати за доминантну намену.

2. Урбанистичку мрежу линија сачињавају:

Регулациона линија је линија разграничења парцела за површине и објекте од општег интереса, односно јавног грађевинског земљишта, од парцела које имају другу намену односно, од осталог грађевинског земљишта.

Регулациона линија утврђује се у односу на осовинску линију (осовину јавног пута) или на граничну линију (кеј, траса пруге, болница и сл.) и обележава за све постојеће и планиране саобраћајнице.

Растојање између регулационих линија (ширина појаса регулације) зависи од функције и ранга саобраћајнице, односно инфраструктуре као хоризонтална, надземна и подземна регулација.

Регулациона линија и осовина саобраћајнице јавног пута су основни елементи за утврђивање саобраћајне мреже.

Регулациона линија и осовина нових саобраћајница утврђују се у односу на постојећу регулацију и парцелацију, постојеће трасе саобраћајница и функционалност саобраћајне мреже.

Градска и насељска (примарна и секундарна) мрежа инфраструктуре (водовод, канализација, ТТ мрежа, гасна мрежа, даљинско грејање) поставља се у појасу регулације.

За нова или изградња насеља, утврђују се појаси регулације за постављање инфраструктурне мреже и јавног зеленила (дрвореди, паркови) у зонама парцела карактеристичне намене (јавног пута) као и ван тих зона (далеководи, нафтоводи, магистрални гасоводи, топловоди и сл.).

Грађевинска линија се поклапа са регулационом линијом на грађевинској парцели или се налази на растојању одређеном планом.

Грађевински објект поставља се предњом фасадом на грађевинску линију, односно унутар простора оивиченог грађевинском линијом.

Све грађевинске линије дефинишу максималне границе градње које одређују однос планираног објекта према објектима на суседним парцелама и у оквиру којих се лоцира габарит објекта. Габарит објекта може бити мањи у односу на максималне границе градње.

Уколико се правила дају за посебно значајна подручја или зоне реконструкције где је велики степен искоришћености парцеле, неопходно је дефинисати и дворишне унутрашње грађевинске линије.

Подземна грађевинска линија за подземне објекте који се граде у зони намењеној изградњи објеката од општег интереса (подземни пешачки пролази, подземни јавни гаражни простори, комунална постројења и сл.) утврђује се у појасу регулације.

Подземна грађевинска линија за остале подземне објекте (делови објеката, склоништа, гараже и сл.) може се утврдити и у појасу између регулационе и грађевинске линије, као и у унутрашњем дворишту изван габарита објекта, ако то не представља сметњу у функционисању објекта или инфраструктурне и саобраћајне мреже.

Грађевинска линија за подземне етаже објекта одређује се тако да обезбеди 30% незастртих зелених површина

за надземне објекте који се граде у зони намењеној изградњи објеката од општег интереса (надземни пешачки прелази, надземне пасареле као везе два објекта преко јавног пута и сл.) надземна грађевинска линија утврђује се у појасу регулације.

Општа правила изградње објеката на парцелама дефинисана су Правилником о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Сл. гл. РС бр.50/11“). За све случајеве који нису дефинисани овим Планом, а у складу са локалним месним приликама насеља, примењују се одредбе Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Сл. гл. РС бр.50/11“), по процени коју одређује надлежно Одељење општинске управе.

Намене дефинисане на рефералној карти бр.1 "Намена простора" и на шематским приказима делова насеља представљају преовлађујућу, доминантну намену на том простору, што значи да заузимају најмање 50% површине простора у којој је означена та намена. Свака намена подразумева и друге компатибилне намене. На нивоу појединачних грађевинских парцела намена дефинисана као компатибилна може бити и доминантна или једина. У случају изградње појединачних објеката компатибилне намене важе правила градње као за основну намену.

Врста и намена објеката који се могу градити под условима утврђеним Планом

Намена објеката

Преовлађујуће намене грађевинског земљишта планиране, изван поршина и објеката јавне намене, су:

СТАНОВАЊЕ И СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ

Основна подела на породично и вишепородично становање у оквиру плана обогаћена је и облицима становања у циљу активирања простора и развоја туризма, рационалног инфраструктурног опремања и квалитетнијег урбаног развоја.

становање у функцији туризма (викенд куће, туристичка насеља, пансион, апартмани, елитни објекти)

социјално становање (станови за социјалне групе становништва, домови за старе, ђачки дом)

мешовити типови становања (становање са услугама и пословањем, становање у периферним и радним зонама).

Објекти становања могу бити:

објекти вишепородичног становања

објекти породичног становања

објекти руралног становања

објекти викенд становања

У оквиру намене становања (осим код викенд становања), могу се градити:

стамбени објекти (намена искључиво становање)

објекти мешовите функције (стамбено-пословни, који осим стамбеног дела садрже и радне-пословне просторије функционално одвојене од становања)

пословни објекат (садржи просторије за одвијање пословних делатности или одређених врста производних делатности из области производње чије одвијање је дозвољено унутар зоне становања)

економски објекти за потребе руралног становања

помоћни објекти у функцији објеката основне намене

Могуће пратеће намене: трговинске, занатске, услужне делатности, јавне намене, мешовито пословање, пољопривредна производња и мала привреда.

Намене објеката чија градња је забрањена: делатности које вибрацијама, буком, гасовима, мирисима, отпадним водама и другим штетним дејствима могу да угрозе околину и не представљају намену компатибилну претежној намени околине.

Објекти туризма

Правила изградње за туристичке комплексе и објекте за општински центар дефинишу се Планом генералне регулације насеља Бољевац. Правила изградње и уређења туристичких комплекса и локалитета јесу:

1) на изграђеном земљишту центра туристичког насеља:

приоритет има адаптација/реконструкција постојећих кућа са окућницом и пратећим објектима (вајати, млекаре, кошеви и др.) у функцији руралног туризма

предност има изградња нових објеката у функцији туризма на темељима и у габариту напуштених објеката

у оквиру постојеће окућнице дозвољава се изградња нових објеката у функцији руралног туризма, и то тип: „гостинске смештајне јединице“ као осавремењени облик вајата (оптимално 38 m² за две собе са по три лежаја и заједничким купатилом и, по могућности, са засебним улазом) и „гостинске куће“ (оптимално 50-60 m² за објекат са две собе са по три лежаја, дневним боравком и купатилом), с тим да степен искоришћености земљишта на грађевинској парцели не прелази 40%;

примењује се архитектонски стил заснован на традицији локалних кућа за реконструкцију постојећег и изградњу новог објекта, највише до 50% већег габарита у односу на изворне/традиционалне објекте

максимална спратност новог и реконструисаног објекта не може да прелази Су+П+2+ПК;

за грађевинске парцеле утврђује се степен изграђености до 0,8 и степен искоришћености земљишта до 40%

у делу атара насеља који не представља центар туристичког насеља дозвољава се реконструкција и изградња објеката у функцији туризма, под условом да испуњавају прописане санитарно-хигијенске и друге комуналне услове, као и да нису у супротности са успостављеним режимима заштите, при чему се препоручује коришћење темеља напуштених објеката и окућнице постојећих домаћинстава, у складу са правилима из преходне тачке

у делу атара насеља туристичке зоне који не представља центар туристичког насеља или туристички комплекс може се дозволити, на основу одговарајућег урбанистичког плана, контролисана и ограничена изградња нових и комерцијализација постојећих викенд-кућа у туризму (уз могућу адаптацију и реконструкцију), са густином стационарних корисника до 40 корисника/ha, под условом да испуњавају прописане санитарно-хигијенске и друге комуналне услове, да нису у супротности са успостављеним режимима заштите и да не нарушавају слику предела туристичке зоне

Објекти пословања и привреде

Правила изградње за објекте пословања и привреде за општински центар дефинишу се Планом генералне регулације насеља Бољевац.

Правила изградње и уређења објеката привреде и МСП на подручју општине јесу:

минимална величина грађевинске парцеле је 15 ари

минимална ширина грађевинске парцеле је 20,0m

приступни пут за везу са јавним путем је минималне ширине 5 m с радијусом кривине прикључка од минимум 10-12,0m, с тим да се приступ парцели поставља сједним улазом-излазом

у границама грађевинске парцеле се обезбеђује паркирање свих теретних и путничких возила потребан манипулативни простор и складишта за оне делатности и МСП која имају веће транспортне захтеве и материјалне уносе (сировине, репроматеријале и готове производе)

минимално опремање грађевинске парцеле, локалитета и зоне подразумева обезбеђење следећих инфраструктурних објеката: приступни пут, водоснабдевање, прикупљање и пречишћавање отпадних вода, приључак на електроенергетску и телекомуникациону мрежу, уређење манипулативног простора, паркинга за различите врсте возила и посебне просторије или ограђеног простора са посудама за прикупљање отпада

у границама грађевинске парцеле се подиже заштитни зелени појас према зонама и суседним парцелама са стамбеном и јавном наменом степен изграђености грађевинске парцеле је максимално до 50%

за скупне локације (комплекс и локалитети) могу се предвидети заједнички сервис као што су: техничко одржавање и опслуживање инфраструктурних, складишних и производних објеката, служба обезбеђења и надзора, логистичка подршка и др.

минимум 25% укупне површине парцеле заузимају зелене површине, укључујући и заштитне зелене појасеве

обавезна је примена заштитних растојања од окружења и предузимање мера заштите животне средине за локалитете и појединачне производне капацитете на основу процене утицаја на животну средину а за зоне и скупне локације производних капацитета на основу стратешке процене утицаја на животну средину у складу са Уредбом о утврђивању Листе I пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе II пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 84/2005).

Може се одобрити промена намене грађевинских парцела са стамбеном и стамбено-пословном наменом у производну намену за предузећа која не подлежу процени утицаја на животну средину и, евентуално, за предузећа на које се примењује Листа II. Уредбе на основу процене утицаја на животну средину, под условом да се обезбеди утврђено заштитно растојање од суседних парцела и објеката и предузму предвиђене мере заштите животне средине.

Пословање као део других намена

Пословни објекат се може градити као појединачни и главни (посебан или у оквиру становања) објекат на грађевинској парцели, уз поштовање свих параметара који важе за изградњу стамбених објеката.

Пословни простор се може организовати у саставу стамбеног објекта или као посебан објекат уколико то организација парцеле дозвољава. Могућа је изградња и искључиво пословног објекта на парцели од минимално 600 m².

Стамбени простор се може претворити у пословни и то без ограничења површине уз услов да су испуњени хигијенско-санитарни, противпожарни и други услови које захтева одређена делатност.

На парцелама већим од 600 m², могућа је изградња другог објекта стамбене или друге намене која не угрожава становање

На парцелама преко 800 m², могуће је развијати делатности мале привреде и пољопривредне производње за потребе властитог домаћинства.

Све делатности и услуге се морају обављати у објектима појединачни садржаји у ткиву комерцијални и пословни комплекси у привредним зонама. Пословање у радној зони

Објекти производње, који својим капацитетом превазилазе властите потребе домаћинства и који на било који начин могу да утичу на начин живота у непосредном окружењу, морају се градити у, за то посебно издвојеним просторима (радним зонама) или у ободном делу грађевинског подручја на довољном растојању од суседних објеката других намена на које, евентуално, могу да имају утицаја. Комерцијално-пословни комплекси су комплекси различите величине са доминантном комерцијалном наменом. Они могу бити у оквиру осталих компатибилних намена али најчешће су то комерцијални и пословни објекти у склопу привредних зона, дуж примарних саобраћајница: мегамаркети, складишта, дистрибутивни центри, и сл., а у оквиру градског грађевинског земљишта, или грађевинског земљишта ван грађевинског реона насеља, у супротном према условима дефинисаним овим планом (поглавље III Имплементација просторног Плана и поглавље II - 3.5. Завршна правила).

верски Објекти

Верски објекти припадају категорији јавних садржаја у којима религиозни део становништва испуњава духовне потребе у складу са конкретном конфесијом али истовремено треба да буду места пружања културно-образовних програма и услуга социјалног старања за становнике у својим срединама и да се прилагоде савременим обавезама у својој области деловања.

Верски објекти се раде на, за ту намену, прибављеним локацијама а на захтев одређене верске заједнице. Верски објекти су по својој намени објекти јавног карактера који се не граде на површинама јавне намене.

Због своје архитектуре, намене, уређења и духовног значаја за заједницу ови објекти у просторном смислу представљају често реперне објекте који су од посебне амбијенталне вредности и који најчешће у насељеним местима представљају централне објекте.

Локација за изградњу новог објекта се обавезно разрађује урбанистичким пројектом на основу следећих функционалних, локационих и амбијенталних услова:

провера генералне подобности места (број и концентрација верника, гравитационо подручје, веза са садржајима центра, саобраћајна приступачност)

минимално потребна површина парцеле се одређује по стандарду 0,3-0,5m² по кориснику

карактер функционалног окружења (места где се сусичу кретање и интерес житеља, у близини садржаја који им по традицији, функцији и обележју

повезаност са амбијенталним и природним целинама, визуре и сагледивост у слици краја

У саставу грађевинске парцеле верског објекта, поред богомоље, треба обезбедити простор за изградњу пратећих садржаја и управно-административних садржаја. Садржаје комплетирати са образовно-културним, резиденцијалним и пратећим (комерцијалним) изграђеним простором и слободним површинама.

Ако се верски објекат ограђује и формира двориште (порту, код верских објеката Православне цркве) на том делу грађевинске парцеле дозвољена је само изградња објеката у функцији основног верског обреда, укупне површине 10% од површине верског објекта, спратности П+0. У порти је забрањена изградња објеката у функцији становања.

За грађевинску парцелу верског објекта максимални индекс заузетости је 35% а максимални степен изграђености 0,7. Сви објекти пратећих садржаја (укључујући и становање) својим положајем и габаритом не смеју да угрожавају верски објекат.

За реконструкцију постојећих објеката важе правила дата за изградњу нових објеката.

За објекте утврђене или евидентирание као културно добро за све интервенције на објекту или парцели обавезно је прибављање услова од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Основне потребе за површинама стационарног саобраћаја обавезно се решавају у границама властите парцеле.

инфраструктурни Објекти

Ову врсту објеката треба планирати као површине јавне намене.

Изузетно, ако се раде на површинама изван површина јавне намене, за потребе појединачних инвеститора или групе, раде се по истим правилима која важе за објекте те намене на површинама јавне намене.

Управљање и одржавање ових објеката мора бити у складу са законском регулативом и на начин који обезбеђује њихово квалитетно коришћење, посебно ако су укључени у одговарајући јавни систем.

Услови за формирање грађевинске парцеле

величина грађевинске парцеле

Минимална површина парцеле за изградњу објеката:

вишепородичног становања

слободностојећи објекат је 600,0 m²

објекат у прекинутом низу је 450,0 m²

објекат у непрекинутом низу је 400,0 m²

породичног становања

слободностојећи објекат је 450,0 m²

објекат у прекинутом низу је 400,0 m²

објекат у непрекинутом низу је 350,0 m²

руралног становања (са економским двориштем)

слободностојећи објекат је 800,0 m²

објекат у прекинутом низу је 650,0 m²

викенд становања

слободностојећи објекат је 600,0 m²

објекат у прекинутом низу је 500,0 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег објекта мешовите намене (преко 50% пословно, односно мање од 50% стамбеног) је 800 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег објекта у функцији туризма и спортског комплекса је 1 500 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег комерцијалног објекта у радној зони је 2 000 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег производно-привредно-комерцијалног комплекса је 5 000 m²

На парцели чија је површина мања од најмање утврђене, може се дозволити изградња објекта са параметрима за 30% умањеним од предвиђених за одређену намену.

ширина фронта грађевинске парцеле

Најмања ширина фронта грађевинске парцеле у зависности од намене простора:

За објекте вишепородичног становања:

минимално слободностојећи објекат.....20,0m

минимално објекат у прекинутом низу.....15,0m

минимално објекат у непрекинутом низу.....12,0m

За објекте породичног становања:

минимално слободностојећи објекат.....12,0m

минимално објекат у прекинутом низу.....10,0m

минимално објекат у непрекинутом низу.....8,0m

За објекте руралног становања (са економским двориштем):

минимално слободностојећи објекат.....20,0m

минимално објекат у прекинутом низу.....16,0m

минимално објекат у непрекинутом низу.....14,0m

За објекте викенд становања:

минимално слободностојећи објекат.....15,0m

минимално објекат у прекинутом низу.....12,0m

За објекте туризма и спортске садржаје:

минимално слободностојећи објекат.....25,0m

За објекте мешовите намене:

минимално слободностојећи објекат.....18,0m

минимално објекат у прекинутом низу.....15,0m

минимално објекат у непрекинутом низу.....12,0m

У радној зони:

за појединачне објекте минимално 20,0m

за комплексе минимално 30,0m

На парцели чија је ширина фронта мања од најмање утврђене, може се дозволити изградња објекта са параметрима за 30% умањеним од предвиђених за одређену намену.

постојеће изграђене парцеле

За постојеће изграђене парцеле које су мање од прописаних или са ширином фронта мањом од прописане, дозвољена је реконструкција постојећег објекта у постојећим габаритима и са постојећом спратношћу, без могућности промене намене објекта.

2.3.4 ТИП ОБЈЕКТА

Тип објекта, у насељима руралног типа, је најчешће слободностојећи, ређе у прекинутом низу, а изузетно у непрекинутом низу.

Тип објекта се утврђује према: преовлађујућем типу у окружењу, облику и величини парцеле, конфигурацији терена, постојећим објектима на парцели и на суседним парцелама и сл. За изградњу "на међи" потребно је прибавити сагласност суседа само у случају када нови објекат није истог типа као објекат на суседној парцели.

Положај објекта у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

На изграђеној парцели, за доградњу постојећег објекта или изградњу другог објекта, задржава се постојећа грађевинска линија.

За изградњу новог објекта на неизграђеној парцели одређује се грађевинска линија као преовлађујућа постојећа грађевинска линија суседних објеката, али не мање од 3,0 m.

На неизграђеном делу, минимално одстојање грађевинске линије од регулационе је 5,0m.

Економско двориште може бити уз јавни пут, а економски објекти на грађевинској линији. Растојање од грађевинске до регулационе линије увећава за најмање 3,00 m зеленог простора.

Највећи дозвољени индекси изграђености и индекси заузетости

Максимални индекс изграђености

Становање:

вишепородично становање до 1,8

породично становање 0,4-0,6

рурално становање 0,4-0,8

викенд становање.....до 0,3

Пословање:

мешовите намене до 1,6

туристички и спортски садржаји до 0,8

производно-комерцијалне делатности до 1,0

Максимални индекс заузетости

Становање:

вишепородично становање до 40%

породично становање 30-40%

рурално становање 30-35%

викенд становање.....до 30%

Пословање:

мешовите намене до 50%

туристички и спортски садржаји до 40%

производно-комерцијалне делатности до 60%

Највећа дозвољена спратност и висина објеката

Максимална спратност вишепородичног стамбеног објекта је П+3+ПК.

Максимална спратност породичног стамбеног објекта је П+1+ПК.

Максимална спратност објекта викенд становања је П+ПК.

Максимална спратност за производне објекте, економске објекте и објекте пратећих садржаја, уз објекте становања, износи П+0.

Спратност објеката пословања (компатибилног становању) је П+1+ПК и туристичких садржаја може бити до Су+П+2+ПК.

Спратност објеката пословања, производње, комерцијалних делатности и слично зависи од технолошког процеса који се у њима обавља и не може бити већа од П+3.

Максимална висина назитка за етаж у поткровљу износи 1,60 m.

Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

Висина објекта је растојање од нулте коте објекта до коте слемена (за објекте са косим кровом) односно до коте венца (за објекте са равним кровом).

Нулта (апсолутна) кота је тачка пресека линије терена и вертикалне осе објекта.

Висина објекта је:

на релативно равном терену - растојање од нулте коте до коте слемена (за објекте са косим кровом), односно венца (за објекте са равним кровом)

на стрмом терену са нагибом према улици (навише), кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута мање или једнако 2,00 m - растојање од нулте коте до коте слемена, односно венца

на стрмом терену са нагибом према улици (навише), кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута веће од 2,00 m - растојање од коте нивелете јавног пута до коте слемена (венца) умањено за разлику висине преко 2,00 m

на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), кад је нулта кота објекта нижа од коте јавног или приступног пута - растојање од коте нивелете пута до коте слемена (венца)

на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице висина објекта утврђује се применом одговарајућих тачака овог члана.

Кота приземља објеката одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута,

кота приземља нових објеката на равном терену не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута

кота приземља може бити највише 1,20 m виша од нулте коте

за објекте на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), када је нулта кота нижа од коте нивелете јавног пута, кота приземља може бити највише 1,20 m нижа од коте нивелете јавног пута

за објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности) кота приземља може бити максимално 0,20 m виша од коте тротоара (денивелација до 1,20 m савладава се унутар објекта).

Најмања дозвољена међусобна удаљеност објеката међусобно и објеката од границе парцеле

Међусобна удаљеност стамбених објеката

Међусобна удаљеност објеката према типу изградње износи:

минимална удаљеност вишепородичног стамбеног објекта од суседног објекта је пола висине вишег објекта, уз услов да вишеспратни слободностојећи објекат не може заклањати директно осунчање другом објекту више од половине трајања директног осунчања

минимална удаљеност, у градском насељу и у центру сеоског насеља, за објекте породичног становања је 4,0 m

у осталим деловима сеоског насеља за стамбене објекте је минимално 6,0 m

постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 3,0 m не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија (у случају реконструкције)

Међусобна удаљеност пословног објекта од објеката друге намене

Минимална удаљеност пословног дела објекта или пословног објекта од објекта друге намене је 6,0 m. Постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 4,0 m не могу на тој страни имати отворе (у случају реконструкције).

Међусобна удаљеност стамбеног и економског објекта

Економски објекти јесу:

сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници), испусти за стоку, ђубришне јаме - ђубришта, пољски клозети и др.

уз стамбени објекат: летња кухиња, млекара, санитарни пропусник, магацини хране за сопствену употребу и др.

пушнице, сушнице, кош, амбар, надстрешница за машине и возила, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке и др.

Одстојање сточне стаје од стамбеног објекта минимално је 15,0 m.

Одстојање ђубришта, осочне јаме или пољског клозета од стамбеног објекта је минимално 20,0 m.

Одстојање ђубришта, осочне јаме и пољског клозета од бунара је минимално 20,0 m, с тим да бунар буде на вишој коти.

Међусобна растојања економских објекта зависе од организације економског дворишта, с тим да се прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте и да чисти објекти (стамбени) морају да буду на вишој коти од економског објекта без обзира на положај јавног пута.

Ако се економски делови суседних парцела непосредно граниче, растојање нових економских објеката од границе парцеле не може бити мање од 1,00 m.

Међусобна удаљеност производног објекта, у производном комплексу, од суседног објекта друге намене

Производни објекат, у производном комплексу, од суседног објекта друге намене мора се одвојити са минималним зеленим заштитним појасом од 10 метара, по ободу властите парцеле уз минималну удаљеност од суседног објекта од 15 метара.

Међусобна удаљеност економског и помоћног објекта зависи од организације економског дворишта али се, у принципу, прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте.

Растојање од границе парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) објекта и линије суседне грађевинске парцеле је за:

слободностојеће објекте на делу бочног дворишта северне оријентације 1,5 m

слободностојеће објекте на делу бочног дворишта јужне оријентације 2,5 m

двојне објекте на бочном делу дворишта 4,0 m

пословне објекте на бочном делу дворишта 5,0 m

производне објекте на бочном делу дворишта 15,0 m

За зоне изграђених породичних стамбених објеката чије је растојање до границе грађевинске парцеле различито од наведених вредности, нови објекти се могу постављати и на растојањима:

слободностојећи објекти на делу бочног дворишта северне оријентације 1,00 m

слободностојећи објекти на делу бочног дворишта јужне оријентације 3,00 m

Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели

Грађевинска парцела за мешовита и пољопривредна домаћинства састоји се из две функционалне целине - стамбеног и економског дворишта (оптималан однос стамбеног дела дворишта према економском износи 40%:60%, али не мање од 30%:70%).

У случају нове изградње, код терена у паду стамбено двориште се формира на делу парцеле са вишом висинском котом, а код равних терена на делу парцеле до приступне саобраћајнице.

Изричито се забрањује организација парцеле у којој се економско двориште градитеља наслања на постојеће стамбено двориште суседа. Минимална површина која на парцели мора остати слободна, односно уређене и озелењена, је:

Становање:

вишепородично становање до 30%

породично становање до 50%

рурално становање до 30%

викенд становање.....до 60%

Пословање:

мешовите намене до 30%

туристички и спортски садржаји до 35%

производно-комерцијалне делатности до 30%

Објекти пратећег садржаја

Уколико при изградњи објекта, парцела није искоришћена до максималног степена изграђености односно степена заузетости, може се градити и други објекат до потпуног искоришћења парцеле у границама дозвољених индекса.

Помоћни објекти могу се градити на парцели уз услов да њихови габарити улазе у обрачун индекса изграђености и заузетости и у складу са прописаним одстојањима.

Објекти пратећег садржаја могу бити спратности П+0, у дворишном простору иза главног објекта и на удаљености од минимално 1,5 m од суседа. Објекат може бити и на граници парцеле уз сагласност суседа.

положај појединих грађевинских елемената и начин огађивања парцеле

Испади на објекту не могу прелазити грађевинску линију више од 1,60 m, односно регулациону линију више од 1,20 m и то на делу објекта вишем од 3,00 m. Хоризонтална пројекција испада поставља се у односу на грађевинску, односно регулациону линију.

Грађевински елементи на нивоу приземља могу прећи грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада), и то:

излози локала - 0,30 m, по целој висини, кад најмања ширина тротоара износи 3,00 m, а испод те ширине тротоара није дозвољена

изградња испада излога локала у приземљу

излози локала - 0,90 m по целој висини у пешачким зонама

транспарентне браварске конзолне надстрешнице у зони приземне етаже - 2,00 m по целој ширини објекта са висином изнад 3,00 m

платнене настрешнице са масивном браварском конструкцијом - 1,00 m од спољне ивице тротоара на висини изнад 3,00 m, а у пешачким зонама према конкретним условима локације

конзолне рекламе - 1,20 m на висини изнад 3,00 m

Грађевински елементи (еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице са и без стубова, надстрешнице и сл.) на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада), и то:

на делу објекта према предњем дворишту - 1,20 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% уличне фасаде изнад приземља

на делу објекта према бочном дворишту претежно северне оријентације (најмањег растојања од 1,50 m) - 0,60 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља

на делу објекта према бочном дворишту претежно јужне оријентације (најмањег растојања од 2,50 m) - 0,90 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља

на делу објекта према задњем дворишту (најмањег растојања од стражње линије суседне грађевинске парцеле од 5,00 m) - 1,20 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% стражње фасаде изнад приземља.

Грађевински елементи испод коте тротоара - подрумске етаже - могу прећи грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада), и то:

стопе темеља и подрумски зидови - 0,15 m до дубине од 2,60 m испод површине тротоара, а испод те дубине - 0,50 m

шахтови подрумских просторија до нивоа коте тротоара - 1,00 m

Стопе темеља не могу прелазити границу суседне парцеле, осим уз сагласност власника или корисника парцеле.

Отворене спољне степенице могу се постављати на објекат (предњи део) ако је грађевинска линија 3,00 m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,90 m. Степенице које савлађују висину преко 0,90 m улазе у габарит објекта. Степенице које се постављају на бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевинске парцеле могу се оградити зиданом оградом до висине од 0,90 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.

Парцеле, чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне, могу се оградити транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни општински орган.

Зидане и друге врсте ограда постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидана непрозирна ограда између парцела подиже се до висине 1,40 m уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Суседне грађевинске парцеле могу се оградити живом зеленом оградом која се сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентном оградом до висине од 1,40 m, која се поставља према катастарском плану и оперативу, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Врата и капије на уличној оградни не могу се отворати ван регулационе линије.

Парцела у сеоском насељу може се преграђивати у функционалне целине (стамбени део, економски део, економски приступ, стамбени приступ и окућница), с тим да висина унутрашње ограде не може бити већа од висине спољне ограде.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле специјалне намене, ограђују се на начин који одреди надлежни орган.

Грађевинске парцеле на којима се налазе индустријски објекти и остали радни и пословни објекти индустријских зона (складишта, радионице и сл.) могу се оградити зиданом оградом висине до 2,20 m.

Услови и начин обезбеђивања приступа парцели и простора за паркирање возила

Излаз на јавну саобраћајницу

Грађевинска парцела мора имати трајно обезбеђен приступ на јавну саобраћајницу.

Ако се грађевинска парцела не ослања директно на јавну саобраћајницу, њена веза са јавном саобраћајницом се остварује преко приступног пута минималне ширине, за:

стамбени објекат 3,5 m

објекат мешовите намене 4,5 m

производно-пословни објекат.....5,0 m

производно-пословни комплекс.....5,5 m

Ако се приступни пут користи за повезивање две или више грађевинских парцела са јавном саобраћајницом, формира се као посебна парцела.

Паркирање и гаражирање возила

Паркирање и гаражирање возила је обавезно у оквиру сопствене грађевинске парцеле, изван површине јавног пута у односу:

једно паркинг место (пм)/једна стамбена јединица, код породичног становања.

једно паркинг место /две стамбене јединице, код вишепородичног становања

За друге намене, смернице за паркирање су дате у наредној табели.

Табела 22. Стандарди паркирања на нивоу зоне/целине

намена	потребе корисника пм/1 000m ² корисне површине објекта	минимално	максимално
производња	6	4	8
пословање	14	10	18
трговина	40	35	45
хотели	18	14	25
ресторани	60	20	100
јавни објекти	100	40	180

пм-паркинг место

Возила могу бити паркирана или гаражирана у објекту или на парцели.

Приступ парцели мора бити обезбеђен пролазом минималне ширине 3,5 m, а уколико је прилазни пут дужи од 20 m пролаз мора бити минималне ширине од 5,0 m

Компатибилни садржаји и врсте објеката по планираним претежним наменама

Претежне намене су преовлађујуће намене, односно заузимају преко 50% простора (блока или зоне). У оквиру одређене намене могу се наћи и друге компатибилне и комплементарне намене у функцији основне намене као допунске или пратеће, или као самосталне.

Принцип организације намена на подручју Плана мора да буде такав да се у оквиру исте просторне целине не могу наћи намене које једна другу угрожавају својим функционисањем. Целине се морају формирати тако да се конфликти између суседних намена сведу на минимум. На пример – индустрија – која није компатибилна становању, централним садржајима и туризму, треба да се граничи са пословно комерцијалним садржајима или занатском производњом или заштитним зеленилом.

У наредној табели је приказана компатибилност намена, односно која се намена као пратећа, допунска или основна може наћи у оквиру претежне намене.

Табела 23. Компатибилност намена

	ПРАТЕЋА ИЛИ ДОПУНСКА НАМЕНА	ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	ЗЕЛЕНИЛО	СПОРТ РЕКРЕАЦИЈА	КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ	САОБРАЋАЈНИ ОБЈЕКТИ	СТАНОВАЊЕ	ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ	УСЛУГЕ СНАБДЕВАЊЕ	ПРОИЗВОДНЕ ДЕЛАТНОСТИ	ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ПОЉОПРИВРЕДА ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
	ПРЕТЕЖНА НАМЕНА											
	ЈАВНЕ СЛУЖБЕ		X		X	X			X			
	ЗЕЛЕНИЛО	X		X	X			X	X		X	

СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА	X	X					X	X		X	
КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ	X	X			X				X		
САОБРАЋАЈНИ ОБЈЕКТИ	X	X		X				X	X		
СТАНОВАЊЕ	X	X	X	X			X	X	X	X	X
ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ	X	X	X			X		X		X	X
УСЛУГЕ	X	X	X	X	X	X	X				
ПРОИЗВОДНЕ ДЕЛАТНОСТИ	X	X	X					X			
ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	X	X						X			X
ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	X	X					X			X	

Зеленило (парковско зеленило, заштитно, линијско..), јавне службе, спортски садржаји и услуге се могу наћи, као допунска или пратећа намена уз све друге намене.

У случају да је пратећа намена доминантна на нивоу грађевинске парцеле, за њу важе урбанистички параметри дати за основну намену. Ако је основна намена парк или зеленило, допунска намена не може да буде преовлађујућа на више од 50% површине парцеле.

Уз становање као основну намену могу се наћи и друге намене као пратеће и допунске, односно као потребне и пожељне.

Услуге делатности су пожељне у свим стамбеним зонама. Ограничења се односе код делатности са великим саобраћајним оптерећењем, као што су велике трговине, (мегамаркети, велетрговине грађевинским и другим материјалом...), већи угоститељски објекти, магацини, складишта и сл. Овакве објекте треба лоцирати у улазно-излазним зонама насеља и пословним и пословно - производним зонама. Обавезна је примена заштитних мера од буке, вибрација, аерозагађења.

Спортски објекти и терени и дечија игралишта могу се наћи у свим стамбеним зонама. Потребно је предвидети заштиту од буке око отворених терена.

Производне делатности се могу наћи у стамбеним зонама само под условом да не угрожавају становање и животну средину. Дозвољени су производња и пласман хране у обиму и на начин који не угрожава основну намену становања, оријентисани на породичну производњу са чистим технолошким процесом и потребним мерама заштите. Занатски тип производње (мањег капацитета и чисте технологије) је дозвољен у свим зонама. Потребно је подстицати овај тип производње и везивати га за јединствене туристичке понуде. Пољопривреда (баште, воћњаци, виногради) се може наћи уз становање.

Уколико је простор инфраструктурно неопремљен, а постоји захтев за изградњу на више од 30% површине, потребна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

Критеријуми којима се утврђује забрана грађења

У складу са законским обавезама, условима надлежних предузећа, установа и институција, одговарајућим уредбама или одлукама, техничким прописима и другим обавезама установљавају се заштитни појасеви, заштитне зоне, зоне контролисаног коришћења и забрањене или ограничене изградње – заштићени простори или објекти.

Заштићени простори и објекти су дефинисани у плану на одговарајући начин. текстуално и (или) графички.

Заштитни појас утврђен условима надлежног предузећа или институције је обавезујући за планове у изради или планове који ће се радити.

Прописане зоне или објекти се утврђују, на основу одговарајућег планског документа, одговарајућим одлукама на републичком или локалном нивоу.

За коришћење и изградњу на земљишту на коме је установљен вид заштите надлежан је орган који је утврдио заштиту и предузеће или институција која управља земљиштем.

У заштићеним просторима се морају поштовати утврђене мере заштите.

У зонама забрањене изградње није дозвољена изградња нових објеката осим у случају да дође до промене у режиму заштите па се у складу са тиме мењају и услови надлежног предузећа или институције.

Постојећи објекти изграђени у зонама забрањене градње могу се реконструисати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу само уз сагласност предузећа или институције која је утврдила зону заштите.

Посебно су дате препоруке за дефинисање мера заштите енергетске инфраструктуре, које су табеларно приказане.

Табела 24. Препоруке за дефинисање мера заштите од утицаја инфраструктуре¹

Електроурежа и објекти		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Далековод 110 kV	Минимум 25m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња испод и у близини далековода условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV ("Службени лист СФРЈ", број 65/88). Обавезна је израда елабората, у коме се даје тачан однос предметног далековода и објекта који ће се градити, уз задовољење техничких
Далековод 35 kV	Минимум 10m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	
Далековод 10 kV	Минимум 5m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	

¹ Препоруке су дате за све енергетске системе различитих енергетских система, тако да имају општи (универзалини) карактер и у том смислу коресподентни су планираним објектима и инфраструктурним мрежама.

Електромрежа и објекти		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
		прописа. За градњу објеката испод и у близини далековада потребна је сагласност "Електромрежа Србије" или надлежног електродистибутивног предузећа.
ТС 110/x kV	Минимум 2-3 ha.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња у близини Разводног постројења (ТС) условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV (“Службени лист СФРЈ” бр. 65/88). Обавезна је израда елабората, у коме се даје тачан однос предметног далековада и објекта који ће се градити, уз задовољење техничких прописа. За градњу објеката у близини постројења потребна је сагласност "Електромрежа Србије" или надлежног електродистибутивног предузећа.
ТС 35/x kV	Минимум 1 ha.	
Гасоводна мрежа и објекти		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Магистрални гасовод (P=50 bar)	Минимум 30m, обострано од ивице гасоводне цеви.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитном појасу. Изградња у близини гасовода и објекта у функцији гасовода условљена је Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт (“Службени лист СФРЈ” бр. 26/85). За добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката уважити стандарде Србијагаса.
Разводни гасовод (P=50 bar)	Минимум 30m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Градски гасовод (P=6/12 bar)	Минимум 3m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Градски гасовод (P=4 бар)	Минимум 1m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Главна мернорегулациона станица (ГМРС)	50m у радијусу.	
Мернорегулациона станица (МРС)	15m у радијусу.	
Компресорска станица главни разделни чвор (КСГРЧ)	15m у радијусу.	

ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПРОСТОРЕ ИЗВАН ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКИХ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА

постојећи објекти изван граница грађевинског земљишта

За постојеће објекте изграђене изван планираних граница грађевинских подручја, дозвољена је:

Доградња и надградња постојећег стамбеног објекта са максималним урбанистичким параметрима за део стамбеног дворишта:

спратност објекта.....П+1+Пк

индекс заузетости стамбеног дворишта 40%

индекс изграђености стамбеног дворишта...0,8

постојећа грађевинска линија

Изградња и реконструкција објеката економског дворишта са максималним урбанистичким параметрима:

спратност објекта.....П+1

индекс заузетости стамбеног дворишта 40%

индекс изграђености стамбеног дворишта...0,5

међусобна одстојања објеката и одстојања од границе парцеле у складу са важећим правилником

Постојећи објекти нестамбене намене могу се реконструисати за потребе постојеће и компатибилне намене уз максималну доградњу:

За објекте до 200,0m² до 20% постојећег габарита и са максималном спратношћу од П+1За објекте веће од 200,0m² до 10% постојећег габарита и са максималном спратношћу од П+1.

Изузетно више од 20% у случају да је у питању производни објекат па је доградња неопходна за функционисање основне намене

Обавезни услов за функционисање објекта нестамбене намене је решавање одводње отпадних вода, на еколошки прихватљив начин, унутар властите парцеле, или у складу са условима надлежног предузећа.

Величина потребне грађевинске парцеле (у случају потребног одвајања грађевинског земљишта из пољопривредног) је:

за стамбени објекат без економског дворишта.....максимално 600m²за стамбени објекат са економским двориштем.....максимално 1000m²за објекте нестамбене намене.....оптимално 1 000-1500m²

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште се састоји од површина намењених пољопривредној производњи: оранице, баште, воћњаци, виноград, ливаде, пашњаци, плантаже, расадници, стакленици и пластеници, риљаци, вишегодишњи засади и сл.

На пољопривредном земљишту је могућа изградња само под одређеним условима:

На пољопривредном земљишту на коме је завршена комасација могућа је изградња само објеката инфраструктуре уз поштовање чл. 31-37 Закона о пољопривредном земљишту

За изградњу објеката инфраструктуре и објеката за производњу у функцији пољопривредне производње и прераде са листе 1 Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС" бр. 114/2008) претварање пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште је могуће само изразом Плана детаљне регулације

За изградњу објеката у функцији пољопривредне производње, чувања, прераде и пласмана пољопривредних производа: магацини репроматеријала (семе, вештачка ђубрива, саднице и сл.), објекти за смештај пољопривредне механизације, објекти за производњу воћа и поврћа у затвореном простору (стакленици, пластеници), објекти за производњу гљива, риљаци, сушаре за воће и поврће, хладњаче, објекти за финалну прераду пољопривредних производа и објекти намењени за интензиван узгој стоке и перади (фарме, кланице и сл.) дозвољена је изградња без промене намене пољопривредног земљишта у складу са чл.26 Закона о пољопривредном земљишту („Сл.гл. РС број 62/06 и 65/08)

Промена намене пољопривредног земљишта, које није инфраструктурно опремљено (нема обезбеђен приступ јавној саобраћајници), у грађевинско земљиште могућа је само изразом Плана детаљне регулације

За изградњу на пољопривредном земљишту које је инфраструктурно опремљено (приступ јавној саобраћајној површини, мин. комуналне опреме – електроенергетика) обавезна је израда Урбанистичког пројекта у складу са чл. 60-63 Закона о планирању и изградњи

Изградња мреже и објеката инфраструктуре као и објеката у функцији објеката инфраструктуре је дозвољена у коридорима саобраћајница уз сагласност надлежног предузећа за путеве

Објекти туристичких и пратећих садржаја на парцелама непосредно наслоњеним на саобраћајницу, површине максимално до 0,5 ha, са решеним приступом на јавну саобраћајну површину, изразом Урбанистичког пројекта. Становање је дозвољено само као пратећа намена, за властите потребе, уз основну намену на парцели са површином габарита стамбеног објекта, или дела, до 10% од укупно дозвољеног индекса заузетости на парцели

Стамбени објекти у функцији пољопривредне производње, изван грађевинског подручја, могу се градити само за властите потребе у функцији обављања пољопривредне делатности

Без промене намене пољопривредног земљишта, дозвољена је изградња или реконструкција породичног стамбеног објекта пољопривредног домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства највише до 200 m2 стамбеног простора

Објекти и комплекси примарне пољопривредне производње

У оквиру пољопривредног земљишта друге намене не смеју да угрозе основну намену, односно пољопривреду, могу се дозволити само компатибилне намене као допунске основној намени простора – пољопривреди.

Величина производног комплекса утврђује се зависно од врсте и интензитета производње. За све пољопривредне производне комплексе на површинама већим од 0,5 ha потребна је израда Плана детаљне регулације ради промене намене пољопривредног земљишта.

Производни комплекс (објекти и пољопривредна култура која се узгаја) се не може формирати на парцелама мањим од прописаних у табели бр. 22 према оријентационим критеријумима:

Табела 25. Производни комплекси

пољопривредни објекти	минимално потребна површина
виноград и објекти на поседу	0,5 ha
расадник цвећа и објекти	0,5 ha
воћњак или повртњак и објекти	1 ha
ратарска производња и објекти	2 ha
сточна фарма	5 ha

Објекти намењени пољопривредној производњи су слободностојећи објекти или групације објеката међусобно функционално повезаних.

Урбанистички параметри

Дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је:

за производне пољопривредне комплексе максимално 30%

за туристичко-услугне намене максимално 40%

за објекте повремених становања максимално 20%

за рурално становање (пољопривредна домаћинства) по ободу грађевинског подручја по правилима датим у урбанистичком плану за зону становања на коју се парцела непосредно наслања.

Монтажно-демонтажни објекти (стакленици, пластеници, кошеви, настрешнице и сл.) се не обрачунавају индексом заузетости.

Дозвољени индекс изграђености грађевинске парцеле је:

за производне комплексе максимално 0,6

за туристичко - услугне намене максимално 1

за објекте повремених становања максимално 0,3

за рурално становање (пољопривредна домаћинства) по ободу грађевинског подручја по правилима датим у урбанистичком плану за зону становања на коју се парцела непосредно наслања

Дозвољена спратност објеката је:

за производне објекте у складу са производним процесом

за туристичко-услугне садржаје максимална спратност је П+2+Пк

за објекте повремених становања максимална спратност је П+Пк

за објекте руралног становања максимална спратност је П+1+Пк

Положај објекта и позиционирање производног комплекса

Минимална заштитна растојања која се морају испоштовати при формирању нових производних комплекса или објеката за пољопривредну производњу су:

од насељеног места – грађевинског подручја 500,0 m', у случају интензивнијег коришћења хемикалија-пестицида не мање од 800,0 m'
од водотокова 100,0 m'
од државних путева 200,0 m'

Минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточне фарме и објеката у суседству су:

од стамбених зграда, државних путева, као и речних токова – 200,0 m'
од изворишта водоснабдевања - 800,0 m'.

Наведена растојања могу бити и већа ако то покаже процена утицаја на животну средину за фарме са преко 500 условних грла. Минимални капацитет основне производње уз који може да се одобри изградња објекта примарне дораде или прераде (кланица, хладњача, и сл.) износи 100 условних грла.

Шумско земљиште

На шумском земљишту се не дозвољава изградња која би угрозила основну намену простора. Промена намена шума и шумског земљишта дефинисана је чланом 10 Закона о шумама (Сл.гл. РС број 30/10).

Планом развоја шумског подручја мора бити утврђена свака промена намене шумског земљишта.

Планирана техничка инфраструктура остаје у коридорима постојећих саобраћајница са минималним угрожавањем шумског земљишта.

За формирање заштитних шумских појасева на контакту:

изграђених стамбених зона и планираних привредних зона

зона планираних за стамбену изградњу и планираних радних зона и

канала и планираних привредних зона

минимална ширина је 10,0 m' и то увек у оквиру нестамбених намена.

Објекти који могу да се граде на шумском земљишту, али искључиво на непошумљеним површинама (чистине, пропланци, девастиране површине уз пут и сл.) су:

објекти за туристичко-рекреативне сврхе;

пратећи објекти (шанк-барови, настрешнице, одморишта, просторије за опрему и сл.)

партерно уређење (одморишта, стазе и сл.)

За изградњу објеката и уређење површина обавезно употребљавати искључиво природне материјале (дрво, камен, шиндра) и

традиционалне форме усклађене са окружењем.

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40 m², максималне спратности П+Пк.

Највеће дозвољене висине настрешница су 7 m'.

Објекти за туристичко-рекреативне сврхе могу бити максималне површине 400 m², максималне спратности П+1+Пк (уз услов да је изградња ових објеката утврђена планом развоја шумског подручја).

Правила за коришћење, уређење и заштиту ловишта су:

санитарни лов у циљу очувања оптималне бројности животиња и спречавања заразних болести

забрану свих делатности које мењају услове станишта

заштиту ретких и проређених врста дивљачи

гајење главних гајених врста дивљачи (јелен обичан, срна, дивља свиња и фазан) и споредних врста дивљачи на "природан" начин за отворена ловишта, до постизања економског капацитета

заштиту дивљачи од болести, предатора, криволова и елементарних непогода (поплава),

уређивање ловишта изградњом ловно-техничких објеката, ловних објеката, одржавање просека, ловних путева и комуникација у ловишту.

У ловиштима предвидети и:

изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта,

ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења и заштите и лова дивљачи,

изградњу ловно - производних објеката

подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи.

Водно земљиште

Саставни део насипа за одбрану од поплаве чине заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом подручју у ширини од 50,0 m' поред насипа, односно од границе корита при протоку велике воде 1%. Због феномена стварања ерозионе јаме при проласку поводња, сви стубови на мостовима и другим грађевинама у рекама морају да буду фундирани на стенској маси, испод речног наноса. Ово правило се односи на крилне и потпорне зидове дуж путева, који су, такође били рушени искључиво због плитког фундаирања и поткопавања.

У складу са чланом 77 Закона о водама („Сл.гл. РС број 30/10), земљиште и водене површине у подручју шире и уже зоне заштите изворишта водоснабдевања, заштићени су од намерног или случајног загађивања. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата редовну контролу наменског коришћења земљишта.

На подручју шире зоне заштите водоизворишта успоставља се режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине те на тим просторима није дозвољена интензивна употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе.

У зонама тзв. водног земљишта око свих водотока не дозвољава се подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система. На преласку плавних зона линијски системи (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издићи и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплава вода вероватноће 0,5% (тзв. двестогодишња велика вода).

Дуж магистралних цевовода којим се спајају сада изоловани водоводни системи успоставити непосредну зону заштите коридора (по 2,5 m од осовине), како би се омогућило несметано одржавање исти Правилник).

Хидрантску мрежу за гашење пожара у индустријској зони реализоваати у складу са Правилником о техничким нормативима за хидрантске мреже (Сл. лист СФРЈ 30/91, који је још на снази).

Канализацију постојећих насеља реализовати по сепарационом систему, стриктно раздвајајући колекторе за отпадне воде од колектора за атмосферске воде. Забрањује се увођење вода из олука зграда и одводњаваних површина у колекторе за отпадне воде, као и обратно, отпадних вода у колекторе кишне канализације.

При реализацији и ревитализацији канализационих система придржавати се следећих пројектних критеријума: минимални пречници колектора $\varnothing 250$, степен испуњености при $Q_{\max}$ час 0,75 за секундарну мрежу, односно 0,50 за главне колекторе; брзине у колекторима: $v_{\min} = 0,75$ m/s, $v_{\max} = 3$ m/s. Опсеги укопавања канализационих колектора, због корисника система: $H_{\min} = 1,8$ m, $H_{\max} = 5$ m.

У канализацију за отпадне воде смеју се увести само оне воде које задовољавају услове прописане Правилником о опасним материјама у водама (Сл. гласник РС, 31/82). Инспекцијским службама остварити контролу да отпадне воде из тзв. кућне мале привреде које се упуштају у канализацију задовољавају услове Правилника.

Упуштање отпадних вода индустрија у градску канализацију дозвољено је само уколико су испуњени сви услови правилника о МДК опасних материја које се смеју евакуисати јавном канализацијом.

Изградња малих акумулација дозвољена је на свим оним потезима на водотоцима који нису намењени другим корисницима простора.

Мале акумулације градити након реализације антиерозионих радова. Мора се обезбедити гарантовани еколошки проток низводно према дефинисаним критеријумима. Мале акумулације се могу градити и само за потребе рибњака и спортског риболова.

Изградња хладноводних рибњака је дозвољена на свим локацијама на којима не угрожавају изворишта или друге планиране системе.

Порибљавање вештачких језера сме се обављати само на бази ихтиолошких студија и пројеката, урађених од стране за то лиценцираних институција.

Експлоатација речних наноса врши се на основу члана 89 Закона о водама. Експлоатација се врши на локалитетима где је то од интереса за очување или побољшање водног режима. Експлоатација је дозвољена само уз одговарајућу пројектну документацију којом се пројекат експлоатације потпуно усаглашава са пројектима регулације река на тим ширим потезима. То подразумева и стриктан надзор, по принципима као да се изводе радови на регулацији реке.

Захватање воде из водотока дозвољено је само уз одговарајуће водопривредне сагласности, уз обавезу обезбеђења гарантованог

водопривредног минимума и гарантованог еколошког протока, дефинисаног за хладан и топли део године ($Q_{95\%}^{\min.mes.}$ и $Q_{80\%}^{\min.mes.}$), са ограничењима која утврђују колико се воде мора оставити у току након хватања воде за технолошке потребе, према важећој методологији за одређивање гарантованог еколошког протока.

Регулације река у зони насеља поред функционалних критеријума треба примерити и урбаним, естетским и другим условима, који омогућавају урбанистички складно повезивање насеља са акваторијом. Дуж тих водотока у зони насеља са обе стране предвидети кејове, односно, уређене обале које омогућавају несметан приступ реци. Дуж обала река се мора оставити слободан простор од најмање 7 m.

Сва локална коришћена изворишта у алувионима крај река заштитити по принципима заштите изворишта подземних вода, чак и ако се напуштају спајањем са регионалним системима, јер и даље задржавају важну функцију резервног изворишта водовода насеља за случај хаваријских ситуација. Та изворишта се могу користити за потребе обезбеђивања воде за технолошке потребе, уз заштиту као у случају изворишта за снабдевања насеља.

У сливовима акумулација није дозвољено грађење производних погона и других објеката који као отпадне воде имају нутријенте и/или друге загађујуће материје. На том простору се могу реализовати објекти виших нивоа финализације, са "чистим" технологијама које немају чврсте или течне отпадне и опасне материје.

Прикључење изолованих водовода на регионалне системе могуће је уз испуњење следећих услова: (а) губици воде у мрежи се морају свести на мање од 20%, (б) мора се успоставити поуздан мерни систем са контролом свих кључних чворова у мрежи, који омогућава да се тачно и континуирано региструје ко колико троши воде (обавеза увођења водомера свим потрошачима) и колики су губици у појединим гранама система, (в) продајна цена воде мора бити у складу са ценама дефинисаним Стратегијом дугорочног развоја водопривреде Србије, што значи да мора да покрије све трошкове просте репродукције система, трошкове заштите изворишта, као и део трошкова проширене репродукције (око 30%) који подразумева даљи развој система. Без испуњења тих предуслова регионални системи би брзо доживели економски, технолошки и физички слом, јер би се вода користила на непримерен, нерационалан начин, и не би било средстава за одржавање система.

На водном земљишту је:

забрањена изградња индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;

дозвољена изградња објеката компатибилних водном земљишту под условом да се у пројектовању и извођењу обезбеди канализација и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом;

дозвољена изградња објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине у складу са законом неопходно да сви постојећи објекти обезбеде канализацију и пречишћавање отпадних вода у складу са законом.

Водно земљиште се може користити без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Купање је дозвољено само на уређеним плажама, које имају санитарне уређаје и на којима се потпуно спречава уношење у језеро отпадних вода и чврстог отпада.

Објекти који могу да се граде на обали и водном земљишту уз предходно прибављање сагласности надлежног водопривредног предузећа, су:

објекти за туристичко-рекреативне сврхе

пратећи објекти (шанк-барови, просторије за пресвлачење и сл.)

дрвене сојенице и настрешнице

партерно уређење (спортски терени, опрема, мобилијар, плаже и сл.)

рибњаци

мини акумулације

системи за пречишћавање вода

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40m², максималне спратности П+Пк.

Објекти за туристичко-рекреативне сврхе, комерцијални и угоститељски могу бити максималне површине 400 m², максималне спратности П+1+Пк.

Забране и ограничења коришћења водног земљишта прописана су чланом 133 Закона о водама („Сл.гл. РС број 30/10).

завршна правила

Правила уређења и изградње служе за издавање локацијске дозволе.

За парцеле које се налазе на граници или са друге стране одређених граница (грађевинског подручја, зоне, одређене намене и сл.) служба надлежна за издавање локацијске дозволе дозволу издаје на основу правила овог плана за доминантну намену у окружењу предметне парцеле.

Доминантна намена грађевинског земљишта, које није јавно, јесте становање, туризам или производња-пословање док се поједине парцеле могу наменити компатибилним наменама.

Компатибилне намене су: становање, делатности, пословање, трговина, угоститељство, занатство и услуге, комунални и саобраћајни објекти у функцији становања, пословања или снабдевања горивом, паркинзи и гараже, уређене зелене површине, сви објекти јавних служби и верски објекти.

Објекат не испуњава услове за добијање локацијске дозволе уколико је изграђен на постојећој јавној површини или у зони забрањене градње.

Објекат може добити локацијску дозволу на површинама друге претежне намене, под условима прописаним законом и овим планом. За помоћне објекте може се потврдити пријава радова у складу са наменом постојећих објеката на грађевинској парцели, а за помоћне објекте за пољопривреду на постојећем пољопривредном земљишту.

III ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Смернице за израду планске документације

Просторни план ће се спроводити разрадом планских решења урбанистичким плановима, доношењем програма уређења грађевинског земљишта и гранских планова и програма у складу са законом.

План генералне регулације Бољевца ради се једновременно са израдом Просторног плана и мора бити усклађен са овим просторним планом.

Локацијска дозвола за изградњу у насељу Бољевац (у границама ППР) се издаје у складу са условима утврђеним у Плану генералне регулације Бољевца.

Локацијска дозвола за изградњу на подручју Просторног плана (осим на подручју ППР Бољевац) издаје се у складу са условима утврђеним у Просторном плану општине Бољевац. За насеља на подручју општине, Просторним планом утврђене су шеме уређења насеља које такође представљају директну примену Плана.

Цело подручје плана представља зону директне примене Просторног плана, осим подручје у границама Плана генералне регулације Бољевац и делови за које је предвиђена обавезна израда урбанистичког плана (дефинисано у наредном поглављу).

Делови планског подручја за које се предвиђа обавезна израда урбанистичког плана

Обавезујућа планска решења:

- правила уређења и грађења Просторног плана подручја слива водоакмулације „Боговина“,

- правила уређења и грађења Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“.

Поред Плана генералне регулације за насеље Бољевац, овим планом се прописује да се обавезно мора радити одговарајући урбанистички план (план генералне или детаљне регулације) за потребе:

изградње радних и привредних зона већих од 5,0ha

изградње или реконструкције саобраћајних и инфраструктурних објеката за које је неопходно одредити површине јавне намене.

изградње објеката и потребних радова на акумулацији "Боговина" и уређењу простора на подручју зоне непосредне и уже зоне заштите план детаљне регулације за експлоатацију и прераду минералних сировина;

план детаљне регулације за изградњу локација ветроелектрана;

претварања пољопривредног или шумског у грађевинско земљиште (према условима прописаним овим планом,

урбанистички пројекат за реконструкцију објеката у заштићеној околини и зоне заштите утврђеног непокретног културног добра.

урбанистички пројекти за изградњу малих хидроелектрана

На основу Просторног плана урбанистички пројекат се доноси и за друге зоне, комплексе и локалитете са претежном за: (а) индустрију и МСП; (б) експлоатацију и прераду минералних сировина; (г) туристичке и комплементарне садржаје; и (д) изградњу и/или реконструкцију верских објеката.

Препорука просторног плана је да се за другу фазу спровођења Плана (после 2014. Године), преиспита потреба за израдом планова детаљне регулације за центре заједнице насеља, насеља са специфичном функцијом и туристичке пунктове, односно просторе дефинисане као подручја интензивирања туристичког развоја.

Уколико се, мимо наведених случајева, укаже потреба за израдом урбанистичког плана Одлуку о томе доноси надлежни општински орган на основу претходно датог Мишљења комисије за планове, у том случају, Просторни план општине Бољевац представља његов плански основ и садржи смернице за његову израду.

За све локације и објекте за које се процени значај у просторном, функционалном или било ком другом смислу или су од утицаја на непосредно или шире окружење, постоји могућност расписивања конкурса од стране локалне управе или обавезна израда урбанистичког пројекта коју приписује надлежни општински орган.

Урбанистички пројекат се обавезно ради за објекте јавне намене за које не постоји урбанистички план.

Правила уређења и грађења дата Просторним планом су усмеравајућа и она се урбанистичком разрадом могу мењати у обиму који не угрожава основну намену на нивоу целине или зоне а у складу са добијеним условима надлежних институција.

До доношења урбанистичких планова, издавање информације о локацији и локацијске дозволе вршиће се на основу правила изградње из овог Плана.

Скупштина општине Бољевац донеће одлуку о одржавању јавних и осталих зелених површина којом ће се утврдити услови и начин одржавања тих површина у центрима у мрежи насеља на руралном подручју општине, које ће се реализовати годишњим програмима надлежног општинског јавног комуналног предузећа.

Скупштина општине Бољевац донеће одлуку о комуналном реду којом ће утврдити правила и обавезе власника и корисника изграђеног земљишта на уређењу и одржавању парцела у приватној својини.

Спровођење Просторног плана у гранским плановима и програмима и другом планском документацијом

Спровођење и разраду планских решења и правила утврђених Просторним планом у гранским плановима и програмима у складу са законом обезбедиће:

Скупштина општине Бољевац, у сарадњи са министарством надлежним за пољопривреду, асоцијацијама пољопривредних произвођача и власницима земљишта, доношењем програма уређења пољопривредно-шумског земљишта у зонама заштите изворишта водоснабдевања и других посебно осетљивих екосистема, програма унапређења пашњачког сточарења и програма развоја органске производње хране. Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ ревизијом општих и посебних основа за газдовање шумама; у сарадњи са власницима земљишта израдом програма газдовања шумама и пошумљавања земљишта у приватном власништву, којима би се поузданије утврдило стање ових шума, а плановима газдовања уважили општи заштитни и посебни поседнички интереси за сваки део шуме.

Корисници ловног подручја, односно ловишта доношењем ловних основа за газдовање ловним подручјем и ловиштем и годишњих планова газдовања ловиштем.

Јавно предузеће „Путеви Србије“ надлежно за управљање државним путевима, у сарадњи са Општинском управом Бољевац, усклађивањем средњорочних и годишњих програма изградње, рехабилитације и одржавања државних путева.

Општинска управа Бољевац, односно јавно предузеће надлежно за општинске путеве, усклађивањем средњорочних и годишњих програма развоја мреже општинских путева.

Скупштина општине Бољевац, доношењем средњорочних и годишњих програма развоја водоводне и канализационе инфраструктуре; плана и двогодишњих програма управљања отпадом и одлуком о комуналном реду у општини.

Скупштина општине Бољевац, доношењем планова развоја енергетике којима се утврђују потребе за енергијом на подручју општине, услови и начин обезбеђивања неопходних енергетских капацитета и доношењем програма рационалног коришћења енергије.

Скупштина општине Бољевац, у сарадњи са надлежним министарствима, фондовима, јавним установама, месним заједницама, приватним сектором и невладиним организацијама, утврђивањем општинске политике здравствене заштите, социјалне заштите и развоја културе и физичке културе; доношењем акта о мрежи објеката дечјих вртића и основних школа и акционог програма пружања услуга здравствене и социјалне заштите у општини.

Скупштина општине Бољевац, у сарадњи са министарством и агенцијама надлежним за туризам, доношењем акционог програма одрживог развоја туризма и двогодишњих програма изградње туристичке инфраструктуре и уређења туристичких простора.

Скупштина општине Бољевац, уз помоћ надлежног министарства, агенција, туристичких организација и туроператера, различитих невладиних и других организација, доношењем програма промотивних активности за презентацију туристичких производа и понуде у простору.

Општинска управа Бољевац у сарадњи с министарством и агенцијом надлежним за заштиту животне средине, доношењем и реализацијом локалног акционог програма заштите животне средине за подручје општине (ЛЕАП).

Завод за заштиту природе Србије, у сарадњи с Општинском управом Бољевац и приватним сектором, усклађивањем средњорочних и годишњих програма заштите и уређења природних добара.

Приоритетна планска решења

Приоритетна планска решења су одређена у складу са стратешким одређењем Локалне управе Бољевац који су одређени у Стратегији одрживог развоја општине Бољевац 2010 – 2020, коју је усвојила Скупштина општине Бољевац 2010.г.

У складу са стратешким (општим, посебним, специфичним, ...) циљевима и одређењима дефинисани су најважнији приоритети, који представљају оквир за развој, уређења и заштиту простора општине Бољевац.

Програми који представљају предуслов за реализацију низа пројеката битних за развој овог подручја имају општи карактер, а односе се на:

- комплетирање и изградњу путне саобраћајне мреже као неопходног фактора подстицања било каквог развоја на подручју општине Бољевац. Ради се о програму без кога је тешко приступити бржем и рационалнијем привредном активирању расположивих људских, природних и привредних потенцијала, посебно, на деловима подручја која су недоступна због брдско-планинског рељефа.
- развијање и изграђивање дефицитарних комуналних објеката и служби, које се непосредно наслањају на системе инфраструктурног опремања целокупног простора, а то захтева одређене регулационе интервенције, које у великој мери могу побољшати услове живота и привређивања на овом подручју. Наравно, ове програме треба детаљније разрадити по појединим компонентама и проценити према реалним могућностима као основе за бржи и ефикаснији развој приоритетних пројеката развоја.

Приоритети у примарној производњи и преради

Обухватна анализа свих расположивих ресурса на подручју општине Бољевац показује да будући развој у великој мери зависи од активирања и ефикасног коришћења пољопривредног земљишта а у оквиру њега посебно пространих пашњака и ливада. Због тога, приоритетни пројекат, који је већ давно идентификован јесте развој пољопривреде. То подразумева и низ пратећих пројеката који се односе на седеће:

Пољопривреда

обнова примарне производње (посебно сточарства, воћарства, пчеларства...) и доградња већих, постојећих техничко-технолошких линија, како у примарној производњи тако и у области прераде пољопривредних производа
унапређење пољопривредне производње: трансформација пољопривреде – од малих пољопривредних произвођача путем повећања поседа, увођење профитабилних култура, смањење хемијског загађивања
унапређење тржишног механизма: реструктурирање постојеће, традиционалне, у одрживу и модерну тржишну пољопривреду и прерађивачку прехранбену индустрију која је заснована на информацијама и ефикасној дистрибуцији
унапређење квалификационе структуре и пренос специјалних знања: стварање услова новим генерацијама пољопривредника за увођење нових производа и омогућавања прилагођавања тржишним захтевима, пренос знања, сарадње међу пољопривредницима, међу пољопривредним институтима, размене искустава и др. Иако се у стратегији инсистира на мини фармама као доминантној форми сточарства, могуће су и друге форме, као нпр. у Данској: удружи се обично њих 7 који се добро познају а чија су имања спојена. Сваки од пољопривредника уведе у заједничку стају 4 краве. Стадо је величине за рационално пословање. Сваки од пољопривредника једном недељно обавља целодневне послове, што утиче на задржавање омладине на селу, јер слободно располажу са преосталим недељним временом (па и за културно-забавни и спортски живот). Овакве уговорне заједнице произвођачима млека дају знатне предности у односу на мини фарме. Уместо три стаје са по 10-ак крава, јединице је подићи стају та 28-30 крава (уштеде су бар 4 бочна зида, ако би се подигла стаја у наставку). Уместо 3 просторије са уређењима за расхлађивање млека подиже се један, са боље механизованим уређајима. Постоје и друге форме (заједничко напасање оваца или товних унади) организовања производње, па се не треба оптерећивати само организацијом преко мини фарми, што је у ствари поента ових напомена

побољшање пољопривредне инфраструктуре, побољшање и изградња иригационих система, путева, начин коришћења природних ресурса – земљишта, вода, шума за развој одрживе пољопривреде
подизање шума, где имају заштитну улогу или их треба подићи из хигијенских разлога (заштита од ветра и сл.)
побољшање састава трава и повећање производње травне масе на травнатим површинама
организовање задруга (поред већ поменутог кластера) које могу да окупе произвођаче одређене за разне облике групног и другог удруживања у циљу успешнијег искоришћавања расположивих извора средстава и услова пољопривредне производње, итд.
Шумарство

дугорочно газдовање шумама – интензивирати пошумљавање, омогућити већу отвореност шума путем изградње шумских путева и спроводити већу контролу експлоатације
извршити пошумљавање голети и еродираних земљишта као и мелиорацију деградираних шума
искоришћавање природних и еколошких предности општине у развоју – сакупљање лековитог биља и шумских плодова (печурке, глог, боровница, жир и храстова кора), као са брежуљкасто-брдског тако и са брдско-планинског дела планског подручја, стимулисање производње лековитог биља на органичним површинама, формирати центре за сакупљање лековитог биља и центре за прераду, дораду и паковање и маркетиншку обраду са екоознаком
прераду самониклог биља и шумских плодова требало би заокружити изградњом мањих погона за производњу разноврсних финалних производа, који би били лоцирани, првенствено, у сеоским насељима

Минералне сировине

висок приоритет треба усмерити на истраживање руде доломита затим, глине – Бентонит, украсног камена и племенитих метала.
експлоатација неметаличних сировина

- пројекат активирања локалних каменолома у функцији изградње локалне и регионалне путне мреже с циљем смањења транспортних трошкова

пројекат експлоатације песка и шљунка из водотокова са свим неопходним мерама њихове заштите

Хидрологија

Општа концепција развоја и коришћења вода и водног земљишта:

Хидролошка структура и особине подручја општине Бољевац указују да постоје значајни ресурси воде, који су веома значајан еколошки, али и развојни потенцијал. Као добро од општег значаја воде захтевају изузетно пажљиво коришћење и у потпуности обезбеђен систем заштите од загађења и непланског коришћења изворишта површинских и подземних вода, а затим и могућу експлоатацију уз предходне прописане сагласности.

Посебан значај за општину има чињеница да се она налази на подручју изворишта регионалног значаја. Када се и у Србији, у складу са принципима који важе у земљама ЕУ, буде реализовао принцип да се део водне ренте директно усмерава према општинама на којима се ти ресурси налазе и где морају да се штите, општина ће имати непосредни постојан приход управо од убирања водне ренте, те ће вода постати и заиста њен развојни ресурс.

Поред пажљиво контролисане изградње мини хидроелектрана, приоритете за коришћење водних ресурса за друге потребе, нужно је одабрати на основу темељних истраживања о односу улагања и економским и друштвеним ефектима. «Cost benefit» модел употребе водних ресурса треба да се заснива на анализи разних ограничења која настају у развоју планског подручја, као што су топографска, инвестициона, намена површина и др.

Интензивирање хидротехничких активности на регулисању бујичних речних токова, заштити од поплава, побољшању водоснабдевања насељених подручја и изградњи система за наводњавање.

Коришћење антиерозионих радова, не само као еколошка мера, већ и са економско-развојним циљем да се применом техно-биолошких и биолошких мера (подизање нових и мелиорација деградираних шума и пашњака), приведу култури и привређивању сада непродуктивна земљишта, како би се оствариле економске функције које омогућавају задржавање радно способног становништва на тим подручјима.

Од биотехничких радова веома су битни разни типови контурних грађевина и мера, са контурним појасевима вегетације, како би се успорила брзина концентрације великих вода током површинског отицања. Пошто биотехнички радови дају ефекте са извесном временском задршком, временски приоритет има реализација попречних бујичних преграда и ретензија, како би се смањили подужни падови и задржао део бујичног наноса, док не почну да дају ефекте и контурни биотехнички радови.

Приоритети у развоју људских ресурса – становништва, социјалних ресурса и становања

оживљавање позитивног природног прираштаја и регенерација становништва - стварање услова за повратак значајног дела одсељених становника; у обрнутом случају доћи ће до још бржег и већег смањивања становништва општине него што је то предвиђено

„песимистичком варијантом“ раста становништва;

искорењивање сиромаштва и унапређење социјално-економске основе; борба против сиромаштва, стварање услова да и дијаспора инвестира у подручје општине

обучавање и виши ниво образовања: усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове као и за кадрове који се преквалификују

реинтеграција и флексибилност: интеграција дела становништва без посла и економских миграната кроз отварање „радних“ клубова, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење „сиве“ економије у легалне токове и сл.

побољшање услова за „маргинале“ групе, као што су хендикепирани, мањинске популације, старији људи, недовољно образовани, жене и др.

подршка samozapoшљавању: стварање повољних услова у руралним подручјима за „samozapoшљавање“ (преоријентацијом и преквалификацијом; у циљу стратегије равномерног развоја сеоских насеља потребно је један део инвестиција усмеравати и у изградњу малих индустријских и сличних предузећа у селима, како би се зауставило одсељавање преосталог становништва са ових подручја
стамбена изградња: за младе брачне парове и младе стручњаке

удруживање људи у различитим областима ради побољшања друштвеног, економског и културног живота људи на овом подручју; формирањем нових удружења имало би за циљ очување традиције овог краја, као и успостављање сарадње између пољопривредних произвођача и агробизнис-центара за заједнички маркетинг и дистрибуцију пољопривредних производа, и сл.

формирати међусекторска тела и институције на нивоу Општине која ће координирати рад различитих ресурса, бавећи се бесправном проблематиком на свеобухватан начин

Приоритети у индустрији и развоју малих и средњих предузећа (МСП)

реструктурирање и ревитализација индустрије, посебно традиционалних грана (дрвна, прерада лековитог биља, производња ракије - алкохолног пића, прерада висококвалитетног кромпира...)

привлачење инвеститора – ставарање услова (амбијента) за привлачење домаћих и страних инвеститора, а у првом реду инвеститора од одсељених

потпора новим и постојећим предузећима, која ће заменити предузећа која су престала са радом или су смањили активности, кроз мала и средња предузећа

развој предузетничког духа као услова за развој привредних активности: школовање, програми за младе, организовање сусрета са успешним предузетницима

атрактивна пословна и друштвена клима за домаће и старне инвеститоре, формирање општинског тржишта за директне контакте са потенцијалним инвеститорима, смањење инвестиционих трошкова и боља понуда услуга, стварање брендива и сл.

унапређење квалификоване структуре и ефикасан пренос неопходних знања: перманентно образовање у циљу стицања нових знања и вештина у свим привредним делатностима и јавним услугама

унапређење економске инфраструктуре: изградња модерне индустријске зоне са посебним услугама и одговарајућим маркетингом, убрзана обнова и доградња државних путева, који исток-запад добро повезују

одговарајући инструменти за финансијску потпору: успостављање општинских гарантних и равнотних фондова, микрокредитних линија, система субвенционирања, ажурирање катастра, земљишних књига и других евиденција

Приоритети у развоју инфраструктуре

Саобраћај

Осавремењивање и побољшање нивоа услуга и безбедности на постојаћој мрежи државних и општинских саобраћајница применом одговарајућих инструмената.

Рехабилитација коловоза, обезбеђивање потребног профила, проширивање коловоза у кривинама је приоритет на свим државним путевима другог реда.

Доградња капацитета који би употпунили понуду у саобраћајном смислу и тако допринели искоришћености инфраструктуре као предуслову за развој привреде и подизање стандарда становника.

У циљу да се ово подручје развије мора се извршити уређење и развој општинске мреже путева. Тиме би се постигло добро повезивање насељених места и омогућила изградња водоакумулације “Боговина” и “Бован”. Траса општинског пута Л2 биће делом трасе потопљена изградњом водоакумулације Бован, тако да се планира измештање овог општинског пута и изградња продужетка овог пута до другог језера из система водоакумулације Бован. Дужина ове измештене деонице износи 4000м. Изградњом водоакумулације “Боговина” биће потопљени делови деоница општинских путева Л3 и Л17. Ове деонице биће замењене новим трасама општинских путева.

На територији општине Бољевац планирани су следећи општински путеви:

НЛ1 у дужини од 944м. Овај пут повезује Л16 и Р-247. Ово је транзитни пут око града и повезује Р-261 и Р-247.

НЛ2 у дужини од 3069м. Овај општински пут представља везу између Добрујевца и Илина.

НЛ3 у дужини од 5635м. Ова саобраћајница представља везу између Савинца и Оснића.

НЛ4 у дужини од 7237м. Овај општински пут представља везу између Подгорца и Сумраковца.

НЛ5 је новопланирана саобраћајница која полази од државног пута II реда број 247, пролази дуж трупa некадашње железничке пруге до ушћа Арнауте у Црни Тимок, затим преко локалитета Плешевац и Божурова чука. Дужина овог општинског пута је 8915м.

НЛ6 је општински пут Мали Извор-Грапчина-пут ка Јабланици у дужини од 2600м.

НЛ7 је нова траса Л3 и повезује Јабланицу и Мали Извор, дужина ове деонице је 4617м.

НЛ8 је нова траса Л17 који повезује Јабланицу и локалитет Врело. Дужина ове деонице је 1980м.

НЛ9 је новопланирани општински пут од државног пута II реда број 120а до седла јужно од Облог брда, дужине 1600м.

НЛ10 је новопланирани општински пут од државног пута II реда број 120а до подножја скијалишта, дужине 900м.

Укупна дужина нових општинских саобраћајница је 41.5км.

Водопривреда

Реконструкција водоводних мрежа, како би се губици свели на мање од 25% уз

увођење мониторинга ради управљања системима и контроле губитака

Реконструкција канализације насеља Бољевац

Повезивање сеоских и приградских насеља на градски водовод уз обнову мрежа сеоских водовода који имају велике губитке

Реконструкција канализације у виду групних система (град и околна сеоска насеља)

Обнова постојећих захвата и каналских одвода (санирање места на којима се јављају губици)

Реализација мера заштите од ерозије и бујица, најпре на ерозионим подручјима првог приоритета (локације са екстремним и јаком ерозијом)

Енергетика

Приоритетима развоја се утврђује редослед мера које треба реализовати у планском периоду да би се обезбедило квалитетно и сигурно напајање подручја електричном енергијом а то су:

Квалитетно одржавање постојећих електроенергетских објеката свих коришћених напонских нивоа

Правовремено планирање и изградња и реконструкција објеката у циљу задовољења потреба потрошача електричне енергије

Интезивирање изградње и коришћења обновљивих извора електричном енергијом

Реализација мера за повећање економичности пословања, смањењем потрошње мерама енергетске ефикасности и смањењем губитака у дистрибутивној мрежи

Сукцесивно отклањање слабих тачака у ЕД систему у циљу повећања поузданости напајања и квалитета напајања електричном енергијом

Међу највише приоритете спада изградња недостајућих ТС 10/0.4кV у зонама општинског центра.

Приоритете изградње утврдиће надлежна електродистрибуција својим годишњим и средњорочним плановима уз поштовање утврђених критеријума за дефинисање приоритета.

Комунални објекти

Изrada Плана управљања отпадом и изградња трансфер станице Бољевац.

Организовање комуналне службе у руралним насељима општина/градова

Затварање и санација локалних сметлишта у руралним подручјима и формирање санитарно уређених сеоских одлагалишта комуналног отпада у складу са ревидованом Националном стратегијом управљања отпадом.

Најзначајнији фактори активирања и развоја туризма општине Бојевац представљају природне вредности: здрава животна средина са чистим ваздухом и погодном климом, рељеф са клисурама, кањонима, пећинама, кречњачким одсецима, планина Ртањ са природним резерватима, чисте воде река и многобројна атрактивна врела (врело Црног Тимока у Кривом виру, врело Лозница и Бук, Луковско врело, врело радовањске реке, врело Грозничевац, врело Мировиште и др.), шумовите падине Кучајских планина са Боговинском пећином, богата ловна и рибља фауна, јединствени биљни таксони... У програмско – развојној оријентацији туризма општине Бојевац, приоритет ће имати:

Привредна и комунална инфраструктура, изградња и опремање основних инфраструктурних објеката из области магистралне, регионалне и локалне путне мреже, водоснабдевања, електроенергетских и ПТТ капацитета и комунално – стамбене инфраструктуре
Привреда, економско – финансијска, организациона, програмска и кадровска консолидација и својинска трансформација привредних субјеката, интензивирање развоја агро – индустрије и изградња еко – агро мини фарми на индивидуалним газдинствима на сеоском подручју

Туристичка инфраструктура, проширење Туристичког насеља Ртањ, изградња дечијег одмаралишта на Ртњу, изградња дечијег омладинског кампа на Ртњу, изградња ски – лифта и жичаре на Ртњу, проширење хотела Ртањ, изградња етно – парка на тему тимочке буне, опремање свих туристичких локалитета одговарајућим угоститељским, рекреативним, комуналним и другим инфраструктурним објектима, уређење и инфраструктурно опремање ловишта и изградња ловачких домова, реализација Плана мреже стаза за рекреацију и уређење простора на пропланцима, односно видиковцима за излетнички боравак, обезбеђивање материјалних, кадровских, и организационих предуслова за укључивање сеоских домаћинстава у развој сеоског туризма, изградња сеоског информативног центра, организовање графичко – издавачке делатности у циљу обезбеђивања пропагандно – информативних средстава
Кадрови, реализација Програма едукације туристичких кадрова и домаћина, обезбеђивање дефицитарних кадрова различитих профила
Одрживи развој, рекогносцирање споменика културе и градитељског наслеђа и уређење локалитета у циљу њиховог укључивања у туристичку понуду, израда програма заштите свих културних добара (просторне културно – историјске целине, споменици културе, знаменита места...), посебна и континуирана заштита, одржавање и нега споменика природе: строги резерват Ртањ, Мала јесенова Глава и Боговинаска пећина

Побољшање атрактивности општине као туристичке дестинације, валоризација и промоција специфичности, препознатљивих за старне туристе. Посебне шансе имају еко и сеоски туризам
модернизација, комунално опремање и комерцијализација постојећих и потенцијалних смештајних капацитета (посебно у сеоским домаћинствима и постојећим викенд кућама) у туристичким дестинацијама у складу са међународним стандардима и трендовима у туризму.

израда урбанистичких планова, програма развоја туризма и техничке документације за изградњу и уређење предвиђених садржаја
формирање информативног система о туристичким ресурсима и тражњи, увођење мониторинга туристичког пословања, промоције и пропаганде туристичких производа подручја
унапређење образовања, подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање старних језика, развој различитих сервиса и сл
пружање одговарајућих погодности инвеститорима посебно повратницима да улажу у туристичке објекте и планинарске домове, угоститељске објекте и друге туристичке центре

Приоритети у заштити животне средине и природних добара

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализаног стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају конфликти на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја. Концепција заштите животне средине у обухвату ППО Бојевац заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота. Заштита и унапређење животне средине оствариће се побољшањем њеног укупног квалитета, а посредно и њених основних елемената: ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

Нормативно-правно мере: доношење општих нормативно-правних аката општинске управе о заштити и унапређењу животне средине, као и програма заштите, поступака и активности, критеријума понашања, а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања Закона; израда годишњег програма заштите животне средине на територији општине; успостављање мерних пунктова и услова праћења загађивача; забрана и ограничавање изградње објеката који су потенцијални велики загађивачи

Техничко-технолошке мере: избор одговарајућег технолошког процеса у складу са захтевима и условима заштите животне средине и заштите природе, као и уградња, контрола употребе и одржавања инсталација и постројења за пречишћавање отпадних вода

Просторно-планске мере: правилан избор локације, распоред објеката и активности уз уважавање микролокацијских карактеристика предметних локација; успостављање зоне заштите (зеленила) око саобраћајница са повећаном фреквенцијом возила; овде се посебно наглашава израда елабората процена утицаја на животну средину којим ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, у складу са законом

Економске мере: обезбеђивање финансијских средстава ради остваривања циљева заштите животне средине планског подручја кроз наплату накнаде "еколошке таксе", накнаде заузимања грађевинског земљишта, помоћи локалних, државних и међународних донација и кредита усмерених ка очувању заштите животне средине планског подручја.

заштита ваздуха, воде и земљишта – стварање услова за превенцију и заштиту ваздуха, воде и земљишта

идентификација угрожених и хазардних подручја – израда катастарских свих врста загађивача, успостављање система мерења/мониторинга доношење локалних прописа за санацију и превенцију

израда Плана управљања отпадом и изградња трансфер станице Бојевац и организовање комуналне службе у руралним насељима затварање и санација сметлишта у руралним подручјима и формирање санитарно уређених сеоских одлагалишта комуналног отпада у складу са ревидованом Националном стратегијом управљања отпадом

израда и спровођење програма заштите земљишта од водне ерозије, загађивања и других деградационих процеса, заштите вода од загађивања и неповољних промена хидролошких режима, заштите ваздуха од загађивања, заштите од прекомерне буке и свих елемената животне средине

успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине на подручју општина/градова (земљишта, воде, ваздуха и вегетације, квалитета живота)

израда и реализација програма за санацију и ревитализацију сликова водоаккумуляција

забрана и спречавање непланског каптирања и коришћења извора и врела, као и непланског локалног коришћења хидроенергије водотока

Спровођење мера заштите животне средине и уређења заштитних појасева

саобраћајница (државних путева I и II реда) које угрожавају животну средину

Израда локалног еколошког акционог плана

Очување/одржавање станишта и разноврсности дивље флоре и фауне, њено јачање (бројчано снажење) и просторно ширење

Очување разноврсности и слике предела, унапређење његове чистоће и уређености, спровођење приоритетних активности санације и рекултивације деградираних површина

Примена међународних конвенција о мочварама (Рамсарска конвенција), трговини угроженим биљним и животињским врстама (CITES), биолошкој разноврсности; очувању миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција), очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција) и предела

Приоритети у заштити културних добара

Израда Студије о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђивања мера заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту на подручју Просторног плана општине Бољевац

спровођење мера заштите за евидентирана непокретна културна добра

утврђивање граница заштићене околине и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора за категорисана непокретна културна добра

израда и спровођење програма археолошких истраживања целокупне територије општине Бољевац и категоризације највреднијих и угрожених археолошких локалитета, као и локалитета који могу да се integriшу у туристички понуду општине

дефинисање правне заштите кроз израду документације заштите културних добара

очување и адекватна ревитализација са презентацијом и афирмацијом споменика културе и народног градитељства и укључивањем у туристичку понуду

Мере за подстицање равномерног територијалног развоја и кооперација са суседним општинама

Национални контекст

Држава ће, кроз одговарајућа министарства, мобилосати, стимулисати и подстицати решавање проблема развоја насеља и опремања одговарајућом економском и социјалном инфраструктуром. У просторном плану Републике Србије дефинисана је стратегија развоја насеља док ће се кроз одговарајућа министарства, конкретним решењима омогућити изградња одређене социјалне, економске и техничке инфраструктуре. Држава има доминантну улогу у трансформацији и ревитализацији сеоских територија, каква је територија општине Бољевац.

Наиме, национална стратегија инсистира да на локалном нивоу у наредном периоду треба започети са применом мера за унапређење демографске обнове/подмлађивања како се не би суочили са недостатком становништва и радне снаге које најозбиљније прети овом подручју. Стога, једна од препорука са овог, државног, нивоа јесте да треба промовисати дефинисану политику имиграције - досељавања а која се базира на насељавању општинског центра и центара заједнице насеља.

Привредни раст на нивоу државе Србије је анализиран (в. Стратегију просторног развоја Републике Србије) у две варијанте – просечан раст до 2020. године – испод 3% БДП (-), као и од 5-7% БДП (+). На нивоу општине Бољевац, програмом друштвено-економског развоја се предвиђа двоструко већа позитивна стопа, да би се одржао тек садашњи ниво развијености; у односу на доходак/становнику Србије.

Регионални контекст

Кроз регионални просторни план омогућава се интеграција развоја регионалне и општинске/насељске инфраструктуре. Овај ниво ће, у наредном планском периоду, бити најважнији за развој инфраструктуре, будући да се планирањем и изградњом регионалних водовода, саобраћајница и електро-енергетских система постиже висок степен хомогености ширег простора.

Такође развој туризма, у првој фази примене плана, биће базиран на интеграцији са суседним понудама и развојним стратегијама.

Локални контекст

У У досадашњем развоју општина, Бољевац, као једна од неразвијених општина у Србији, није успевала да фаворизује ни центар општине а ни остало сеоско окружење, што је све скупа довело на незабележену депопулацију становништва овог подручја. Овим је онемогућено стварање и опремање одрживе мреже насеља, која би се уклопила у развој ширих простора, већ је остала још више изолована и са већим бројем мањих насеља.

Учесници у имплементацији

Успешна имплементација просторног плана директно је условљена заинтересованим учесницима у реализацији.

Учесници у спровођењу просторног плана су у складу са својим надлежностима и делокругом рада: органи управљања општине Бољевац и општинска управа, републички ресорни органи и фондови, републичка и општинска јавна предузећа, јавне установе и посебне организације, регионалне и локалне пословне асоцијације, домаће и стране банке, заинтересовани пословни субјекти, трећи сектор (невладине организације) и становништво општине Бољевац.

Кључни учесници на републичком нивоу управљања су министарства са одговарајућим управама за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, саобраћаја, туризма и услуга, просвете, здравствене заштите, социјалне политике, изградње објеката и заштите животне средине затим, јавна предузећа надлежна за послове водопривреде, електропривреде, шумарства, железничке пруге и телекомуникација, посебна организација/јавно предузеће надлежно за путеве као и заводи надлежни за заштиту природе и споменика културе и други републички ресорни органи, организације, агенције и фондови.

Кључни учесник на локалном нивоу управљања су органи општине Бољевац, општинска јавна комунална предузећа, дирекције, агенције, фондови, јавне установе и месне канцеларије са подручја општине Бољевац.

Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера у спровођењу овог просторног плана, у првом реду пословне (привредне) субјекте, пословне асоцијације, невладине организације, удружења грађана и становништва општине Бољевац.

Мере и инструменти за имплементацију

Основне мере и инструменти за имплементацију решења Просторног плана за период до 2016. године, односно 2024. године базирани су на постојећем систему управљања у Србији, а у одређеној мери се сугеришу мере и инструменти који ће у овом периоду бити дефинисани и примењивани током процеса приступања ЕУ.

Захтеви за спровођење/остваривање произилазе из захтева за објектима и услугама да би општина достигла прихватљив стандард за своје становништво. Ови захтеви/циљеви су вредновани и прорачуни/биланси полазе од претпоставки и норми који ће се мењати са временом. Да би се они остварили биће потребне промишљене (а понекад и тешке) одлуке о употреби земљишта, о коришћењу финансијских средстава од стране локалне власти.

За ефикасну реализацију просторног плана потребно је остварити координацију предвиђених активности и различитих актера – учесника у имплементацији.

Код спровођења мера опште економске политике рачуна се на могућност коришћења различитих фондова на нивоу Републике Србије, и Европске Уније. Пре свега за унапређење руралне електроенергетске инфраструктуре и градњу обновљивих извора електричне енергије посебно у брдско планинским подручјима и зонама заштите природних ресурса као што су водни потенцијали са извориштима и сл. Мере и инструменти других политика обухватају обезбеђење и удруживање средстава из буџета републике Србије преко надлежних Министарстава и средстава јавних предузећа за реконструкцију постојећих и изградњу планираних инфраструктурних система и објеката.

Акциони пројекти

Док се овај План карактерише особинама за акцију, пројекти се остварују у реалности. Идентификација, првенствени облик и изводљивост мера пројекта, треба да буде наставак одговорности локалне владе уопште и предузећа која ће на себе преузети рад око Главног пројекта.

При процени разних развојних пројеката развоја општине требало би, претходно, урадити детаљну анализу добитака и трошкова, укључујући како економске тако и некономске критеријуме и приближне цене за обрачун пројеката, изворе средстава - страних улагања: девизних и динарских (а у неким случајевима и цену земље).

Економски развој

Приоритетни пројекат 1.1.

Успостављање модела за подршку развоја малих и средњих предузећа

Активност: попис имовине пореских обвезника, БИЦ-довршавање пројекта опремања, програм подршке малим и средњим предузећима, Завршавање стамбено-пословне зграде у насељу Бољевац

Рок извршења: 2011-2016.г.

Извор финансирања: Буџет општине уз учешће Буџета Републике, Министарство финансија и ИПА (ЦБЦ, ЦЕЕ)-програм прекограничне и транснационалне сарадње 4000, Министарство за економију и регионални развој ЦЕЕ

Одговорност: Општина, Канцеларија за локални развој, Национална служба за запошљавање, РАРИС, Опште удружење предузетника и Министарства

Приоритетни пројекат 1.2.

Развој туризма кроз искоришћавање природних и унапређење туристичких потенцијала

Активност: Програм унапређења туристичке понуде

Рок извршења: 2016. год.

Извор финансирања: Општина, Министарство за туризам и ИПА(ЦБЦ, ЦЕЕ)-програм прекограничне и транснационалне сарадње 500 000

Одговорност: Општина, ТО, РАРИС, Министарства, Канцеларија за локални развој

Приоритетни пројекат 1.3.

Стварање модела за примену нових технологија и облика производње у пољопривреди

Активност: Уређење и опремање сточне пијаци, Програм оснивања сточарства, Програм развоја пољопривреде, Стимулисање производње са заштићеним пореклом, изградња фабрике за производњу и прераду еко-биља

Рок извршења: 2011-2016.г.

Извор финансирања: Општина, Фонд за развој пољопривреде и ЦБЦ, Министарства и ИПА-програм прекограничне и транснационалне сарадње, инвестит ИПА (ЦБЦ, ЦЕЕ)

Одговорност: Општина, ЈКП „Услуга“, РАРИС, Канцеларија за локални развој, Регионална привредна комора

Приоритетни пројекат 1.4.

Стварање услова и промоција за повећање инвестиција

Активност: Увођење стимулативних мера за подстицање инвестиција, промоција могућности инвестирања на територији општине

Рок извршења: 2011-2016.г.

Извор финансирања: Општина, Државни фондови, ЦБЦ

Одговорност: Општина, РАРИС, Канцеларија за локални развој,

Инфраструктура и окружење

Приоритетни пројекат 2.1.

Унапредити квалитет животне средине кроз планско управљање отпадом на територији општине и региона и обезбедити квалитетно водоснабдевање и заштитити водотокове

Активност: Санација депоније „Обла“ и других дивљих депонија и изградња прихватне станице, довршавање изградње канализационе станице, изградња система за пречишћавање отпадних вода, реконструкција главног вода за водовод и изградња прстена око Бољевца, Уређење водотокова, Уређење Змијанца и изградња купалишта у Бољевцу

Рок извршења: 2011.г.

Извор финансирања: Општина, Фонд за заштиту животне средине, стране кредитне линије, министарства, НИП, Водопривреда

Одговорност: Општина, ЈКП „Услуга“, Водопривреда

Приоритетни пројекат 2.2.

Унапредити постојећу и изградити нову путну и комуналну инфраструктуру

Активност: Стварање услова за уређење и опремање индустријске зоне у Мирову, Покретање иницијативе за изградњу саобраћајне петље на путу Параћин – Зајечар, покретање иницијативе за изградњу обилазнице – поврзивање пута Параћин – Зајечар са Сокобањом, Израда урбанистичких планова, санација обнова локалних путева

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Општина, Министарство за инфраструктуру, „Путеви Србије“

Одговорност: Општина, ЈКП „Услуга“, општине региона, министарства

Приоритетни пројекат 2.3.

Равномерни инфраструктурни развој на територији општине

Активност: Програми којима се решава питање водоснабдевања у МЗ, програм изградње инфраструктуре за потребе туризма- довршавање пута ка Боговинској пећини, уређење путева ка манастирима, постављање туристичке сигнализације и уређење туристичких стаза на Ртњу, реконструкција, санација и уређење свих културних и историјских објеката и локалитета

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Водопривреда, Општина, ИПА и програми прекограничне и транснационалне сарадње(ЦБЦ,ЦЕЕ), Министарство за туризам

Приоритетни пројекат 2.4.

Повећање коришћења обновљивих извора енергије

Активност: Изградња минихидроелектрана, постављање ветрогенератора, изградња бране на Црном Тимоку

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Приватна домаћа или страна предузећа, Република Србија

Одговорност: Општина, приватни сектор, Република Србија

Приоритетни пројекат 2.5.

Смањење трошкова кроз повећање енергетске ефикасности

Активност: Реконструкција јавне расвете, санација објеката јавних установа у складу са принципима енергетске ефикасности

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, ИПА

Одговорност: Општина, ЈКП „Услуга“, РАРИС

Друштвене делатности

Приоритетни пројекат 3.1.

Повећање комуникације између сеоске и градске средине

Активност: Побољшавање јавног превоза кроз јачање аутобуских линија и таксија, програм подршек стваралаштву, појединцима и неформалним групама

Рок извршења: 2011.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства ИПА (ЦБЦ, ЦЕЕ)-програми прекограничне и нтранснационалне сарадње

Одговорност: Општина

Приоритетни пројекат 3.2.

Презентовање Бољевца као доброг домаћина

Активност: Програм очувања и унапређења традиционалних манифестација као што су: Сусрети села, Бекријада и „Црноречје у песми и игри“, Програм подршке стваралаштву, појединцима и неформалним групама које успостављају концептуално нове манифестације

Рок извршења: 2011.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства ИПА (ЦБЦ, ЦЕЕ) – програми прекограничне и транснационалне сарадње

Одговорност: Општина, Министарства, Прекогранични партнери

Приоритетни пројекат 3.3.

Стварање бољих услова за спорт и рекреацију

Активност: Санирање и изградња спортских терена, отварање стрелане у Боговини, Реновирање и прилагођавање спортске хале за спортске и забавне манифестације, обележавање рекреативних и бициклистичких стаза (израда тематских мапа), промоција здравог живота-организовање спортских манифестација, оснивање нових и оснаживање постојећих спортских клубова

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, приватна предузећа

Одговорност: Општина, ЈКП „Услуга“, приватни предузетници, министарства, Кула (Бугарска), Кавадарци (Македонија), Спортски савез Србије

Приоритетни пројекат 3.4.

Социјална инклузија кроз развијање позитивних вредности, јачање породичних снага и ванинституционална заштита старих

Активност: Оснивање дневног боравка за старе и инвалиде, повећање бучета за потребе социјалних давања на нивоу општине за 20 %, програм укључивања мањинских заједница

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Општина, министарства

Одговорност: Општина, министарства и Црвени Крст Србије

Приоритетни пројекат 3.5.

Стварање бољих услова у култури и образовању адаптацијом објеката и усавршавањем кадрова

Активност: Оснивање интерната – Дом за ученике, програм прилагођавања образовних профила потребама локалне заједнице, адаптација зграда предшколске установе и основних школа у Бољевцу ради повећања енергетске ефикасности, адаптација зграде КОЦ-а, опремање КОЦ-а

Рок извршења: 2014.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, школе, приватне школе високог образовања, ЦБЦ

Одговорност: Општина, министарства, Национална служба за запошљавање, ЈКП „Услуга“

Управљање

Приоритетни пројекат 4.1.

Јачање институцијалних капацитета за развој

Активност: Програм унапређења рада канцеларије за локални економски развој, унапређење рада друштвених организација и удружења грађана као партнера локалне самоуправе

Рок извршења: 2011.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, ЦБЦ и ИПА

Одговорност: Општина, РАРИС, министарства

Приоритетни пројекат 4.2.

Реорганизација и унапређење рада локалне самоуправе

Активност: програм стручног усавања радника (континуална едукација), оснаживање Канцеларије за локални економски развој отварањем нових радних места (дипл. економиста, дипл. еколог, дипл. правник, дипл. инж. организационих наука)

Рок извршења: 2011.

Извор финансирања: Општина, Министарства, ЦБЦ и ИПА

Одговорност: Општина, РАРИС, Министарство за локалну самоуправу и Министарство финансија

Приоритетни пројекат 4.3.

Развијање партнерства и дијалога јавног сектора са предузетницима и цивилним сектором

Активност: промовисање јавно-приватног партнерства, умрежавање канцеларије за економски развој са удружењима и институцијама у области пољопривреде и предузетништва

Рок извршења: 2011.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, ЦБЦ и ИПА

Одговорност: Општина, РАРИС, министарства

Приоритетни пројекат 4.4.

Унапређење информационих технологија и информатичког друштва

Активност: Развој и унапређење информационих технологија, увођење ГИС-а

Рок извршења: 2016.г.

Извор финансирања: Општина, Министарства, ЦБЦ, и ИПА

Одговорност: Општина, РАРИС, министарства

Организација локалне самоуправе

Локална власт треба припремити или да неке друге дати у налог да припреми како стратешке тако и акционе планове и програме из домена просторног развоја, економског развоја и друштвених услуга; да припреми буџет и програме улагања; да додели пројекте на извршење другим агенцијама или да потпише уговор за његово извршење или, уколико је неопходно да сама спроведе пројекте; да надгледа програм пројеката који су у току и да их модификује уколико је потребно; да купи или прода земљу и имовину и да установи земљишну банку; да позајми новац; да у сваком случају игра улогу развојне агенције за општину Бољевац, итд.

Важно је закључити да завршетак овог Плана представља завршетак само првог корака у планирању и процесу развоја. У неку руку, план никада није завршен. Остваривање политике и пројекта/плана су, често, у конфликту са стварношћу и због тога су модификације неопходне. Тако ће, у већој или мањој мери, и сам економско-развојни програм морати да буде промењен. Важно је да се одржи почетни моменат текућих остваривања, и то кроз постојећу локалну власт.

IV ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА – размера Р 1:50 000

Реферална карта број 1 „Намена простора“

Реферална карта број 2 „Мрежа насеља и инфраструктурни системи“

Реферална карта број 3 „Туризам и заштита простора“

Реферална карта број 4 „Карта спровођења“

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗИ УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА – размера Р 1:5 000

1. Шематски приказ уређења насеља Подгорац
2. Шематски приказ уређења насеља Луково
3. Шематски приказ уређења насеља Сумраковац
4. Шематски приказ уређења насеља Ртањ
5. Шематски приказ уређења насеља Боговина
6. Шематски приказ уређења насеља Мирново
7. Шематски приказ уређења насеља Бачевица
8. Шематски приказ уређења насеља Валакоње
9. Шематски приказ уређења насеља Врбовац
10. Шематски приказ уређења насеља Добро Поље
11. Шематски приказ уређења насеља Добрујевац
12. Шематски приказ уређења насеља Илино
13. Шематски приказ уређења насеља Јабланица
14. Шематски приказ уређења насеља Криви Вир
15. Шематски приказ уређења насеља Мали Извор
16. Шематски приказ уређења насеља Рујиште
17. Шематски приказ уређења насеља Савинац
18. Шематски приказ уређења насеља Оснић.

V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПЛАНА

Општинска управа Бољевац ће пратити примену Просторног плана Бољевац и најмање сваке четврте године подносити Скупштини општине Бољевац извештај о спровођењу Просторног плана. Саставни део тог извештаја је оцена спровођења Просторног плана, са евентуалним предлогом допуне и измене плана.

На основу извештаја из претходног става, Скупштина општине Бољевац ће утврђивати потребу да се приступи допуни и измени Просторног плана.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-137 / 2011-И/3
Бољевац, 08. 12. 2011. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Горан Адамовић, дипл.ел.инж.